

DURANGOKO ESKUALDE EGITURAREN LURRALDEAREN ZATIKO PLANA PLAN TERRITORIAL PARCIAL DEL AREA FUNCIONAL DE DURANGO

BEHIN BETIKO ONESPENAREN AGIRIA

VIII. INGURUMEN-ERAGINAREN EBALUAZIO BATERATUAREN AZTERLANA

2011ko UZTAILA

EZKIAGA ARQUITECTURA SOCIEDAD Y TERRITORIO, S.L.

INGURUMEN-ERAGINAREN EBALUAZIO BATERATUAREN AZTERLANA

AURKIBIDEA

Sarrera.....	1
 1. Durangoko lzp-ren helburu estrategikoak.....	2
1.1. Jarduketa-eremua eta denbora-irismena.....	4
1.2. Durangoko LZPren helburuak.....	5
1.2.1. Helburu orokorrak.....	6
1.2.2. Ingurumen-helburuak.....	10
1.3. Aukeren azterketa	12
1.4. LZPn jasotako jarduketen laburpena	13
1.4.1. Durangoko Lurraldearen Zatiko Planean jasotako jarduketen laburpena	13
1.4.2. Ingurune Fisikoa antolatzen duten kategoriak.....	36
1.4.3. Gainjarritako baldintzatzaileak	41
1.5. Beste egitamu batzuetako jarraibideen integrazioa eta garapena....	47
1.6. Eragina sor dezaketen jarduketen identifikazioa.....	47
1.7. LZP betearazteko faseak.....	50
1.8. Jendearen parte-hartzea	50
 2. Durangoko lurraldearen zatiko planak beste egitamu eta programa batzuekin duen elkarreragina.	53
2.1. Sarrera	53
2.2. Hierarkian goragokoak diren egitamuen eta lurralde-antolamendurako beste tresna batzuen xedapenak.....	54
2.2.1. Natura- eta landa-ingurua	54
2.2.2. Komunikazio-azpiegiturak.....	66
2.2.3. Jarduera ekonomikoak eta etxebizitza	68
2.2.4. Energia	74

3. Durangoko IZP-ren eraginpeko eremuen azterketa, diagnostikoa eta ingurumen balorazioa.....	76
3.1. Eremuaren zehaztapena	76
3.2. Baliabide naturalak eta lurzoruaren erabilerak.....	77
3.3. Ingurumen-baliabideen identifikazioa eta balorazioa	82
3.4. Eraginpean egon daitezkeen aldagaien egoera.....	86
3.5. Ingurumen-unitateak	105
3.6. Ingurunearen kalitatea eta ingurumen-diagnostikoa	108
4. Eraginaren identifikazioa eta balorazioa	111
4.1. LZPren helburuek izan ditzaketen ingurumen-eraginaren azterketa	111
4.2. LZPren jarduketek ingurumenean izan ditzaketen eraginaren identifikazioa eta balorazioa	115
4.2.1. Ingurune naturalaren antolamendu-kategoriak.....	116
4.2.1.1. Sarrera.....	116
4.2.1.2. Antolamendu-kategoria: “Babes Aparteko Lurzoruak”	117
4.2.1.3. Antolamendu-kategoria: “Gainazaleko uren babeseko lurzoruak”.....	119
4.2.1.4. Antolamendu-kategoria: “Babeseko Lurzoruak”	121
4.2.1.5. “Landa-guneen kategoria”	123
4.2.1.6. Ingurune naturalaren kategorizazioen gainjarritako baldintzak	125
<i>Durangoko LZP-ko antolamendu kategorien eraginaren matrizea ...</i>	<i>132</i>
4.2.2. Jarduera ekonomikoaren eta etxebizitzaren hazkunde berriak	134
4.2.2.1. Ekonomi jardueraren mugako eremuaren proposamenak.	137
4.2.2.1.1. Amorebieta-Etxano.....	144
irud.).....	115
4.2.2.1.2. lurreta	149

4.2.2.1.3. Durango.....	152
4.2.2.1.4. Izurtza.....	153
4.2.2.1.5. Abadiño	154
4.2.2.1.6. Atxondo	159
4.2.2.1.7. Elorrio.....	161
4.2.2.1.8. Berriz.....	163
4.2.2.1.9. Zaldivar.....	166
4.2.2.1.10. Garai.....	167
4.2.2.1.11. Mañaria	167
4.2.2.1.12. Eraginaren matrizea eta ondorioak.....	167
4.2.2.2. Egoitza-mugako eremu berrien proposamenak.....	170
4.2.2.2.1. Iurreta.....	175
4.2.2.2.2. Durango.....	177
4.2.2.2.3. Izurtza.....	180
4.2.2.2.4. Abadiño	182
4.2.2.2.5. Atxondo	186
4.2.2.2.6. Elorrio.....	189
4.2.2.2.7. Berriz.....	192
4.2.2.2.8. Zaldibar	195
4.2.2.2.9. Garai	197
4.2.2.2.10. Mañaria	199
4.2.2.2.11. Eraginaren matrizea eta ondorioak.....	200
<i>Durangoko LZP-ko jarduera ekonomikoen garapen berrietarako proposamenen eraginaren matrizea.....</i>	<i>202</i>
<i>Durangoko LZP-ko egoitza garapen berrietarako proposamenen eraginaren matrizea.....</i>	<i>203</i>

4.2.3. Mugikortasuna	204
4.2.3.1. Bide-sarearen proposamenak	204
4.2.3.1.1. Sarrera	204
4.2.3.1.2. Motorrik gabeko ibilgailuen aukerako mugikortasun-sarea	209
4.2.3.1.3. Garraio kolektiboko plataforma	211
4.2.3.1.4 Bide-sarearen gaineko jarduketak	212
4.2.3.1.5. A-8 indartzea ibilbide luzeetarako	214
4.2.3.1.6. N-634 errepideko barne mugikortasunaren banatzaile eta bideratzaile izaera	215
4.2.3.1.7. Bide-berrantolaketa Durango inguruan	217
4.2.3.1.8. Boroan ezarri berri diren jarduera ekonomikoko lurren loturari buruzko konponbidea	220
4.2.3.1.9. Igarotzeko trafikotik askatu diren bideen tratamendua ..	220
4.2.3.1.10. Alboko lurraldeekin lotura egiten duten egitura-ardatzak indartzea	221
4.2.3.1.11. Banaketa-bide Sare Kapilarreko irisgarritasuna kontrolatzea	222
4.2.3.1.12. Bide-sareko jarduketa moten laburpena	223
4.2.3.1.13. Ondorioak	227

Durangoko LZP-ko bide-sarerako proposamenen eraginen matrizea

4.2.3.2. Trenbide-sarerako proposamenak	230
4.2.3.2.1. Sarrera	230
4.2.3.2.2. Euskotren	232
4.2.3.2.3. Bilbo-Donostia linea, Amorebieta-Eibar sektorea	233
4.2.3.2.4 Abiadura Handiko Trena	235
4.2.3.2.5. Eraginaren matrizea eta ondorioak	236
4.2.3.2.6. Eraginaren eta telekomunikazio azpiegiturak	237

Durangoko LZP-ko trenbide sarerako proposamenen eraginen matrizea
.....

5. Prebentzio-, zuzentze- eta konpentsazio-neurriak.....	240
5.1. Prebentzio-, zuzentze- eta konpentsazio-neurrien identifikazioa ...	240
5.2. Neurrien zerrenda, eraginpeko faktoreen arabera	242
5.2.1. Uholde-arriskuko zonak babesteko neurriak	242
5.2.2. Akuiferoak babesteko neurriak.....	243
5.2.3. Ibaiertzak babesteko neurriak	244
5.2.4. Ibilguak babesteko neurriak	247
5.2.5. Higadura-arriskuko zonak babesteko neurriak	248
5.2.6. Baso autoktonoak babesteko neurriak	249
5.2.7. Igarobideak eta faunaren mugikortasuna.....	251
5.2.8. Kultura eta Natura Ondarea babesteko neurriak	254
5.2.9. Landazabal atlantikoak eta balio handiko nekazaritza-lurzorua babesteko neurriak	256
5.2.10. Paisaia babesteko neurriak.....	259
5.3. Eragin kritikoak eta altuak	261
5.3.1. Bide-azpiegiturak.....	262
5.3.2. Trenbideak.....	262
5.3.3. Jarduera ekonomikoetarako mugako eremuak.	262
5.3.4. Egoitza-garapen berriak.....	264
5.4. Proposatu diren neurrien eta horiek betearazteko aldi baterako plangintzaren kostu ekonomikoaren zenbatespena.....	265
6. Egitamuaaren ondorioak ikuskatzeko programa.....	266
6.1. Kontrolaren helburuen zehaztapena.....	266
6.2. Jarraitu beharreko alderdiak eta kontrol-adierazleak	267
6.2.1. Uholde-arriskuko zonak	267
6.2.2. Akuiferoen zaurgarritasuna.....	268

6.2.3. Ibilguak.....	269
6.2.4. Ibaiertzak.....	269
6.2.5. Higadura-arriskuko eremuak.....	270
6.2.6. Landaredia autoktonoa	271
6.2.7. Paisaia.....	272
6.2.8. Igarobide ekologikoak eta faunaren mugikortasuna	273
6.2.9. Babesturiko eremuak.....	275
6.2.10. Katalogaturiko aleak (zuhaitz bereziak)	277
6.2.11. Kultura- eta natura-ondarea	278
6.2.12. Landazabalak eta nekazaritza-lurzorua	278
6.2.13. Airearen kalitatea.	279
6.2.14. Zarata.....	280
6.2.15. Lurra.....	281
6.2.16. Mugikortasuna	282
6.3. Ikuskapena.....	283
7. Alternatibaren ingurumen-azterketaren justifikazioa eta eragin handiak eta larriak sortzen dituzten jarduketaren berrikuspena, lurraldeko plan partzialak berriro egin ondoren.....	286

2009an proposaturiko garapen berrien eraginaren laburpen-mapa

SARRERA

Antolamenduko egitamuen eta programen ingurumeneko ebaluazioaren garrantzia Europar Batasunak adierazi zuen, *Europako Parlamentuak 2001/42EE Zuzentaraua* garatu zuenean, *Egitamu eta Programa batzuek ingurumenean dituzten Eraginen Ebaluaziorik buruzkoa*; EAERI dagokionez, *183/2003 Dekretuak Ingurumeneko Eraginaren Baterako Ebaluazioaren Prozedura arautzen du*, lurralde mailako programen eta egitamuen ingurumen-eragin garrantzitsuen ebaluazioaren arloan dagoen hutsunea betetz, ondoren Europako Parlamentuak eta Kontseiluak 2001eko ekainaren 27an emandako 2001/42/EE Zuzentarauaren ondoriozko ingurumenari buruzko zenbait egitamu eta programaren ondorioen ebaluazioaren apirilaren 28ko 9/2006 Legean ezarria. Halako egitamuen eta programen ebaluazioa funtsezkoa da, horietan irizpide estrategikoak ezartzen baitira ingurumeneko eragin handiko proiektu eta azpiegitura handien kokalekua erabakitzeko.

183/2003 Dekretu horrek ezarritakoaren arabera, Ingurumeneko Eraginaren Baterako Ebaluazioaren Ikerketa hau egin zaio, Durangoko Eskualde Egituraren Lurraldearen Zatiko Planari. Azterlan hau agiri tekniko gisa aurkeztu da, eta planean txertatu eta haren parte bihurtu da. Bertan, LZPren azalpenean xedatutako ekintzek zer eragin esanguratsu izango dituzten ebaluatu da planari egin zaizkion izapideetan, alegia, aurrerapenaren fasean (2006ko urria), hasierako onespeneren fasean (2008ko apirila) eta behin-behineko onespeneren fasean (2009ko urria). Lehenengo proposamenean azaldutako helburuak eta ekintzak gurutzatu egin dira aldearen jardun aurreko egoerako ingurumen datuekin, planak ustez ekarriko dituen eragin positiboak eta negatiboak sumatzeko asmoz. Hala, berriro azaldu dira ingurumen ikuspegitik bateraezinak diren proposamenak.

Eusko Jaurlaritzaren 183/2003 Dekretuaren arabera idatzita, LZPn aurreikusitako jarduketek izan ditzaketen eragin nabarmenak aztertu eta ebaluatzen dira azterlan honetan eta hartu beharreko babes, zuzenketa eta konpentsazio neurriak ematen dira.

Agiri honetan LZPn planteatutako proposamenen aldaketei buruzko analisi xehatu bat erantsi da. Hain zuzen ere, funtzio arloaren esparruan interesak dituzten erakundeek arlokako txostenek ekarri dituzte aldaketa horiek; halaber, agiria jendaurreko informaziorako ikusgai egon den epealdian aurkeztutako alegazioetako batzuen edukia onestearen emaitza dira, bai eta Eusko Jaurlaritzako Lurralde Antolamendurako Batzordeak izapidetze prozesuan emandako arauzko txostenean adierazitako baldintza eta gomendioetako batzuk eranstearen emaitza ere.

Bestalde, oraingo iturrien arabera eguneratu da dokumentua, gehienbat txostenean, eta Bizkaiko Foru Aldundiaren plangintzako 2008ko abenduko GISren datuak hartu dira eta hainbat lege eta plan sektorialeko aldaketa bildu dira, hasierako onespenaren tramitean jarriko litzatekeen LZPren dokumentua egin ostean indarrean sartu direnak hain zuzen ere.

Gainera, akatsak konpondu eta aldaketak sartu dira, dokumentua hobeto ulertzeko eta testu koherenteagoa izan dadin.

Ingurumen-eraginaren ebaluazio bateratuaren azterlana ingurumen-eraginari buruzko alde aurretiko txosteneko eskeetara egokitu da. Hala, aldi baterako identifikatu diren ondoz ondoko azalpenetako ingurumen-ebaluazioak erantsi dira, prozesuaren hasieratik zer bilakaera izan duten erakusteko eta LZP gaur egun ingurumen aldetik bateragarria dela egiaztatzeko; nolahi ere, frogatu

da hain zuzen ere saihestu egin direla eragin kritikoak eta handiak sortzen zituzten ekintzak, edo egoki aldatu direla Durangoko Eskualde Egituraren Lurraldearen Zatiko Planaren behin betiko formulazioan.

1. DURANGOKO LZP-REN HELBURU ESTRATEGIKOAK.

Durangoko Eskualde Egituraren Lurraldearen Zatiko Planaren helburua lurralde horretan antolamendu iraunkorra ezartzea da. LZP honek ezarritako antolamenduak eremuaren antolaketa fisikoa egiten du, Euskal Autonomia Erkidegoko Lurraldea antolatu duen 4/1990 Legeak eratzikitako eginkizunaren arabera. Helburua, izan ere, ahalik eta bizi-kalitaterik handiena lortzeko behar diren baldintzak mantentzea eta sustatzea da, hiri- eta landa-ingurunearen zaintzarekin eta hobekuntzarekin modu bateragarrian, lurralde-eremu estrategikoan eta koherentean. Helburu estrategiko hori lortzeko, erabakiak etengabe hartzeko prozesua garatu behar da, izaera orokorra eta integratua aintzat hartuta; bertan, informazio garrantzitsu guztia kontuan hartu eta bidezko interes publiko nahiz pribatu guztiak haztatu behar dira.

Durangoko Eskualde egitura, testuinguru honetan, EAEko Lurraldearen Antolamendurako Artezpideetan jasotako lurralde-antolamenduko egitamuak garatzen dituen tresna da, eta oinarritzko helburuak honako hauek dira:

- Lurraldearen oraingo egoeran oinarrituz, horrek egoera sozioekonomikoa eta bilakatzeko aukerak antolatzea.
- Azpiegitura handiak euskarritzeko baliozkoak diren espazioak adieraztea, euren ezaugarrien arabera.

- Eskualde Egiturarako interes komuneak diren ekipamenduen kokalekua zehaztea.
- Hirigintza-antolamenduak bete behar dituen irizpide, printzipio eta arau orokorrak finkatzea. Era berean, etxebizitza eraikitze eta jardura ekonomikoak garatzeko erreserbatu behar diren lurzoru-azalerak kuantifikatzea.
- Birmoldatu, suspertu edo birgaitu beharreko espazioak zehaztea, horiek ez narriatzeko edo zenbait erabileratarako suspertu ahal izateko. Halaber, helburu horiek lortzeko abiatu behar diren programak eta neurriak ere zehaztea.
- EAEko Lurralde Antolamenduko Jarraibideetan jasotako xedapenak garatzeko behar diren irizpideak, arauak eta printzipioak.

1.1. Jarduketa-eremua eta denbora-irismena.

Durangoko Eskualde Egituraren Lurraldearen Zatiko Planako xedapenak aplikagarriak dira Lurraldearen Antolamendurako Artezpideen 20. kapituluaren ezarritako lurralde-eremuan, eta eremu horren barruan honako udalerrri hauek sartzen dira: Abadiño, Amorebieta-Etxano, Atxondo, Berriz, Durango, Elorrio, Garai, Iurreta, Izurtza, Mañaria eta Zaldibar.

Durangoko Lurraldearen Zatiko Planak indarraldi mugagabea izango du arautzat, eta Onespén Dekretua EHAAn, BLHAO, EAO eta Bizkaian gehien saltzen diren egunkarietan argitaratu eta biharamenean sartuko da indarrean. LZP osoaren edo aukeraturiko lurralde-ereduko funtsezko elementuetarikoren baten balizko aldaketa eta ikuskapenak, bestalde, onespenerako ezarritako prozedura bera bete beharko du.

Lurraldearen Zatiko Plana ikuskatu egingo da, behin betiko onesten denetik hamasei urte igarotzen direnean; hala eta guztiz ere, lehenago ere aurreikusi beharko da, baldin eta honako kasuak biltzen badira:

- Eskualde Egiturako biztanleriak egitamu honetan proiektaturiko gehieneko aurreikuspenak %5ean gainditzea.
- Planifikaturiko etxebizitza berrien eraikuntza-lizentzien %75 emanda egotea.
- Jarduera ekonomikoak ezartzeko lurzoruen %75 baino gehiago okupaturik egotea.
- Eta, oro har, egoerak Lurraldearen Zatiko Planean jasotako hipotesiak aldatzen dituzenean, biztanleriaren oinarritzko magnitudeei, enplegu-dinamikari edo etxebizitza-merkatuari dagokienez, eta, horren ondorioz, hasieran ezarritako antolamendu-irizpide orokorrak aldatu egin behar direnean.

Lurraldearen Zatiko Plana, horrenbestez, aldatu egin daiteke; hala ere, edozein aldaketak aintzat hartu beharko ditu ezarritako adierazleak aplikatzearen emaitzak, eta gainera, interes orokorreko zergatietan euskarrita egon beharko da; hain zuzen ere, ezinbestekoa izango da edukia nahiz irismena zehatz azaltzea eta aldaketa ondo justifikatzea.

1.2. Durangoko LZPren helburuak.

Durangoko Lurraldearen Zatiko Planak lurralde-eredu egokia lortzeko bete behar dituen helburuen artean, alde batetik, helburu orokorrak daude, hau da, LAAetatik zuzenean ateratakoak, LZPk sustaturiko lurralde-ereduaren oinarriak euskarritzen dituztenak. Bestetik, ingurumen-helburuak; hain zuzen

ere, ingurune naturaleko ingurumen-balioak sustatzeko eta bultzatzeko garatu behar direnak, jarduera koherenteetan eta iraunkorretan oinarrituz.

Durangoko Lurraldearen Zatiko Planaren helburu horiek guztiek printzipio komun batzuk dituzte, eta, aspaldion, printzipio horien inguruko adostasun orokorra egon da; Antolamendu Egitamuan jasotako lurralde-ekintza guztiak horietan euskarriturik daude:

- Lurraldea eta paisaia ez dira euskarri edo agertoki aldaezinak bakarrik; hain zuzen ere, Egitamuak horiek ulertzeko duen modu berriaren arabera, egitura jakinetan oinarrituz kudeaturiko eta euskarrituriko espazioak dira; egitura horien artean, nekazaritzakoak eta, kasu honetan, baserria funtsezkoak dira.
- Ingurumena funtsezko faktoretzat hartzen da garapen ekonomikorako eta bizi-kalitaterako. Ingurumenerako giza eskubideei buruzko Bizkaiko Adierazpenak ezartzen duenez, ingurumen-balioek eskubidea osatzen dute eta gizarteak ez dio eskubide horri ukorik egin behar.
- Komenigarria da ingurumena babesteko neurriak politika sektorial eta lurralde-politika guztietan integratzea, baita jardueren planifikazioan eta kokalekuan ere.
- Gainditu egin behar da eragin txarrak saihestean soilik oinarritzen den betiko jarrera; horretarako, positiboa, aktiboa eta konpromisozkoa den esku-hartzeko eragiketak abiatu behar dira, natura- eta landa-inguruan.

1.2.1. Helburu orokorrak.

Lurraldearen Zatiko Planako Araudiak ezarritako helburu orokorrak, tresna izaeraren eta Lurraldearen Antolamendurako Artezpideetako xedapenen arabera ezarritakoek, lurraldearen antolamendu iraunkorra lortu nahi dute. Gizarte- eta lurralde-aldagaien azterketa zein diagnostiko zehatza egin

ondoren, eta Durangoko Eskualde Egiturarako lurralde-ereduaren oinarriak zehaztutakoan, jarduketek jarraitu beharreko helburu orokorrak honako hauek dira:

1. Eskualde Egitura antolatzea, lurraldearen oraingo egoera, egoera sozioekonomikoa eta bilakatzeko aukerak aztertuta. Horretarako, erabilera desberdinak euskarritzeko gauza diren eremuak adierazi behar dira, proposaturiko lurralde-ereduarekin koherentzian.
2. Durangoko Eskualde Egitura indartzea, EAEko eta, hain zuzen ere, Bizkaiko lurraldea egituratzeko funtsezko piezatzat, gehienbat kontuan hartuta kokaleku estrategikoa eta irisgarritasun handia. Proposaturiko ereduaren helburu hau kalitatezko lurralde-garapeneko ekimentzat hartzen da; izan ere, alde batetik, hiriko nahiz industriako hazkunderen eta, bestetik, jarduera ekonomikorako azpiegituren, ekipamenduen zein zuzkiduren arteko oreka eta bateragarritasuna lortu behar da. Halaber, bermatu eta zaindu egin behar dira lurzoruen erabilera desberdinen eta paisaia-egituren arteko orekak, ondare ekologiko erabilgarria zorrotz babestuz.
3. Haran-hondoko hirigintza handiaren eta baserrian oinarrituriko nekazaritza-jarduera zaintzearen arteko bizikidetza bermatzea. Landa-izaera zaintzea, ondarearen arloko tratamenduan baino gehiago, baserriaren funtzionaltasunean oinarritu behar da; horrenbestez, sustatu eta bultzatu egin behar da nekazaritzako nahiz abeltzaintzako eta basoko jarduera, bai produkzioa sustatzeko eta bai ingurumena zein paisaia kontserbatzeko. Horrela, urbanizazio handiko Eskualde Egiturako zona handien nortasuna eta kalitate-elementua osatzen duen lurzoruen erabilera eta lurralde-kultura mantendu nahi da.

4. Lurraldearen zentzuzko erabileran oinarrituriko hiri-garapena sustatzea. LZPk, horretarako, hirigintza-antolamenduak bete behar dituen irizpide, printzipio eta arau orokorrak ezartzen ditu.
- 4.1. Gune tradizionalen nortasuna eta kultura ondarea zaintzea, eta lurralde-antolamenduan duten protagonismoa mantentzea; horretarako, horiek neurri gabeko hirigintza-hazkundetik babesteko neurriak hartu behar dira, halako hazkunderak egitura tradizionala ez itxuragabetzeko.
- 4.2. Hazkunde barreiatua eta gune berrien eragiketa mugatzea eta kontrolatzea. Landagunearen kontrolik gabeko hazkundera geldiaraztea eta landa-inguruaren balioa handitzearen aldeko apustua egitea; hain zuzen ere, landagunearen funtsa suspertzea, horren ingurumen- eta paisaia-balio tradizionalak nabarmenduz.
- 4.3. LZPk ezarri eta kuantifikatu egiten ditu hirigintza-hazkunderako erreserbatu behar diren azalerak, dinamika demografikoaren eraginezko etxebizitza-beharrizaneiei aurre egin ahal izateko. Batez ere, babes ofizialeko etxebizitzak eraikitzeko eta industria-lurzoruaren sustapen publikoa egiteko azalerak ezartzen ditu. Horrenbestez, udalek, udal-planeamenduaren bidez, euren gain hartu behar dute lurzoru egokiaren kantitate nahia bermatzeko ardura, babesturiko etxebizitzaren sustapenari erantzun egokia eman ahal izateko.
- 4.4. Eskualde Egiturako ekipamenduak eta zerbitzuak orekaz birbanatzea. LAAetako planteamendu orokorren eraginezko erdiguneen ereduari jarraituz, eskualdeko eta azpieskualdeko leku nagusiek funtsezko eginkizuna izan behar dute lurraldearen

antolamenduan; antolamendu hori Ibaizabalen hiriko edota industriako igarobidearen inguruan artikulaturik dago, igarobide hori erreferentziako ardatza baita inguruko landa-eremu osorako oinarritzko zuzkidurak eta ekipamenduak banatzeko.

5. Ibaizabalen Igarobidearen lehiakortasun- eta birkualifikazio-elementuak indartzea.
 - 5.1. Bertako industria-klusterra indartzea, hori birkualifikatuz, eta biztanleen laneratzea hobetzea.
 - 5.2. Enpresetarako kalitatezko zerbitzuak garatzea, horiek gehienbat hiriguneetan kokatuta. Hiriguneen espezializazioa sustatzea, jakintzan intentsiboak diren eta balio erantsi handia sortzen duten lanetan zein jardueretan.
6. Trenbide-azpiegitura sustatzea, Eskualde Egitura artikulatzeko elementutzat. Horren funtzionaltasuna hobetzea eta beste garraiobide publiko batzuekiko osagarritasuna sustatzea, intermodalitatearen hobariak aprobetxatuz.
7. Baliabide naturalen babes aktiboa eta baserriaren bideragarritasuna segurtatzea, horrek paisaiaren kalitatea bermatzen baitu; horretarako, jarrera aktiboa eta konpromisozkoa hartu behar da ingurune naturalaren tratamenduan, eta hori, hain zuzen ere, gizartearen ongizaterako, garapen ekonomikorako eta bizi-kalitaterako gakotzat hartu behar da, hirigintza gogorreko eta biztanleria-dentsitate handiko testuinguruan. Ingurumen-baliabiden kontserbazioari eta hobekuntzari lehentasuna emango zaio; horretarako, baserriko baliabideen eginkizun ekonomikoa eta aprobetxamendu integrala nahiz iraunkorra sustatuko da, hori funtsezko

elementua baita ingurumena mantentzeko zein hobetzeko eta eraikitako paisaia zaintzeko (Euskal Herriko nortasunaren adierazlea).

1.2.2. Ingurumen-helburuak.

Ingurune Fisikoaren analisiaren eta diagnostikoaren bidez (Hirigintza Informazioko eta Diagnostikoko fasean egindakoak), Durangoko Eskualde Egiturako ingurumenaren arazo eta aukera nagusiak identifikatu ziren. Ondorengo Antolamendu Memorian, Eskualde Egiturako lurralde eredua oinarritu behar duten ingurumen-helburu nagusiak ezartzen dira, integratzailea eta, ingurumenaren aldetik, iraunkorra den ikuspegian euskarrituz.

Natura- eta landa-ingurunekeo lurraldean esku hartzeko proposamena, bestalde, ingurumen-helburu nagusi batzuen inguruan egituratzen da; horiek izaera integratzailearekin eta sinergikoarekin garatu behar dira, helburu bakoitza lortzeko (zuzen edo zeharka) proposaturiko helburu guztietan eragin ona izateko, eta, azken batean, ekonomiaren, gizartearen eta ingurumenaren aldetik lurralde-eredu iraunkorra lortu ahal izateko.

LZPk ingurumenaren arloan dituen helburu eta estrategia horiek ondoren adierazitakoaren arabera antolatzen dira:

1. Nekazaritza- eta abeltzaintza-jarduera mantentzea eta sustatzea, bai landa-inguruaren bizigarritasunerako funtsezko ekonomia-sektorea delako, bai zenbait arlotan garrantzi handiko eginkizunak dituelako; esate baterako, baliabide naturalen erabilera, paisaiaren kontserbazioa nahiz kudeaketa eta lurraldearen nortasunaren zaintza. Azken helburu hori oso garrantzitsua da Durangoko Eskualde Egituran; izan ere, bertan, igarobidearen hondoko itotze gero eta handiagoa landazabaleko nahiz

mendiko larrediko zonekin batera bizi da, eta zona horietan paisaia-interes handiko lekuak daude.

2. Produkzioko baso-jarduera arrazionalizatzea eta hobetzea, landa-inguruko lurzoruen erabileren eta ekonomiaren osagai nagusienetarikotzat. Beharrezko irizpideak eta ekintzak garatu behar dira, mendiko baliabideak iraunkortasunez ustiatzeko, ekonomiaren eta ingurumenaren arloan, higadura arriskuan dauden lurzoruei eta babesturiko eremu naturalen barruan daudenei arreta berezia jarrita.
3. Interes fisiko eta biologiko handia duten eremuak, elementuak eta prozesu naturalak kontserbatzea, hobetzea eta suspertzea, Eskualde Egituraren ondareko funtsezko zatiak eta lurraldearen aukera nagusienetarikokoak baitira. Baliorik handieneko eremu naturalen eta habitaten (barrukoak nahiz kanpokoak) lurralde-lotura bermatzea; izan ere, Durangoko eremu geografikoa interes ekologiko handiko lurralde mugakideen artean dago.
4. Gainazaleko eta lurpeko uren kalitate-mailak hobetzea eta suspertzea, urak baliabide naturaltzat eta ingurumen-bektore garrantzitsutzat dituen bi dimentsioak modu integratuan hartuta.
5. Lurraldeko ingurumen-arrisku natural nagusiak ahalik eta gehien murriztea; arreta berezia jarriko zaio higadura-prozesuak kontrolatzeari eta murrizteari, eta ondo arautuko dira lurzoruen erabilerak, higadura-arriskuko eremuetan (akuifero zaurgarriak) eta uholde-arriskua dutenetan.
6. Natura- eta landa-eremuen erabilera publikoa sustatzea, horien balioek eta funtzioek kasu bakoitzean behar dituzten murriztapenekin, aintzat

hartuta naturarekin eta kalitateko landa-eremuekin kontaktuan egotearen eraginezko gizarte- eta ekonomia-hobariak.

7. Natura- eta landa-paisaia zaintzea, hobetzea eta suspertzea, eta paisaiaren errespetuzko eta ilustraturiko sarbidea sustatzea, interes bereziko elementuak, egiturak eta eremuak kontserbatuz; gainera, paisaiaren behaketa, interpretazioa eta gozamena eragiten duten jarduketak garatzea.

1.3. Aukeren azterketa.

Oraingo idazte-fasean, behin-behineko onespen-fasean, Durangoko Lurraldearen Zatiko Planak ez dauka ordezkioak diren balizko lurralde-ereduen multzorik; hain zuzen ere, eragile publikoekin eta pribatuekin garaturiko solaskidetzan oinarrituriko dekantazio-prozesu luze baten ondorioz, sustatu beharreko lurralde-ereduaren inguruko oinarritzko adostasuna lortu da, eta agirian horixe baino ez dago jasota; horrela, ez da zentzuzkoa “aukeren azterketa” egitea, Ingurumeneko Eraginaren Baterako Ebaluazioari dagokionez. Nolanahi ere, agiri honetan aurreko hautabideak eta berorien analisiak aztertu dira, LZPren azken proposamena ingurumen ikuspegitik egokia dela erakusteko. Alabaina, “0 hautabidea” izeneko ez da beren beregi kontuan hartu; izan ere, inplizituki beti sortzen da ebaluazioa egiteko oinarritzat hartzen den erreferentzia puntuan, gizarte edo ingurumen sektoreek jardun aurretik duten egoera den aldetik.

1.4. LZPn jasotako jarduketaren laburpena.

Durango Lurraldearen Zati Planaren jasotako jarduketak Antolamendu Memoriaren II. liburukian adierazita daude. Durango Eskualde-Egitamurako nahi den lurralde-eredua eta antolamendu-helburuak ezarri ondoren, horiek betetzeko proposamenak eta jarduketak adieraziko ditugu.

1.4.1. Durango Lurraldearen Zati Planaren jasotako jarduketaren laburpena.

LZPren Antolamendu Memoriak esku-hartze jarduketa eta ildo batzuk ezartzen ditu, eta horiek nahitaez garatu beharko dira, aurreko atalean proposaturiko helburuak lortzeko eta erdiesteko. Ondoren, proposamen horiek ikusiko ditugu, kasu kasuko lurralde-erabileren arabera sailkatuta:

NEKAZARITZA ETA ABELTZAINZA

Nekazaritza- eta abeltzaintza-jarduerak mantentzeko eta sustatzeko jarduketak eta esku-hartzeko ildoak, kontuan hartuta bai landa-ingurunearen bizitasuneareko sektoretzat duten garrantzia eta bai baliabide naturalen erabileran, paisaiaren kudeaketan zein lurraldearen identitatean dituzten eginkizunak. Nekazaritza- eta abeltzaintza-jarduerak mantentzearen aldeko apustu hau, bestalde, ekonomia- eta enplegu-arrazoietan euskarritzen da, baita baserriak baliabide naturalak, ondarea eta landa-paisaia kudeatzaren arloan izan beharreko protagonismoan ere. Lurraldearen Zati Planak, horri dagokionez, Euskal Autonomia Erkidegoko Landa Garapen Iraunkorreko Egitamuan (LGP, 2000-2006 eta 2007-2013) jasotako ekintza guztiak biltzen ditu. Jarduketa-ildo zabal hori, berriz, honako estrategia eta jarduketa hauetan gauzatzen da:

- “Nekazaritza-abeltzaintza eta Landazabalak” kategoria babeseko lurzoruen taldearen barruan sartzea.
- Landa-biztanlerien bizi-kalitatea hobetzea, azpiegituren eta ekipamenduen arloko zuzkidura-irizpideetan oinarrituz: ur-hornidurako azpiegiturak eraiki nahiz hobetu, elektrizitatea, saneamendua, gasa,... Herriak berritzeko eta garatzeko jarduketak egitea, horien landa-ondarea kontserbatzea eta baserriaren egoitza-kalitatea hobetzea. Irisgarritasuna eta garraioak (landa-bideak) garatzea eta hobetzea. Azkenik, landa-inguruko informazioa eta gizarte-zerbitzuak sustatzea.
- Ustiapenen produkzio-egitura hobetzea, nekazaritza-jarduerak sustatzeko eta dibertsifikatzeko; funtsezkoa da lehiakortasun-helburuak lortzeko arlo ekonomikoan: baserriko nekazaritza-ustiapenen produkzio-egitura hobetzea, landa-jarduerak dibertsifikatzea, jarduera tradizionalak osatzen dituzten jarduera berriak garatuta, natura- eta landa-eremuaren erabilera publikoa sustatzeko helburuaren barruan (aisialdia, turismoa, astialdia, etab.). Halaber, funtsezkoa da bertako eta ordeko laboreak eta nekazaritza-produktuak garatzea, nekazaritza-errentak dibertsifikatzeko. Hori guztia honako jarduketa-ildo hauetan gauzatzen da:
 - Gazteak nekazaritza-ustiapenetan sartzeko politikak, hori ezingarria baita belaunaldi-txanda bermatzeko.
 - Nekazarien lankidetzarako (lanaldi partzialean) tresnak sustatzea eta sortzea.
 - Larrediak ustiatzeko akordio formalak eta abeltzain-elkarteak sustatzea.
 - Bertan behera utzita edo uzteko bidean dauden lurak suspertzeko ikerketak, batez ere gaitasun agrologikorik handiena dutenei dagokienez.

- Nekazaritza-lurak hobetzea, horiek ustiapen-baldintzen arabera egokitzeko eta egitura-ezaugarriak hobetzeko; horrela, errentagarritasuna handitu nahi da.
- Naturako turismoari eta landa-turismoari lotutako jarduera osagarriak garatzeko dirulaguntzak.
- Kontserbazio-jarduerak sustatzea (zentzu zabalean), ingurumena suspertzeko eta lehengoratzeko jarduerak ere barne. Jarduketa-ildo hori "Ingurumen-hobekuntzarako Ekintzak" baldintza gainjarrian zehazten da.
- Kalitatezko nekazaritza- nahiz abeltzaintza-produkzioak eta horiek merkaturatzeko neurriak sustatzea. Horretarako, estrategia batzuk ezartzen dira:
 - Nekazaritza eta abeltzaintza ekologikoa bultzatzea, EAEko nekazaritza- nahiz abeltzaintza- eta ingurumen-neurriek ezarritakoaren arabera.
 - Kalitatezko nekazaritza-produktuak merkaturatzen laguntzea, hori funtsezkoa baita produktuok merkatuetan sartzeko.
 - Txakolinaren laborantza eta negutegiko produktuak sustatuko dira, errentagarrienak eta etorkizunik handienekoak baitira.
- Ustiapenen ingurumen-konpromisoan eta nekazaritza- nahiz abeltzaintza-kudeaketa iraunkorrean laguntzea; horrenbestez, nekazaritzako eta abeltzaintzako teknikak inplikatu egin behar dira iraunkortasunean, nekazaritza-jarduerak ingurumenean sortzen dituen eragin txarrak murrizteko eta ingurumen-hobariak sortzeko. Horretarako, EAE honako neurri hauek hartu behar dira nekazaritzaren nahiz abeltzaintzaren eta ingurumenaren arloan:
 - Hondakin organiko konpostatuak erabiltzea, laborantzako lurak ongarriztatzean.

- Nekazaritzako baliabide hidrikoak kudeatzea.
 - Larredien ustiapen estentsiboa sustatzea.
 - Lurzoruak babestea, higadura-arriskua duten laborantza-lurretan; horretarako, saihestu egingo dira higadurako arriskua eta arazoak handitzea dakarten nekazaritza-teknikak.
 - Nekazaritza- nahiz abeltzaintza-ustiapenetako eta landa-paisaiako elementu eta balio naturalak mantentzea eta hobetzea; landaredirako zein faunarako garrantzi berezikoak diren paisaia-elementuak zaintzea; laboratu gabeko funtsen zedarrietan zerrenda ezartzea, eta fauna babestea, nekazaritza-lurren baldintzak hobetuta (faunaren presentzia sustatzeko).
 - Baserriaren inguruko nekazaritza-paisaia eta paisaia-elementu nagusiak kontserbatzea, landaredi-uharteen, lursailak banantzeko hesien, hormatxoek eta zona hezeen kontserbazioan oinarrituriko jarduketak eginez.
 - Ibaiak eta errekek biodibertsitatea erreserbatzeko interes handiko zonatzat babestea, higadurari eta uholdeen ondorioei aurrea hartzeko. Horretarako, "Gainazaleko urak babesteko lurzorua" antolamendu kategoria eta "Ingurumen-hobekuntzarako ekintza" zenbait ezarri dira Ingurune Naturalaren kategoriaren baldintza gainjarri lez hala nola *Ondo kontserbaturiko landaredia duten ibai ertzak, Leheneratu beharreko ibai ertzak eta Hiriguneetan bermatu beharreko ibai ertzak.*
- Ustiapenen arduradunen heziketa eta gaitasuna (teknikoa eta ingurumen arlokoa), nekazaritza- nahiz abeltzaintza- eta baso-sektorean.

BASOA

Durangoko Lurraldearen Zatiko Planaren arabera, koniferoen landaketa monoespezifikoetan oinarrituriko basoko produkzio-ustiapena errenta faktore

garrantzitsua da, eta onartu egiten ditu 3/94 Foru Arauan (*Mendiak eta babesturiko eremu naturalen administrazioa*) eta arloari buruzko foruko beste arau nahiz dekretu batzuetan ezarritako baldintzak, baita *Euskadiko Baso Egitamuan* eta *Nekazaritza, Abeltzaintza eta Basoko Lurraldearen Zatiko Planean* ezarritakoak ere.

LZPren helburua produkzioko baso-jarduera arrazionalizatzea eta hobetzea da, mendiko baliabideen (ekonomiaren eta ingurumenaren arlokoak) ustiapen iraunkorra eragiteko irizpideak eta ekintzak jasotzen dituzten jarduketaren bidez. Jarduketa horiek arreta berezia jarri behar diete higaduraren eraginpeko lurzoruei, babesturiko eremu naturalen barrukoei eta, oro har, eremu horien biodibertsitatea zaintzeari. Helburu horien bitartez, honako ekintza eta estrategia hauek ezartzen dira:

- “Basoa” deritzon Antolamendu Katetoria ezartzea (Babeseko lurzorua), basoko erabileren arauketa iraunkorra ezartzeko, hazkunde azkarreko espezieen landaketekin eta sastrakekin okupaturiko lur guztietan.
- Kudeaketa-egitamu teknikoak ezartzea, zuraren produkzioa ingurumen-eginkizunekin bateratzeko.
- Baso-kudeaketa iraunkorra sustatzea, oraingo ingurumeneko eragin kaltegarriak murriztuta, basoko lurak erosteko laguntzak emanez, lursailen tamaina handitzeko, eta laguntza teknikoa nahiz ekonomikoa eskainiz, Baso Antolamenduko Egitamu Teknikoak abiatzeko; halaber, ustiapenen asoziazionismoa eta baso-jabeen elkarteak sustatuko dira, baso-erabileraren baterako kudeaketa errazteko, eta laguntza emango zaie kudeaketa iraunkorraren irizpideak betetzen dituzten produkzio-oihaneztatzeei.
- Baso-kudeaketa iraunkorreko sistemak eta lehen transformazioko enpresak hedatzea eta finkatzea, baso-ziurtagiria lortuta, makinak

erosteko laguntzak emanez eta basoko lanak hobetuz, baita toki erakundeen jabetzakoak diren landaketei laguntzak emanez ere.

- Basoko teknikak eta jardun onak garatzea eta ezartzea, basoko landaketen ingurumen- eta gizarte-balioa handitzeko ekintzak sustatuz: hostozabal autoktonoen azalerak handitzea, paisaia-tratamenduei laguntzea, ingurumenean kalterik sortzen ez duten teknikak sustatzea, eta basoko produktuak hobeto nahiz zentzuz eraldatzeko zein merkaturatzeko laguntzak ematea.
- Zuhaitz-masen baso- nahiz artzaintza-ustiapenaren osagarritasuna sustatzea, eta hostozabal autoktonoak dituzten nekazaritza-lurren oihaneztatzeari laguntza ematea.

INGURUMEN BABESA

Babes Aparteko Lurzoruak kontserbatzeko, hobetzeko eta, behar izanez gero, suspertzeko jarraibide eta irizpide egokiak ezartzen dira, baita babeseko eremu naturalen eta balio bereziko beste batzuen arteko lotura bermatzeko jarraibide eta irizpide egokiak ere. Horretarako, Lurraldearen Zatiko Planak esku hartzeko jarduketa batzuk formulatzen ditu:

- “Babes Aparteko Lurzoruak” deritzon Antolamendu Kategoría ezartzea, eta horren barruan honako kategoría hauek sartzen dira: “Babeseko Eremu Naturalak eta Elementu Bereziak”, “Natura Intereseko Eremuak” eta “Hidrología Intereseko Eremuak”.
- “Ingurumen-hobekuntzarako Ekintzak” baldintzatzailea ezartzea, eta horien artean, hauexek daude: “Martxan ez dauden harrobien eta hondakindegien ingurumen hobekuntza”, “Igarobide ekologikoak” eta “Ibai ertzak hobetzeko ekintzak” ezartzea”.

- Ingurune naturala babesteko eta kudeatzeko sistema finkatzea, indarreko Babesturiko Natura Eremuak babes-irudiei balioa emanez “Komunitateaz gaindiko baldintzatzaile gainjarriak” ezarrita, non Natura 2000 Sareak ukituriko guneak mugatzen diren hala nola Urkiolako parkeko KIT eta Urdaibaiko ibai sareko KIT.
- Hostozabal autoktonoen masak nahiz horien balio guztiak mantentzea eta kontserbatzea, horiek Babeseko Mendien Katalogoan sartuta, espezie eta zuhaitz berezien kontserbazioa segurtatzeko. Halaber, zona hezeak eta ertzak nahiz errekek kudeatzeko eta kontserbatzeko tresnak ere garatu behar dira.
- Narriaturiko eremu naturalak hobetzea eta suspertzea, goi-isurialdeetan ingurumena suspertzeko eta hobetzeko ekintzak eginez. Ildo horretan, “Ingurumen-hobekuntzarako ekintzak” baldintzatzaile gainjarria eta “Alde higagarriak eta higatzeko arriskua duten aldeak” baldintzatzaile gainjarria ezarri dira”.
- Ustiapenen ingurumen-konpromisoa eta nekazaritza- nahiz abeltzaintza-kudeaketa iraunkorra sustatzea, ingurumeneko balizko eragin kaltegarriak, hondakin organiko konpostatuen erabilera eta larredien ustiapen estentsiboa ahalik eta gehien murrizteko neurriak ezarriz.
- Nekazaritza- zein abeltzaintza-ustiapenetako eta landa-egitura osoko elementu eta balio naturalak mantentzea eta hobetzea, gehienbat mendiko larredien mantenamendua eta erabilera bermatzeko.
- “Gainazaleko Uren Babesa” Antolamendu Kategoria eta gainjarritako baldintzatzaile hauek ezartzea: “Akuiferoak Kutsatzeko Arriskuko Eremuak”, “Uholde-arriskua duten aldeak” eta ingurumena hobetzeko

ekintzak hala nola “Ondo kontserbaturiko landaredia duten ibai ertzak” eta “Hiriguneetan bermatu beharreko ibai ertzak”.

- Gutxieneko emari ekologikoak zehaztea eta mantentzea, kutsaduraguneak identifikatuz eta ebaluatuz; horretarako, beharrezko ikerketa guztiak egingo dira.
- Saneamenduko azapiegiturak eta arazketa-sistemak garatzea, arazorik gehien dituzten hiriguneetan nahiz industriaguneetan eta isolaturiko baserrietan. Baserrietako, nekazaritza-ustiapenetako edo industria-eremuetako jarduketei lehentasuna ematea, horiek akuiferoak kutsatzeko arriskuko zonetan eragina izan dezaketenean; halaber, zaurgarritasuneko eremu horietan dauden hondakindegia kontrolatzea.
- Nekazaritza-kutsaduraren maila murriztea, batez ere nekazaritza- eta abeltzaintza-jardueran sorturiko nitrogenatuei eta lixibei dagokienez; horretarako, EAEko Nekazaritza Jardun Onen Kodean ezarritako jarduketak ezarriko dira.
- Akuiferoak zaintzeko sistema ezartzea, gehienbat nekazaritza-ustiapenetako putzu ugariak eta erakarpen txikiak; putzu berrien sorkuntza arautzea eta maila piezometrikoaren bilakaera kontrolatzea.
- Lurraldeko ingurumen-arrisku nagusiak ahalik eta gehien murrizteko ekintzak gauzatzea, batez ere higadurari eta uholdeei dagokienez; horretarako, erabileretarako eta jardueretarako (gehlenbat nekazaritzakoak zein basokoak) jarraibide eta arauketa bereziak aplikatu beharko dira. Beste alde batetik, “Higadura-arriskuko eremuak” eta “Uholde-arriskuko eremuak” gainjarritako baldintzatzaileak ezarriko dira.
- Biso europarraren eraginpeko aldeei dagozkien “Flora eta Faunarako interes aldeak” baldintza gainjarria ezarri da. LZPren eremuan dauden

gainerako animalia espezie mehatxatuei dagokienez, ikus Fauna eta Flora Espezie Mehatxatuen Katalogoko informazio kartografikoa. Hain zuzen ere, informazio hori Eusko Jaurlaritzako Ingurumen, Lurralde Plangintza, Nekazaritza eta Arrantza Sailaren webgunean dago argitaratuta, eta bertan xeheki aztertzen da espezie mehatxatuak lurraldean gehienbat nola banatuta dauden, 1x1 km-ko lauki interaktiboetan. Informazio hori etengabe eguneratzen dute.

ASIALDIA ETA JOLASALDIA

Erabilera publikoa (lurralde-oreka mantenduz) sustatzeko eta bideratzeko jarduketak, ekonomiaren, gizartearen zein ingurumenaren arloko hobariei lehentasuna emanez, eta eragin kaltegarriak ahalik eta gehien murriztuz. Erabilera publikoaren proposamena paisaia-helburuei lotuta joan behar da, batez ere paisaia-ibilbideei, harrerako azpiegiturei eta nekazaritza-turismoko nahiz landa-turismoko jardueri lotuta. Horri dagokionez, honako hau proposatzen da:

- Elementu linealen eta zehatzen sarea sustatzea; horiek, balio kulturala eta estetikoa aintzat hartuta, funtsezko eginkizuna izango dute paisaiaren irisgarritasunean, behaketan eta gozamenean.
- Paisaia-interes bereziko eremuen, zedarrien, talaiei edo ibilbideen ezaugarriak adieraztea, horiek sustatzeko, kontserbatzeko eta kudeatzeko ekintzak egiteko, baita euren balioak suspertzeko ere, beharrezkoa izanez gero (Paisaiaren Irisgarritasunaren Antolamendu Planoan jasotako balioak). LZPk horiek guztiak zerrendatzen ditu, eta horien barruko elementu guztiak ere bai (baselizak, landagune batzuk, isolaturiko baserriak, historiaurreko monumentuak eta horien inguruak). “Paisai-interes bereziko eremutzat” proposatzen dira, Ibaizabalen ezker ertzeko haranen eta landazabalen paisaia multzo handien barruan: Atxondo eta

Mendiola harana, Arrazola, Santiago, Axpe, Sagasti eta Mendiola auzoekin; Zumelegi ibaiaren arroa: Iguria auzoa eta ingurua (Elorrio); Gazeta auzoa eta ingurua (Elorrio); Miñota auzoa eta ingurua (Berriz-Elorrio); baita Ibaizabalen eskuineko ertzeko haranak eta landazabalak ere: Gaztelua-Aresti eremua; Garaiko landa multzoa; Andikoa-Sarria (Berriz); Etxano eta ingurua; Bernagoitia auzoa eta ingurua. LZPk proposaturikoak dira, eta horri gehitu zaio EAEko Aparteko Paisaien eta nabarmenen Katalogoa. Eremu horiek Paisaian eta Kultura Ondarean sartzeari buruzko 2. Antolamendu-planoan bildu dira.

- Ibaizabal eta Zumelegi ibaiei eta inguruneari datxekien paisaia balioak, berez, topografiaren aldetik nabarmenak eta ikus daitezkeenak. Hala, ibaiek eta ibai ertzek, Ingurumen-intereseko Hiri Inguruko Landazabalek eta landazabal horiek paisaia-intereseko ubide batek osaturiko Paisaiako Ibai Sistema lez definitu da.

HIRIGINTZA HAZKUNDEA

Lurraldearen Zatiko Planak, gizarte- eta demografia-aldagaien diagnostikoan eta proiektzioan oinarrituz, egoitza-lurzoru nahiz etxebizitza beharrianak dimentsionatu eta proposamenak formulatzen ditu, LAAekin eta proposaturiko lurralde-ereduarekin modu koherentean, betiere LAAek Bilboko Eskualde Egiturarako eta Deba Beheko Eskualde Egiturarako ezarritako xurgapen-ahalmena bere gain hartuz. Beharrezko egoitza-lurzoruaren kuantifikazioa ezartzen da, irizpide nahiko malguak erabiliz, eta etxebizitza publikoaren beharrian aurre egiteko sailkatu behar den lurzoru horren ehunekoa zehazten da:

- Eskualde Egiturako udalerrri bakoitzeko etxebizitza kopurua kalkulatzeko, 2008-2024rako, aintzat hartuta dinamika demografikoa, etxebizitza-merkatuaren bilakaera eta LAAetan etxebizitza-beharrizanak zehazteko ezartzen diren irizpideak (lurralde-ereduaren eraginak, hazkunde demografikoa, familia-egituraren aldaketa, eskaintzaren zurruntasunaren egokitasuna eta bigarren egoitza). Kuantifikazio hau, egin ere, udal-esparrukoa baino lurralde-ikuspegi zabalago batetik egiten da, lurraldearen harrera-gaitasunera eta oraingo hiri-egituraren eraginei egokituz.
- LZPren lurralde-ereduak, bestalde, Ibaizabalen ardatzeko igarobidean hutsik dauden lekuetan kokatu nahi digu egoitza-garapen berriko lehentasunezko eremuak; horrela, ezarkuntza-sistemaren egitura indartu egingo litzateke, lehendik dauden guneen inguruko hazkunde trinkoaren bidez, lurzoruen (baliabide baliotsua) kontsumoa saihestuta.
 - Igarobidearen barruan, Durango-Abadiño guneek hiri-egitura integratuaosatzen dute, eta horrek gaitasuna dauka Eskualde Egiturako udalerriz gaindiko zerbitzuetarako erdigunea izateko; gainera, ageriko egoitza-bokazioa dauka. Hala ere, udalerrri horietako lurren okupazio maila handia dela-eta, egoitza hazkundeko lur gehienak, Ezarkuntzen Sistemari buruzko antolamendu-planoan jasoak, Eskualde Egiturako gainerako udalerrietan daude kokatuta hala nola Abadiñon, Elorrioren eta Berrizen. Hala, osatu egiten da lurretan, Durango, Izurtza, Atxondo eta Zaldibarko egoitzako lurzorua.
 - Durangoko Eskualde Egituraren Lurraldeko Zati Egitamua, LAAetatik datozen jarraibideekin bat, “hazkunde selektibo” deritzonaren arabera ematen ditu egoitza hazkunderako eremuko neurriak, eta etxebizitza gehigarriak behar endogenoengatik hartutakoetan biltzen dira, Bilboko EEkoak,

hain zuzen Abadiño (200), Amorebieta (300) eta lurreta (100) udalerrietan, eta bestetik Deba Behereko Eskualde Egiturakoak (60) Zaldibarren.

- Lurraldearekiko Zati Egitamuak Eskualde Egiturarako ezarritako egoitza-garapen berriko lehentasunezko eremuen proposamena, kasuan kasuko kartografia-dokumentazioan ezarritakoaren arabera:
 - Dentsitate altuko (50-75 etxebizitza/ha.) egoitza-garapenerako zazpi eremu ezartzen dira, bata lurretaren barruan, Durangoko hiriguneko iparraldeko ertzaren ondoan, horietako hiru Abadiñoko udal-mugartean, hirigunearen HEn, BI-632 errepidearen ondoan, bi Berrizko mendebaldean eta bat Durangoko hegoaldean.
 - Dentsitate ertaineko (30-50 etxebizitza/ha.) egoitza-garapenak, lurraldeko hainbat eremutan kokatzen dira (hamar eremu), Zaldibarko hirigunearen inguruan eta Elorriko hirigunearen hegoaldean, zerrenda luze batean Abadiñoko hego-mendebaldean, gunexiki batean Atxondoko hirigunearen hegoaldean, Izurtzako iparraldean eta Berrizko mendebaldean, jarduera ekonomikoko lurren eta hirigunearen artean.
- LZPren helburua sakabanaturiko eraikuntza garapen berriak diziplinatzea da, horiek gunexi tradiziionalen neurritz kanpoko hazkundera sortzen ari baitira; izan ere, horrek eragin gogorra dauka paisaian, eta kostu oso altuak sortzen ditu eraginpeko udalerrietan. Landa-inguruan, nolana ere, landaguneetarako ezarritako araudia beteko da, eta bakarturiko etxebizitzak nekazaritza- eta abeltzaintza-jarduerara lotuta eta hori egiaztatuta dagoenean soilik egingo dira. Landaguneen neurritz kanpoko hazkundera (lurzoru urbanizaezinen iraunkortasunik gabeko okupazioaren bidezkoa) geldiarazteko funtsezko jarduketa-estrategiatzat,

LZPk lehentasuna ematen dio udalerrien barruko heziketa- eta informazio-lanari, horiek jasaten dituzten zama ekonomiko handiak murrizteko udal-kudeaketako mekanismoak ezarri ahal izateko.

- Lehendik dauden landaguneek Euskadiko 5/98 Legea beteko dute, Lurzoruaren Araubidearen eta Balorazioen Arloko Premiazko Neurriei buruzkoa; lege horretan ezartzen denez, planeamenduak ezin du hirigintza-aprobetxamendua handitu, ezta unean uneko etxebizitza kopurua bikoiztu ere, eta kopuru hori ez da inioz ere 30 unitatekoa izango. Murriztapen horiek Durangoko Eskualde Egiturako 46 landaguneetarako hartzen dira.
- Antolamendu Memoriak, bestalde, bertako 46 landaguneetarako ezarritako hazkundearen parametroak zehazten ditu, baita LZPk adierazitako ildo estrategikoa, hazkunde-fenomeno hori kontrolatzeko prebentzio-neurriak ezartzeko ildoak. Landaguneetarako jarduketa-estrategiatzat, kudeaketa-mekanismo zehatza iradokitzen da, landaguneen garapenak sorturiko gainbalioak biztanle guztien artean banatuta.
- Lehendik dauden landaguneak hobetzea; proposatzen diren jarraibideak, udalerriek hiri-planeamenduaren arloan autonomia izan arren, lagungarriak dira ezarkuntzen iraunkortasunerako: guneak hobetu nahiz birgaitu, ondarea babestu, zuzkidura erabileretarako higiezinak suspertu, etab.

AZPIEGITURAK

LZPk azpiegituren arloko hobekuntza-jarduketa garrantzitsuak jasotzen ditu, eta horiek eragina dute Ibaizabalen ardatzaren inguruan artikulaturiko bide-sarean. Jarduketa horiek Mugikortasunari buruzko Antolamendu Planoan jasota daude, eta bertan, gainera, esku-hartze estrategikorako eremuak zehazten dira Amorebietan, lurretako gunean, Durangoko gunean, Lebario-

Apatamonasterio, Iguria-Kanpazar eta Durango-Izurtza ardatzean. Esku-hartze nagusiak ondoren adierazitakoaren arabera xehatzen dira:

Bide azpiegitura berriak ezartzea

Halako jarduketek berekin dakarte azpiegitura berriak egitea oraingo sareari funtzionaltasun hobea emateko, dela aurreikusitako trafiko-fluxuek eskatzen duten prestazioengatik, dela hiriguneen arteko elkarreragiteak saihesteko. Lurraldearen Zatiko Plan honetan jarduketa hauek aurreikusten dira:

Trazatu berriak

- N-240, Boroa-Lemoa autobia.
- N-636, Lebarioren eta Apatamonasterioren arteko trazatu berria.
- N-636, Iguriaren eta Kanpazarren arteko trazatu berria
- BI-635, Autzaganeko tunela.

Lotune berriak

- A-8, N-240 errepidearekiko lotunea.
- A-8, Lebarioko lotunea.

Azpiegiturak hobetzea

- A-8, lurreta eta Lebario artean hirugarren erreia
- BI-635, Zornotzaren eta Autzaganeren arteko plataforma handitzea eta trazatua hobetzea
- N-634, hiri-inguruko bide bihurtzea, Boroa-Durango eta Matiena-Zaldibar tartetean
- N-634, lurretako N-634 zeharbideko jarduera
- Sarearen gainerako zatian, egokitze eta zabaltzeko ekintza jakinak

Hiri inguruko bide berrien ezarkuntza

Halako jarduketak aukerako ibilbideak sortzeko bideratzen dira hiriguneetan bertan, motordun ibilgailuen trafikoak gutxitzeko edo ekiditeko bertako zenbait aldetan. Lurraldearen Zatiko Plan honetan zehazturiko sareak osatzeko helburuarekin, ondoko jarduketak hauek aurreikusten dira:

- Durangoko hegoaldeko erronda ixtea, Montorretaren eta BI-623 errepidearen artean
- BI-623, Izurtzako aukerako ibilbidea
- N-634, Olakueta-Berrizko aukerako ibilbidea

Igarotze-trafikorik gabeko bideen tratamendua

Ukituriko tarteez izan ditzaketen ezaugarrien arabera izango dira egin beharreko jarduketak:

- a) Hiri inguruetan. Sekzio, alboetarako sarbide eta abarren inguruko uneko arazoak konpontzeko gutxienezko jarduetak dira. Ez da jaso bizikleta edo oinezkoentzako banda espezifikorik sartzea; izan ere, horien ibilbideetan jarraipena bermatu beharra dago eremuotan Aukerako Mugikortasun Sarearen bidez. Halako jarduketak aurreikusten dira ondoko kasu hauetan:
- N-636, Zelaietaren eta Apatamonasterioren artean.
 - BI-3331, Elorriko inguruan.
- b) Hiri aldeetan (hiri tarteetan eta zeharbideetan). Jarduketek, hala denean, horrelako eremuetan berezko ezaugarriak ematen dizkiote bideari, eta autoentzako trafikoa eta hiriko bizitza bateratzeko baldintzak hobetzen ditu trafikoa astirotzeko neurrien bidez eta diseinu eta materialen tratamendu zehatzaren bidez. Bizikleten nahiz oinezkoen joan-etorriak, Aukerako

Mugikortasun Sarearen trazatua edozein delarik ere, bideko sekzioan horretarako finkaturiko banda espezifikoetan egiten dira. Erdi-erdiko hiriguneetan, oinezkoen eta biziklenten erabilerak errazteko jarduerak izango dira ahal dela, eta autoen trafikoa baldintzatuko da, trafikoa astirotzeko neurrien bidez eta, aukerako ibilbideetarako aurreikusten badira, trafikoa garraio publikoetarako mugatuko da edo soilik oinezkoentzat izango da. Ondoko kasuetan aurreikusten da halako jarduera:

- N-634, hiri-bide bihurtzea lurretan.
- N-634, hiri-bide bihurtzea Olakueta-Berrizen.
- BI-623, hiri-bide bihurtzea Izurtzan.
- N-636, hiri-bide bihurtzea Durangoren eta Zelaietaren artean.

Hiriko tarteak eta zeharbideak egokitzea.

Trafiko intentsitate txikia denean, ukituriko hiriguneko autoen trafikoa eta hiri bizitza bateratzeko baldintzak hobetzeko helburua izan dezake halako jarduketak, trafikoa moteltzeko neurrien bidez eta bidearen diseinu eta materialen tratamendu zehatzarekin bidez. Hala gertatzen da BI-635 (Amorebietan), BI-3323 (Matienan), BI-3321 (Elorrion eta Berrizen), BI-3340 (Berrizen) eta BI-3341 (Garain) errepideetako zeharbideetan.

Kasu bereziak dira BI-623 Mañarian eta, batez ere, N-634 Zaldibarren, non, trafiko-fluxu nabarmenak aurreikusten badira ere, lehenago aipaturiko kasuen antzeko neurriak hartu beharko baitira, oraingo zeharbideen aukerako ibilbideak planteatzeak dakartzan arazoak direla eta.

LZPren ustez, Durangoko Eskualde Egiturarako trenbide-azpiegituraren egokitasuna zalantzarik gabea da; bertan, zenbait jarduketa egin behar dira, bere funtzionaltasuna optimizatzeko. Horretarako, Trenbideen Lurralde Egitamu Sektorialeko jarduketa guztiak onartzen dira; hain zuzen honako hauek:

- Bilbo-Donostia trenbide-linea bikoiztea, Amorebieta-Eibar tartean.
- Amorebieta-Etxanon Portu Lehorra ezartzea, Bermeorekin lotuta, eta zabalera metrikoko trenbide-sarea izango duena.
- Durangoko eta Zornotzako lurpeko geltokiak; horretarako, Santa Apolonia auzoko mendebaldean lurperatuko da azpiegitura. Esku-hartze horren bidez, hirigunea suspertzeko aukera egongo da.
- Trenbideak berregituratzea eta Euskotrenen linea lurpean sartzea, Zornotzan.
- LZPk abiadura handiko trenaren ezarkuntza onartzen du, baita horrek Euban izango duen azpieskualdeko geltokia ere, intermodala.

Oro har, LZPk talde-garraioaren aldeko apustua egiten du, eta garrantzi berezia ematen dio trenbide-azpiegiturari; hala ere, halako egiturarik ez dagoenean, autobusa aukeratu beharko da, horren intermodalitatea trenbide-geltokiekin ondo koordinatuz (Amorebieta, Euba, Matiena, Berriz, Zaldibar). LZP, beraz, garraioen kudeaketa koherentea ahalbidetzen duten garraio-politikak garatzearen aldekoa da; horretarako, bidaiarien eta merkantzien trukagailuak ezarri eta halako jarduketak egin behar dira. Horretarako, lurretan disuasio-aparkaleku berria proposatzen du LZPk.

ONARRIZKO AZPIEGITURAK:

- Horniduraren arloan, LZPk printzipio orokorrak ezartzen ditu, esate baterako, azpiegituren ezagupena sustatzea eta horien funtzionamendua optimizatzea; halaber, Amorebieta-Euba eta lurreta-Durango eremuko sistema orokorrak indartzea, erregistratuko diren hiri- edota industria-garapenak aintzat hartuta; halaber, LZPk ezarritako gainerako garapenak aurreikusteko ahalegina egin behar da.
- Saneamenduaren arloan, jarduketa-ildoak aurreikusteko moduko garapenak inplementatzera eta kontrolik gabeko isurketak zuzentzera bideraturik daude.
- Energia-azpiegiturei dagokienez, helburu orokorra erabilera arrazionalizatzean oinarritzen da. Arlo honetan, murriztu egin behar dira tentsio altuko lineen eragin kaltegarriak; beraz, LZPk ikusmen-eragin handiena dutenak (Oizeko hegoaldeko malda, Ibaizabalen hegoaldeko malda,...) egokitzeko gomendioak ematen ditu.
- Gas-azpiegituren arloan, ekintza-ildoak horren ezarkuntza sustatzean euskarritzen da, Eskualde Egiturako hiri- eta industria-eremuetan, horretarako, azpiegiturak berritzeko eta hiriak birgaitzeko ekintzak aprobetxatu beharko dira. LZPk, bestalde, Amorebieta-Eubako eta lurreta-Durangoko eremuetako Sistema Orokorrak indartzea proposatzen du, inguru horiek izango duten garapena aintzat hartuta.
- Informazio-azpiegiturei dagokienez, jarduketek sustatu egin behar dute zuntz optikoko enbor-sareen hedapena.

EKIPAMENDUAK

Helburua zuzkidura-eskaintza biztanleriaren beharrian aldakorretara egokitzea da; beharrian horiek gizarte-jokabidearen eta dinamika demografikoaren jarraibide berrien eraginezkoak dira. Horretarako, aintzat hartu behar da disoziaturiko biztanleria-egitura; bertan, kontrajarri egiten dira Ibaizabalen hiri- nahiz industria-igarobideko egitura oso pilatua eta igarobide hori iparraldetik zein hegoaldetik inguratzen duten landaguneak. Testuinguru horretan, LZPk erreferentziako eta koordinazioko lurralde-eredua zehaztu nahi du, politika sektorialek sustaturiko ekipamenduen kokalekua eztabaidatzeko.

Horrenbestez, LZPk Eskualde Egiturako lurralde-egiturara egokitu beharreko legu nagusien eredua dauka; bertan, Ibaizabalen igarobidea erdiguneko ardatza izango da, eta, bertan oinarrituz, zuzkidurak eta ekipamenduak lurraldean banatzeko loturak zehaztuko dira. LZPk eskualdeko leku garrantzitsu bakarra zehaztea proposatzen du (Durango eta horren hiri-eremu integratua), baita bigarren mailako bi leku nagusi zehaztea ere (Amorebieta-Etxano eta Elorrio); horiek, modu lotuan eta osagarrian, eskualde-lerruneko eginkizunak zentralizatuko dituzte. Lurralde-hierarkia hori kontuan hartu beharko da lerrun guztietako ekipamenduak kokatzeko orduan (osasuna, hezkuntza, gizartea, kirola eta kultura).

Ekipamenduen lurralde-antolamendua, bestalde, Durangoko Eskualde Egiturako Zuzkidura Estrategiari buruzko Planoan jasota dago. Bertan, ekipamenduak zuzkitzeko eta birkualifikatzeko ekintzak adierazten dira:

- Atxondo, Berriz, Abadiño, Iurreta eta Zaldibar udalerrietan, gizarte-ongizateko jarduketak daude aurreikusita, oraingo elkarteetan, hirugarren adineko klubetan eta etxeen sarea indartzeko. Era berean, horietan guztietan, hezkuntza ekipamenduen barruan, haur- eta lehen-hezkuntzako zentro publikoen mantenamendua sartzen da, baita araubide bereziko

irakaskuntzen sustapena (oraingo ekipamendua erabiliz) eta haur-hezkuntzako eskaintza publikoa 0-3 urteko zerrendara handitzea ere.

- Elorrión, udalerri horietarako ezarritako jarduketa horiek guztiak ez ezik, honako hau bermatzera bideratzen direnak ere ezartzen dira: DBHko eskaintza publikoa, kiroleko zuzkiduraren integrazioa (ikastetxeekin), kontsultategia osasun-etxe bihurtzea eta kultura- zein kirol-establezimenduen funtzionamendu mankomunatua ezartzea.
- Amorebieta-Etxanon (proposaturiko bigarren azpieskualde nagusia), Berrizerako ezarritako jarduketa guztiak ez ezik, adineko pertsonentzako egoitza publikoa eta biztanleria-segmentu jakinentzako (ezinduak, laguntza bereziko zentroak) zentro berezia (egoitzakoa ez dena) ere ezartzen dira.
- Durangorako (Eskualde Egiturako gune nagusia), orain arte aipatu diren guztiak ezartzen dira; kasu honetan, gainera, biztanleria-segmentu jakinetarako zentro berezia ere egongo da (egoitza izaerakoa), baita kultur etxea ere.
- Udalaz gaindiko izaera izanik, Zientzi Parkearen eta Heziketa Campusaren ekipamendua ezarriko da energia berriztagarrien eta Ingurumena Kontrolatzeko Sare baten inguruan.

JARDUERA EKONOMIKOA

LZPk, lurralde mailako zeharkako ekimenen bidez, indartu egin nahi ditu Ibaizabalen igarobide osoko lehiakortasun- eta birkualifikazio-elementuak, bertako industria-klusterra sustatuz eta enpresetarako zerbitzuak garatuz:

A-8 autobidearen ondotik doan igarobidea sustatuta, eremu dinamiko handia sortuko da, eta bertan, Durango eskualde osoa lotzeko eta dinamizatzeko

gune nagusia izan daiteke. Hiri-sare dinamikoa indartu behar da; bertan, Durango zerbitzuen eta gerentziaren erdigunea izango da, eta industria-berrikuntzako jarduerak garatuko ditu; Amorebieta-Etxanok industria-sektoreen eta jarduera logistikoen aldeko apustua egin dezake, eta Abadiñon industria-jardueraren zati handia pilatuko da.

Industria-jardueran honako jarduketa-ildo hauek proposatzen dira:

- I+G politika ezartzea: produktuak, produkzio-prozesuak, materialak, instalazioak eta ingurumena hobetzeko apustu iraunkorra.
- Nazioartean hedatzea, tokiko enprekin aliantzak eginez, eremu geografiko desberdinetan negozioguneak sortuz eta kanpo-merkatu espezifikoetan lehiatzeko ekimenak sustatuz.
- Lankidetzaren garatzea, arlo desberdinetako enpresen arteko lankidetzaren bidez: merkataritza, teknologia, ikerketa, makroproiektuen garapena, etab.
- Heziketaren arloan, enpresa-kudeaketako enpresak eta lanbide-heziketako eskola teknikoak sustatzea.

Merkataritzaren eta Hirugarren Sektoreren arloan, jarduketa-ildoen helburuak honako hauek dira:

- Inbertsio publikoa egitea, merkataritza-jarduera suspertzen laguntzeko, azpiegiturak egokituz eta espezializazioa, berrizkuntza nahiz lankidetzaren bultzatuz, lehiakortasuna handitzeko.
- Industria-jardueraren sustapena Amorebieta-Etxano eta Abadiño udalerrietarantz hedatzea, bertatik Eskualde Egiturako gainerako eremuetan sartzeko.

- Durango indartzea, lurraldeko hiri-sistema gidatuko duen hiritzat. lurreta eta Izurtza udalerrietan sustapen ekonomikoko ekintzak bultzatzea.

Jarduera ekonomikoetarako lurzoru-beharrizanei dagokienez, Jarduera Ekonomikoetarako eta Merkataritza Ekipamenduetarako Lurraldearen Arloko Planak erabilera horretarako lurzoruaren sorkuntza publikoa jasotzen du; hain zuzen ere, Eskualde Egiturako beharrianak 141,95 ha.tan kalkulatu ditu. Lurzoru hori, gehienbat, Abadiñon eta Amorebieta-Etxanon dago, eta hirugarren sektoreko lurzoruaren eskabideak, berriz, Durangon, Abadiñon eta Elorrioren. Irisgarritasun oneko poligono txikiak sustatu behar dira; horri dagokionez, honako leku hauek iradokitzen dira: Amorebieta-Etxano, Durango, Abadiño nahiz Elorrioko igarobideko eremuak, eta, bigarren mailan, Durangoko zeharkako ardatza eta horrek lurretarantz nahiz Izurtzarantz duen hedapena. Durangoko Lurraldearen Zatiko Planean jasotako Jarduera Ekonomikoen Antolamendu Planoak, bestalde, jarduera ekonomikoen garapen berrietarako lehentasunezko eremuak ezartzen ditu:

- Amorebieta-Etxano, hiru lursail, bata Eubaren inguruan, azalera handikoa. Erabilera mistoa izan dezakeen lursail bat.
- lurreta, A-8aren ondoko hiru lursail.
- Durango, lursail txikiak hirigunearen ekialdean.
- Abadiño, lursail bat.
- Elorrio, hiru lursail.
- Berriz, bi lursail.

Jarduera Ekonomikoen Antolamendu Planoek, bestalde, jarduera ekonomikoari loturiko eskualde-estrategiako ekintza batzuk ere kokatzen dituzte Eskualde Egituran. Horiek, batez ere, Durangon, Amorebietan eta Elorrioren daude, eta honako ekintza hauek biltzen dituzte:

- Erabilera mistoetarako garapen berriak (tertzarioak/egoitzakoak): Amorebieta.
- Jarduera ekonomikorako oraingo lurzoruak berrantolatzea eta hirugarren erabilera bideratzea: Amorebieta.
- Zaharkituriko industrialdeak suspertzea: Durango, Berriz, Elorrio.
- Bigarren belaunaldiko industria-jarduerak: Durango.
- Industrialde teknologikoak: Amorebieta.
- Jarduera logistikoetarako industrialdeak: Euba, Amorebieta.
- Enpresetarako hirugarren sektoreko zerbitzuak hiriguneetan: Amorebieta, Durango, Elorrio.
- Eduki teknologiko handiko hirugarren sektoreko jarduerak: Durango (Zientzi Parkea).
- Enpresa-parkeak: Izurtza.
- Merkataritzako hirugarren sektoreakoa, eraikin soilean, edo erakusleihoa: Abadiño-Atxondoko poligonoa, N-632aren ondoan, Durango.
- Azalera handiko merkataritza: Durango
- Hiriguneko merkataritza suspertzea: Amorebieta, Durango, Zaldibar, Atxondo.
- Hiriguneko ostalaritza suspertzea: Durango, Amorebieta, Elorrio.

Azkenik, aipagarria da Eskualde Egituran kareharria ustiatzen duten harrobien erauzketa-jarduera, bai horrek ingurune fisikoan duen eragina eta bai paisaian duen eragina kontuan hartuta. LZPk Eskualde Egiturako harrobietan egin beharreko jarduketak ditu jasota, aintzat hartuta horren inguruko gizarte-errebindikazio handiak egin direla. Halako eremuen arazo nagusia, izan ere, Urkiolako Eremu Natural Babestuaren eragin-erradioan kokaturik egotea da, eta bertako ENAEk debekatu egiten du ustiapen hori, baldin eta herri interesetarako lehentasunezkoa ez bada, Eremu Naturalaren barrualdean kokaturikoen kasuan bezala.

1.4.2. Ingurune Fisikoa antolatzen duten kategoriak.

Durangoko Lurraldearen Zatiko Planaren Antolamendu Memoriak ingurune fisikorako Antolamendu Kategoriak ezartzen ditu; horien erabilera bereziak arautu eta aurreikusitako helburuak lortzeko abiatu beharreko estrategiak nahiz jarduketa-ildoak proposatzen ditu. Bestalde, gainjarritako baldintzatzaileak ezartzen ditu, jarduerak eremu bakoitzeko arrisku-motaren edo hauskortasun mailaren arabera arautzeko. LZP honen aplikazio-eremuan ezarritako antolamendu-kategoriak honako hauek dira:

A. BABES APARTEKO LURZORUAK:

Kategoria honen barruan, inguru desberdinetako natura- eta ingurumen-baliorik handieneko eremuak sailkatzen dira, legezko babesaren dutenak eta ez dutenak. Kategoria hau, sortu ere, Eskualde Egiturako elementu, prozesu eta balio naturalik garrantzitsuenak kontserbatu behar izatearen ondorioz sortu da. Babeseko Eremu Naturaletan, natura-intereseko eremuetan, kontserbazio-egoera oneko ibai-multzoetan, barruko zona hezeetan, landaredia bereziko eremuetan eta, oro har, ekologiaren, kulturaren, paisaiaren edo horren guztiaren ikuspegitik balio handia duten elementu guztietan aplikatzen da. Multzo honen barruan honako kategoria hauek daude:

a) Babeseko Elementu Naturalak eta Elementu Bereziak:

- Eremu Natural Babestuak
- Urdaibai Biosfera Erreserba
- Zuhaitz berezia: Garaiko artea.

b) Natura-intereseko eremuak:

- LAAek proposaturiko Interes Naturalistikoko Eremuak: Udalaiz

- Baso autoktonoak (hariztiak, txilardiak, pagadiak eta artadiak).
- Mendiko larreak.

c) Hidrologia-intereseko eremuak:

- I. Taldeko gune hezeak

I. taldeko gune hezea hartzen da aintzat, Urkiolako zingirak, Gune Hezeen Lurralde Egitamu Sektorialean identifikatuta.

Babes aparteko lurzoruak kategorian, salbuespenez baino ezin dira egin hostozabal autoktonoen landaredi naturalean edo gainerako ingurune interesgarrietan aldaketak eragiten dituzten jarduketak. Jarduketa horiek justifikatu egin behar dira, pertsonen edo ondasunen babesean, basoko masen mantenamenduan (izurriak, suteak) edo ondo justifikaturiko beste zergati batzuetan oinarrituz. Zona hezeetan aplikagarriak dira Zona Hezeetako LAPen jasotako xedapenak. Gainera, Urkiolako Parke Naturalari eta Urdaibai Biosfera Erreserbari atxikitako eremuak, hurrenez hurren, ENAEn eta EKEGen ezarritakoaren arabera arautuko dira.

B. GAINAZALEKO UREN BABESA:

Honen barruan babeseko ibilguak sartzen dira, baldin eta gainazaleko eta lurpeko uren kalitate mailak mantentzea eta, behar izanez gero, suspertzea proposatzen bada, baliabide naturaltzat eta ingurumen-bektoretzat duten dimentsioa modu integratuan hartuta. Helburua ibaien eta erreken ertzak babestea da, higadura eta, zeharka, uholdeen eraginak saihestu ahal izateko.

Horretarako, gainazaleko uren babes-mugak, ondo kontserbaturiko ibarreko landaredia duten ertzak, leheneratu beharreko ertzak, lehentasunezko natur intereseko zonetako ertzak eta hiriguneetan bermatu beharreko ibai ertzak jaso dira kartografian.

a) Gainazaleko uren babesa: Ibaizabal erreka zatiak Durangon, Amorebietan, etab.

Gainazaleko urek Eskualde Egituraren ibai eta urtegi guztiak osatzen dituzte, sorlekutik itsasoko bokaleraino edo alboko beste Eskualde Egitura batera igaro arte eta babes zonaraino.

Ertzak babesteko zona eta horren babes-araubidea mugatzeko, Euskal Herriko Ertzak eta Ibaiak Antolatzeko Lurralde Plan Sektorialean ezarritakoa aplikatu beharko da. Hala, bermatuta gelditzen da ibai eta erreken eta bazterren babesa bermatuko da hiriko erabilera berriak ezartzeari begira betiere.

Horri gehitu behar dizkiogu uren legearen zehaztapenak, edozelan errespetatu beharreko mugaketei eta kautelazko guneei edo poliziari buruzkoak, bai hirigintzako garapenak, bai lurzoru urbanizagarrietan udal plangintzak baimendutako erabilera ez hirikoak.

Euskal Autonomia Erkidegoko Ertzak eta Ibaiak Antolatzeko Lurralde Plan Sektorialean ondo kontserbaturiko landaredia duten ertzak sartzen dira, ibarretan eta ibai ertzetan dagoen landarediaren kontserbazio egoeraren arabera; izan ere, bertako landaredia babestu egin behar da hura kontserbatzeko eta mantentzeko, leheneratzeko ekintzak behar dituztenekin batera. Hiriguneetan bermatu beharreko bazterrak gehitzen dizkio horiei LZP, askotan hirigunea bera bideratzeko benetako ardatzak izaten baitira.

C. BABESEKO LURZORUAK: BASOKO EREMUAK, NEKAZARITZA-ABELTZAINZAKOAK ETA LANDAZABALAK

Honen barruan *Nekazaritza nahiz Abeltzaintza eta Landazabala* eta *Baso* kategoriak sartzen dira.

a) **Nekazaritza nahiz abeltzaintza eta landazabala:** *balio estrategiko altuko landazabalak eta trantsizioko landa paisaiak* azpikategoriek osatua.

- **Trantsizioko landa paisaiak:** Kategoria hau nekazaritza- eta abeltzaintza-jarduera mantentzeko eta sustatzeko formulatzen da, bai ikuspegi ekonomikotik eta bai ingurumena nahiz paisaia kudeatzearen ikuspegitik; helburua beste erabilera batzuetara ez aldatzea da, batik bat hirigintza erabileretara. Kalifilazioarekin batera, LZPk sarritan politika sektorialetatik ateratako estrategiak eta ekintzak jasotzen ditu, eta horiek lagungarriak izan behar dira nekazaritzako nahiz abeltzaintzako produkzio-jarduerarako, baita produkzioari, ingurumenari, paisaiari, kulturari zein erabilera publikoari loturiko eginkizunak eta horiekin bateragarriak diren jarduerak mantentzeko nahiz garatzeko ere.

Nortasuna eta produkzio-funtzioak mantentzeko, komenigarria da nekazaritza- eta abeltzaintza-ustiapenari loturiko eraikin berriek euren beharrezana eta jarduera horrekiko lotura justifikatzea, eta lehendik dagoen eraikin nagusiaren perimetroaren barruan egon beharko dira. Egoitza-erabilerarako barreiaturiko eraikin berriek bidezko egiaztapenak eginez justifikatu beharko dute nekazaritza-

eta abeltzaintza-ustiapenarekiko lotura. Abeltzaintza-instalazioei eta ongarriztatzeetarako mindak erabiltzeari dagokionez, kasuan kasuko xedapenak bete behar dira. Halaber, landare-hesiak jarri behar dira, eraikinen ikusmen-eragina ahalik eta gehien murrizteko.

- **Balio handiko landazabalak:** Azpikategoria hau aurrekotik bereizten da, hemen kalitate edafikorik handieneko lurzoruak sartzeko, aintzat hartuta horiek garrantzi handikoak direla nekazaritza- eta abeltzaintza jarduerak euskarritzeko.

b) Basoa: Honen barruan, *Basoko Landaketak* eta *Sastrakak* azpikategoriak sartzen dira.

- **Basoko landaketak:** Kategoria honen barruan, euren oraingo erabileraren eraginez espezie aloktonoen baso-landaketek okupatzen dituzten lurzoru guztiak sartzen dira, eta landaketa horien artean nagusia *Pinus radiata* da.

LZPk baso-politika sektorialetatik, landa-politiketatik eta natura kontserbatzeko arauditik ateratako estrategiak eta ekintzak jasotzen ditu, eta horien helburua, halako mendien produkzio-eginkizuna baztertu barik, ingurumen-eginkizuna sustatzea eta bultzatzea da. Higadura-arazoak kontrolatu eta murriztu egin nahi dira, eta, horretarako, %50etik gorako malda duten lurak zuhaitz-estalkiaren azpian mantenduko dira beti.

- **Sastrakak:** mendi inguruetako berezko landareak dira, oro har flora dibertsitate handiarekin. Eginkizun ekologikoa betetzen dute habitat gisa eta basoko beste tesela batzuekiko lotura gisa eta, azken baten,

bertako kultur balioengatik ere, gune horietako gehienak taldeko artzaintzako gunetzat baliatzen dituzten abeltzaintza ekonomien elementu garrantzitsua izan baitira.

D. LANDA GUNEEN KATEGORIA

Honelaxe definitu da landa gunea Lurzoruari eta Hirigintzari buruzko ekainaren 30eko 2/2006 Euskal Legearen 29. artikuluan: “Sei eta hogeita bost baserriren arteko taldea, haiek bildu eta izaera ematen dien gune publiko batean”. Horri esker, landa izaerako eraikuntza batekin daude lotuta: baserriarekin. Baserriak egoteak Eskualdeko paisaia identifikatzen duen elementua bermatzen du, eremuaren garapen turistikorako ezaugarri erakargarria dudarik gabe.

1.4.3. Gainjarritako baldintzatzaileak

Zehazturiko Antolamendu Kategoriei gainjarrita eta modu osagarrian, LZPk Gainjarritako Baldintzatzaileak ezartzen ditu, jarduerak eremu bakoitzaren arrisku motaren edo hauskortasun mailaren arabera garatzeko modua mugatzeko eta arautzeko:

A. GAINJARRITAKO BALDINTZATZAILEAK

- **Akuiferoen kutsadurako eremu zaurigarriak:** baldintzatzaile honek ukituriko lurretan nekazaritza-basoko jardukerak egiteko, NekazaritzaN Egoki Jarduteko Kodeko irizpideak eta arauak aplikatu beharko dira herbiziden, ongarrien, eta abarren arloan. Administrazio sektorialak ezarritako neurriei lotu beharko zaizkie kutsadura eragin dezaketen abeltzaintza azpiegituren eraikuntzak (simaurtegiak, txiza-putzuak...),

akuiferoak babeste aldera. Lurraldeko ukipen-eremua antolamendu mapan agertzen da.

Eremu higagarriak edo higatzeko arriskua duten eremuak: baldintzatzaile honek berekin dakar zenbait erabileratarako arau bereziak aintzatestea, eta egokitzen jotzen dira Nekazaritza-basogintzako LAPk erabileren eta jardueren gainean ezarritako jarraibideak eta arauak. Baldintzatzaile honek ukituriko lurretan, mendien foru administrazioak erraztu egin behar ditu arriskuaren intentsidadea murrizten duten jardunak eta kudeaketa sistemak. Gune soilduetako baso berritzeak ere lehenetsiko dira, abeltzaintza erabilera baldintzatu eta hazkunde ertain edo moteleko zuhaiztien landaketa erraztuko da. Hori guztia murrizten duten aparteko erabakiak behar bezala onartutako kausekin justifikatu beharko dira.

Proposaturiko mugako eremuen eragina zein den ezartzeko, EAEko luzoruen Higadura Maparen ondoriozkoa izango da kontuan (RUSLE REAL: larriak, oso larriak eta muturrekoak).

- **Uholde-arriskua duten eremuak:** Ibai ertzen okupazioa handia izan deneko zonetan kokatuak. Horren ondorio onuragarria desagerrarazi egin da uhandien ondorioak arintzean. Hiri okupazioa Eskualde Egituran garrantzitsua da errepikapen-epealdi laburretan ere. Eremu horietako arriskuak murrizteko, zuzenean aplikatu beharrekotzat jotzen da Uholdeak Prebenitzeko Plan Integralean ezarritako erabileren eta jardueren arau multzoa, hain zuzen edozein antolamendu kategoriatan aplikatu beharrekoa.

B. INGURUMEN-HOBKUNTZAKO EKINTZAK

- **Ingurumen-hobekuntza:** LZPk ingurumena leheneratzeko eta hobetzeko ekintzak planteatzen ditu isurialde altuetan Ingurumen-hobekuntza gainjarritako baldintzatzailearen bidez, hain zuzen ere higaturiko aldeetan, lur gutxiko edo egun higadura handia duten aldeetan hala nola Oiz mendian; izan ere, ekosistema lehenbailehen leheneratzeko lanei ekin behar zaie, baliabidea gal ez dadin.
- **Ingurumen-hobekuntza martxan ez dauden harrobietan eta hondakindegietan:** Nekazaritza-basoaren eta Ingurune Naturalaren LAPk ezarri ditu ingurumena hobetzeko aldeetan martxan ez dauden harrobietan eta hondakindegietan. Zuzkidura erabilerara birmolda daitezkeen eta martxan ez dauden harrobiak dira. Baldintzatzaile honek ukituriko eremurik handiena Atxarten eta Etxanon dago. Martxan ez dauden harrobiei dagokienez, erauzketa-jarduerak ukituriko natur guneak leheneratzeari buruzko ekainaren 20ko 115/2000 Dekretuan ezarritakoa bete beharko da. Azkenik, udal planeamenduak identifikatu eta definitu beharko ditu kategoria horri atxikiriko elementuak, baita ingurumena hobetzeko proposamenak eta erabileren eta jardueren araupeketa ezarri ere narriaturiko aldeei dagokienez.
- **Ondo kontserbaturiko landaredia duten ibai ertzak:** Euskal Autonomia Erkidegoko Ibai eta Erreka Ertzak Antolatzeko Lurralde Plan Sektorialean, ondo kontserbaturiko ibai ertzak sartzen dira, ubideetako ibarretan eta ertzetan dauden landareen kontserbazio egoeraren arabera zehaztuak; izan ere, landaredia babestu beharra dago, haien kontserbazioa eta mantentzea bermatzeko.

- **Lehenerratu beharreko ibai ertzak:** ibai ertzak lehenerratzeko ekintza garatu da, ibaiek historian lurralde honetan bete duten eginkizun garrantzitsua berreskuratzeko.
- **Hiriguneetan bermatu beharreko ibai ertzak:** hiriguneetan bermatu beharreko ibai ertzak hirigunea artikulatzeko benetako ardatzak dira; inguruko bide-sarean eragin handia dute eta askotan hiriaren benetako kalitatearen erantzule zuzenak. Izan ere, ezaugarri estetikoak higatuz joan dira uren kalitatea desagertzearekin batera.
- **Igarobide ekologikoak:** igarobideotan, intereseko natur guneen arteko lotura ekologikoan duten eginkizuna eta basoko faunaren babesleku gisa duten eginkizuna zaintzeko, arreta berezia jarriko da hesi, hegi, arboladi eta ibarreko landaredia mantentzeko, eta Nekazaritza Sailaren beren beregiko baimena behar da elementu horietan edozein jarduketa nabarmen burutzeko. Arrazoi berengatik, pizgarriak emango dira landa landarediako eta arbolaldietako elementu linealak mantentzeko lanak. Halaber, azpiegituren bidezko pasabideetan, zeharkako iragazkortasuna hobetzeko neurriak ezarriko dira, faunak horietatik igarotzeko modua izan dezan. Era berean, hiri-luzapen gisa urbanizaturiko aldeetan, espezieak igarotzeko ekintzak burutzeko ahaleginak egingo dira. Gainera, azpiegitura berri linealetako igarobide ekologikoak zaintzeko lanak egingo dira ahal den neurrian, landa-bide eta pista berrien barruan sartuak. Edozelan ere, Ingurumeneko Eraginaren ebaluazioa egin beharko da halakoetan eta, beraz, ingurumenaren aldetik sentikorrak diren zonaldetzat hartuko dira igarobideak, Ingurumenaren Babesari buruzko 3/98 Legea aplikatzeko. Bestalde, igarobide ekologikoan kokatuko diren erabileretan, ahal dela, bereziki kontrolatuko da faunan ondorio negatiboak izan ditzakeen balizko kutsadura akustikoa, uren kutsadura, etab. Hala ere, igarobide horien definizioa egiteko banda handiak oinarri hartu direnez gero eta azkenean eremu handiak hartzen dituztenez gero, muga

horiek ezin izan diatezke uniformeak, eta oinarritzko helburuari eutsiko diote: eremu horietako ezaugarrietarako egokiak izatea. Lurraldearen Zatiko Planean sintetikoki biltzen da "EAEko Igarobide Ekologikoen Sarea" proposamena. Baldintzatzaile honek ukituriko eremu geografikoetako erabileren eta jardueren arauen gaineko ñabardurak eta zehaztapenak egin daitezke haien osagaien izaera biofisikoarekin bat etorritz eta udal planeamenduan ezarritako hirigintzako garapenekin (egon daudenak edo aurreikusitakoak) bat etorritz. Igarobide ekologikoen sarea lau azpisistemarekin dago osatuta: loturko igarobideak, biztanle-guneak, loturako guneak eta ibai igarobideak

C. GAINJARRITAKO GIZARTE BALDINTZAK

- **Natura 2000 Sarea:** Natura 2000 Sarea arriskuan dauden espezieak edo habitatak dituzten tokien Europako sare ekologikoa da, eta horren helburua kontserbazio egoera onean izatea da, narriatzea saihestuz (92/42/EEE Zuzentaraua edo habitatei buruzkoa, Espainiako ordenamendu juridikoan gainjarria Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen eta 1997/1995 Errege Dekretuaren bidez).

Komunitate Garrantzizko Tokiekin (KGT) osatuta dago sarea, Kontserbazio Zona Bereziak (KZB) eta Hegaztientzako Babes Bereziak (HBBZ) bihurtu arte.

Hauexek dira Natura 2000 Sareak Durangoko Eskualde Egituraren LZPn ukituriko guneak: Urkiolako Parke Naturala eta Urdaibaiko Ibai Sarea Durangoko EEko LZPren mugen barruko tartean.

D. FLORA ETA FAUNARAKO INTERESEKO EREMUAK

- **Fauna intereseko eremuak:** Durangoko Eskualde Egituran, Arriskuan dauden Fauna eta Florako Espezieen Katalogoan dauden zenbait espezie daude, Euskal Herriko Naturaren Kontserbazioari buruzko 16/94 Legeak sortutako Katalogo horretan hain zuzen ere. Espeziok babesteko, neurri espezifikokoak behar dira, kudeaketa planetan islatuak hain zuzen ere. Zehazkiago, bisoi europarra galzorian dagoen espezieetat jotzen da, eta haren ukipen-eremua Bisoi Europarra Kudeatzeko Plan zehazten duen 118/2006 Foru Dekretuak finkatuta dago.

E. INGURUNE NATURALAREN OSAGAI NABARMENAK

- **Geologi intereseko eremuak:** geologi intereseko Eremuak eta Tokiak dira ondare geologikoaren elementurik adierazgarrienetako zenbait, bitxitasun, ikusgarritasun, edertasun eta berezitasunagatik. Orain arte, ez da egin geologi intereseko eremuen eta tokien gaineko adierazpen espezifikorik. Hala ere, hainbat azterlan geomorfologiko analitiko egin dira eta EAEko Ingurumen Kartografian bildu dira.
- **Intereseko zuhaitzak:** hainbat zuhaitz Babestutako Natur Guneak dira, Landa Gunea Antolatzeke Planoan kokatuak. EAEn egun adierazitako aparteko 25 zuhaitzez gain, beste bi zuhaitz daude, euren berezitasun nabarmenak direla-eta babestu beharrekoak. LZPk badirela adierazten du, baina udal plangintzak erabaki beharko du babes-araubide berezirik ezartzea komeni den.

1.5. Beste egitamu batzuetako jarraibideen integrazioa eta garapena.

Atal hau Baterako Ebaluazioko Agiri honen 2. atalean garatuko da; hain zuzen ere, bertan Durangoko LZPk beste plan eta programa batzuekin duen elkarreragina aztertuko dugu.

1.6. Eragina sor dezaketen jarduketaren identifikazioa.

LZPk azalpena argitzeko egindako antolamendu-proposamenaren azterketaren arabera, epigrafe honetan, gauzatu ahal izateko, jarduketaren aurreko ingurumen-balioen gaineko eragina jasoko duten antolamendu-proposamenak soilik aztertuko dira. Hau da, LZPk proposaturiko ekintza-ildoaren multzoari dagokionez (agiri honetako 1.4 puntuan adierazitako ildoak), eragina sor dezaketen eta, beraz, horren arabera baloratuko diren (agiri honetako 4.2 puntuan) jarduketa jakinen eta zehatzen multzoa aukeratu da. Ekintza horiek azaletik aurkeztuta daudenez, eta kontuan hartuta horien balizko ingurumen-eragina aztertzeko unean zehatz aztertuko direla, orain aipatu eta justifikatu baino ez ditugu egingo.

Hautabideen azterketari eta hartutako irtenbidearen bidezkoetari dagokienez, ikus agiri honetako 7. kapitulua. Hain zuzen ere, zenbait proposamen zergatik aldatu diren azaltzen da bertan.

Ingurumenean eragina izan dezakeen lurralde-eredua lortzeko jarduketak, Durangoko eskualde Egituraren Lurraldearen Zatiko Planean, oinarritzko hiru kapitulutan banatuta daude: ingurune fisikoaren antolamendu-kategoriak, egoitzako edo ekonomia-jarduerako garapen berrietarako lehentasunezko eremuen proposamena eta azpiegiturak.

- **Antolamendu-kategoriak.** Kategoría horiek inplementatzen direnetik, DEEren lurraldeko sektore desberdinetako erabilerak arautuko dira, horien zehaztapenetik, irizpideetatik eta arauditik ondorioztaturiko ingurumen-inplikazioak aztertzeke.
- **Garapen berrietarako lehentasunezko eremuen proposamena.** Lurraldearen urbanizazioa egiteko, lurraldea iragazkaiztu eta ezabatu egin behar dira bertako ingurumen-balioak. Hori aintzat hartuta, alde batetik, ondo justifikatu behar da halako ekintzak hasi beharra, eta bestetik, ondo aukeratu behar dira lurraldean erabilera horiek jasotzeko egokienak diren sektoreak, ikuspegi sozioekonomikoa eta ingurumenekoa aintzat hartuta. Durangoko LZPk lehentasunezko eremuen multzoa proposatzen du, eta denen artean 700 ha. baino gehiago dituzte; dentsitate baxuko, altuko edo ertaineko egoitza eremuetan eta jarduera ekonomikoko eremuetan banatuta daude, eta eremu horiek lurraldean duten kokalekua Durangoko LZPko antolamendu-mapan ikusten da. Horien guztien gizarte- eta ingurumen-balorazioa egingo da ikerketa honetan.
- **Azpiegiturak.** Eguneroko bizitza aurrera eramateko, ekonomia garatzeko eta bizi-kalitatea bermatzeko behar diren azpiegituren kokapen fisikoak, sarritan, eraginak sortzen ditu ingurumenean, eta horiek beti ezin dira justifikatu gizarte- edo ekonomia-onuretan oinarrituz. Horren arabera, LZPk bide- eta trenbide-azpiegituren arloan egiten dituen proposamenak ebaluatzen dira, Durangoko LZPko mugikortasun-mapan jasotakoa kontuan hartuz.
- **Ekipamenduak.** Ageriko arrazoietan oinarrituz, agiri honetan ez da aintzat hartu ekipamendu-proposamenek hiri-eremuetan duten

ingurumen-eragina; hiriko edota industriako eremutik kanpo proposaturiko ekipamenduei dagokienez, LZPren proposamenak honako honen kartografian jasota daude: *Eskualde mailako ekipamenduetarako zuzkidura-estrategiako egiturazko ekintzak – Espazio askeen sistema*. Hala eta guztiz ere, une horretan halakoak daude eta, beraz, ez da bidezkoa horiek aztertzea (esate baterako, *Aretx Amerikanoeta, Lisiar Rokeburu, Landaederra eta Neberondo* jolas-eremuak).

- **Paisaiako ibai sistema.** DEErako ekimen positibotzat hartu behar da Ibai Igarobidea ezartzea, ibarretako balio ekologikoa, paisaiakoa eta bioklimatikoa zaintzeko lagungarria izango baita. Hura ezartzeak aukera ekarriko luke ubidea, ibarrak eta alboko zenbait gune zaintzeko eta balioesteko. Alde ureztagarriak zenbait zona babesteko ekimentzat ere hartu behar da igarobidea. Gainera, igarobidea ezartzeak ez dakar berekin egitura fundarioa aldaraztea eta, beraz, ez da interferentziarik sortzen egon dauden nekazaritza ustiatuekin. Paisaiako ibai sistema ezartzea jarduketa estrategikoa da paisaiaren arloan, baina ez dakar inola ere lurraldea aldaraztea ingurumen eragin nabarmenak dituzten jarduketan bidez. Hortaz, jarduketa txikiak ekarriko dituen jarduketa biguntzat hartu behar da hala nola igarobidearen barruan egoera txarrean dagoen guneren bat leheneratzea edo horren seinaleztapena. Hori dela-eta, sortutako ingurumen eragina positibotzat hartzen da, DEEko ingurumenari onura dakarkiolako eta bertako biztanleen bizi-kalitatea hobetzen duelako eta, beraz, ez da ingurumen eragina zehazki aztertuko.

1.7. LZP betearazteko faseak.

Durangoko Lurraldearen Zatiko Plana ez da fase desberdinetan aplikatuko. Antolamendu Memoria behin betiko onetsi ondoren, eta Egitamua indarrean sartutakoan, horren benetako betearazpena, egin ere, lurralde-planifikazioko tresnek bertako jarraibideak eta erabilera-araubidea (Lurralde Ereduaren arabera proposaturiko Antolamendu Kategorietarako ezarritakoa) onartu ahala egingo da.

1.8. Jendearen parte-hartzea.

Durangoko Lurraldearen Zatiko Plana erakundeei eta gizarte-eragileei jakinarazi zitzaion, Euskal Autonomia Erkidegoko Lurralde Antolamenduari buruzko Legeko 13.4 artikuluan ezarritakoaren arabera, bidezko alegazioak, iradokizunak edo aukerak aurkeztu ahal izateko.

Horretarako, partaidetza-tresna batzuk erabili ziren: eraginpeko eragileekiko koordinazio-bilerak, arazoak detektatzeko eta prebentzio-ekintzak garatzeko; bilerak Foru Administrazioako teknikariekin, Eusko Jaurlaritzarekin eta udalerriekin, udalerrien beharrianak jasotzeko eta iradokizunak egiteko. Era berean, Lurraldearen Zatiko Planaren Diagnostikoaren eta Aurrerapenaren emaitzen jendaurreko aurkezpenak egin ziren, eta horien agiriak, gainera, interneten jarri ziren, jendeak kontsultatu ahal izateko.

Erakunde- eta gizarte-partaidetzako prozesu honetan, Egitamua egiteko fasean, alegazioak jaso ziren; horiek aztertu eta erantzuna eman zitzaion, eta euren edukiak nahiz eskakizunak agiri honetan jasota daude.

2. DURANGOKO LURRALDEAREN ZATIKO PLANAK BESTE EGITAMU ETA PROGRAMA BATZUEKIN DUEN ELKARRERAGINA.

2.1. Sarrera.

Euskal Autonomia Erkidegoko Lurralde Antolamenduari buruzko maiatzaren 31ko 4/1990 Legeak lurralde-antolamendurako ezartzen dituen tresnak honako hauek dira: Lurraldearen Antolamendurako Artezpideak (LAA), Lurraldearen Zatiko Planak (LZP) eta Lurraldearen Arloko Planak (LAP).

- a) Lurraldearen Antolamendurako Artezpideen (LAA) helburua, izan ere, Euskal Autonomia Erkidegoko lurraldearen baterako antolamendua egitea da. Erreferentziako eremu orokorrak dira, hierarkiarik handieneko tresnarekin bat datoz, eta Lurraldearen Zatiko Planen eta Lurraldearen Arloko Planen bidez garatzen da.
- b) Lurraldearen Zatiko Planek (LZP) LAAen jarraibideak garatzen dituzte, horiek mugaturiko eskualde-eremuetan, eta, aldi berean, horien xedapenak osatzen dituzte. Lurraldearen Arloko Planen hierarkia-lerrun bera eduki arren, azken horiei nagusitu egiten zaizkie, Euskal Autonomia Erkidegoaren Antolamenduari buruzko 4/1990 Legeko 17. artikuluan ezarritakoa dela bide.
- c) Lurraldearen Arloko Planak (LAP), izan ere, antolamendu zehatzagoa behar duten lurralde-proiektzioko arlo sektorialak antolatzekeo tresnak dira. Eusko Jaurlaritzako sail egokiek lantzen dituzte, baita Lurralde Historikoetako Foru Organoek ere. Lurraldearen Arloko Planak LAAek eta, beraz, Lurraldearen Zatiko Planek zehazturiko eremu orokorrean txertatu behar dira; horrenbestez, ezin zaizkie horiei kontrajarri (LALeko 17. art.).

2.2. Hierarkian goragokoak diren egitamuen eta lurralde-antolamendurako beste tresna batzuen xedapenak.

2.2.1. Natura- eta landa-ingurua.

Euskal Autonomia Erkidegoaren Antolamenduari buruzko maiatzaren 31ko 4/1990 Legean ezarritakoaren arabera, lurralde-antolamenduko politikaren helburua baliabide naturalak zentzuz kudeatzea eta ingurumena babestea izan behar da. Horretarako, Durangoko Eskualde Egiturako Lurraldearen Zatiko Planak LAAetako Ingurune Fisikoa Antolatzeko Jarraibidea jaso behar du, eta, horren barruan, Ingurune Fisikoko Elementuei nahiz Prozesuei eta jardueren kontrolari buruzko Jarraibide Orokorak sartzen dira.

Igarobide ekologikoak.

LAAetan lurzorua tratamenduari buruz dagoen Jarraibide Orokoraren helburua, izan ere, natura-, paisaia- edo ekologia-intereseko eremuen eta igarobideen katalogoa egitea da, eta Durangoko LZPk ere helburu hori duela adierazi du.

LAAetan landaredia eta fauna arautzeari buruz dagoen Jarraibide Orokoraren helburua, bestalde, habitatak lotzeko igarobide ekologikoak zaintzea eta suspertzea da, truke genetikoak bermatu ahal izateko. Irizpide orokortzat, Nekazaritza, Abeltzaintza eta Basoko Lurraldearen Arloko Planean ezarritakoaren arabera, eremu horien antolamenduaren helburuak oraingo hesiak detektatzea, horiek iragazkaizteko proposamenak egitea eta erabileren araudia ezartzea izan behar dira, eta hori Durangoko LZPn bertan ere jasota dago, igarobide ekologikoak "Gainjarritako Baldintzatzaileak eta Ingurumen Hobekuntzako Ekintzak" deritzonaren barruan sartzen baititu.

Igarobide ekologikoak sartze horrek bete egiten du, halaber, Garapen Jasangarriko Euskal Ingurumen Estrategiaren lehentasuna 2020. urteari begira, kapital naturala indartzeko igarobide ekologikoen sarea garatuz, baita Ingurumen Esparru Programa 2007-2010 delakoaren 7. helburu estrategikoa ere, dibertsitate biologikoari buruzkoa.

Landaredia.

LAAetako Jarraibide Orokorrean esaten denez, lurraldean egiten diren ekintza guztiek kontserbatu egin behar dituzte landaredi-espezieak eta, batik bat, landaredi autoktonokoak, horiek *“paregabeko ondare genetikoak”* direla esaten baitu. Helburu hori lortzeko, Durangoko LZPk “Babes Bereziak Lurzoruek” azpikategoria ezartzen du. Bertan, LAAetan proposaturiko Hidrologia Intereseko Eremuetako eta Arkeologia Intereseko Eremuetako Eremu Naturalak eta Babesturiko Elementu Bereziak (Urkiolako Babeseko Eremu Naturala eta Zuhaitz Bereziak) ez ezik, baso autoktonoak eta mendiko larrediak ere jasotzen dira. Halaber, LZPn jasotako beste kategoria bat “Babeseko Lurzoruek” osatzen dute; horren barruan basoko eremuak (basoko landaketak eta sastrakak) eta nekazaritza- nahiz abeltzaintza-zona eta landazabala (landazabalak eta balio handiko landazabalak) sartzen dira.

Durangoko Lurraldearekiko Zati Egitamuak, halaber, nekazaritza- eta abeltzaintza-ustiapenetako elementuen eta balio naturalen mantenamendua eta hobekuntza ere jasotzen du; besteak beste, landaredi-uharteak eta baso-hesiak aipatzen ditu. Ustiapenek errespetatu egin beharko dituzte baso autoktonoak, batez ere egoera oneko ibarbideak eta ibaiertzak, eta sustatu egingo dira hostozabal naturalak dituzten nekazaritza-lurretako oihaneztatzeak.

EAEko Ibai eta Erreka Ertzen Antolamenduko Lurraldearekiko Zati Egitamauk garatu eta zehaztu egiten ditu LAAetako irizpideak. LAP honek “babeseko lurzorutzat” katalogatzen ditu ondo kontserbaturiko ibaiertzeko landaredia duten ertzak. Durangoko LZPk “Gainjarritako Baldintzatzaileak eta Ingurumen Hobekuntzako Ekintzak” gisa aztertzen ditu halako eremuak. Gainera, ibaiertzeko landaredia suspertzea ere jasotzen da, batik bat LAPEk adierazitako kokalekuetan. Hala, biodibertsitatearen galera ekiditeko laguntza emango da, hots, Garapen Jasangarriko Euskal Ingurumen Estrategiaren kapital naturala indartzeko ildo estrategikoari dagokion ekintza.

Lurzorua eta nekazaritza-jarduerak.

Lurralde Antolamenduko Jarraibideek aintzat hartzen dituzte lurzoruaren gaitasun agrologikoari buruzko alderdiak eta horrek narriadura-prozesuekiko duen ahultasuna. Euskal Ingurumen Estrategiak herrialdeko kapital naturala babestea bultzatzen du jasangarritasun ikuspegi zorrotz batekin; lurraldearen artifiziazioa galarazi eta lurzoruaren erabilera ez hain intentsiboa sustatuz. Ingurumen Esparru Programa 2007-2010 delakoaren helburu estrategikoa lurraldearen erabilera orekatua eta baliabide naturalen kontsumo arduratsua lortzea da. Beraz, Lurraldearen Zatiko Planek baztertu egin behar dute hiri-eta ekonomia-garapeneko prozesuak, bertako balioetan eragina izan dezaketenak. Babes hau, produktibitatea edozein izan arren, nekazaritza-erabileren bideragarritasunerako kontserbatu behar diren lurretara hedatu da. Halaber, jardueren kontrolari buruzko jarraibideetan beharrezkoa da nekazaritza-azalera erabilgarria eta euskal baserria mantentzea, Euskal Autonomia Erkidegoko landa-paisaiaren zati osagarritzat, eta Durangoko LZPn horrelaxe jasota dago.

Durangoko Eskualde Egituraren Lurraldearen Zatiko Planaren helburua, izan ere, nekazaritza- eta abeltzaintza-jarduera mantentzea eta sustatzea da, bai

landa-inguruaren bideragarritasunerako funtsezko sektore ekonomikotzat, bai betetzen dituen eginkizunetarako: baliabide naturalak kudeatu, paisaia kontserbatu, lurraldearen nortasuna zaindu, etab. Horri dagokionez, LZPk “landazabalak” eta “balio handiko landazabalak” kategoriak proposatzen ditu.

Garapen Jasangarriko Euskal Ingurumen Estrategian, kutsaturiko lurrak leheneratzea eta balioestea bultzatu beharra ezarri da kapital naturala indartzeko lehentasunaren barruan. Horretarako, kutsatutako lurrak kokatu eta mugatuko dira, horiek leheneratzeko lehentasuna eta ildo estrategikoak ezartzeko. Lurraren kutsadura prebenitzeko eta zuzentzeko 1/2005 Legearen bidez arautuko dira kutsatutako lurrak, eta halaxe agerrarazi da LZPren araudiko 136.3. artikuluan.

Baliabide hidrikoak.

LAAetako Jarraibide Orokorrak debekatu egiten du zuzeneko edo zeharkako isurketarik egitea itsasora, ibilgu publikora, urtegira, ureztatze kanalera edo lurpeko akuiferora, isuritako hondakin-urek ondorio kutsagarriak izan ditzaketenean. Horrenbestez, isurketak sortzen dituzten jarduera guztietarako lizentzia-emakidek eskatu egin behar dute tratamendu nahikoa justifikatzea, gainazaleko, lurpeko edo itsasoko uren kutsadura ekiditeko. Halaber, LAAek diotenez, Administrazioak kontrolatu egin behar ditu akuiferoak, bi helburu nagusi lortzeko: uren kalitatea mantentzea eta gehiegizko ustiapena ekiditea. Durangoko LZPk jarduketa-ildo batzuk ezartzen ditu “Antolamendu Memorian”, gainazaleko eta lurpeko uren kalitate mailak zaintzeko eta, behar izanez gero, suspertzeko. Modu integratuan hartuko dira uraren bi dimentsioak: baliabide naturala eta funtsezko ingurumen-bektorea. Jarduketa horiek Euskal Ingurumen Estrategikoaren Ingurumen Esparru Programa 2007-2010aren I. eta II. Helburuei datxekizkie, eta horien bidez, aire, ur eta lur

garbiak eta osasungarriak eta baliabide naturalen eta hondakinen kudeaketa arduratsua bermatu nahi dira.

Uholde-arriskuari dagokionez, LAAen irizpide orokorra uraren zirkulazio askea bermatzea da, ibilguak eta hustubideak etetea eta ixtea ekiditeko. LAAek uholde arriskuko eremuetako erabilerak eta jarduerak arautzea proposatzen dute, oraingo balizko uholde-arriskuak murrizteko; halaber, murriztu egin behar dira gaineztatzeek instalazioetan, azpiegituretan eta eraikuntzetan sortzen dituzten kalteak. EAEko Ibai eta Erreka Ertzen Antolamendurako LAPek ere lantzen ditu arlo horiek. Durangoko LZPk eremu osorako Uholde Arriskuak Murrizteko Programa egin nahi du, bidezko ekintzei lehentasuna emanez, batik bat zona urbanizagarrietan eta hiriko zonetan. Era berean, LAAetan jasotako erabilera- eta jarduera-arauketa ezartzen du, gainjarritako baldintzatzailearen eraginpeko antolamendu-kategoria edozein izan arren, uholde-arriskuak murrizteko helburua lortzeko neurri nagusitzat.

EAEko Zona Hezeak Babesteko eta Antolatzeko Lurraldearen Arloko Planak, bestalde, Euskal Autonomia Erkidegoko gunee hezeak sailkatu eta eremu horietako erabilerak zein jarduerak arautzen ditu. Durangoko LZPk "Babes Bereziko Lurzoruak" kategorian Hidrologia Intereseko Eremuak sartzen dira, adibidez, Abadiñoko eta Urkiolako urtegiak. LAPek garrantzi urriko uretako landaredia duten sistematzat hartzen ditu bi eremuok. Izenburu honen barruan biltzen diren gunee hezeen ezaugarri komunak, izan ere, tamaina txikia eta urtaroaren arabera erregimena dira; horien barruan larre hezeak nahiz ihitzak, urtegiak eta lezkadiak sartzen dira.

Klima-aldaketa

2002-2020rako Euskal Ingurumen Estrategiak lehentasuntzat jotzen du ingurumen estrategia, klima-aldaketari aurre egitea, negutegi-efektuko gasen igorpenak murriztuz. 2007-2010eko Ingurumen Esparru Programak mugikortasuna kudeatzeko eredu berrirantz aurrera egitea dakar helburu estrategikotzat. LZPk aukerako mugikortasun eredua planteatzen du, non garraio publikoa eta garraioaren eskariaren gestio integrala sustatzeko zenbait ekintza estrategiko aipatzen diren, tren bidezko garraio ardatza, garraio publikorako plataforma eksklusiboa eta oinezkoen eta bizikleten aukerako sare bat indartuz eta lehentasunezko helburu hori lortzea errazten duten disuasio-aparkalekuak eta trukagailuak planifikatuz, hiriguneen eta eremuen ingurumen-kalitatea hobetzeaz gain, Garapen Jasangarriko Europako Estrategiaren printzipioak barne direla, bereziki kutsadurarekin, airearen kalitatearekin eta trafikoa arintzearekin lotutako gaietan.

LZPK proposaturiko aukerako mugikortasunaren eredua, era berean, lagungarria da Durangaldeko Airearen Kalitatearen Ekintza Egitamuan planteaturiko helburuak betetzeko; izan ere, horren helburua kutsadura mailak murriztea da kutsaduraren mugako balioak gainditzen diren aldeetan, gizakiarentzat onargarriak diren balioetara (1073/2002 E.D.). Euskadi 2010 energia estrategiak, ingurumena hobetzen laguntzeko bere helburua betez, zenbait lehentasun ere ezarri ditu, eta horien artean, atmosferarako igorpenak mugatzea nabarmentzen da. Durangoko Eskualde Egituraren LZPk proposaturiko aukerako mugikortasun eredua lagungarria izango da helburua betetzeko.

Oinarrizko azpiegiturak.

a) Hornidura.

Lurralde Antolamenduko Jarraibideek erronka batzuk hartzen dituzte horniduraren arloan, eta Durangoko Lurraldearen Zatiko Planak ere aintzat hartzen ditu.

- Hiri-, industria- eta nekazaritza-horniduraren beharrianak betetzea, egon daitezkeen lurralde-desorekak zuzenduz. Horri dagokionez, Durangoko LZPren jarduketa lerroek azpiegituren funtzionamendua ahalik eta gehien hobetu, jarraibideak aldatu, aurrezpena sustatu eta abar egin nahi dute.
- Erakartzeko, erregulatzeko, garraiatzeko eta tratatzeko azpiegitura ezartzea, hori beharrezkoa baita mugako urteetan aurreikusitako ur-eskariei aurre egiteko; gainera, baliabidea modu eraginkorragoan kudeatu behar da. LZPk arreta berezia jartzen die aurreikusitako garapen-ardatz nagusiei, adibidez, Zornotza-Euba eta lurreta-Durango eremuei.
- Gainazaleko eta lurpeko baliabide hidrikoak babestea, bizi-kalitatea hobetzeko behar diren erabilera-mugak ezarrita, eta ibaiak zein urtegiak erabiltzeko balizko aukerak suspertzea. Aldi berean, LAAetan EAEko baliabide hidriko guztietarako orokorrean ezarritakoaren arabera, edozein ur-aprobetxamendu emateko beharrezkoa izango da gutxieneko emari ekologikoa mantenduko dela bermatzea, EAEko Ibai eta Erreka Ertzen Antolamendurako LAPen ere horixe baitago jasota.
- Lurpeko baliabide hidrikoak hornidura-eskema berrietan integratzea, horien ustiapenak ekonomia- eta ingurumen-kostu urriagoa baitauka.
- Uraren ziklo osoaren kudeaketa hobetzea, horrexetara bideraturiko udalerriz gaindiko organismoak sortuta.

Durangoko LZPk dakartzan oharbideak lagungarriak dira Garapen Jasangarriko Euskal Ingurumen Estrategiaren Ingurumen Esparru Programa 2007-2010ean ezarritako helburuak lortzeko, 2. helburu estrategikoari dagokionez: Uraren kalitate ona. Horren bidez, zehazturiko ur-masen egoera ekologiko ona lortu eta horiek narriatzea galarazi nahi da, pertsonen garapena eta kalitatea eta ekosistemen egoera ona modu egokian bultzatzeko. Gainera, baliabideen kontsumo arduratsuari buruzko 4. helburuari esker, uraren kontsumo arduratsua sustatu nahi da.

b) Saneamendua.

Lehen esan dugunez, Durangoko LZPren eta LAAen irizpide orokorra baliabide hidrikoen kalitatea kontserbatzea eta, behar izanez gero, hobetzea da, era berean Garapen Jasangarriko Euskal Ingurumen Estrategiaren Ingurumen Esparru Programa 2007-2010aren 2. helburu estrategikoari erantzuna emanez. Helburu hori lortzeko, jarduketa-neurri nagusien helburua erabilerak nahiz jarduerak arautzea eta saneamendu- zein arazketa-azpiegitura egokiak garatzea da. Horniduraren arloan bezala, LAAek xede batzuk ezarri eta Durangoko LZPk bereganatu egiten ditu.

- Uren kalitatea babestea, neurri zuzentzaileen bitartez, eta horiek kutsadura-eremu zehatzetan (kolektoreetako hustubideak, hondakindegia, abeltzaintza-instalazioak, etab.) edo nahasietan (nekazaritzako pestizidak, herbizidak eta ongarriak) jardungo dute. Durangoko LZPk kontrolik gabeko isurketak kontrolatzean eta zuzentzean oinarrituriko jarduketak proposatzen ditu, proiektu-fasean dauden saneamendu-sistemak zerbitzuan jarrita. EAEko Nekazaritza

Jardun Onen Kodeak, bestalde, ongarriak ubideetatik hurbileko lurretan erabiltzeko baldintzak ezartzen ditu, baita sastegiak, minda-hobiak eta zuhain-siloak diseinatzeko gomendioak ere.

- Euskal Autonomia Erkidegoko uretako sistemak hobetzea, eremu naturalok erabiltzeko eta horietaz gozatzeko gizarte- eta ekonomia-eskaria baitago.
- Hiritarrak hezte eta informazioa ematea, ura aurrezteko eta suspertzeko politikak aurrera eraman ahal izateko.
- Kudeaketa-politika integralak aplikatzea, uraren ziklo hidrológicoaren maila guztiak aintzat hartuta: erakarpina, tratamendua, erabilera eta arauketa nahiz isurketa.

Durango LKPk jarduketa orokor garrantzitsutzat ezartzen du Sistema Orokorren Inbentarioa, horien gaitasunak eta lasaierak nahiko zehatz ezagutzeko, baita Ibaizabalen eta horren ibaiadar nagusien berezko Arazketa Jokabidearen Ikerketa ere.

c) Hondakin solidoak.

Durango LKPk proposaturiko neurriak bat datoz, oro har, LAAetan garatutakoekin. Hain zuzen ere, ekintzak zein proiektuak bateratzeko udalerrien arteko koordinazioa; nekazaritzako eta abeltzaintzako hondakinak, lurrak eta zaborrak kontrolatzea; Bilketa Hautakorreko Zentroak garatzea eta birziklapena sustatzea, etab.

Bestalde, Ingurumeneko Esparru Programak xede batzuk planteatzen ditu, LKPk ere jasota daudenak; horien artean, aipagarriak dira:

- Jatorrian aurreikustea eta murriztea, hondakinen sorrera eta kaltegarritasuna urrituz.
- Berrerabilera eta birziklapena sustatzea.

- Azken hondakinen edo ezabatu beharrekoen sorkuntza eta arriskua murriztea.
- Iraunkorrak ez diren kontsumo-ohituren aldaketa sustatzea.
- Hondakinak biltzeko eta ezabatzeko azpiegitura-sarea hobetzea.

Arrisku naturalak.

LAAen arabera, Durangoko LZPk lurraldean eragina duten arrisku naturalak ahalik eta gehien murriztu beharra nabarmentzen du, batez ere higadura-prozesuei, akuiferoen zaurgarritasunari eta uholde-arriskuko eremuei lotutakoei dagokienez, eta horiek gainjarritako baldintzatzailatzat hartzen ditu.

Bestalde, LAAetan “Babes Funtzioko Mendi Katalogoa” sortzea dago jasota, gehienbat erabilera publikokotzat hartzen diren mendietarako. Inbentario horren barruan, higaduraren prebentzioan edo beheko uretako lurren babesean duten eginkizuna aintzat hartuta, ingurua babesten duen esku-hartzea behar duten mendiak sartzen dira. Durangoko LZPn ezartzen denez, kasuan kasuko baso-administrazioari eskabidea egin behar zaio katalogo horretan Amorebietako iparraldeko isurialde maldatsuetako mendi batzuk sartzeko, baita Udalaitzen hegoaldeko isurialdeko zenbait sektore ere.

Turismo-jarduerak.

Lurralde-antolamenduko jarraibideek ezartzen dutenez, garapeneko planeamenduak lurralde bakoitzeko aisialdi- eta jolasaldi-aukerak baloratu beharko ditu, jolas-erabilerarako gauza diren eremuak zehaztuz. Horri dagokionez, Durangoko LZPk natura- nahiz landa-inguru batzuen erabilera publikoa sustatzea onartzen du, naturarekiko kontaktuak gizarte- eta ekonomia-hobariak dakartzala aintzat hartuta. Horretarako, beharrezko harrera-azpiegitura sortu eta nekazaritza-turismoa nahiz landa-turismoa sustatu beharko dira.

Paisaia.

LAAek hobetu egin nahi dute ageri-agerian dauden zonetako paisaiaren kalitatea; hain zuzen ere, zona horietan ikusmenaren aldetik kaltegarriak diren jarduketak saihestu eta kontserbatzeko nahiz suspertzeko mekanismoak ezarriko dituzte. Horrela, paisaiaren oraingo modelatua hausten duten jarduketa guztiek bidezko paisaia-ikerketa egin beharko dute, eta gainera, suspertzeko jarduketa egoki guztiak garatu beharko dituzte. Paisaiako berezitasun naturalek (haitzak, gandorrak, ehunka urteko zuhaitzak, etab.) edo eraikitakoek (zaintzako dorreak, baselizak, errotak, antzinako elektrizitate-lantegiak, etab.), halaber, ikusmen-arroa aintzat hartzen duten babes-perimetroak eduki beharko dituzte. Baliabide horri dagokionez, Durangoko LZPk natura- eta landa-paisaia zaindu, hobetu eta suspertu nahi du. Hala eta guztiz ere, helburu hori paisaiaren irisgarritasuna bermatuta lortu behar da, interes bereziko eremuen eta paisaia behatzeko, interpretatzeko zein horretaz gozatzeko aukera ematen duten ekintzen bitartez. Horretarako, Durangoko EEren LZPn Paisaian eta Kultur Ondarean sartzeko sare bat proposatzen da, non paisaia interes bereziko aldeak eta paisaia intereseko ibilbideak agertzen diren, betiere begiratokiak, talaiak, monumentuak, multzo monumentalak eta ondare arkeologikoak adierazita.

Ondoren, Euskal Autonomia Erkidegoko natura- eta landa-inguruan eragina duten arauzko beste agiri batzuk jasotzen dira, eta horiek aintzat hartu dira Durangoko Lurraldearen Zatiko Plana egiteko:

- Garapen Jasangarriko Euskal Ingurumen Estrategia (2002-2020)
- Euskal Autonomia Erkidegoko Landa Garapen Iraunkorreko Plana (2000 – 2006). Euskal Autonomia Erkidegoko Landa Garapenaren Programa (2007- 2013).

- Euskadiko Basoko Plana (1994 – 2030).
- Euskal Autonomia Erkidegoko Ibai eta Ibaiertzak Antolatze Lurralde Egitamuko Sektoriala.
- Euskal Autonomia Erkidegoko Gune Hezeen Antolamendu eta Babesari buruzko Lurralde Egitamuko Sektoriala.
- EAEko Nekazaritza-basoko eta Ingurune Naturaleko Lurralde Egitamuko Sektoriala.
- Euskal Autonomia Erkidegoko Energia Eolikoaren Lurralde Egitamuko Sektoriala.
- Urdaibai Biosferaren Erreserbaren Erabilera eta Kudeaketako I eta II Plan Zuzentzailea.
- Urkiolak Parke Naturaleko Baliabide Naturalak Antolatze Lurralde Egitamuko Sektoriala.
- Euskal Autonomia Erkidegoko Uholdeen Prebentzioari buruzko Plan Integrala.
- Euskal Autonomia Erkidegoan Harrobiak izan daitezkeen zonalde Lurralde Egitamuko Sektorialaren Aurrerapena.
- Bizkaiko Mendi eta Natur Gune Babestuen Administrazioari buruzko ekainaren 2ko 3/94 Foru Araua, martxoaren 20ko 3/2007 Foru Arauaren bidez aldatua.
- 2002ko otsailaren 26ko 32/2002 Foru Dekretua, Bizkaiko Lurralde Historikoko basoen kontserbazio eta garapenerako laguntzen araubidea ezarri duena.
- Foru Dekretua (2003), basoko kudeaketa iraunkorraren sustapena eta basoen funtzionaltasun anitzak eta biodibertsitatearen kontserbaziorako ekintzak bultzatzea arautzen duena.
- Euskal Autonomia Erkidegoko Fauna Intereseko Eremuen Katalogoa.
- Euskal Autonomia Erkidegoko Nekazaritzan Egoki Jarduteko Kodea (390/1998 Dekretua). Uztailaren 6ko 141/2004 Dekretua,

abeltzaintzako ustategien arau higieniko sanitarioak eta ingurumenekoak ezarri dituen.

- Euskal Autonomia Erkidegoko Akuiferoak Kutsatzeko Arriskuaren Mapa.

2.2.2. Komunikazio-azpiegiturak.

Errepideak.

Bizkaiko Errepideen Lurralde Egitamu Sektorialak, Europar Batasunak ezarritako jarraibideen ildotik joanez, ikuspegi orokorretik lantzen du garraioa planifikatzeko politika; helburua, izan ere, hazkunde sozioekonomikoaren mailarik handienak ingurumena babestearekin batzea da. Horretarako zehazten diren irizpideen eta helburuen artean, honako hauek dira aipagarrienak:

- Eskariari erantzuna ematea, garraiobide desberdinak integratuz, kalitatezko zerbitzu publikoa sustatuta eta bultzatuta.
- Lurraldearen irisgarritasun mailak hobetzea, komunikazio-ardatz nagusiak indartuta eta sustatuta.
- Eskualde-irisgarritasuna berronkatzea, lehendik dauden azpiegiturak osatuta, isolamendu-egoerei amaiera emateko.
- Segurtasun handiagoa ematea, Bide Segurtasuneko Programan (EPAS) jasotako jarduketetan oinarrituz.
- Bide-sare metropolitarraren funtzionamendua optimizatzea.

Durangoko LZPk oraintsu aurkeztu diren LAPen helburuen arabera zehazten ditu bere proiektuak. Hala eta guztiz ere, puntu batzuetan desberdintasunak ikusten dira, esate baterako, ezbehar-kopuruaren arloan, LZPk ez baitu hori ondo argitzen. Hala ere, ordeko garraioen aldeko apustuaren kasuan, Durangoko LZPk gehiago sakontzen du aukera hori.

Bizkaiko errepideen Sare Funtzionalaren oraingo egoera aztertu ondoren, LAPek ezaugarri bereziak dituzten sare batzuk zehazten ditu, horietan hobekuntza eta ekintza bereziak egiteko; sareok hiru kategoriatan sailkatzen ditu: Lehentasunezko Intereseko Sarea, Oinarrizko Sarea eta Eskualde Sarea. Durangoko LZPk LAPen ekintza ia guztiak bereganatzen ditu, baina ñabardura batzuekin. Bi agiri horietan jasotako ekintza-ildo nagusiak honako hauek dira:

- Autzagane gaina:
- A-8a hiru erreira handitzea:
- N-634an jarduketak eta A-8arekiko loturak egitea:
- Durango-Elorrio-Gipuzkoa igarobidea:
- Bidegorriak:

Trenbide-sarea.

Euskal Autonomia Erkidegoko Lurralde Antolamenduaren Legean ezarritakoaren arabera, Durangoko Eskualde Egiturako LZPk LAAetako Garraio, Komunikazio eta Energia Azpiegituren Jarraibidea jaso behar du. Bertan esaten denez, beharrezkoa da EAEko hiru hiriburuak lotzea, baita EAEko hiriburua Iberiar penintsulako eta Europako gainerako eskualdeekin lotzea ere, Abiadura Handiko Trenbide Sare baten bidez. Hala eta guztiz ere, jarraibide horrek nabarmendu egiten du Aldiriko Trenbide Sareak lurraldean duen garrantzia, batik bat jarduerak hedatzeko prozesuak (hiri-eremuetatik isolatuago dauden eskualdeetara) garatzen dituen azpiegitura estrategikotzat. LAAek Bilborako kalitatezko aldiri-trenbideko zerbitzua zuzkitzeko proposaturiko funtsezko ardatzetan, Eskualde Egiturako bi gunen nagusi daude, Amorebieta eta Durango.

EAEko Trenbide Sareko Lurralde Egitamu Sektorialak ezartzen duenez, bertan proposatzen diren jarduketak lurraldea egituratzeko elementuak izan behar dira, eta, beraz, udalerriz gaindiko irismena izango dute. Horien artean, Durangoko Eskualde Egituran eragina dutenak honako hauek dira:

- Euskotren:
 - Bilbo-Durango tarteko jarduketak. LZPk Amorebieta-Durango arteko LAP bitan banatzeko proposamena jasotzen du, hori Amorebieta-Eibar tartera handitzeko. Gainera, onartu egiten da Eubako truke-geltokia, eta hori, merkantzien trafikoari dagokionez, “Lehorreko portutzat” edo “Funtzio Anitzeko Terminaltzat” hartuko da.
 - Durango-Elgoibar tartean jarduteko proposamena. LZPek Amorebietatik Eibarrerako trazatua bitan banatzea proposatzen du; beraz, jaso egiten du LAPeke Durango-Berriz tartea bitan banatzeari buruz egindako proposamena.

2.2.3. Jarduera ekonomikoak eta etxebizitza.

Jarduera ekonomikoetarako lurzorua sortzea.

Lurraldearen Antolamendurako Artezpideetan ezarritakoaren arabera, Lurraldearen Zatiko Planek garapen ekonomikorako eremu berriak dimentsionatu eta antolatuko dituzte. Era berean, Eskualde Egitura bakoitzeko LZPk jarduera ekonomikoek orain okupaturiko lurzoruen azterketa eta diagnostikoa egingo du. Durangoko LZP Hasieran Onesteko Agiriak, bestalde, industria-jarduerak Durangaldean duen kokalekua azaltzen du; okupazio lineala da eta, bertan, industrialde nagusiak Amorebieta-Etxanon, lurretan, Durangon, Abadiñon, Berrizen eta Elorrion daude, komunikazio-bide nagusien (N-634 eta A-8) bi ertzetan.

LAAek ezarritakoaren arabera, jarduera ekonomikorako eremu berriak modu koordinatuan integratu behar dira hiri-berrikuntzako estrategiekin, egoitza-lurzorua sortzearekin, oinarritzko azpiegiturekin, zuzkidurekin, etab.; horrela, enpresak kokatzeko aukera erakargarriak sortuko dira. Horri dagokionez, Durangoko LZPko 1.2.2 artikuluan (*“Durangoko Eskualde Egiturak Bizkaiko eta EAEko lurralde-egituraren duen kokalekua”*) honako honetan oinarrituriko kalitatezko lurralde-garapena lortzeko nahia adierazten da:

- Hiri- eta industria-hazkunderen arteko oreka, eta azpiegituren, ekipamenduen eta zuzkiduren garapen paraleloa, jarduera ekonomikorako eta sortzen diren egoitza-eremu berrietarako.
- Hiri- eta industria-jarraipenak eta itotzeak ekiditea, iraganeko lurralde-ereduan oinarriturikoak.

LAAen arabera, jarduera ekonomikoetarako lurzoru berria hartzen duten eremuak bateragarriak izan behar dira ingurune naturalaren ezaugarriekin eta harrera-gaitasunarekin. Horri dagokionez, Durangoko LZPk honako xedapen hauek jasotzen ditu 1.2.2 artikuluan:

- Lurzoruaren erabileren eta paisaia-egituren arteko orekak bermatzea eta zaintzea.
- Ondare ekologiko erabilgarria zorrotz babestea.
- Arrisku naturalak murriztea, sarritan lurzoruaren erabilera ezegokien eraginezkoak.

LAAetan jarduera ekonomikoetarako lurzoru-politikari buruz dagoen jarraibidean, produkzio-ezarkuntzako tipologia berriak sartu behar direla esaten da, garapen ekonomikoa sustatzeko, oraingo industria-irudia hobetzeko eta EAEko ekonomia modernatzeko. Era berean, bertan esaten denez, LZPk eta LAPEk jarduketa bereziak berenganatu behar dituzte, adibidez, Jarduera Berritzaileen Parkeak edo Jarduera Ekonomikoen

Eremuak. Horri dagokionez, Durangoko LZPk birkalifikatu egiten ditu industria-lurzorua, gehienbat asetasunik handiena dutenak eta zaharkituriko eremuan oinarritzen direnak; horrela, industriako eta hirugarren sektoreko jarduera berriak sortuko dira, eta horiek lagungarriak izango dira oraingo industria-klusterreko lehiakortasuna hobetzeko, hala nola Durangoko Zientzi Parkea. Beraz, teknologiaren ezagutzaren aldetik aurreratuagoak eta trinkoagoak diren sektoreetara dibertsifikatzeko lagungarria izango da ekoizpen-sarea, betiere Euskal Ingurumen Estrategia 2002-2020an ekonomia jasangarria lortzeko ildo estrategikoan ezarritako printzipioei jarraituz. Halaber, Amorebieta-Etxano-Durango ardatza Jarduera Ekonomikorako Eremutzat hartzen da.

Merkataritza-ekipamendu handien antolamenduari dagokionez, LAAetan azpimarratu egiten da merkataritza-tipologia berrien eta hiriko bizitza mantentzearen nahiz indartzearen arteko bateragarritasunak bilatu beharra. Durangoko LZPren arabera, ezinbestekoa da inbertsio publikoa eta pribatua handitzea, merkataritza-jarduera suspertzeko, hiri-azpiegiturak beharrezanetara egokitzeko eta enpresen arteko lankidetzak sustatzeko. Aldi berean, merkataritza-politika protekzionista bultzatzearen aldekoa da, banaketako multinazionalen hedapenari aurre egin ahal izateko.

Lurraldearen Antolamendurako Artezpideek, bestalde, Jarduera Ekonomikoetarako Lurzuaren sormen publikoaren Lurralde Egitamua Sektoriala idazteko aukera jasotzen dute; horrek sakondu egingo du LAAetan eta Lurraldearekiko Zati Egitamuetan proposaturiko irizpideetan eta xedapenetan. LAP honek udal-kategorizazioa dauka eta hori lagungarria da lurzoru publikoa sortzeko eragiketak jasotzeko kokalekurik onenak errazago identifikatzeko. Lurraldearen Zati Planak aldatu egin dezake sailkapen hori; horren barruan Euskal Autonomia Erkidegoko udalerri guztiak sartzen dira, eta

honako kategoria hauek daude ezarrita: “lehentasunezko intereseko” udalerriak, “hazkunde moderatuko” udalerriak eta “garapen urriko” udalerriak. Lehenengo taldearen barruko udalerrietarako, jarduera ekonomikoko lurzoruen hirigintza sustatzeko politika proposatzen da, lur berrien eskaintzan oinarrituta, interes estrategikoa duten lekuetan. Hazkunde moderatuko udalerrietan, helburua lehendik dauden eremu ekonomikoak finkatzea da, amaitzeko eta hobetzeko jarduketak garatuz.

Azkenik, garapen urriko udalerrietarako, jarduera ekonomikoak hartzeko lurzorua mugatzeko politika ezartzen da. Sailkapen hori kontuan hartuta, Lurraldearen Zatiko Planak kudeaturiko Durangoko Eskualde Egiturako udalerriak ondoren adierazitakoaren arabera sailkatzen dira:

- Lehentasunezko intereseko udalerriak: Abadiño, Amorebieta-Etxano, Atxondo, Berriz, Durango, Elorrio, Iurreta, Izurtza.
- Hazkunde moderatuko udalerriak: Zaldibar.
- Garapen urriko udalerriak: Garai eta Mañaria.

Merkataritza-azalera handiei dagokienez, ekipamendu horien kokalekua eta dimentsioa ezartzeko, LAPEk beste sailkapen bat egiten du: A kategoria (zentralitate handieneko udalerriak), B kategoria (eskualde-zentralitateko udalerriak), C kategoria (EAEko gainerako udalerriak). A kategorian azalerarik handieneko (75.000 m²) merkataritza-azalera berriak baimentzen dira; B kategorian, berriz, baimendutako gehieneko azalera garbia 40.000 m²-koa da; C kategoriarako, instalazio berrien gehieneko azalera garbia 15.000 m²-koa da. Oraingoan ere, Lurraldearen Zatiko Planak proposaturiko mugak kontuan hartuta, Durangoko LZPk kudeaturiko udalerriak ondoren adierazitakoaren arabera tipifikatzen dira:

- A kategoriararen barruan ez da udalerririk sartzen.

- Eskualde-zentralitateko udalerriak (B. kategoria): Abadiño, Amorebieta-Etxano, Durango eta Iurreta.
- Gainerako udalerriak C kategorian sartzen dira: Atxondo, Berriz, Elorrio, Garai, Izurtza, Mañaria eta Zaldibar.

Etxebizitzarako lurzorua sortzea.

LAAek ezarritakoaren arabera, Eskualde Egitura bakoitzeko Lurraldearen Zatiko Planak egoitza-lurzuaren eskaintza kuantifikatuko du, etxebizitza-beharrizanak kalkulatu. Kalkulu hori egiteko, aintzat hartuko dira lurralde-ereduaren eraginak, aurreikusitako hazkunde demografikoa, familien batez besteko tamainaren aldaketak, eskaintzaren zurruntasuna eta bigarren egoitzaren osagaia. Durangoko LZPk egoitza zenbatekoketa dakar 82. artikuluan ("Ereduko etxebizitzaren zenbatekoketa 16 urterako esparru-proposamenean") eta 88. artikuluan ("Ereduko etxebizitzaren zenbatekoketa 8 urterako").

Lurraldearen Antolamendurako Artezpideek ezarritakoaren arabera, hirigintza-garapen berriak lurralde bakoitzeko natura-, paisaia- eta produkzio-balioak zainduta egingo dira. Beraz, familia bakarreko etxebizitza erabilera hori hartzeko kalifikaturiko lurzoruetan egingo da, betiere lehendik dauden guneez egitura eta morfologia zainduta. Debekaturik egongo da lurzoru urbanizaezinean bakarturiko etxebizitzak eraikitzea, nekazaritza-ustiapenari lotuta dauden etxebizitzaren kasuan izan ezik. Horri dagokionez, Durangoko LZPk berretsi egiten du lurzoru urbanizaezinean bigarren egoitzarako etxebizitza-eraikuntza geldiaraztearen garrantzia.

Era berean, hazkunde-aurreikuspenak harrera-gaitasunera eta gune bakoitzeko hiri-ezaugarrietara egokituko ditu, natura-, kultura- eta morfologia-

balioen gaineko eragina ahalik eta gehien murrizteko. Zehaztapen handiagoko mailetara helduta, lehendik dauden guneeetan baimenduko den gehieneko hazkundeak ez du gaindituko lehendik dauden etxebizitzaren bikoitza. Eraikuntza-tipologiei dagokienez, Eskualde Egiturako udalerrien multzoan lau altueratik beherakoen aldeko apustua egiten da, herri bakoitzeko paisaia-elementutzat. Landaguneetarako, Lurraldearen Zatiko Planak proiektatzen duen Jarduketa Programa Bereziaren arabera, eraikin berrien gehieneko altuerak ez du inoiz ere gaindituko lehengo batez besteko altuera.

Hirigintza-garapen berriek hartuko dituzten lurzoru-mugen ehuneko jakina, bestalde, babes ofizialeko etxebizitzak eraikitzeke izango da (sustapen publikoa eta pribatua duten etxebizitzak). Durangoko LZPn ezartzen denez, ehuneko horiek %65ekoak izango dira 7.000 biztanletik gorako udalerrietan, eta %25ekoak gainerako udalerrietan.

Jarduera ekonomikoen arloan gertatzen den bezala, LAAek "Etxebizitzaren Sustapen Publikorako Lurzoruaren Lurraldearen Arloko Plana" idaztea proposatzen dute. Horren edukien artean, etxebizitzaren arloko inbertsio publikoak orientatzea nagusitzen da, besteak beste honako alderdi hauek jasota: babes ofizialeko etxebizitzaren beharrianak kuantifikatzea; etxebizitza horiek kokatzeko irizpideak finkatzea; udal-planeamenduak aintzat hartu beharreko parametroak zehaztea, etab.

Etxebizitzaren Sustapen Publikorako Lurzoruaren LAPk, gainera, EAEko udalerrien kategorizazioa ezartzen du, LAAek proposaturiko lurralde ereduari erantzun egokia emateko. Sailkapen horrek hiru kategoria ezartzen ditu: "babes ofizialeko etxebizitzetarako lurzoruen hirigintza-garapenerako lehentasunezko intereseko udalerriak"; "babes ofizialeko etxebizitza osagarrietarako lurzoru-eragiketen garapenerako interesa duten udalerriak";

“babes ofizialeko etxebizitzetarako lurzoruen garapen urria aurreikusita duten udalerriak”.

Lehenengo taldearen barruan, EAEko hiru hiriburuak eta eskualde-egitura bakoitzeko eskualde nahiz hirigune garrantzitsuenak sartzen dira; horietan, besteak beste, babeseko etxebizitzarako lurzoria sustatzeko politika planteatzen da. Jarduketa osagarriak garatzeko interesgarritzat hartzen diren udalerrietan, euren beharrianen eta hiri-egituraren ezaugarrien arabeko politika proiektatzen da. Bigarren talde horren barruan, 1.000 eta 2.000 biztanle bitarteko udalerriak sartzen dira. Udalerr txikiagoak (landa-izaera nabarikoak), azkenik, babes ofizialeko etxebizitzetarako lurzoru-garapen urriko udalerrien kategorian sartzen dira. Udalerr horietan, ez da beharrezkoa udal-planeamenduan babeseko etxebizitzarako lurzoruen erreserba egiterik.

Tipifikazio hori kontuan hartuta, Durangoko Eskualde Egituran “hirigintza-garapenerako lehentasunezko intereseko udalerriak” honako hauek izango dira: Abadiño, Atxondo, Amorebieta-Etxano, Berriz, Durango, Elorrio, Iurreta eta Zaldibar. Bestalde, Izurtza udalerria “babes ofizialeko etxebizitza osagarrietarako lurzoru-eragiketak garatzeko intereseko” kategorian sartzen da.

2.2.4. Energia.

Euskal Autonomia Erkidegoko energia-egoeraren diagnostikoan oinarrituz, Lurralde Antolamenduko Jarraibideek etorkizunerako erronka batzuk ezartzen dituzte, eta, horien artean, honako hauek dira aipagarrienak: energia-baliabide erabilgarriak eraginkortasunez ustiatzea; energia aurrezteko sustatzen duen zentzuzko erabilera sustatzea; energia-azpiegiturak proposaturiko lurralde-ereduaren eraginezko eskakizunetara egokitzea; energia-iturriak dibertsifikatzea, gas naturalaren eta ordezkoko energia berriztagarrien (adibidez,

eolikoa) erabilera sustatuz. Ingurumen Esparru Programa 2007-2010 eta Garapen Jasangarriko Euskal Ingurumen Estrategian ere izango diren helburuak dira, Durangoko Eskualde Egituraren LZPn bilduak, eta elkarren ondoko estrategiak planteatzen ditu helburuok lortzeko:

- Kontserbazioko eta aurrezpeneko jarduketak sustatzea; besteak beste, honako jarduketa hauen bidez: industria-instalazioen berriztapena nahiz modernizazioa, heziketa-programak (ekipoek eta instalazioek energia-eraginkortasun handiagoa edukitzeko), eraikinen isolamendua sustatzeko neurriak, etab.
- Jendea jabearaztea, energiaren arazoari eta hori zentzuz erabili behar izateari buruz, kontsumo-jarraibideen apurka-apurkako aldaketa eragiten duten informazio-kanpainak eginez.
- Baliabide berriztagarrien (eolikoak, eguzkikoak, biomasakoak, etab.) erabilera sustatzea, horiek nabarmen hobetzen baitute ingurumena.

Energia-azpiegitura berrien kokalekuari dagokionez, LAAek ezartzen duenaren arabera, aukera guztien artean ingurumenean kalterik gutxien sortzen dutenak aukeratu behar dira. Alderdi horretatik, Durangoko LZPk landa- eta hiri-zonetan ordezkio energien ahalmena erabiltzearen garrantzia nabarmentzen du, aintzat hartuta bertako natura- eta kultura-ondarea. Beraz, bertan esaten denez, beharrezkoa izan daiteke “Energia Azpiegituren Eremuko Eraginen Lurraldearen Arloko Plana” idaztea.

Azkenik, Durangoko Lurraldearen Zatiko Planak energia-baliabide berriztagarri txikiak sustatzea proposatzen du, iraunkortasun-esperientzia osagarriak izateko.

3. DURANGOKO LZP-REN ERAGINPEKO EREMUEN AZTERKETA, DIAGNOSTIKOA ETA INGURUMEN BALORAZIOA.

Atal honen helburua, izan ere, Durangoko Eskualde Egiturako ekologia- eta ingurumen-elkarreraginak azaltzea eta baloratzea da. Halaber, kontserbazio-lehentasunak ere aintzat hartzen dira, lurraldearen garapen iraunkorra lortu ahal izateko.

3.1. Eremuaren zehaztapena.

Durangoko Eskualde Egitura bi egitura-ardatz handik mugatzen dute, iparraldean Bizkaiko sinklinorioa eta hegoaldean kanpoko antiklinorioko hegoaldeko alderdia. Eraketa geomorfologiko horrek lurraldearen fisiografia eragiten du, IM-HEko igarobide handian oinarrituz, eta bertan, Ibaizabalen ibai-ardatza eta biztanle-gune nagusiak euskarritzen dira. Bi aldeetan, Oizeko eta Aramotz-Urkiola-Anbotoko mendi-hesiek ixten dute eremua, desnibel handiko topografia sortuz. Maldak handiak dira eta faktore hori nagusitu egiten da zonaren harrera-gaitasunean; izan ere, biztanleria-dentsitate handiak erabilera-lehia gogorra ezartzen du, eremu mugatuetan.

Durangoko Eskualde Egituraren barruan, Ibaizabalen igarobidea hiri- eta industria-hazkundeko ardatz nagusia da, eta pieza estrategikoa ere bada, Bizkaiko Lurralde Historikoan eta, oro har, Euskal Autonomia Erkidegoan. Horren barruan honako udal mugarte hauek sartzen dira: Abadiño, Amorebieta-Etxano, Atxondo, Berriz, Durango, Elorrio, Garai, Iurreta, Izurtza, Mañaria eta Zaldibar.

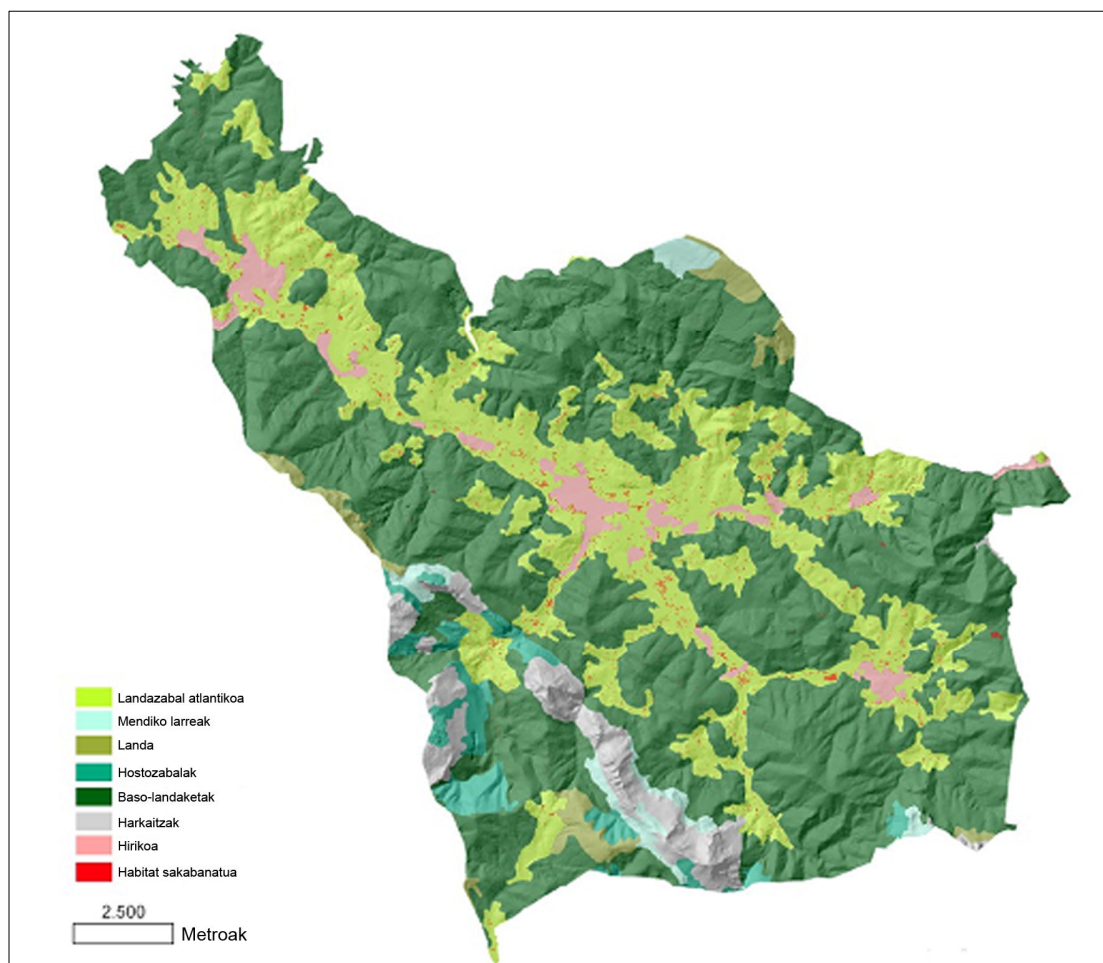
3.2. Baliabide naturalak eta lurzoruaren erabilerak.

Durangoko Eskualde Egiturako lurzoruaren erabilerak eremu horretako erliebearen eraketaren arabera dira, eta horrek eremua ustiatzeko eta antolatzeko jarraibide orokorrak sortzen ditu. Eremua Ibaizabal ibaiak drainatzen du, eta horrek igarobide edo korridore handia sortzen du, iparraldeko eta hegoaldeko mendi handien artean; igarobide-egitura fisiografiko horrek, bestalde, lurzoruaren erabileren antolamendua baldintzatzen du.

Mendi-eremuak, beste alde batetik, Urkiolako kareharrizko harkaitz indartsuek eta Oiz mendiko hareharri tertziarioek osatzen dituzte; hain zuzen ere, kontraste handiko erabilerak eta paisaiak sortzen dituzte, eta horien elementu nagusiak harkaitzak, baso-azalerak, sastrakak eta halakoak dira. Mendi-ertzen eta Ibaizabalen haran-hondoaren artean, landazabal-paisaia dago, eta bertan, nekazaritzako nahiz abeltzaintzako erabilerak eta ezarkuntzak daude, baso-landaketekin tartekatuta. Azkenik, igarobidearen hondoan, hirigune eta industriagune handiak daude, eta horiek izaera ia jarraitua dute Ibaizabal osoan zehar, Amorebieta-Etxanotik Elorrioraino.

1. irudian ikusten denez, Durangoko Eskualde Egiturako lurralde-antolamenduaren ezaugarri nagusia erabileren eta dinamiken dualtasuna da, Ibaizabalen haranaren eta hori iparraldetik nahiz hegoaldetik inguratzen duten landazabal atlantikoen zein mendien artean. Lurzoruaren erabilera bakoitzak okupaturiko azalerari buruzko estatistika-datuetatik ondorioztatzen denez, Durangoko Eskualde Egiturak hirigintza handia izan arren, gaur egun, lurraldearen %90 baino gehiago baserriaren nekazaritza-egiturek kudeatzen dute.

1. irud.: Lurzoruaren erabileren banaketa.

ERABILERA	AZALERA (%)
Basoa	10,0
Baso landatua	54,3
Basoko erabilerak	64,3
Sastrakak	3,9
Larrea	0,7
Goiko ibar. gabeko mendia	1,8
Nekazaritzakoa	0,9
Artifiziala	6,3
Hesiak dituen zelaia	0,2
Zelaia	15,3
Larre-sastrakak	2,6
Harkaitzeko larredia	1,5
Erabilera guztiak	100,0
Iturria: Baso-inbentarioa 2006	

Ehuneko-zifra horiek eta erabileren eremu-banaketa ikusita, Durangoko Eskualde Egiturako lurraldearen erabilera bakoitzaren ezaugarriak ondoren adierazitakoak dira:

a) Basoko erabilerak

Hazkuntza azkarreko espezieak dituzten baso-landaketak nagusitu egiten zaizkie gainerako baso-masei; baso autoktonoek okupaturiko azalera, berriz, baso-azalera osoaren %15etik beherakoa da. Zuhaitz-landaketa nagusia intsinis pinua da (*Pinus radiata*), eta laritzak (*Larix kaempferi*), pinu gorriak (*Pinus sylvestris*), eukaliptoak (*Eucalyptus globulus*) eta itsas pinuak (*Pinus pinaster*) ere badaude. Landaredia autoktonoari dagokionez, Oiz mendiko baso-urritasunaren aurrean, Urkiolako isurialdeetan hostozabalen aniztasun

handia dago. Landazabaletan harizti txiki batzuk eta haltzadi-tarte interesgarri txikiak ikusten dira, Ibaizabalen ibaiadar batzuetan.

2006ko baso-inbentarioan honako zifra hauek ageri dira, baso-eraketa bakoitzari dagokionez:

ESPEZIEA	AZALERA (%)
Radiata pinua	70,6
Gainerako koniferoak	9,2
Koniferoak guztira	79,8
Kandudun haritza	1,0
Artea	2,3
Ibarreko zuhaitzak	1,0
Pagoa	4,1
Urkia	0,3
Hostozabal guztiak	20,2
Espezie guztiak	100,0

Iturria: Baso-inbentarioa 2006

- **Sastrakak.** Durangoko Eskualde Egiturako sastrakek bertako azalera osoaren %4 ere ez dute betetzen, eta, oro har, landa motako eraketak dira eta gehienak mendian daude. Handienak, txilardi-otadi-iralekuak dira, Oiz mendiko abeltzaintza-erabilerako goi-isurialdeetan daudenak. Mendi-eremuetatik kanpo, txilardi eta aurrettxilardi batzuek landazabaletan bertan behera utzita dauden belardiak eta zelaiak okupatzen dituzte.
- **Harkaitzak.** Urkiolako mendi multzoko kareharrizko mendilerroetan, harkaitz biluziak dira nagusi; horietan, gutxieneko baldintza litoedafikoek eta maldako baldintzek interes ekologiko handiko landare-estaldurak ahalbidetzen dituzte, halako inguruetara egokituta. Biluzik dauden beste azalera batzuk (kareharri urgoniarrak

ustiatzearen eraginezko erauzketa-jardueren ondoriozkoak), izan ere, Atxarte haraneko harrobi nahiko handiak dira; ikusmen- eta ingurumen-eragin handia dute inguru osoan, baita Urkiolako Parke naturalean ere.

- **Larrediak.** Urkiolako hareharrietan, substratu egonkorragoetan eta egitura hobeko lurzoruetan, mendiko larredien belar-eraketak daude, eta horiek, udan, ardiek, behiek eta zaldiek jaten dituzte. Halaber, albitzak ere badaude, sarritan Anbotoko, Alluitzeko eta Mugarrako hartxingadien inguruan, eta gutxi zaindutako basoko soilguneetan, larredietan eta belardietan, baita nekazaritza- nahiz abeltzaintza- eta baso-produkzioarako bazterrekoak diren lurretan ere.

b) Nekazaritza- eta abeltzaintza-erabilerak

Basokoaren atzetik, Durangoko Eskualde Egiturako erabilerarik garrantzitsuenak nekazaritza- eta abeltzaintza-erabilerak dira; hala ere, larredien eta laboreen azalera hori etengabe murriztu da, nekazaritza-jarduera bertan behera uztearen eta lurrak beste erabilera batzuetarako erabiltzearen ondorioz. Ibaizabalen igarobideko ertzetan dauden maldarik txikieneko lurzoruetan kokaturiko larrediek eta ezarkuntza-sistemari (bakarturiko baserriak eta landagune txikiak) loturiko laboreek, oro har, landazabal atlantikoko eremu baliotsuak eratzen dituzte, eta eremu horiek ekologia- eta paisaia-garrantzi handia dute Eskualde Egituran, bertako hiri-inguruak itota daudela aintzat hartuta.

c) Hiri- eta industria-erabilerak

Eskualde Egiturako industria-garapenaren eta hazkunde demografikoaren eraginez, hirien hazkunde handia egon zen, eta industriak eta azpiegiturak finkatu ziren, haran-hondorik onenetan: Ibaizabal, Zaldu eta Zumelegi.

Bestalde, Eskualde Egituraren kokaleku estrategikoa (Nerbioiren eta Gipuzkoako industria-haranen artean) eta igarobidearen morfologia lagungarriak izan ziren bide-azpiegitura handiak egiteko, adibidez, N-634a eta A-8a. Hiri- eta industria-hazkunde horren eraginik handiena, lurzoruaren erabileren arloan, aipaturiko ibaien alubioi-lautadetako zona zabalen okupazioan izan du, gehienbat Durangon, Amorebieta-Etxanon eta Elorrión. Antzinako nekazaritza- eta abeltzaintza-lurra apurka-apurka okupatzearen eraginez, goitik behera aldatu da igarobidearen hondoko auzoen landapaisaia, eta ia guztiz urbanizaturiko inguruak dira orain. Eskualde Egituraren azalerako %5 baino apur bat gehiago izan arren, horien hiri- eta industria-erabilera ibai-ardatz osoan zeharreko orban ia iraunkorra osatzearen eraginezkoa da.

3.3. Ingurumen-baliabideen identifikazioa eta balorazioa.

Atal honetan, Eskualde Egiturako ingurumen-baliabide nagusiak aztertzen dira; hain zuzen ere, izendaturiko Parke Naturalak, LAAek proposaturiko interes naturalistikoko eremuak, igarobide ekologikoen sarea eta nekazaritza-nahiz abeltzaintza-landazabalak.

Baliabide naturalen ustiapena bateragarria izan behar da balio naturalen babesarekin. EAEko Natura Kontserbatzeari buruzko Legeak, bestalde, Babesturiko Eremu Naturalen Sarearen sorrera promulgatu du, eta horren helburuak izan ere, Euskal Autonomia Erkidegoko ekosistema zein eraketa natural nagusiak ordezkatzeta eta kudeaketa-sistema orokorrak kudeatzeta dira. Horrela, zaindu egin nahi dira gutxien aldatuta dauden eta ingurumen-kalitaterik handiena duten ekosistemak; halaber, zona horiek antolaketa baten barruan erabili nahi dira, lehendik dauden eskubideak eta jarduera ekonomikoak babestuta. Durangoko Eskualde Egituraren barruko Babesturiko Eremu Naturalak, izatez ere, Urkiolako Parke Naturala (abenduarien 29ko

275/1989 Dekretua) eta Garaiko artea (265/1995 Dekretua) dira. Halaber, Urdaibai Biosfera Erreserbako zatitxo bat ere badago, Amorebieta-Etxanoko iparraldean.

Natura Kontserbatzeari buruzko Legeko xedapenek zuzenean babesturiko eremu horiei, Euskal Autonomia Erkidegoko Lurraldearen Antolamendurako Artezpideek *lehentasunezko Interes Naturalistikoko Eremuak* gehitzen dizkiete; eremu horiek ez dira Babesturiko Eremu Naturalak, baina balio handikoak dira, eta, gainera, txikiak direla eta barruan erabilera jakinak garatzen direla aintzat hartuta, oso apurkorak direla esan daiteke. Horrela, Durangoko Eskualde Egituraren barruan honako Eremu Natural hauek daude: Udalaitezko Eremua eta Oizeko Interes Naturalistikoko Eremua; azken hori ez dago berariaz jasota Lurraldearen Antolamendurako Artezpideetan, baina EAEko Eremu Natural Garrantzitsuen Katalogoan agertzen da. LZPren ondoriozko jarduketarik aurreikusten ez den gunen inguruan, gogoratu beharra dago eskualde egituraren dauden Natura 2000 Sareko gunetarako (Urkiolako Parke Naturala eta Urdaibaiko Ibai Sarea) nahitaezkoa dela 92/43/EEE Zuzentarauko 6.2. artikuluan ezarritako prebentzio araubidea errespetatzea.

- **Urkiolako Parke Naturala.** Abenduaren 29ko 275/1989 Dekretuaren bidez izendatuta dago, 5.958 ha. ditu, gehienak Durangoko Eskualde Egituraren barruan. Isurialde kantabriarraren eta mediterraneoaren artean kokaturik dago, eta bertako mendiek morfologia malkartsuko hareharrizko multzo ikusgarria osatzen dute; horren gainean eraketa karstikoak daude. Basoaren mendeetako ustiapenaren eraginez, oraingo landare-estaldurak ez dauka zerikusirik balizko estaldurarekin, hain zuzen ere, harizti atlantikoekin eta hostozabal hostogalkorren baso mistoekin. Gaur egun, baso naturalek Parkeko azaleraren %25,7

betetzen dute, eta baso-landaketek %28,1, kareharrizko harkaiztietako landarediak %21,9 eta sastrakek nahiz landek %13,4. Horien eremuan, erabileren arauketa berezia ezartzen da: babes bereziko zona, eraketa naturalen kontserbaziorako interes handikoak diren eremuetan (Arangio-Anboto-Alluitz-Atxatxiki eta Untzillatx, Mugarra-Neberazarra eta Arrietabaso); harrera- eta igarotze-zona, turismo- eta erlijio-erabilerako eremuan; baso- eta abeltzaintza-zonak, eta abeltzaintza suspertzeko zona.

- **Garaiko artea** (Quercus ilex ilex). Maiatzaren 16ko 265/1995 Dekretuaren bide izendaturiko zuhaitz berezi hau Garaiko Etxeita baserrian kokaturik dago. Aipagarriak dira adaburuaren zabalera eta simetria, baita hostotzaren trinkotasuna ere.
- **Udalaitzeko interes naturalistikoko eremua.** Elorrioren eta Arrasateren artean dago, eta horren gandorrak Ibaizabalen eta Debaren ibai-arroak banantzen ditu; beraz, horren azalera osoa ez dago Eskualde Egituraren barruan. Erliebe indartsuko eta ia estaldura edafikorik gabeko maldetan artadi kantabriarrak daude; gorengo zonetan, berriz, komunitate errupikolak daude, eta eremu horrexetan daude lore-espezierik interesgarrienak; horien artean, EAEn oso arraroak diren espezieak eta endemismoak daude.
- **Oiz mendia.** Durangoko Eskualde Egituraren eta Gernika-Markinakoaren artean kokaturik dago; goiko maldek eta gandorrak interes naturalistikoa dute, eta hori hareharrietan eta hareazko kareharrietan landutako dimentsio handiko sinklinal esekia da. Bertako landaredia ia guztiz desagertuta dago, eta orain abeltzaintza estentsiborako belardiak daude; horren ondorioz, orain txilardi-otadi-

iraleku handiak daude, baita barruan hariztitxoak edo pagaditxoak dituzten larre-eremu batzuk ere.

Hala eta guztiz ere, eremu natural horiek kontserbazio-egoera oneko uharteak dira, eta ez dira lurralde osoan hedatzen; horrenbestez, ez dira nahiko bertan bizi diren espezieen biziraupena bermatzeko. Egoera hori gerta ez dadin, Durangoko Eskualde Egituraren LZPk “Igarobide Ekologikoak” izeneko ingurumen-hobekuntzako ekintza proposatzen du gainjarritako baldintza gisa, EAEko Igarobide Ekologikoen Sarean zehazturiko elementuak eta guzti. Horren mugaketa Ingurune Naturalaren Antolamendu-planoan jaso dira (1.2. Gainjarritako baldintzatzaileak), eta Durangoko Eskualde Egituraren balioa babestu nahi du Urkiola-Urdaibaiko lotura Oromiño errekatik abiatuta betiere.

Durangoko Eskualde Egiturako **landazabalak** balio handiko lurralde-baliabideak dira, baina ez euren balio agrologikoaren ondorioz, itotako nahiz asetako hiri- eta industria-eremuak dituen Eskualde Egitura baten barruko eremu askeak direlako baizik; testuinguru horretan, landazabal horiek balio handikoak dira gizartearen, ingurumenaren eta paisaiaren ikuspegitik.

Landazabalek eraketa berezia dute, koniferoen baso-landaketen arteko mosaikoak eratuz: zelaietan baserriak, baratzetxoak, basotxoak, fruta-arbolak, zuhaixkak eta harrizko hormak ikusten dira. Inguru horiek ekosistema gizatiartua osatzen dute, mendetako ekintzaren eraginezkoa, eta basoko bizitzarako gaitasun handia eta balio handiko paisaia dute (Euskal Herriko kultura eta nortasuna garatzen duena). Landa-eremuen ekonomia-, ekologia eta gizarte- nahiz kultura-bokazioa aintzat hartuta, landazabalak modu koherentean zaindu eta antolatu behar dira; izan ere, horien hobekuntzak eragin ona izango du inguruaren ingurumen-kalitatean eta biztanleen bizi-kalitatean. Hala eta guztiz ere, eremu horiek kontserbatzeko, bermatu egin

behar da berori sortu duenaren (baserria) egituraren funtzionamenduak iraun egingo duela. Horri dagokionez, LZPk hirigintza-garapenik gabe mantendu nahi ditu landazabalak; halaber, bermatu egin nahi du baserriak nekazaritza-ustiapentzat duen bideragarritasuna, bertako produkzio-baliabide nagusiaren ustiapen iraunkorra eginez: landazabaletako lurzorua.

3.4. Eraginpean egon daitezkeen aldagaien egoera.

Durangoko Lurralde Egitamuan jasotako jarduketan eraginpean egon daitezkeen ingurumen-aldagaiak honakoak dira: airea, gea, lurzorua, ura, landaredia, fauna, kultura-ondarea, biodibertsitatea eta paisaia.

a) Airea

Durangaldearen ezaugarri nagusietako bat industri jarduera handia da Amorebieta, Durango eta Elorrioko hiriguneak lortzen dituen arro nagusi osoan zehar. Industri gune gehienak (galdaketa-fabrikak, paper fabrikak, harrobiak,...) Durango udal-mugartean eta Lurralde Zati-Egitamuaren eraginpeko aldea osatzen duten alboko beste batzuetan daude. Industri jarduera handiaz gain, Durangaldeak hiriko eta hiri inguruko trafiko handia jasaten du nahikoa hurbil dauden biztanle-guneen artean. Osoa handia da ere A-8 autobidetik eta N-634 errepide nazionaletik dabilen distantzia ertain-luzeko trafikoa. Bi sektore horietan, industri jarduera eta garraioak dira eskualdeko airean kutsadura eragiten duten faktore nagusiak. EAEko 2002ko Igorpen-inbentariotik ondoriozta daitekeenez, industri sektorea da PM10 igorpen gehien sortzen dituen; garraioa, berriz, NOx igorpen guztien eragile nagusia da.

Atmosferaren kutsadura:

IHOBE-K (Eusko Jaurlaritzaren Ingurumen eta Lurralde Antolamendu Sailak) Airearen Kalitatearen Ekintza Planaren barruan 2006ko otsailean eginiko “Durangaldeko atmosferaren kutsadurari buruzko diagnostiko”aren emaitzek erakusten dutenez, ez da betetzen indarrean dagoen araudia (1073/2002 ED) giroko aireko partikulekin lotua (PM10). Durango eta Amorebieta udal-mugarteetan kutsatzaileak neurtzeko estazioak daude, eta bietan gainditu ziren PM10eko mugako balioak 2003 eta 2004. urteetan. Gainera, badirudi kontzentrazioen joera orokorrak ez duela hobera egiten.

Eskualdeko bailara nagusian Durango dago, eta bailararen noranzkoa jarraitzen dute bertan haizeek nagusiki: laugarren koadranteari (MIM-IM) eta bigarren koadranteari (HE-HHE) dagozkion noranzkoak.

Durangoko aireko materialaren (PM10) jatorriari buruzko azterketaren emaitzek erakusten dutenez, HEko noranzkoak du kontzentrazio handiena. Gainera, haizearen noranzko horretan, hurbileko fokuak dira bildutako mailetan eragin handiena dutenak, eta izandako igorpenak Tabira aldean bildu dira. Bestalde, haizearen MIMko noranzkoek eta hurrekoek urrunen dauden fokuen eragina dute; horien igorpenak bailara osoan zehar zabaltzen dira. Nahiz eta estazioa biztanle-gune nagusian egon, hiriko trafikoa ez bezalako beste foku igorle batzuen eragina dute airearen kalitate mailek. Biztanle-gunearen barruan edo oso hurrean dauden industrien kokapenak eragin handia du Durangoko PM10 mailetan.

Amorebietako biztanle-guneak kutsatzaileak neurtzeko bi estazio ditu, eta eskualdeko hainbat foku igorleren eragina jasaten dute. PM10eko mailetan, haizearen IEko noranzkoa eta albokoak dira kontzentrazio gehien dutenak. Neurri txikiagoan bada ere, haizearen IIMko noranzkoa ere bai. HEko haizearen noranzkoekin, bailara osoan kokaturiko fokuen igorpenen eragina dago Durangoko noranzkoan. Oro har, neurri handiagoan edo txikiagoan, errepide bidezko garraioaren sektorearen eragina ikus daiteke. Bestalde, hirigunearen barruan dagoen Zelaieta estazioak hiriko estazioen ohiko ezaugarriak ditu. Azterturiko urteetan, altuak dira Zelaietan izandako PM10 mailak, seguru asko epealdi horretan eginiko hiriko obren eraginez.

NOx igorpenei dagokienez, garraioa da igorle nagusia eta ondoren industria; izan ere, trafiko maila handia jasaten du Eskualdeak (A-8 autobia, N-634 errepide nazionala eta eskualdeko BI-623, BI-632, BI-635 errepideak).

Kutsadura akustikoa:

Durangoko Eskualde Egiturako udalerrri guztietatik batek ere ez du zarata maparik, ezta Eskualdearen kalitate akustikoa zehaztaperen maila handiagoarekin ezagutzeko modua ematen duen azterlan espezifikorik ere. Hala ere, Eusko Jaurlaritzako Lurralde Antolamendu eta Ingurumen Sailak eginiko EAEko Zarata Mapak Durangoko LZPko Eskualde Egituran dauden zarata foku nagusiak dakartza:

- **Errepide-sarea:** Eskualde Egiturak udalaz gaindiko bide-sare bat du, eta horren barruan ondoko errepide hauek nabarmenduko genituzke, zarata mailak direla eta:

- A-8 autobideak eta N-634 errepideak 70 dBA-tik gorako zarata mailak dituzte 10 metrora, eta Amorebieta eta Berriz udalerriei eragiten die.
- BI-632 errepideko Durango eta Elorrio arteko zati batean 65-70 dBA bitarteko zarata mailak daude.
- BI-623 errepideak, Durango eta Izurtza artean, 70 dBA-tik gorako zarata mailak ditu 10 metroko distantzian.
- **Industri jarduera:** EAEko Zarata Mapan, nolabaiteko eragin akustikoa jasaten duten Durangoko Eskualde Egiturako udalerrri hauek agertzen dira: Abadiño, Amorebieta, Atxondo, Durango, Elorrio, Izurtza, Iurreta eta Zaldibar.
- **Trena:** Trenak zarata maila handiak dakartza trenbidetik hurbil dauden etxebizitzetan. Une jakin batzuetan, 90 dB-ko gehieneko mailak izaten dira eta ez dute behera egiten gauez. Hala ere, 10 m-tik hasita, zaratak 70 dB-ko maila gainditzen ez duenez gero, trenbideak ez dira arazo iturri, hurbilen dauden etxebizitzetarako izan ezik.
Durangoko Eskualde Egiturari dagokionez, garraiobide horren eragina EuskoTrenen Donostia eta Bilbo arteko linean baino ez dago. Trenbide horrek 55 eta 60 dBA bitarteko mailak ditu Amorebieta eta Durango artean. Trenaren zarataren eragina, berriz, Durango eta Berriz artean areagotzen da, hau da, 60 eta 65 dBA bitarteko mailak jaso dira.

Zarata buruzko azaroaren 17ko 37/2003 Legea aldeztaketa edo zonifikazio akustikoari, kalitatezko helburuei eta igorpen akustikoei dagokienez garatzen duen urriaren 19ko 1367/2007 Errege Dekretuan, zarata eta dardara mailak, horien aplikazioak, ondorioak eta biztanleengan eta ingurumenean dituen eraginak zehazten dira; azaroaren 17ko 37/2003 Legearen 10. artikuluan zehazturiko alde motak eta zortasun akustikoak mugatzen dira; alde bakoitzerako kalitate akustikoko helburuak ezartzen dira, zenbait

eraikuntzaren barruko espazioa barne dela; eta igorle akustikoak erregulatzen dira, igorpen edo inmisio mugako balioak finkatuz, baita zaraten eta dardaren prozedurak eta ebaluazio metodoak ere.

Pixkanaka udal mailan edo Eskualde Egitura mailan mapa desberdinak eginda, EEren zarataren aldeztaketa egin ahal izango da, baita ondokoak ere: zarata zehaztea eta ezaugarritzea (kaleak, errepideak, trena, industria) edo zarata mapa egitea. Horri esker, zarataren arloko irizpide egokiak sartu ahal izango dira etorkizuneko proiektuetan eta zarataren adierazleak ezarri.

b) Gea.

Beste atal batzuetan esan dugunez, Durangoko Eskualde Egituraren antolamendu geomorfologikoa Bizkaiko sinklinorioaren eraginpekoa da; horrek IM-HE norabideko igarobide handi batean antolatzen du fisiografia, eta igarobide hori, berriz, Oiz (iparraldean) eta Aramotz-Urkiola-Anboto (hegoaldean) mendi-hesietako maldek inguratzen dute. Igarobidearen hondoan, Ibaizabalen ibai-ardatzean, hiri- zein industria-erabilerak eta azpiegiturak pilatzen dira. Ibaizabalen biltzaile nagusira, zenbait ibaiadarrek isurtzen dituzte urak, eta horiek, mendi-ertzetatik lerrokadura nagusiak drainatzen dituzte, igarobidearen ertzetako malda gogorreki loturiko ibai-dinamika batean.

Apurtze maila handiko litologia anitzak egotearen ondorioz (prezipitazio gogorreko aldiko klima eta malda handiak dituen eremuan), inguruaren balizko dinamika geomorfologikoa aktiboa da. Horren ondorioak, bestalde, lurzorua erabilera erasokorren eraginpean daude; izan ere, baso-erabilera trinkoari edo azpiegiturak eraikitzeari loturiko erabilerek maldako eta higadurako prozesuak sortzen dituzte.

Horren guztiaren eraginez, ingurunea ezegonkorra da eta, bertan, ibai- eta malda-prozesuak nahasten dira; horren ondorioz, inguru oso arriskutsua da. Hala eta guztiz ere, ingurumenaren ikuspegitik begiratuta, inguru horrek suspertze-gaitasun handia dauka; horrela, erabilera ezegokiak ezabatzeko edo arintzeko neurriak hartzen direnean, nabarmen murrizten dira aipaturiko prozesu guztiak.

b) Lurzorua.

Atal honetan, lurzorua ikuspegi espazialek eta edafikotik hartu behar da aintzat. Ikuspegi espazialek, Eskualde Egiturak okupaturiko lurzoruaren ezaugarri nagusia lurzoruaren zenbait erabileratarako eremu lau gutxi edukitzea da: hiri-lurzorua, industriakoa, azpiegiturak, nekazaritza, etab. Lurraren maldek eremu askotan duten maila handiak mugatu egiten ditu erabilerak, eta, horri dagokionez, lur laua okupatzeko proposamen oso zuhurak egin beharko dira.

Ikuspegi edafikotik, lurraren galera nahiz lurren kutsadura dira Durangoko Eskualde Egiturari gehien eragiten dioten ingurumen arazoak. Basoko erabilerarekin eta basoko erabilera kaltegarriarekin dago lotuta higadura. Jarduera oso mekanizatuak egiten dira eta horiek eragin larriak dituzte lurzorian; esate baterako, basoa erabat moztea, sakon goldatzea edo basoko bideak irekitzea. Hori guztia jasotzen duen inguruak, gainera, erabileraren ondorio kaltegarriak larriagotzen dituzten ahultasunak ditu; adibidez, malda handiak, prezipitazio ugariak eta, batzuetan, gogorrak, eta lurzoruek higadurarekiko duten zaugarritasuna.

Kasurik gogorrenetan, galerak urtean 100-150 t./ha.koak direla kalkulatu da, balio horiek basoak moztu osteko hilabeteetan soilik lortzen diren arren.

Higadurari dagokionez, LZPn arreta berezia jartzen zaio prozesu horri, eta eremu higagarriak eta higadura arriskua duten eremuei buruzko informazioa jaso da informazio eta antolamenduko kartografian. Informazio hori Nekazaritza-basoko eta Ingurune Naturaleko LAPetik dator eta plano hauetan jaso da: 5. plano, "Informazioa: Natur eta landa ingurunea. Lurralde Egitamu Sektorialetako informazioa hautatzea" eta 1.2. plano, "Natur ingurunearen antolamendua: Gainjarritako baldintzak". Aldi berean, eta eremu horietako lurren erabilerak alda ez daitezen, kontuan izan da EAEko 2005eko Higadura Arriskuen Mapako informazioa, USLE eta RUSLE ereduen arabera, non balizko higadura eta higadura erreala duten eremuak identifikatzen diren lur galeren ebaluazioaren bidez, hektareako eta urteko galeren bidez, baina salbuetsita daude EAEko lurraldeko erabileren edozein balizko aldaketatik LZPren kartografian jaso ez badira ere, informazioa emateko mapa besterik ez baitira. Hala ere, ebaluaziorako IEBErekin batera aurkezturiko kartografiak dakar informazio hori.

Kutsadurari dagokionez, lauagoak diren lurretan eta, beraz, ordoki alubialean kokaturiko lurretan dauden industri jarduerak eragin dute betidanik lurren pixkanakako kutsadura Eskualde Egituran. Lurreko kutsaduraren prebentzioari eta zuzenketari buruzko otsailaren 4ko 1/2005 Legearen xedea Euskal Herriko Autonomia Erkidegoko lurra babestea da, eta jatorri antropikoaren ondoriozko ezaugarri kimikoak aldaraztea prebenitzen du. Halaber, lege horren xedea da lurralde eremu horretan kutsatuta eta aldarazita dauden lurrei aplikatu beharreko araubide juridikoa ezartzea, ingurumena eta pertsonen osasuna zaintze aldera.

Bestalde, lurra kutsa lezaketen jardueren zerrenda eta lur kutsatuen adierazpena egiteko irizpideak eta estandarrak ezarri dira urtarrilaren 14ko 9/2005 Errege Dekretuan.

Kutsatuta egon litezkeen jarduerak edo instalazioak dituzten edo izan dituzten lurren inbentarioari buruzko irailaren 30eko 165/2008 Dekretuak Durangoko Eskualde Egituraren gaineko informazioa dakar, txosten honekin batera aurkezturiko kutsaturiko lurren planoan agerraraziak. Kutsatuta egon litekeen eremu handia izan arren eta egoitzako jardueren eta jarduera ekonomikoen hazkunderako proposaturiko eremuak eta DEEn garapen berriak izateko lur gutxi badaude ere, lur horietatik kanpora daude okupaziorako proposaturiko mugako eremuak, balizko eraginak ekiditeko eta kutsaturiko lurrak leheneratzea ahalbidetzeko asmoz, betiere neurri egokiak ezarrita.

DEEk aridoak erauzteko hiru harrobi ditu martxan Mañaria udal-mugartean, eta horietako bik egitamu bereziak dituzte idatzita (Markomin-Goikoa eta Mutxate). Lur naturala narriatzeko beste modu bat, harrobiekin batera, hondakindegia dira lurra kendu deneko tokietan, eta ugariak dira hondakindegia eskualdean. Beraz, lurren eragin handia dutenez gero, ingurumen-hobekuntzako kategorian bildu dira harrobiak eta hondakindegia.

c) Ura

Durangoko Eskualde Egiturako ibaibideak urte osoko baldintza meteorologikoen eraginpean daude, eta, horrela, uren mailak gorabehera handiak izaten ditu (izaera erdi uhaldikoa). Horrek ondorio larriak ditu lurraldearen ikuspegitik, goraldi handiek sortzen duten arriskuaren eraginez; izan ere, horiek oso arriskutsuak dira eta gizakiaren ekintzek larriagotu egiten dituzte horien ondorioak, ekintza ezegokiok hedapen handia baitute arro osoan: goi-ibarren deforestazioa egitea, masa autoktonoen ordeztasuneko landaketak sartzeko, eta beheko lurrak etxebizitzekin, industrien nahiz azpiegiturekin betetzea.

Bestalde, Eskualde Egiturako ibai-sistemen arazo nagusia hiri- eta industria-isurketen eraginezko kutsadura da. Arazo hori, batik bat, hiri- eta industria-presio gogorreko inguruetan dago; beraz, ingurumen-erronka, izan ere, isurketen eraginpeko uren kalitatea eta ibaiertzen ingurumen-egoera hobetzea izan behar da.

Lurpeko urei dagokienez, unitate hidrogeologiko nagusiak Oiz mendia (urtean 16 hm³ inguruko batez besteko baliabide berriztagarriak) eta Aramotz dira, eta azken hori Eskualde Egituratik kanpo hedatzen da. Iturburuetan (batzuek 100 l/seg.tik gorako emaria) egindako zenbait erakarpenen bidez, Eskualdeko biztanlegune nagusiak hornitzen dira: Durango, lurreta, Abadiño, Amorebieta, Berriz, etab. Ur horien kalitatea, orokorrean, oso ona da, baina neurriak hartu behar dira etorkizunean arazorik ez egoteko, batez ere zaurgarritasun handiko zonetan.

Akuiferoak kutsatzeko arriskua duten eremuak gainjarritako baldintzatzailetzat hartzen ditu LZPk EAEko Ibai eta Ibaieratzen LAPeko informazioa abiapuntu hartuta, plano hauek dakartenez: 5. plano, "Informazioa: Natura eta landa ingurunea. Lurralde Egitamu Sektorialetako informazioa hautatzea" eta 1.2. plano, "Natur ingurunearen antolamendua: Gainjarritako baldintzak".

Durangoko Eskualde Egituraren LZPk ez ditu baloratzen LZPren etorkizuneko beharrak betetzeko behar diren baliabide hidrikoak baldin eta egitamu hori oso-osorik garatzen bada, zeren eta, egitamuan bertan ezarritakoaren arabera, udalerriek justifikatu beharko dituzte haien behar hidrikoak eurek proposaturiko lurralde ereduaren arabera. Nolanahi ere, eredu hori honako LZP honen zehaztapenei lotuko zaie.

d) Landaredia

DEEko zuhaitz-landarediaren zatirik handiena hazkuntza azkarreko espezieen landaketek osatzen dute (*Pinus radiata*), eta hostozabal autoktonoen basoak orban txikietara mugatzen dira. Sistema naturalak narriatzeko prozesu historikoaren ondorioz, altitude ertainetan eta baxuetan hostozabal autoktonoen masak urritu egin dira, eta nekez iristeko moduko eremuetan apur bat hobeto kontserbatu dira. Horren eraginez, paisaia guztiz aldatu da, eta bertan, jatorrizko zuhaitz-landarediak presentzia urria dauka.

Panorama orokor honetan, artadien eta pagadien kontserbazio-egoera pozgarriagoa da; izan ere, balio agrologiko urriagoko lurak okupatzen dituztenez, orban nahiko handian iritsi zaizkigu, kontserbazio-egoera onargarrian. Urkiak eta itsaslabar oineko baso mistoak oso urriak dira, eta haltzadiak, berriz, goiko ibaibideetan soilik kontserbatu dira egoera onean. Baso autoktonoak desagertu ostean horien ordeztasunak landaketak edo larredi atlantikoak sartu ez diren lekuetan, sastraka-eraketa desberdinak daude, eta, horien artean, aipagarriak dira landa azidofiloa eta sasitzako elorria; horiek, interes naturalistiko urriagoa izan arren, lurzorua kontserbatu nahiz eratu eta aterpea ematen diote faunari.

Durangalderako 2006ko Baso-inbentarioko datuetan berretsi egiten da 2006ko basoko espezieen banaketari buruzko datu honetatik atera daitekeen informazioa:

ESPEZIEA	AZALERA (Ha)
<i>Pinus sylvestris</i>	84
<i>Pinus nigra</i>	230
<i>Pinus pinaster</i>	915
<i>Pinus radiata</i>	14547
<i>Picea abies</i>	20

Pseudotsuga menziesii	73
Larix spp.	224
Chamaecyparis lawsoniana	335
Beste konifero batzuk	11
Koniferoak guztira	16439
Quercus robur	199
Quercus petraea	10
Quercus pyrenaica	2
Quercus ilex	465
Ibarreko basoak	213
Alnus glutinosa	5
Landazabalen landaketak	61
Eucalyptus globulus	6
Eucalyptus nitens	144
Robinia pseudacacia	7
Quercus rubra	126
Platanus hispánica	4
Populus alba	10
Fagus selvática	838
Castanea sativa	7
Betula spp.	57
Fraxinus angustifolia	8
Itsaslabarreko baso mistoa	10
Baso misto atlantikoa	1931
Beste hostozabal batzuk	60
Hostozabalak guztira	4163
Espezieak guztira	20.602

Azkenik, landazabaletako belar-eraketak lagungarriak izan dira Eskualde Egiturako landaredi-paisaia eratzeko; izan ere, basoko landaketekin batera, oraingo paisaiako elementurik ohikoenak dira, altitude ertaineko eta baxuko azaleretan. Kota horietako oraingo landare-eraketa guztiak hariztien eta

ameztien lurretan garatu dira, eta azken horien errodal batzuk baino ez dira gelditzen. Altitude ertain-altuetan, pagoek atzera egin dute mendiko belardi eta soroen mesederako. Haien artean mendiko harkaitzak daude, eta ezaugarri nagusia aparteko mendiko flora bitxia izatea da. Gainera, arriskuan dagoen faunaren aterperako eta habiak egiteko tokia ere bada habitata.

f) Flora

Durangoko Eskualde Egituran eta "Araban, Gipuzkoan eta Bizkaian arriskuan dagoen floraren kokapen geografikoa. I. Fasea. 1/5000 Eskala" izeneko proiektuan sortutako kartografia oinarritzat hartuta, Eusko Jaurlaritzaren Ingurumen eta Lurralde Antolamendu Sailak sustaturikoa eta gaur egun Ingurumen Eraginaren Ebaluazioaren prozeduraren eta oraingo beste lanen menpe jarrita, arriskuan dauden ondorengo flora espezieak ikusi dira, horietako batzuk Urkiolako Parkearen barruan edo Udalaitezko AINen. Hortaz, espazio horien plangintza eta kudeaketa espezifikoa nahikoa berme izan beharko luke espezie horien populazioen preserbaziorako:

- ***Aster alpinus***, bitxien artean katalogatua; bi aipamen ditu Eskualde Egituran.
- ***Barberis vulgaris***, arraroen artean katalogatua.
- ***Gypsophila repens***, bitxien artean katalogatua. Bi aipamen ditu Eskualde Egituran.
- ***Ilex aquifolium***. Aparteko intereseko artean katalogatua.
- ***Narcissu varduliensis***. Aparteko intereseko artean katalogatua.
- ***Narcisos varduliensis x pallidiflorus***. Aparteko intereseko artean katalogatua.
- ***Pinguicola lusitanica***. Aparteko intereseko artean katalogatua.

- ***Taxus baccata***. Aparteko intereseko artean katalogatua.
- ***Trichomanes speciosum***. Aparteko intereseko artean katalogatua.

Katalogaturiko espazioetatik kanpora, bereziki mikroklimak sortu diren tokietan, honako espezie hauek daude:

- ***Armeria pubinervis***. Aparteko intereseko artean katalogatua.
- ***Veratrum album***. Aparteko intereseko artean katalogatua.
- ***Woodwardia radicans***. Aparteko intereseko artean katalogatua.

Eskualde Egituran sartuen dauden erreketan arriskurik handienean dauden euskal garoetako batzuk daude: batez ere Amorebieta-Etxanon eta Durangon, hainbat erreketan hala nola Areotzerrota, Berna, Zabalondo, San Antonio eta Leginetxe erreketan, betiere baldintza egonkorretan tenperaturaren eta hezetasunaren aldetik. Garo makaronesiarrek dira, oso eskakizun zorrotzeko erreliekto paleotropikalak. Hauexek nabarmentzen dira:

- Woodwardia radicans***
- Stegnogramma pozoi***
- Trichomanes speciosum***
- Dryopteris aemula***

e) Fauna

Zona horren betiko presio antropiko handiaren ondorioz, lurraldea nabarmen aldatu da, baso autoktonoak suntsitzearen eta azpiegitura linealak eraikitzearen eraginez, haran-hondoetan, eta ondorio nabarmenak ditu faunaren kontserbazioan (harrapatzeak, elektrokuzio arriskuak eta talkak, habitaten zatiketak...). Hala eta guztiz ere, Eskualde Egiturako ertzetan,

garrantzi handiko eremu naturalak daude, eremurik garrantzitsuenak faunaren ikuspegitik, bai bertako animalien aniztasuna aintzat hartuta, bai Euskal Autonomia Erkidegoan mehatxupearan dauden espezieei aterpea ematen dietelako. Horien artean, hainbat espezie daude: sai zuria (*Egyptian vulture*), sai arrea (*Gyps fulvus*), elur-lursagua (*Microtus nivalis abulensis Martins*), koba-saguzarra (*Minopterus schreibersii*), Mediterraneoko ferra-saguzarra eta bisoi europarra (*Mustela lutreola*), azken horien Habitaten Zuzentarauko II eta IV. Eranskinetan sartuak. Gainera, kudeaketa plan propioa du, 118/2006 Dekretuaren bidez onetsia.

Aipaturiko espezieei dagokienez, informazio kartografiko erabilgarria Fauna eta Flora Espezie Mehatxatuen Katalogokoa da, eta Eusko Jaurlaritzako Ingurumen, Lurralde Plangintza, Nekazaritza eta Arrantza Sailaren webgunean (www.ingurumena.net) dago argitaratuta. Dena dela, kontuan hartuta kartografia hori interaktiboa dela, hain zuzen ere informazio geografikoko sistema bidezkoa, eta 1x1 km-ko laukien bidez agertzen dela eremuko azalera osoan espezieek zer banaketa ehuneko duten, komenigarria dirudi webgune horretara igortzeak, xeheki kontsultatzeko. Soil-soilik europar bisoiaren fauna intereseko aldea agertzen da kartografikoki; hain zuzen ere, 1.2 antolamendu planoan ("Natura ingurunearen kategorizazioari gainjarritako baldintzak) dator espazio aldetik zer mugaketa duen.

Lurraldeko hainbat Igarobide Ekologiko egin dira LZPn saiakera gisa, funtsezko prozesu ekologikoak mantentzeko esleituriko funtzioarekin bat etorriz zehaztuak. Alde horietarako helburu orokorra oraingo barrerak detektatzea eta horien iragazkortasunerako jarduketak proposatzea da, baita azpiegituren proiektu berrietan kontuan izan beharreko zonaldeak katalogatzea ere. Halaber, Tentsio Altuko Lineetan prebentzio neurriak

abiarazteko eskatzen da, otsailaren 22ko 263/2008 Errege Dekretuan jasotako hegaztiak babesteko asmoz.

e) Kultura Ondarea

Durangoko Eskualde Egiturak Arkitektura eta Arkeologia Ondarearen lagin aberatsa dauka, eta LZPk bere xedapenetan jasotzen du hori, Euskadiko Kultura Ondarearen Lurraldearen Arloko Planean eta Euskadiko Kultura Ondareari buruzko uztailaren 3ko 7/1990 Legean ezarritakoaren arabera.

LAPek bi talde nagusi ezartzen ditu: alde batetik, balio historiko, artistiko, tipologiko, urbanistiko eta halakoen eraginez nabarmentzen diren eraikinak nahiz eraikuntzak; bestetik, ustezkotasuneko eremuek eta ondasun sorberriek eratutako arkeologia-ondarea. Horri dagokionez, 11.3. lerroaldean, Kultur Ondarearen Antolamenduari buruzkoan, kalifikaturiko ondasunak eta babestu beharreko monumentu multzoak jasotzen dira, baita Eskualde Egiturako udalerrri bakoitzean dauden arkeologia ustezkotasuneko zonen zerrenda ere, Euskal Kultur Ondarearen Lurralde Egitamu Sektorialaren irizpideekin eta Euskal Kultur Ondarearen uztailaren 3ko 7/1990 Legearekin bat etorriz.

f) Biodibertsitatea

Dimentsio urrikoa izan arren, Durangoko Eskualde Egituran ekosistema anitzen kopuru handia dago, horietariko batzuek lurraldean presentzia handirik eduki ez arren, landare-unitate batzuk murriztu egin baitira. Habitatak galtzearen ondorioz, egoera berrira egokitzeko gaitasunik gabeko espezie asko desagertu egin dira inguru honetatik. Hortaz, bermatu egin behar da baso natural urrien kontserbazioa eta lurralde-lotura, habitat-unitate apurkorrenen eta ahulenen babesa, igarobide ekologikoen sorrera eta ingurumena nahiz biodibertsitatea errespetatzen dituzten nekazaritza- zein abeltzaintza-produkzioako sistemen sustapena.

g) Paisaia

Eskualde Egituran Ibaizabalen igarobideko hiri-eremuek zuzenean okupatu gabeko eremu handiko protagonista baserria da; horrek paisaiako zati formalaren izaera gainditzen du, eta paisaia sortzeko tresna da. Baserriaren lurralde-antolamenduak eta nekazaritza-enpresatzat duen kudeaketak landa-paisaiaren ezaugarriak sortzen dituzte. Baserriek, zedarriek, hormatxoek, basotxoek eta errodalek osaturiko landazabal-eremuek, bestalde, altitude ertainetako eta baxuetako paisaia eratzen dute; horiek Ibaizabalen hiri-ardatza eta urbanizatu gabeko haran-hondoak inguratzen dituzte.

Urkiola inguruko harkaitzezko maldek paisaiaren ezaugarri bereizgarria sortzen dute, eta horrek balio handia dauka berezitasunaren eta ikusgarritasunaren eraginez. Bestalde, landa-inguruko malda handiak tapizatzen dituen baso-erabilera intentsiboak sorturiko paisaia-eremua nahasi egiten da zabalera handiagoko lurzoruan dauden landazabalekin; horren ondorioz, mosaiko batek eraturiko paisaia sortzen da, eta mosaiko horretan, berriz, landaketen ohiko tonu berde ilunak nahiz uniformeak txandakatu egiten dira landazabalen tonu berde argiagoekin.

Koniferoen baso-landaketetarako azalera garrantzitsu honek arazoak sortzen ditu paisaian, espezie-bakuntasunak eta lurrak soilduta uzten dituzten erabilera-teknika erasokorren eraginez. Horri dagokionez, ingurumen-arauketak behar dira, ez bakarrik arriskuak eta lurzoru-galerak ekiditeko, baita produkzioko baso-masak paisaian hobeto integratzeko ere.

Bestalde, igarobidea zeharkatzen duten azpiegitura lineal handiek eragin nabarmena dute paisaian; era berean, Urkiola inguruko harrobien ustiapenak kalte nabariak sortu ditu paisaian. Egoitza eta jarduera ekonomikoko eremuak

haran-hondoko bide ardatz nagusietan biltzeak argitasun maila handiak dakartza eta horrek eragina du paisaiaren gaueko kalitatean; ezaugarri hori kontuan hartuko beharko da proposaturiko garapen berrietan eta zuzenketa neurri egokiak ezarri.

h) Biztanleria

Durango Eskualde Egituraren biztanleriaren ibilbidean joera positiboa txikia dagoela ikus daiteke, baina, era berean, egonkortasun demografikoaren araberakoa da egoera hori: oso aldaketa suabeak daude, bai termino absolutuetan, bai erlatiboetan, 2006ko urtarrilaren 1ean zituen 72.314 biztanleen arabera (Iturria: INE); izan ere, %5eko hazkundea izan du 2001eko datuekiko.

Durango Eskualde Egitura oso tamaina demografiko desberdineko udalerriak ditu. Horietako hiruretan ez dira 500 biztanlera iristen, beste lautan ez dituzte 5.000 biztanle eta bakarrik bi dira hiri-izaerakoak eta hamar mila biztanle baino gehiago dituztenak; izan ere, azken horietan izan da populazio hazkunderik handiena 1986 eta 2001ekoekin alderatuta.

Hiriko populazioa guztizkoaren % 55 da eta goranzko joera du. Landa populazioa, berriz, % 10 besterik ez da eta beheranzko joera du. Hiriko biztanlerik gehienak Durango eta Amorebieta-Etxano udalerrietan biltzen dira.

Populatze-eredu kontzentratua dugu, biztanleria pixkanaka A-8 igarobidean biltzeko joera duena, eta gutxien populaturiko zonaldeetan pixkanakako ahultze demografikoa ageri da. Eskualde Egiturak lurraldearen artikulazioa udalerrri guztien eta zentro tertziarioen arteko lotura erraztuz Eskualde Egiturako lurraldearen artikulazioa bideratzea eta LZPk proposaturiko

okupazioaren mugako eremuen banaketa orekatuak lagungarriak izango dira lurralde eredua eta ingurumen ondorioak orekatzen, hain zuzen ere garraio pribatuan eginiko joan-etorrien kopuru handiagoa dakarren eredu zentralizatuegiaren ondoriozko ingurumen ondorioak.

Azken hogeit urtean motorizazio indizearen igoera eta metropoli zentro handi bat hurbil dagoela-eta, askotan elkarrengandik urruti izaten dira lantokia eta egoitza. Zona honetako loturak hobetzeko dauden proiektuek, garraio sarearen bidez eta aukerako mugikortasun ereduaren bidez, mugikortasun pendular hori indartuko dute zalantzarik gabe, eta horrek batez ere egoitza-dinamikan izan dezake eragina.

Halaber, LZPk aukerako mugikortasun sare baten alde egiten du apustua, zeharka, lagungarria izango da partikulen bidezko kutsadura mailaren eta DEEko kutsadura akustikoaren ondoriozko arriskuak gutxitzeko, garraio iraunkorra eta oinezkoen joan-etorriak sustatuz eta motorreko betiko garraioaren ondoriozko igorpenak gutxituz. Basoko ekoizpen jarduera hobetzeak eta arrazionalizatzeko eta landa lurreko natur eta ingurumen balioak mantentzeko, era berean, eginkizun erabakigarria betetzen dute DEEko airearen kutsaduraren egungo mailak gutxitzeko, CO2 isurbideen gisa jokatzeko eta klimaren aldaketaren ondorioak gutxituz Negutegi-efektuko gasen isurbide gisa jokatzeko. Nahiz eta Durangon eta Amorebietan aireko partikulen PM10 mugako balio gomendatuak gainditu, DEEko airearen kalitatea ez da hartzen arriskutsutzat biztanleentzat, Durangoko Tokiko Agenda 21en Ekintza Planaren esparruan eginiko azterlan zientifikoaren arabera. Hala ere, atmosferaren kutsadurak biztanleengan dituen eraginak gutxitzeko, airearen kalitateari eta atmosferaren babesari buruzko azaroaren 15eko 34/2007 Legean eta Zaratari buruzko azaroaren 17ko 37/2003 Legea garatzen duen urriaren 19ko 1367/2007 EDan xedaturiko zehaztapenak sartu behar dira.

Lurraren kutsaduraren prebentzioaren eta zuzenketaren arloan, nolanahi ere aplikatu beharreko indarreko estatuko legerian, Euskal Herriko Ingurumenaren Babesari buruzko Lege Orokorrean eta otsailaren 4ko 1/2005 Legean xedatu dena bete beharko da, arlo horretako legeria espezifikoa hain zuzen.

Lurzoruaren narriaduraren eragileen artean, zalantzarik gabe, kutsadura da pertsonaren osasunarentzat eta ekosistementzat ondorio larrienak dakartzana. Atmosferara eginiko igorpenak, industriako prozesu kimikoek eragindako isurketak eta hondakinak behar ez bezala biltzea dira lurzoruaren konposizioa aldarazten duten kutsaduraren kausa nagusiak, eta zenbait kutsagarri ditu, iraunkortasunagatik edo kontzentrazio handiagatik, bide horren bidez ezin deskonposa daitezkeenak. Kutsagarriok metatzeak, gehienbat kutsagarri kimikoak, lurzoruaren funtzioei eragin diezaiekete eta lur kutsatua deritzona sorrarazi. DEEren ezaugarri nagusia den industri jarduera handiak lur kutsatu ugari eragin ditu, eta horiek leheneratzeko lanari ekin beharko litzaioke datozen urteetan.

Garapen Jasangarriko Euskal Ingurumen Estrategiak (2002-2020), Eusko Jaurlaritzaren Kontseiluak 2002ko ekainaren 4an onetsiak, lehentasuntzat ezarri du gure Erkidegoko lur kutsatuak garbitzea. Ingurumena epe ertainera eta epe luzera leheneratzeko helburu handizaleak eman ditu eta horretarako beharrezko bideak abiaraztea hitzartzen du.

Lurraren Kutsaduraren Prebentzioari eta Zuzenketari buruzko Legeak EAEko lurzoru babesteko politikaren oinarri diren hiru helburuak lortu nahi ditu eta

jabe partikularrek eta herri administrazioek arlo horren inguruan buruturiko jarduketei lege estaldura ematea ahalbidetzen duten arauen garapena ezarri du. Lege hori eta LZPk proposaturiko okupazioaren mugako eremuek kutsaturiko lurretan eraginik ez izatea lagungarriak dira Garapen Jasangarriko Euskal Ingurumen Estrategian ezarritako helburuak lortzeko (2002-2020).

3.5. Ingurumen-unitateak.

Durangoko Eskualde Egiturako antolamendu-eremuan, hiru ingurumen-unitate handi zehaztu dira, eta horiek, ageriko zergatien ondorioz, bat datoz Durangoko Lurraldearen Zatiko Planan ezarritako Antolamendu Kategoriekin:

- Landazabal atlantikoak.
- Mendiak.
- Hiri-eremuak.

Eskualde mailako lan-eskala honetan, ingurumen-unitate batzuek barne-heterogeneotasun nahiko handia dute, bakoitzean garatzen diren lurzoru-erabileren eraginezkoa, eta beste zenbaitek, berriz, barne-kohesio handiagoa dute.

- a) **Landazabal atlantikoak:** Nekazaritza- eta abeltzaintza-espazioko ezaugarri fisikoak, agrologikoak eta funtzionalak dituzten lurzoru guztiek eraturiko unitatea. Durangoko LZPk ezarritako antolamenduko azpikategoriari dagozkio: "Balio estrategiko altuko landazabalak".

Landazabalek homogeneotasun handiagoko edo txikiagoko ingurumen-unitateak osatzen dituzte; industria- eta hiri-eremurik ez duten haran-

hondoko sektoreetan kokaturik daude, eta, hain zuzen ere, malda baxuko edota ertaineko eremuetan, mendi-eremuekin tartekatuz. Unitate honetan osagai nagusia bat dator honako ezaugarri hauek dituzten larredi atlantikoekin: baratze txikiak, fruta-arbolak, zuhaixkak, hormatxoak, baserriak eta horiei loturiko eraikinak. Horrela, sortzen den ingurumen-unitateak ezaugarri argiak ditu, EAEko paisaia atlantikoaren barruan.

Landazabalak balio handiko gizarte- eta ingurumen-baliabideak dira; unitatearen barruan, lurraldeko Nekazaritza Azalera Erabilgarri urria jaso, baserriari loturiko nekazaritzako egiturak zein jarduerak euskarritu, hiri-nahiz industria-eremuko espazio askea eratu, hesi- nahiz hormatxo-egiturei loturiko ekosistemak eduki, ondare-elementu garrantzitsuak gorde eta, oro har, balio bereizgarri handiko paisaia-egitura dauka.

Azken horri dagokionez, ingurumen-unitatearen barruan paisaia-interes bereziko inguru batzuk nabarmentzen dira, horien berezko balioak eta kontserbazio-egoera ona kontuan hartuta. Inguru horiek, Durangoko Lurraldearen Zatiko Planko Diagnostikoaren arabera, baserriko paisaiarik garbienak dituzte; esate baterako, Ibaizabalen ezkerreko ertzeko landazabalak zein haranak (Atxondo eta Mendiola harana, Arrazola, Santiago, Axpe, Sagasti eta Mendiola auzoekin), Zumelegi ibaiaren arroa (Iguria auzoa eta Elorrioko ingurua), Gazeta auzoa eta horren ingurua (Elorrio), Miñota auzoa eta horren ingurua (Berriz-Elorrio), Ibaizabalen eskuineko ertzeko landazabalak eta haranak (Gaztelua-Aresti, Garaiko landa multzoa eta Andikoa-Sarria eremua, Berrizen nahiz Etxanon eta horren inguruan).

- b) **Mendiak:** Barne-heterogeneotasun handiagoko ingurumen-unitatea osatzen dute; Ibaizabalen igarobideko isurialdeen malda ertainetan eta altuetan kokaturik daude, eta, oro har, inguru topografiko altuagoetan eta

malda handiagoa dutenetan, landazabal atlantikoek okupatzen dituztenak baino. Barruan, lurzorua erabilera desberdinak dituzten espazioak daude: baso-landaketak, baso autoktonoak, sastrakak, mendiko larreak...

Unitate honetako protagonista nagusia, Eskualde Egituran duen azalera handia aintzat hartuta, pinudien eremua da. Balio ekologiko handiko azpiunitate monoespezifikoa hau, izan ere, lurraldeko mendien paisaia-ezaugarri nagusia da, eta igarobidearen hondotik ikusmen-arroa inguratzen duen oihal berde ilun handia sortzen du. Horren gainetik, harkaitzen eremuak nagusitzen dira, eta, altitude-baldintzen eta garapen edafiko urriaren eraginez, eremuok ez dute pinudiaren inbasiorik jasan.

Arrarotasunaren eraginez, baso autoktonoak balio bereziko elementuak dira, Eskualde Egiturako mendien barruan. Horietan, aipagarriak dira hegoaldeko goi-eremuetan dauden pagadiak, baita artadi kantabriarrak ere, eta eraketa horiek, ia oso-osorik, Urkiolako Eremu Natural Babestuaren barruan daude. Hariztiekin gune txikiak osatzen dituzte, eta oraindik ere kontserbazio-egoera oneko haltzadiak eta ibaiertzeko basoak daude Arrazola, Atxarte, Mañaria eta Oka erreken inguruan.

Era berean, aipagarria da mendiko larreen eremua; zelaiko belar-eraketa hauek mendiko lurzoru egonkorragoetan garatuta daude, hartxingadien inguruan, basoko soilguneak okupatuz, Anbotoren, Leunganeren, Alluitzen, Mugarraren eta Udalaizen maldetan. Ekologiaren, kulturaren eta paisaiaren aldetik balio oso handiko artzaintza-inguruak eratzen dituzte, eta artzaintza estentsibo tradizionalaren bidez kudeaturik daude.

Eskualde Egiturako mendien zati garrantzitsua ez dago ingurumen-egoera bikainean; hala eta guztiz ere, ez da ahaztu behar da ingurumen-unitate

honetan balio bereziko espazioak ere badirela; adibidez, Urkiolako Parke Naturala, Eskualde Egiturako hegoaldeko maldetan, Udalaizen Interes Naturalistikoko Eremua eta Oiz mendiko goi-maldak.

- c) **Hiri-eremuak:** Ingurumen-unitate honen barruan Ibaizabal, Zaldu eta Zumelegiren haran-hondoetan pilaturiko hiri-, industria-, azpiegitura- eta ekipamendu-eremuak sartzen dira. Azalera urriko unitatea da, aurreko bien aldean; hala ere, eragin garrantzitsua dauka ingurumenean, ibai horien alubioi-lautadetako lurrik baliotsuenak okupatzen baititu; halaber, garrantzi sozioekonomiko handia dauka, Eskualde Egiturako biztanleriaren eta jarduera ekonomikoaren zati handia bertan baitago. Gaur egun, unitate honek hiri-orban ia jarraitua osatzen du ibai-ardatz osoan zehar; bertan, ageri-agerikoak dira lurzoru-urritasunaren eraginezko asetasuna zein itotzea, erabileren nahastea eta trafiko handia.

Sektore honetan, garrantzi handia dute azpiegitura linealek, gaitasun handiko trafiko-bideen bitartez; adibidez, N-634a, A-8a edo abiadura handiko trenaren etorkizuneko trazatua. Garrantzia hori ez dio azalerak berak ematen, gainerako ingurumen-unitateetan sartzeak eta etenak sortzeak baizik.

3.6. Ingurunearen kalitatea eta ingurumen-diagnostikoa.

Durangoko Eskualde Egiturak gizakiaren esku-hartze handia izan du, eta bertako ezaugarri nagusienetariko bat inguruaren dualtasuna da. Bere eraketa geomorfologiko bereziaren ondorioz (igarobide-erakoa), erabilerak banaketa jakina dute lurraldean; horrela, Ibaizabalen haran-hondoan industria- zein hiri-erabilerak eta komunikazio-azpiegitura nagusiak daude, eta horiek eremu oso itoa eta ingurumen-arazo handikoa sortzen dute: ertzen deforestazioa, uren kutsadura, uholde-arriskuko eremuen hirigintza, etab.

Lurraldearen gainerako zatiak, igarobidearen ondoko isurialdeetan dagoenak, Eskualde Egitura osoko 9/10enak ditu, gutxi gorabehera. Baserriari lotutako nekazaritza, abeltzaintza, baso eta artzaintzako egiturek kudeaturiko espazioak dira; eremu horiek antzina-antzinatik antropizatuta daude, baina garrantzi handiko ingurumen- eta paisaia-balioak dituzte, eta horiek zaintzea ezinbestekoa da; horretarako, nekazaritza-jarduera sustatu eta garapen berriak saihestu egin behar dira. Eremuok, sarritan, paisaiaren egituran nagusitzen diren baso-landaketekin txandakatzen dira. Inguruaren arazo nagusienetariko bat, hain zuzen ere, pinudiei ematen zaien erabileraren ondoriozkoa da; izan ere, horrek higadura-prozesuak sortu eta, horrela, lurzoru-galera handiak egoten dira.

Landaredi naturaleko eraketek, bestalde, lurralde-murritzapen handiak izan dituzte, eta, gaur egun, orban txikiak baino ez dira, bazterreko eta eskuhartzerik urrieneko eremuetan kokatuta. Horren ondorioz, galdu egin dira faunarako habitat asko, eta ondoen kontserbatzen direnak bakartuta eta elkarrekin lotura barik daude.

Baliabide hidrikoei dagokienez, hobetu egin behar da gainazaleko uren kalitatea, horiek sarritan kutsatu egiten baitira, eta ertzak ere hobetu egin behar dira. Akuiferoei dagokienez, horien oraingo kalitatea ona da, baina ez da ahaztu behar biztanleriaren hornidura, neurri handian, horien mende dagoela; hortaz, baliabidearen kantitatea eta kalitatea kontserbatzeko jarduketak egin behar dira.

Ingurumenaren ikuspegitik, biodibertsitatearen kontserbaziorako garrantzi handikoa da Durangoko Eskualde Egiturako Babeseko Eremu Naturalak ondo

kudeatzea: Urkiolako Parke Naturala, Udalaizeko Interes Naturalistikoko Eremua eta Oiz mendia.

Ibaizabalen igarobideak esku-hartze eta eragin handia jasan du, eta, bertan, aintzat hartu beharko da hurrengo urteetarako aurreikusi diren azpiegitura mailako esku-hartze handien ingurumen-integrazioa; gainera, jarduera ekonomikorako eta egoitzarako poligono berriak kontu handiz kokatu beharko dira, eraginak ez ugaritzeko eta lurzoru-baliabide urria alferrik ez galtzeko.

4. ERAGINEN IDENTIFIKAZIOA ETA BALORAZIOA.

Fase hau bi mailatan garatzen da. Alde batetik, oinarritzko helburuak aztertzen dira, Durangoko Eskualde Egiturarako lurralde-ereduaren proposamena aintzat hartuta; bestetik, LZPk ezarritako ekintza-proposamenek gizartean nahiz ingurumenean izandako eraginaren balorazioa egiten da, laburpen-agiri honetako 1.6 puntuan adierazitakoaren arabera.

4.1. LZPren helburuek izan ditzaketen ingurumen-eraginaren azterketa.

Agiri honetako 1.2 puntuan, Durangoko Eskualde Egiturarako proposaturiko Lurralde Ereduaren oinarritzko printzipioak adierazten dira, eta horiek LZPren helburu orokorretan eta ingurumen-helburuetan xehatuta daude. Proposaturiko lurralde-eredua, bestalde, Eskualde Egiturako lurraldearen antolamendu iraunkorraren eta ingurune naturaleko ingurumen-balioak sustatzearen zein bultzatzearen aldeko berariazko apustua egiten duten printzipioetan oinarritzen da.

Helburu orokor horiek helburu integratuetan xehatzen dira, eta horiek koherenteak dira zenbait printzipioekin: ingurumen-, gizarte- eta ekonomia-iraunkortasuna oinarritu duen printzipioa; ingurumena funtsezko faktoretzat hartzea, ekonomia garatzeko eta biztanleen bizi-kalitaterako; ingurumenaren babeserako neurriak politika sektorial eta lurralde-politika guztietan jaso behar izatea; natura- zein landa-inguruaren gaineko esku-hartze positiboak eta aktiboak aktibatzea, etab. Horren guztiaren inplementazio praktikoaren eraginez, zalantzarik gabe, hobetu egingo dira gizartea eta ingurumena.

Oinarritzko printzipio horietan euskarrituz, Durangoko Eskualde Egituraren LZPn jasotako funtsezko helburuak eta horien baliozko ingurumen-eraginak honako hauek dira:

- **Eskualde Egitura oraingo egoeraren azterketan oinarrituz antolatzea.** Eragina ona izango dela jotzen da, eremu desberdinek (bakoitzaren harrera-gaitasunaren arabera) jasotako jardueren arauketa eragingo baitu; gainera, narriaturiko ingurumen-bektoreak hobetzeko aukera ere emango du.
- **Eskualde Egitura Euskal Autonomia Erkidegoko lurralde-artikulaziorako funtsezko piezatzat indartzea, Ibaizabalen igarobidearen lehiakortasuneko eta birkualifikazioko elementuak sendotuz.** Helburu honek garapen-jarduketak eragiten ditu; esaterako, jarduera ekonomikoaren eta etxebizitzaren hazkundeak, azpiegituren garapena, etab. Gizartearen eta ekonomiaren arloan eraginak onak izan daitezkeen arren, ingurumen balioan sor daitezkeen eragin txarra ekiditeko beharrezkoa da helburuak berak ezarritako ikuspegia aintzat hartzea: *garapen ekonomikoaren eredia kalitateko lurralde-garapeneko ekimentzat hartzea, lurzorua erabileren eta paisaia-egituraren arteko orekak bermatzeko eta zaintzeko, hau da, ondare ekologiko osoa zorrotz babesteko.*
- **Haran-hondoko hirigintza trinkoaren eta nekazaritza-jarduera kontserbatzearen arteko bizikidetza bermatzea.** Helburu honek Eskualde Egiturako landa-ingurune ingurumena eta paisaia mantentzea eragiten du, jarduera bat eta lurzorua erabiltzeko mendeetako formak sustatuz.
- **Lurraldea zuhur erabiltzean euskarrituriko hiri-garapena sustatzea.** Hazkunde sozioekonomikoa ezin da ito eta ez da ito behar; horrenbestez, helburuak garapen horren muga espaziala ezartzeko nahia adierazten du,

lurzoru-baliabidea zentzuz erabiltzearen aldeko apustua egiten baitu, batez ere landa-inguruetan eta landazabaletan, bertan dentsitate baxuko egoitza-eremuan edota isolaturiko familia bakarreko etxebizitzan oinarrituriko hazkunde barreiatuak murriztu egiten dituelako jarauntsitako ingurumen- eta paisaia-balioak.

- **Trenbide-azpiegitura sustatzea, Eskualde Egitura artikulatzeko elementutzat.** Helburu hau betetzen den neurrian, horrek eragin ona izango du ingurumenean, bai zuzenean (isurpen kutsagarriak murriztu, trafikoaren itotze mailak hobetu...) eta bai zeharka (saihestu egin daitezke bide-sarean egindako jarduketa asko, ingurumen-eremu baliotsuetan eragina dutenak). Hala eta guztiz ere, ingurumenaren ikuspegitik begiratuta, zaindu eta saihestu egin behar da proposaturiko zabaltzeek sorturiko eragina.
- **Baliabide naturalen babes aktiboa eta baserriaren bideragarritasuna segurtatzea.** Helburu honek eragin oso positiboa dauka; izan ere, baserriaren funtzio ekonomikoa sustatzeaz gain, baliabideen aprobetxamendu integrala eta iraunkorra ere lortu nahi du, landa-ingurua mantentzeko nahiz hobetzeko eta paisaia kontserbatzeko funtsezko jarduketatzat.

Durangoko Lurraldearekiko Zati Egitamuaren ingurumen-helburuei dagokienez, horien izaera aintzat hartuta, helburu guztiok ingurumen-eragin ona izango dutela dago aurreikusita:

- Nekazaritza- eta abeltzaintza-jarduera mantentzea eta sustatzea, bai sektore ekonomikotzat hartuta eta bai baliabideen erabileran nahiz paisaiaren kudeaketan dituen eginkizunak aintzat hartuz.

- Produkzioko baso-jarduera arrazionalizatzea eta hobetzea.
- Interes fisiko eta biologiko handiko eremuak, elementuak eta prozesuak kontserbatzea, hobetzea eta suspertzea.
- Gainazaleko eta lurpeko uren kalitate mailak hobetzea eta suspertzea.
- Ingurumen-arrisku natural nagusiak ahalik eta gehien murriztea, gainjarritako baldintzatzaileen eraginpeko eremuetan lurzorua erabilerak araututa.
- Natura- eta landa-eremuen erabilera publikoa sustatzea, bertako balioek eta funtzioek behar dituzten murriztapenak ezarrita.
- Natura- nahiz landa-paisaia zaintzea, hobetzea eta suspertzea, eta paisaiaren errespetuzko irisgarritasuna sustatzea.

Azken batean, Durangoko Lurraldearen Zatiko Planaren helburu guztiek eragin ona izan dezakete ingurumenean, Lurralde Ereduak aukeraturiko filosofia iraunkorraren eta integratzaileen arabera. Horietariko batzuk, berez ere, ingurumen-helburu argiak dira; beste zenbait, bestalde, estuago lotuta daude ekonomia- edo hirigintza-garapenarekin, edo azpiegitura edo zuzkidura berrien garapenarekin, eta horien ingurumen-eragina baldintzaturik egongo da, lurraldeko ingurumen-balioak kontserbatzeko edo hobetzeko balio duten baldintza batzuk betetzera.

4.2. LZPren jarduketek ingurumenean izan ditzaketen eraginen identifikazioa eta balorazioa.

Epigrafe honetan, eragiketa aurreko egoeran dauden ingurumen-balioetan eragina izan dezaketen (gauzatzeko orduan) beharrezko antolamendu-proposamen zehatzak aztertuko dira LZPren barruan, eta ez dira baloratzen LZPk Euskal Egituratik kanporako eremu horietan izan ditzakeen balizko eraginak, ez baitaio egoki irizten azterlan honetan, eremuaren mugaketa zehatza dela eta. Durangoko Eskualde Egituraren LZPk egindako antolamendu-proposamenaren azterketarekin batera, proposaturiko lurralde-eredua lortzeko jarduketak, ingurumenean eragina izan dezaketenak, oinarritzko hiru kapitulutan banatzen dira: ingurune fisikoaren antolamendukategoriak, egoitzako edo ekonomia-jarduerako garapen berrietarako lehentasunezko eremuen proposamena eta azpiegiturak, agiri honetako 1.6 puntuan azaldutakoaren eta justifikaturikoaren arabera.

LZPko jarduketek gizartean edota ingurumenean duten eraginen azterketa, bestalde, faktoreen zuhaitz honen arabera egiten da:

1. Azpisistema fisiko naturala
 - 1.1. Ingurune abiotikoa
 - 1.1.1. Atmosfera / airearen kalitatea
 - 1.1.2. Ur kontinentalak
 - 1.1.2.1. Ibai-ibilguak
 - 1.1.2.2. Gune hezeak
 - 1.1.2.3. Urperagarritasuna
 - 1.1.2.4. Akuiferoen zaurgarritasuna
 - 1.1.3. Erliebea
 - 1.1.3.1. Ondare geologikoa
 - 1.1.3.2. Higagarritasuna
 - 1.2. Ingurune biotikoa
 - 1.2.1. Landaredia
 - 1.2.1.1. Baso autoktonoak
 - 1.2.1.2. Baso-landaketak
 - 1.2.1.3. Sastraka

- 1.2.1.4. Landazabal atlantikoak
 - 1.2.1.5. Goi-larreak
 - 1.2.1.6. Urbazterreko eraketak
 - 1.3. Fauna
 - 1.3.1. Habitatak
 - 1.3.2. Espezieen mugikortasuna
- 2. Gizartea/lurraldea azpisistema
 - 2.1. Nekazaritza-lurrak
 - 2.2. Jarduera ekonomikoak
 - 2.3. Hiri-egitura
 - 2.4. Ondarea
 - 2.5. Paisaia
- 3. Biztanleria
 - 3.1. Egitura eta dinamika
 - 3.2. Mugikortasuna eta irisgarritasuna

4.2.1. Ingurune naturalaren antolamendu-kategoriak

4.2.1.1. Sarrera

Antolamendu-kategoriak, izan ere, lurralde-antolamenduko edozein egitamuk proposatu beharreko lurzoruaren erabilerak (erabileren araudia) eta garapen-formak (jarduketan proiektua) zehazteko oinarritzat jarduten duten lurralde-eremuak dira; euren helburua baliabideen kontserbazio eta ustiapen iraunkorra bermatzea da.

Durangoko Lurraldearen Zatiko Planak azpikategorietan banaturiko lau antolamendu-kategoria ezartzen ditu, baita gainjarritako baldintzatzaile multzoa ere:

- “Babes aparteko lurzoruak”.
- “Gainazaleko uren babeseko lurzoruak”.

- “Babeseko lurzorua: basoko eta nekazaritza nahiz abeltzaintzako aldeak eta landazabalak”.
- “Landa-guneen kategoria”
- “Gainjarritako baldintzatzaileak eta ingurumen-hobekuntzako ekintzak”.

Antolamenduko azpikategorien eta gainjarritako baldintzatzaileen ingurumen-azterketan, horiek sorturiko eraginaren alderdirik zuzenenak eta garrantzitsuenak baino ez dira azpimarratzen; eraginak eta horien ezaugarriak kasuan kasuko matrizean adieraziko dira.

4.2.1.2. Antolamendu-kategoria: “Babes Aparteko Lurzorua”.

Ingurumen-balorazioa jaso behar duen eta ingurumena babesteko jarduketan barruan sailkatzen den LZPre lehenengo ekintza “Babes aparteko lurzorua” kategoriaren babes maila ezartzeari buruzkoa da, eta horretarako, zenbait antolamendu-kategoria ezartzen dira. Maila horren barruan, gainerakoek baino ingurumen- eta natura-balio handiagoak dituzten Eskualde Egiturako eremu guztiak jasoko dira. Neurri honen jatorria Lurralde Antolamenduko Jarraibideen “Babes Berezia” deritzon dago, eta horren barruan ekologiaren, kulturaren eta paisaiaren aldetik balio handikoak diren elementuak sartzen dira.

Hain zuzen ere, Durangoko Eskualde Egituraren barruan, “Babes Aparteko Lurzorua” honako eremu hauek izango dira:

- Babesteko Eremu Naturalak eta Elementu Bereziak:
 - Urkiolako Parke Naturala eta Urdaibai Biosfera Erreserbako lurralde-zati txikia.

- Zuhaitz bereziak: Garaiko artea, Euskal Herriko Autonomia Erkidegoko Zuhaitz Berezien adierazpena egin duen maiatzaren 16ko 265/1995 Dekretuaren bidez ezarria.
- Interes naturaleko eremuak:
 - LAAek proposaturiko Interes Naturalistikoko Eremuak: Udalaitzeko Interes Naturalistikoko Eremua.
 - Baso autoktonoak: hostozabal autoktonoen eraketak; esate baterako, hariztiak, ameztiak, pagadiak, artadiak, urkidiak eta haltzadiak.
 - Mendiko larreak: baso giro oso baliotsuak ekologiaren, kulturaren eta paisaiaren aldetik, eta aldi berean oso hauskorak, hala nola soropil leunak eta trinkoak goiko mailetan; aprobetxamendu trinkoa baina urtaroeekin lotua, tradiziozko artzain kultura batekin lotua. Durangoko Eskualde Egituran, larre horietako gehienak Urkiolako Parke Naturalaren perimetroaren barruan daude. Hori dela-eta, haien erabilera babesturiko espazioaren antolamenduko tresnen bidez egiten da. Hala ere, basodi txikiak daude parketik kanpora, Atxondo bailarako goiko isurialdeetan Atxondorantz eta Udalaitzeko goiko magaletan.
 - Interes hidrologikoa duten eremuak: Eskualde Egituran kontserbazio-egoera onean dauden gune hezeak, EAEko Zona Hezeen Lurralde Egitamu Sektorialean identifikaturik daudenak, I. taldeko zona heze gisa: Urkiolako zingirak. Urkiolako Parke Naturalaren barruan daudenez gero, parkearen Erabilera eta Kudeaketaren Plan Zuzentzailean eta Baliabide Naturalen Antolamendu Planean ezarritako zehaztapenak aplikatu behar dira, Euskal Herriko Autonomia Erkidegoko zona hezeen Lurralde Egitamu Sektorialean I. Taldeko zona hezeetarako ezarri denez.

Azken batean, jarduketa honen bidez, LZPk Durangoko Eskualde Egiturako balio natural nagusiak babestu nahi ditu; izan ere, lurralde horretan ekintza antropiko handia eta ageri-ageriko ingurumen-arazoak daude. Eremu horietan, mantenamenduko eta kontserbazio aktiboko estrategia aplikatuko da, eta bakoitzerako jarduketa-ildo bereziak egongo dira; horrela, baliabideen aprobetxamendua bateragarria izango da bertako balioak babestearekin. Horrenbestez, neurri honek ingurumenean izan ditzakeen ondorioen ebaluazioa ona izan behar da nahitaez, LAAen eta LZPn irizpideen nahiz jarraibideen arabera baita, honako honi dagokionez: biodibertsitatearen kontserbazioa bermatzea, biztanleentzat ekologia- nahiz kultura-erreferentziakoak diren eremuak kontserbatzea, baliabideen aprobetxamendu iraunkorra sustatzea, etab.

4.2.1.3. Antolamendu-kategoria: “Gainazaleko uren babeseko lurzorua”.

Durangoko LZPren beste jarduketa bat, ebaluatu beharreko ingurumen babesaren ondoriozkoa, “Gainazaleko uren babeseko lurzorua” babes maila ezartzea da. Babes maila honetan, “Gainazaleko uren babesa” antolamendu kategoria zehaztu da.

Euskal Herriko Autonomia Erkidegoko Ibaiak eta Errekak Antolatzeko Lurralde Plan Sektorialaren barruan, ondo kontserbaturiko landaredia duten ibaiertzak daude, ibarretan eta ubide ertzetan dauden landareen kontserbazio egoeraren arabera zehaztuak. Bertako landaredia babestu behar da horren kontserbazioa bermatu ahal izateko. Hala, hirigintza antolamenduan gainjarritako baldintzatzailatzat hartzen dira, landareek mantentze aldera, lehengoratzeko-ekintzen beharra dutenekin batera. LZPk gainjarritako baldintzatzaille gisa eranstu ditu hiriguneetan bermatu beharreko ibai ertzak, askotan hirigunearen benetako egituratzailleak.

Helburu orokor gisa (eta, horregatik, badirudi Gainjarritako Baldintzatzaileek eta Ingurumena Hobetzeko Ekintzek ukituta daudela) ibai eta erreka ertzak babestu nahi dira biodibertsitatearen erreserba lez, ekologiaren aldetik oso toki sentikorrak baitira, baita higadura eta, zeharka, uholdeen ondorioak prebenitu ere. Ibai eta erreken balizko landaredia osatzen duten habitatak Habitaten Zuzentzarauaren I. Eranskinaren barruan daude eta, beraz, neurria abiarazteak Natura 2000 Sarea ezartzeko ondorio positiboak izango dituela esan daiteke. Bestalde, neurri horrek eragin positiboa izan beharko luke uren kalitatearen helburu orokorra lortzeko.

“Gainazaleko uren babesa” deritzonaren barruan sartzen diren eremuetan, ingurumena kontserbatzeko eta hobetzeko jarduketak sustatuko dira, LZPren Araudiko 27 artikuluan ezarritakoaren arabera; halaber, eragin ona izango dute LAAen helburuak lortzeari dagokionez: uren kalitatea kontserbatzea, ibilguen nahiz urbazterren okupazioa zein aldaketa ekiditea, eta arrisku naturalen eraginezko kalteak ahalik eta gehien murriztea. Gogoratu behar da eskualde Egiturako ibai-sistemaren ezaugarri nagusia erdi uholdezko izaera edukitzea dela, eta horrek uhaldi handien arriskua eragiten du; giza jarduketa ezegokiek handitu egiten dituzte halako uhaldien ondorioak, eta, jarduketa ezegoki horien artean, aipagarriak dira hiri- nahiz azpiegitura-garapenek beheko lurrak okupatzea, baso autoktonoen ordeztasun birlandaketako espezieak sartzea, etab. Beste alde batetik, Eskualde Egiturako ibai-sistemetan uren kutsadura hiri-, industria- eta nekazaritza-isurketen eraginezkoa da, halako erabileren presiorik handiena jasaten duten zonetan.

4.2.1.4. Antolamendu-kategoria: “Babeseko Lurzoruak: Basoko eta nekazaritza- nahiz abeltzaintza aldeak eta landazabalak”.

Durangoko LZPk “*Lurzoru babestuak*” babes maila ezarri du, eta horren barruan “*Nekazaritza nahiz abeltzaintza eta landazabala*” kategoria sartzen da, aldi berean azpikategoriatan banatuta: balio estrategiko altuko landazabalak, trantsizioko landa paisaia eta “Basokoa”. Basokoaren barruan, basoko landaketak eta sastrakak daude. Helburu argia da: Eskualde Egituraren egungo nekazaritza-abeltzaintzaren eta basoen ezaugarriak mantentzea eta hobetzea (LZPk araudiko 27. art.). Hortaz, Durangoko LZPren jarduketa honen barruan, bi antolamendu-tresna horien ezaugarriekin, “Basoa” eta “Nekazaritza- nahiz abeltzaintza-zona eta landazabala” kategoriari sartzen dira, LAAetan modu independentean ezarrita daudenak. Eremu horiek kudeatzeko orduan, LZPk Euskal Autonomia Erkidegoko Landa garapen Iraunkorreko Egitamuan (LGE, 2007-2013) jasotako ekintzak integratzen ditu.

- **“Nekazaritza nahiz abeltzaintza eta landazabala”:** lehen esan dugunez, azpikategoria horren barruan, “balio estrategiko altuko landazabalak” eta “trantsizioko landa paisaiak” bereizten dira kalitate edafikoaren balio handiagoaren edo txikiagoaren arabera. Azpikategoria horien barruko lurzoru urbanizaezinak dira nekazaritzako nahiz abeltzaintzako espazioaren ezaugarri fisikoen, agrologikoen eta funtzionalen arabera eta eskualde egituraren lurralde dinamikoen arabera egokitzen jo direnak. Horixe da LZPren lehen eta funtsezko egitekoa. Kalifikazioarekin batera, hainbat estrategia eta ekintza dakartza Egitamua, askotan politika sektorialetatik datozenak, halakotzat hartutako lurren nekazaritzako nahiz abeltzaintzako ekoizpena sustatzeko eta dagozkien era guztietako funtzioak mantentzeko eta garatzeko lagungarriak izan behar dute (ekoizpenekoak, ingurumenekoak, paisaiakoak eta kulturakoak). Ekintza

hau lagungarria izan behar da nekazaritza- eta abeltzaintza-jarduera mantentzeko, bertako baliabideen babesean oinarrituz, LZPren Araudiko 21 artikuluan ezarritakoaren arabera (*"Baliabide naturalen eta baserriaren babes aktiboa, paisaiaren kalitatea bermatzen baitute"*). LZPk landazabaletan baliabidea arriskuan jartzen duten hiri-garapenik ez egitea sustatzen dute; halaber, baserriaren bideragarritasuna (nekazaritza-ustiapentzat) bermatu behar dute, bertako produkzio-baliabide nagusiaren aprobetxamendu iraunkorra eginez: landazabaletako lurzorua. LAAen eraginezko helburuak dira, eta bertan, EAEko nekazaritza-jardueraren garrantzia nabarmentzen da, baita jarduera horrek ingurumenaren eta paisaiaren kontserbazioan duen lan garrantzitsua ere. Aintzat hartu behar da Durangoko Eskualde Egiturako lurraldean, kantabriar isurialdeko gainerako lurraldearen kasuan bezala, hirigintza- nahiz azpiegitura-garapenetarako eta beste halako garapen batzuetarako lurzoru erabilgarri gutxi dagoela; horrela, haranetako zonetan landazabalen gaineko presio gogorra jasaten da, eta, horrela, landazabalak gizarte-, ekonomia- eta ingurumen-baliabide baliotsuak dira.

Hala eta guztiz ere, LZPk baliabidea babesteko ezarritako irizpideak eta *balio estrategiko handiko landazabalak* azpikategoria duten eremuak beti ez datoz bat Nekazaritza, Abeltzaintza eta Basoko Lurraldearen Arloko Planak "balio estrategiko handiko lurzoruak" deritzonerako ezarritakoekin.

- **"Basoa"**: eremu honen barruan, protagonista nagusiak hazkuntza azkarreko espezieak (batik bat, *intsinis pinua*) dituzten landaketak izango dira; izan ere, landare-eraketa autoktonoak, lehen esan dugunez, "Baso autoktonoen antolamendu-kategorian "Babes Aparteko Lurzoruak" babes mailan jasota daude. Sastrakei dagokienez, halako eraketen (besteak beste, txilarra, otea eta iratzea) azalerarik handienak, gehienbat, Oiz mendiko abeltzaintzako goi-isurialdeetan kokaturik daude.

Horrenbestez, “Lurzoru babestuak: basoko eta nekazaritza nahiz abeltzaintzako aldeak eta landazabalak” kategoriaren babes maila ezartzea (LZPn nekazaritza-jarduerak sustatu eta babes-araubidearekin bateragarriak ez direnak debekatu egiten dira, LZPren Araudiko 27 artikuluan ezarritakoaren arabera) eragin onak izango ditu ingurunean, kategoria hau lagungarria baita Eskualde Egiturako nekazaritza- nahiz abeltzaintza- eta baso-ezaugarriak kontserbatzeko eta hobetzeko. LZPk hirigintzaren arloan egindako proposamenak, hortaz, adierazitako babes-borondateen arabera izan behar dira, ageriko kontraesanik ez egoteko.

Illo horretan, hauxe nabarmendu behar da: ekonomia eta egoitza hazkundeetarako mugako eremuen proposamenetan saiatu egin dira, ahal izan den neurrian, “balio estrategiko altuko landazabaletako” lurrak okupatzea saihesten; izan ere, lurraren galera handia ekar lezake horrek, eta hiri luzoruz finkatuan bilduko lirateke hazkundeak.

4.2.1.5. “Landa-guneen kategoria”.

EAEko LAAetan ezarritakoaren arabera, hirigintza eta eraikuntzako jarduerak “beste erabilera batzuekin orekatutako oinarrizko aurrekontuarekin egin beharko dira, lurraldeak naturaren, paisaiaren eta ekoizpenaren aldetik dituen balioei eutsita betiere. Arreta berezia jarri behar zaie eraikin sakabanatuen egoitza erabilerei, lurraren okupazioan eta ingurumenean izan daitezkeen ondorioak okupatzen duten gunek baino harago baitoaz.”

Izan ere, landa-guneen kategorizazioak berebiziko garrantzia hartzen du, zeren eta, aldezturik lurraldearekin alderatuta okupazio altua dagoenean, kontrolik gabeko garapenak eragin larria izan daitezke ingurumenean.

LZPren lurraldea antolatzeko ereduaren oinarria hirien inguruko hirigintza garapena da, betiere lurzoru urbanizaezinari eutsiz, lurzoru mota horretan aurretik dauden hiriguneetatik jareginda dauden biztanle-guneak sortzea saihestuz.

Lurraldearen Zatiko Planak EAEko Lurralde Antolamenduko Artezpideen edukia garatzen du. Ildo horretan, alde jakin batean eredu bat zehaztea da haren egitekoa, kasu honetan Durangoko Eskualde Egituran.

Artezpide horietan ezarritako ereduaren arabera, badirudi argi dagoela landa-guneen okupazioa bere horretan uztea eta landa-guneak oraingo biztanle-guneen edozein urbanizazio prozesu desordenatutik eta jaregindakotik babestea.

Alabaina, herri administrazioek izango dute Lurraldearen Zatiko Planak adierazitako artezpideak kudeatzeko ardura, udalerri mailan hazten baitira landa-guneak. Izan ere, ildo horretan oso jabetuta egon diren udalerrietan oso lizentzia gutxi eman dira, edo bat ere ez.

Hori guztia dela-eta, informazioa eta trebakuntza izango da landa-guneak sustatzearen inguruko estrategietako bat, hots, udal teknikariak eta gobernuak jabetaraztea landa-guneak gaizki erabiltzearen ondorioez. Ondoko hauek arazoari aurre egiteko beharrezkoak direla ematen du udalaren aurrekontuaren kudeaketan: higiezin balio historikoa, eraikuntzen ezaugarri arkitektonikoak, lurraldearen egoerari buruzko nozioak eta enklabeen paisaia balioak, baita etxebizitzak ezartzeko kostuei eta udalaren aurrekontuaren kudeaketan zerbitzaturiko igoerari buruzko informazioa ere. Udalerriek arazoaren errealitatea ezagutzen duten neurrian eta kudeatzen duten lurraldearen etorkizuna zaindu beharreko ondasun komuntzat hartzen duten

neurrian, ingurune fisikoa, paisaia eta bertako herritarren bizi-kalitatea zaintzeko modua izango da.

4.2.1.6. Ingurune naturalaren kategorizazioen gainjarritako baldintzak

Lurraldearen Antolamendurako Artezpideek lau baldintzatzaile dituzte: *“Akuiferoen kutsadurarekiko eremu zaurgarriak”*, *“Eremu higagarriak edo higadura arriskukoak”*, *“Eremu urperagarriak”* eta *“Babesturiko Eremu Naturalak eta Urdaibai Biosfera Erreserba”*. Durangoko LZPk handitu egiten du kategoria hau, eta horren balorazio positiboa egin behar da, batez ere aintzat hartuta halako eremuetan helburu nagusia euren ezaugarriak zaintzea edota hobetzea dela, balio ekologiko, kultural edo ekonomiko handiak baitituzte (LZPren Araudiko 27 art.). Hala, “Ingurune naturalaren kategorizazioen gainjarritako baldintzak” katalogazioaren azpian, Durangoko LZPk honako lurralde elementu hauek kudeatu asmo ditu:

- **Gainjarritako baldintzatzaileak**

- *“Akuiferoak kutsatzeko arriskua duten eremuak”*: ekintza honek eragin onak sortuko ditu ingurunean, murriztu egingo baititu Eskualde Egiturako lurpeko baliabide hidrikoak kutsatzeko arriskuak, batez ere lurraldeko herririk garrantzitsuenak (Durango, Iurreta, Abadiño, Berriz,...) hornitzen dituzten bi unitate hidrogeologiko nagusiei dagokienez: Oiz eta Aramotz.
- *“Higatzeko moduko edo higadura arriskuko eremuak”*: baldintzatzaile honen barruan sartzen diren eremuek, Nekazaritza-basoko eta Ingurune Naturaleko LAPek zehaztuak, euren ezaugarri litologikoen eta erliebe-ezaugarrien eraginez, higadura-fenomenoak jasateko arrisku handia dute.

Eremu hauetan, egokiak dira nekazaritza, abeltzaintza eta basoko LAPek ezarritako erabileren eta jardueren jarraibideak nahiz arauketa. Beraz, ahal den neurrian saihestu egingo dira, lurzoruaren eraginkortasunean eragina duten jarduerak, eta lehentasuna emango zaio zuhaitz-estaldura mantentzeki edo, bestela, zuhaitzik gabeko eremuak oihaneztatzei. Azken batean, LZPk baldintzatzaile hau hartzeak eragin onak sortuko ditu, murriztu egingo baitu arrisku natural honen intentsitatea.

- *“Uholde arriskuko eremuak”*: baldintzatzaile hau lagungarria izango da uholdeen eraginezko kalteak ahalik eta gehien murrizteko. Eragina dauka kokalekuaren, erliebearen eta topografiaren ondorioz halako arrisku naturala (500 urtetik beherako itzultze-aldietan) izan dezakeen eremuetan. Durangoko LZPko 38 artikuluan ezarritakoaren arabera, hirigintza-hazkunde berriak ureztagarriak ez diren eremuetan kokatu behar dira. Beraz, jarduera ekonomikoaren eta egoitzaren garapen berrien lehentasunezko eremuak behin betiko proiektatzeko orduan, LZPk aintzat hartu beharko du bere araudia, baldintzatzaile honekiko kontraesanetan ez erortzeko

- **Ingurumen-hobekuntzako ekintzak.**

Planteamendu honen ardatza LZP honetan gure baliabide naturalek askotariko funtzioak betetzen dituztela agerraraztea da: bateragarri egin behar ditu funtzio ekologikoak kontserbatzea eta hobetzea eta gizarte osoarentzako beharrezko zerbitzuak eta ondasunak sortzea. Hamarkada honetan, natura, gizarte-ekonomia eta kulturako balioak espazio jakin batean txertatu dira pixkanaka, eta nabarmentzekoak dira baliabide naturalak kontserbatzeko, antolatzeko eta zentzu handiagoz baliatzeko zuzenago lotutako ekintzak.

- *“Ingurumen-hobekuntza”*: Ingurumen-hobekuntzarako eta leheneratzeko ekintzak proposatzen dira goiko isurialdeetan, Ingurumen Hobekuntza baldintzatzaile gainjarriaren bidez LZPren Ingurumen Naturalaren kategorizazioari gainjarritako baldintzei buruzko 1.2. planoak katalogazio horrekin mugaturiko eta narriaturiko aldeetan, lur gutxi edo egun higadura handia ageri deneko aldeetan, hala nola Oiz mendiaren inguruetan. Izan ere, alde horietako ekosistema lehenbailehen leheneratu beharra dago, baliabidea gal ez dadin.
- *“Martxan ez dauden erauzketa-harrobietako eta hondakindegietako ingurumen-hobekuntza”*: baldintza horren xedea da lehen mailako baliabideak ustiatzeko eremuak paisaiaren eta ingurumenaren aldetik leheneratzea da hala nola Atxarte, Mutxarte eta Zallobentako harrobiak edo Etxano ingurukoak. Horretarako, Urkiolako EKPAk Atxarterako ezarritako baldintzetara eta Ingurumen Eraginaren Adierazpenak Mutxarte eta Zallobentako harrobi bakoitzerako ezarritako baldintzetara jo behar da. Hori bat dator erauzketa-jarduerak ukituriko ingurune naturala leheneratzeari buruzko ekainaren 20ko 115/2000 Dekretuan ezarritako irizpideekin.
- *“Kontserbazio-egoera oneko landaredia duten ibaiertzak”, “Leheneratu beharra duten ibaiertzak”, “Hiriguneetan bermatu beharreko ibaiertzak”*: baldintzatzaile hau ezartzeak ondorio onak izango ditu, ibaiertzak mantentzearen eta suspertzearen arloan, LZPren Araudiko 56 artikulua (*“Babes-zerrendak errespetatzeko eta ibaiertzak oihaneztatzeko neurriak”*) finkaturiko xedapenetan oinarrituz, *EAEko Ibaiak eta Errekak Antolatze*ko LAPen irizpideen arabera. Izan ere, bi lurralde-agiri horiek diotenez, ibaien

eta erreken ertzak (ikuspegi ekologikotik begiratuta zona ahulak) interes handikoak dira, bai biodibertsitatearen erreserbak eta bai higaduraren eta uhaldien zein uharren eraginezko ondorioen prebentziorako eragileak baitira.

- *“Igarobide ekologikoak”*: funtsezko prozesu ekologikoak mantentzeko esleituriko funtzioaren arabera zehaztuak. Alde horien helburu orokorra barrerak detektatzea ez ezik iragazkortasunerako jarduketan proposamena ere bada; horri esker, eskualde mailan habitata zatitzeko sentikorra den fauna Natura 2000 Sareko espazioen artean mugitu ahal izango da, baita azpiegiturako proiektu berrietan kontuan izan beharreko aldean katalogazioa ere. LZPk gainjarritako baldintzatzaile hau hartzeari buruzko balorazio ona egin behar da, erraztu egiten baitu isolamendurik handieneko fauna- eta landaredi-populazioen arteko truke genetikoa; aldi berean, murriztu egiten ditu espezieak galtzeko toki-prozesuak. Lurraldearen Zatiko Planean, modu sintetikoan bildu da "EAEko Igarobide Ekologikoen Sare"aren proposamena ingurumen hobekuntzarako ekintza gisa natur eta landa ingurunean. Igarobide ekologikoen sarea lau azpisistemarekin dago osatuta: loturako igarobideak, biztanle-guneko aldeak, loturako aldeak eta konektore interes bereziko ibai zatiak. Lotura biologikorako eremu hauetan, LZPk bertako ezaugarriak mantentzea eta, ahal izanez gero, hobetzea proposatzen du; horrela, bertan onarturiko erabilerak bat datoz “Babes Aparteko Lurzoruei” eratxikitakoekin, LZPren Araudiko 27 artikuluan (*“Durangoko LZPren antolamendu-kategorien oinarritzko helburuak”*) ezarritakoaren arabera.

– **Gizarte baldintza gainjarriak:**

Natura 2000 Sarean sartuta dauden espazioetatik datozenak dira: Urkiolako KIT eta Urdaibaiko ibai sarearen KIT.

– **Flora eta faunarako intereseko aldeak:**

LZPk “Fauna intereseko aldeak” baldintza gainjarritzat dakar bisoi europarraren eraginpeko aldea, galzorian dagoen espezie gisa katalogatua, ekainaren 19ko 118/2006 Foru Dekretuak onetsitako Kudeaketa Planaren menpe dagoena. LZPren kartografiak espezie honetako interes bereziko aldeak dakartza EESen, tartean diren udalerriek aintzat har ditzaten. Hala, kudeaketa plan horren mende dago bertako edozein jarduketa.

Gainera, Eskualde Egiturako ertzetan berebiziko garrantzia duten natur espazioak daude, hain zuzen ere eremurik nabarmenenak faunaren aldetik, bai bertan bildutako animalien aniztasunagatik, bai Autonomia Erkidegoko eremuaren barruan arriskuan dauden hainbat espezieri aterpea emateagatik. Horien artean, espezie hauek daude besteak beste: sai zuria (*Egyptian vulture*), sai arrea (*Gyps fulvus*), elur-lursagua (*Microtus nivalis abulensis Martins*), koba-saguzarra (*Minopterus schreibersii*), eta Mediterraneoko ferra-saguzarra, zeharka babestuak natura eta landa ingurunea kontserbatzeko LZPk dituen hainbat ekintzaren bidez.

Babestutako espazioetatik kanpora dauden flora bereziko banaketa-aldeak LZPren kartografian bildu dira, egitamu hori garatzeko proiektuetan eta planetan aintzat har daitezen halako moldez non alde horietako jarduketa berriak mugatu egingo baitira haiek dauden espezieen gaineko eraginik ez dagoela ziurtatu arte.

Katalogaturiko espazioen barruan daude espezieak, horietako zenbait Urkiolako Parkearen edo Udalaitezko AINren barruan. Horregatik, espazio horien plangintza eta kudeaketa espezifikoak nahikoa berme izan beharko luke espezie hauen populazioen biziraupenerako:

- *Aster alpinus*. Bitxien artean katalogatua.
- ~ *Barberis vulgaris*. Bitxien artean katalogatua.
- ~ *Gypsophila repens*. Bitxien artean katalogatua.
- ~ *Ilex aquifolium*. Aparteko intereseko barruan katalogatua.
- ~ *Narcissus varduliensis*. Aparteko intereseko barruan katalogatua.
- ~ *Narcissus varduliensis x pallidiflorus*. Aparteko intereseko barruan katalogatua.
- ~ *Pinguicula lusitanica*. Aparteko intereseko barruan katalogatua.
- ~ *Taxus baccata*. Aparteko intereseko barruan katalogatua.
- ~ *Trichomanes speciosum*. Aparteko intereseko barruan katalogatua.

Katalogaturiko espazietatik kanpora, bereziki mikroklimak sortu diren tokietan, honako espezie hauek daude besteak beste:

- ~ *Armeria pubinervis*. Aparteko intereseko barruan katalogatua.
- ~ *Veratrum album*. Aparteko intereseko barruan katalogatua.
- ~ *Woodwardia radicans*. Aparteko intereseko barruan katalogatua.

Eskualde Egituran sartuen dauden erreketan, batez ere Amorebieta-Etxano eta Durangoko udal-mugarteen barruan, arriskuan dauden zenbait euskal garo daude bertan, erreka hauetan adibidez: Areotzerrota, Berna, Zabalondo, San Antonio eta Leginetxe, tenperatura eta hezetasun baldintza egonkorretan.

Garro makaronesiarrek dira, oso errekerimendu zorrotzeko erreliktoak. Horien artean hauexek nabarmentzen dira:

- *Woodwardia radicans*
- *Stegnogramma pozoi*
- *Trichomanes speciosum*
- *Dryopteris aemula*

Galzorian edo higadura genetikoa jasateko arriskuan dauden florako espezieen kontserbazioari dagokionez, espezie horiek kontserbatzeko zenbait ekimen proposatzen ditu LZPk. Neurria bideratzen duten jarduketak Trantsizioko Landa Paisaian eta Balio Estrategiko Altuko Landazabaletan garatu ahal izango dira, baina beste antolamendu kategoria batzuetan ere bai. Lehentasunez, Euskal Autonomia Erkidegoan arriskuan dauden fauna eta florako espezieen katalogoak dakartzan espezieen banaketa-aldeetan erabiliko dira; alde horiek LZPko kartografian jaso dira.

Aipaturiko espezieei dagokienez, informazio kartografiko erabilgarria Fauna eta Flora Espezie Mehatxatuen Katalogokoa da, eta Eusko Jaurlaritzako Ingurumen, Lurralde Plangintza, Nekazaritza eta Arrantza Sailaren webgunean (www.ingurumena.net) dago argitaratuta. Dena dela, kontuan hartuta kartografia hori interaktiboa dela, hain zuzen ere informazio geografikoko sistema bidezkoa, eta 1x1 km-ko laukien bidez agertzen dela eremuko azalera osoan espezieek zer banaketa ehuneko duten, komenigarria dirudi webgune horretara igortzeak, xeheki kontsultatzeko.

DURANGOKO LZP-KO ANTOLAMENDU KATEGORIEN ERAGINEN MATRIZEA

AZPISISTEMA	Fisiko naturala														Gizartea/Lurraldea					Biztanleria		ERAGINA
INGURUNEA	Abiotikoa						Biotikoa								Nekaz.- lurrak	Jarduera ekonomikoak	Hiri-egitura	Ondarea	Paisaia	Egitura eta dinamika	Mugikortasuna eta irisgarritasuna	
FAKTOREAK	Atmosfera / airearen kalitatea	Ur kontinentalak				Erliebea		Landaredia						Fauna								
AZPIFAKTOREAK		Ibai-ibilguak	Gune hezeak	Urperagarrit.	Akuiferoen zaurigarritas.	Ondare geologikoa	Higagarritas.	Baso autoktonoak	Baso- landaketak	Sastraka	Landazabal atlantikoak	Goi-larrediak	Urbazterreko eraketak	Habitatak	Espezioen mugikortasuna							
BABES BEREZIKO LURZORUAK	+		+			+	+	+				+	+	+	+	+		+	+			+
GAINAZALEKO UREN BABESEKO LURZORUAK		+	+	+	+			+					+	+	+		+	+	+	+		+
BABESEKO LURZORUAK: BASOKO, NEKAZARITZA NAHIZ ABELZAINITZA ETA LANDAZABALA	+						+		+	+	+			+	+	+	+	+	+	+		+
LANDAGUNEEN KATEGORIA	+															+	+	+	+	+	+	+
INGURU NATURALAREN KATEGORIARI GAINJARRITAKO BALDINTZATZAILEAK	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+

Gurutzeak: +: Eragin ona I: Zehaztugabea ☐ : Ez da bidezkoa
 - : Eragin txarra

4.2.2. Jarduera ekonomikoaren eta etxebizitzaren hazkunde berriak.

Lurraldearen Antolamendurako Artezpideek diotenez, jarduera ekonomikorako lurzoruen politika eta egoitza-lurzoruen politika funtsezko tresnak dira bertan planteaturiko lurralde-eredua lortzeko. Beraz, etxebizitzetarako lurzoruen sustapen publikorako eta jarduera ekonomikoetarako lurzoruen sustapen publikorako jarduketan arteko koordinazioa bultzatzen dute, egoitzaren eta lanaren arteko oreka lortzeko, eta, horrela, biztanleen bizi-kalitatea hobetzeko.

Durango Lurraldearekiko Zati Egitamuak ekonomiaren arloan egiten dituen proposamenen helburua, bestalde, Ibaizabalen igarobidearen lehiakortasuna indartzea da. Oraingo industria-klusterra indartuta eta enpresetarako zerbitzuak garatuta sortu nahi den eremuan, Durango industria-berrikuntzako zerbitzuak nahiz jarduerak garatzeko lekua izango da, Amorebieta-Etxanon industria-sektoreak zein jarduera logistikoak garatuko dira, eta gainerako ekonomi jardueraren zati handi bat gainerako udalerrietan bildu da; horien artean, Abadiño, Berriz, Iurreta eta Elorrio nabarmentzen dira.

DEEn ekonomi jardueretarako eskuragarri dagoen lurzoruak, gaur egun, aurreikusitako epe laburrerako eta luzerako beharrak betetzen ditu. Hala ere, lurzoru bideragarriaren eskaintza bat bermatzeko, LZPk mugako eremu berriak proposatzen ditu beharrezkoa den neurrian hartu beharreko ekonomi jardueretarako lurrak hartzeari dagokionez, betiere ahal dela ekonomi jardueren eremuen birsorkuntza eta eskuragarri eta hutsik dauden lurren okupazioa izanda.

Egoitza-hazkunde berriei dagokienez, Durangoko LZP garatzeko planeamenduak lurreta, Durango, Abadiño, Berriz eta Elorrio udalerrietan pilatzen ditu handitzeak, eta gainerako udalerrietan mugako eremuak jartzen dira egoitzarako, eraikitako gunea osatuz.

Durangoko Eskualde Egituraren Lurraldearekiko Zati Egitamuak, LAAetatik datozen jarraibideen arabera, egoitza-hazkunderako eremuen dimentsioak ematen ditu “hazkunde selektiboa” deritzonaren arabera, eta etxebizitza gehigarriak behar endogenoengatik aintzat harturiko etxebizitzetara biltzen ditu, baita Bilboko EEkoak Abadiño (200), Amorebieta (300) eta lurreta (100) udalerriak batetik; eta bestetik, Deba Behereko Eskualde Egiturakoak (60) Zaldibarren.

Euskal Autonomia Erkidegoko kantabriar isurialdeko ezaugarri bat topografia teilakatua da. Ez dago eremu irisgarri eta lau askorik, eta, horrela, zailagoa da lurralde-antolamendu egokia egitea; horrenbestez, erabileren arteko gatazkak ohikoak izaten dira. Haraneko zonek, kasu askotan, euren harrera-gaitasuna baino hirigintza-presio askoz ere handiagoa jasaten dute. Horri dagokionez, jakina da nekazaritza- eta abeltzaintza-erabilerak murrizteko joera dagoela, Ibaizabalen igarobideko hondoetan eta beheko maldetan, eta, horrela, horri lotutako ingurumen- eta paisaia-balioak ere galtzen ari dira.

Hain zuzen ere, hori ondo ebaluatzeko, *Ingurumeneko eraginaren baterako ebaluazioarekin* batera, nekazaritza- eta abeltzaintza-jardueraren gaineko eragina ebaluatzeko azterketa ere egin da: ***Durangoko Eskualde Egiturako (DEE) Lurraldearen Zatiko Planeko (LZP) garapen berrien eraginpean egon daitezkeen nekazaritza- eta abeltzaintza-ustiapenen ikerketa, agiri honetara erantsita dagoena (OT-C-05X-2005)***. Azterlan hori LZPren idazketaren hasiera-hasierako faseetan egin zenez gero (hasierako

onespenaren aurretik), gaur egun agiri hau zaharkiturik dago eta ez da txertatu LZPren azken formulazioaren ingurumen ebaluazioa. Edozein kasutan ere, hasierako etapetan, 4. kapituluaren zehazten den bezala, eremu funtzionaleko okupazioaren muga esparruen birkokapena eragin zuen.

“Nekazaritza- eta abeltzaintza-ustiapenen ikerketa...” horren helburua, izan ere, nekazaritza- eta abeltzaintza-ustiapenak identifikatzea eta aztertzea izan zen; hain zuzen ere, Lurraldearen Zatiko Planeko egoitzako edo jarduera ekonomikoko garapen berrien lehentasunezko eremuen eraginpean egon daitezkeen ustiapenak identifikatzea eta aztertzea. Horretarako, adierazitako nekazaritza- eta abeltzaintza-ustiapenei dagozkien lurren lursail-katastroaren barruko identifikazioa egin zen, 2005eko *Nekazaritza Ustiapenen Erregistroko* datuetan oinarrituz.

Lursailak identifikatu ondoren, azalaren, aprobeitxamenduen, ustiapen-tamainen (erreferentziako eremuan) eta edukitze-araubideen azterketa kuantitatiboa egin zen. Ez da ahaztu behar, hala eta guztiz ere, lan honen oinarrian dauden informazioak mugatuak direla, eta ez dutela aukerarik ematen adierazitako ustiapenen eta adierazi gabeen (baina nekazaritza- eta abeltzaintza-sektorea mantentzeko eta garatzeko birtualtasunak dituzten ustiapenak) indarraldi maila, profesionalizazioa, jarraitzeko asmoak eta abar zehatz baloratzeko. Lanean, LZPk garapen berrien arloan egindako proposamenek nekazaritza- eta abeltzaintza-jardueran duten eragina ebaluatzen da, LZPk berak erabilitako zehaztapen-eskala aintzat hartuta.

Muga eremuetan proposatzen diren jarduketan etorkizuneko gauzatzeek bere gain hartu behar dute ingurumen eraginari buruzko manuzko azterlanean nekazaritza eta abeltzaintza ustiategien ukipenei buruzko ikerlan zehatza, alternatibak eta neurri zuzentzaileak definitzeko asmoz.

Informazio kuantitatiboak informazio kualitatiboekin osatu ziren, eta azken horiek landa-azterketan oinarrituz lortuta daude. Azterketa horretan euskarrituz, nekazaritza- eta abeltzaintza-jardueraren indarraldi maila neurtzeko aukera ematen duten kanpoko seinaleak baloratu ziren, bai identifikaturiko lursailei eta bai eremu osoari dagokienez. Era berean, landutako eremuko ingurumen-kontserbazioari eta paisaia-kalitateari buruzko landa-balorazioak egin dira.

Ukituriko nekazaritza ustiatzearen kopurua zehazten den jatorrizko lanean bildu beharko dira proposaturiko eremu bakoitzerako ezaugarri nabarmenetan lorturiko emaitzak, baita, ustiapenen orientazio tekniko ekonomikoa, ustiapen bakoitzean izandako eragina edo aldean izandako eragina etorkizunean iraunkorra izango den nekazaritza unitate gisa. LZPk proposaturiko mugako eremuen egongo zehaztapenean, eremu horiek nekazaritza jardueran eta gizarte-ingurumenean duten eragina izango da aintzat, hain zuzen *“Abeltzaintza nahiz nekazaritzako ustiapenei buruzko azterlanean”* ondorioztaturiko eragina, bertan sortutako kalteak gutxituz betiere.

4.2.2.1.- Ekonomi jardueraren mugako eremuaren proposamenak.

Egoitzazko muga eremuekin gertatzen denaren antzera, LZPn jarduera ekonomikoetarako eta erabilera mistorako okupazioaren muga eremutzat hartzen dira lurralde ereduaren 6. planoan zedarritutako esparruak; horietan udalaren hirigintza plangintzak proposatutako hazkundeak koka litezke hurrengo 16 urteetan, baina handik kanpo ez dira posible jarduera ekonomikoen hirigintza garapenak.

Jarduera ekonomikoen erabilerarako eta erabilera mistorako muga eremuen barruan grafiatutako azalera bakar-bakarrik okupa liteke beharrezkoa den gutxieneko azalera eta, gehienez ere, LZPk ezarritako gehieneko eskaintza

muga, ondoko laukian islatzen dena: “Jarduera ekonomikoetarako lurzorua. Eskaintza-Markoa. 16 urteri begirako eskaintzaren gehieneko muga”.

Durangoko LZPk eskaintzaren gehieneko muga gisa zenbatzeko du 311,48 Ha-ko gehieneko azalera eta 194,69 Ha-ko gutxieneko muga, betiere eremu funtzional osorako erabilitako hazkunde koefizienteekin bat etorriz. Bestalde, Jarduera Ekonomikoetarako Lurzuaren eta Merkataritza Ekipamenduen Lurraldearen Arloko Planak, 2004ko abenduan behin betiko onetsitakoak, ezartzen du beharrezkoa dela beste 100/150 (141,95 ha.) hektarea birkalifikatzea, aurreikusitako sustapen publikoko eragiketa berriei aurre egiteko, eta beste 100/200 hektarea ere bai, Egitamuaren epemugan aurreikusitako eskaria xurgatu ahal izateko.

Jarduera Ekonomikoetarako Lurzuaren eta Merkataritza Ekipamenduen Lurraldearen Arloko Planak Durangon eta Abadiñon aurreikusten ditu ekonomikoetarako eta merkataritza ekipamenduetarako lurzuaren eraketa publikoa, betiere lehenengoaren kasuan jarduera ekonomiko orokorrerako poligono sare bat sustatzeko eta bigarrenaren kasuan garraio zerbitzuetarako beste bat.

Illo horri jarraituz, LPPn SPRILURen ekimen bat jaso da, Elorrioko udal mugartearen barruan industri lurzuaren sustapen bat aurrera eramateko, Pullako eremuan.

LPPn ez da beharrezkotzat jotzen sustapen publikoko jarduera ekonomikoetarako lurzuaren beste azalera berri batzuk erreserbatzea; izan ere, LPPk jasotako epemugan nahikoak dira dagoeneko proposatuak izan direnak.

Durangoko LZPren proiektuko ekonomi jardueretarako mugako eremuen proposamen berriek industria-tertziarizazioaren aldeko apustua egiten dute; proposamen horiek eragin ona izango dute lurraldeko produkzio-, ekonomia- eta gizarte-sisteman. Jarduketa horien helburua, alde batetik, oraingo industria-egitura finkatzea da, eta bertan jarduera metalurgikoa eta metalezko eraldatuen jarduera dira garrantzitsuenak; bestetik, produkzioa dibertsifikatu egin nahi da, berrikuntza eta aldaketa teknologikoa sartzen duten sektore dinamikoagoetarantz. LAAek diotenez, garapen teknologikoak enpresei aukera ematen diete produkzioa berritzeko eta hobetzeko; horrela, jarduera-eremu berriak, produktu berriak nahiz zerbitzu berriak sortu eta, azken batean, biztanleen bizi mailak hobera egiten du. Horrenbestez, jarduera ekonomikoak jasotzeko aurreikusita dauden garapen berriek, oro har, eragin ona izango dute faktore sozioekonomikoan, eta beraz, alderdi hori ez da berriro aztertuko proposamen bakoitzaren balorazio zehatza egiteko orduan; hain zuzen ere, azterketa inguru fisikoaren gaineko eraginetan oinarrituko da.

Aurreikusitako jarduera ekonomikoaren garapen berriek sortzen duten ingurumeneko eraginik ohikoena, bestalde, nekazaritza-lurzorruak urritzeari lotuta dago. Izan ere, banaka aztertuko diren sektore guztiek hazkunde-zonak dituzte landazabal eremuetan, eta Nekazaritza eta Basoko LApek *balio estrategiko handiko nekazaritza-lurzorutzat* sailkatzen ditu eremu horiek. Kalitate agrologiko hobeko baliabide hauek haran-hondoan daude, bertako baldintza topografikoak eta edafikoak egokiagoak baitira nekazaritza-jarduerarako, baina hiriguneetatik hurbil dagoenez gero, nekazaritzako jardueraren atzerapenaren edo lurrak bertan behera uztearen indize handiak daude.

Balio Estrategiko Handiko landazabal horietan izandako eragin negatiboa zelanbait arintzeko, lurzoruan eta lehen sektoreko jardueran eragina duen erabilera aldaketa dela-eta, zenbait eremu lehengoratzeari planteatzen du LZPk, LZPk berak okupaziorako proposaturiko mugako eremu berrien mugaketaren ondorioz. Eremu horiek EEren berezko ingurumen eta paisaia intereseko balio estrategiko handiko landazabalen eremuak dira, dokumentu honek mugatuak, neurri handi batean uholde-arriskua dutenak eta hiri jarraipena hausteko oinarritzko eginkizuna betetzen dutenak. Hala, bada, galarazi egiten da haran osoan zehar eraikitako fatxada bakarra sortzea, eta bereziki N-634 errepidearen inguruan. Eremuok Ingurumen Intereseko Hiri Inguruko Landazabalak dira.

Ondoren egiten den azterketa zehatzagoan ikusten denez, aipagarria da aurreikusitako jarduera ekonomikoaren jarduketa berri batzuen hedapena guztiz bat etortzea halako lurzoruen muga naturalekin. Gogoratu behar da LALek garrantzi handia ematen diotela mehatxupeko nekazaritza lurzorua kontserbatzeari (hiri-, industria- eta azpiegitura-erabilerak hedatzearen eraginezko mehatxua). Ingurune Fisikoaren Prozesuei eta Elementuei buruzko Jarraibide Orokorrek inbentario bat egiten dute, balio agrologikoari eta nekazaritza-bokazioari loturiko irizpideetan oinarrituz; halaber, aditzera ematen dute Lurraldearen Zatiko Planek, Lurraldearen Arloko Planek eta udal-planeamenduak aintzat hartu behar dituztela, proposamenak egiteko orduan, lurzoruen gaitasun agrologikoa eta narriadura-prozesuekiko ahultasuna.

Planteaturiko mugako hainbat eremu berritako lehen formulazioetan ikusitako beste ingurumen eragin bat izan ere, guztiz edo neurri batean uholde-arriskuko eremuetan kokaturik egotea zen, eta horiek ehun edo hamar urteko itzultze-aldiak dituzte, puntu batzuetan. Uholdeen Prebentziorako Egitamu Integralak (UPEI) edo Euskal Autonomia Erkidegoko Ibai eta Erreka Ertzen

Antolamendurako Lurraldearen Arloko Planak horixe ezartzen dute. Gertaera hori 13. artikuluari (“Durangoko Eremu Funtzionala sendotzea, Bizkaian eta Euskal Autonomia Erkidegoan duen kokapen estrategikoagatik eta sarbideragarritasun onagatik”) eta 38. artikuluari (“Uholde-arriskuak eta uhaldeen eraginezko ondorioak murrizteko neurriak”) kontrajartzen zaie. eta erabakigarria izan da proposaturiko mugako eremuak berriz formulatzeko; izan ere, oso-osorik uholde-eremuetatik kanpora daude.

Hala ere, LZPren eskala batzuetan ez da onena, planteaturiko garapen berriko eremuen mugak zehatz jakiteko. Beraz, kasu batzuetan beharrezkoa izango da proiektuek uholde-eremu horiei loturiko ustezko gatazka batzuk ondo zehaztea, eta gauza bera kontserbazio-egoera oneko ibaiertzeko landarediari, landari autoktonoko basotxoei eta arkeologia-intereseko zonei dagokienez ere.

Azkenik, kasuren batean gatazkak egon daitezke egoitza-erabileraren eta jarduera ekonomikoen erabileraren artean, bi erabilera horiek elkarrengandik hurbil egotearen ondorioz; adibidez, Abadiño eta Berriz udalerrietan gertatzen dena. Hori gatazkatzat hartzeko, beharrezkoa izango da xehetasun-proiektuak proposatu diren garapen ekonomiko berrien izaera jasotzea; izan ere, egoitza-erabileraren eta jarduera ekonomikoaren arteko hurbiltasuna beti ez da ezegokia, batzuetan murriztu egiten baititu garraiorako aldiak eta erabilera.

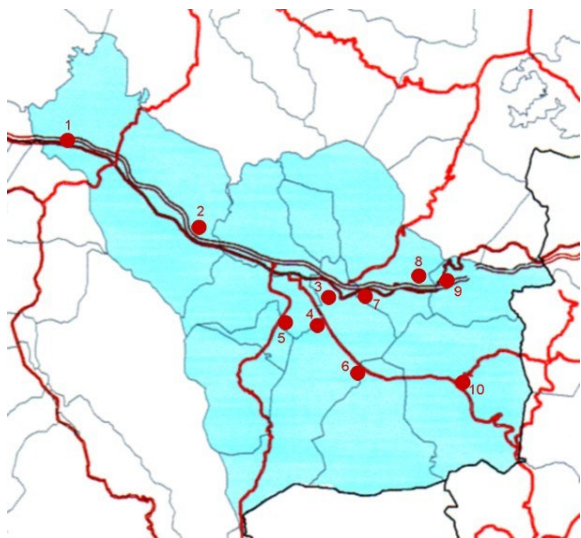
Ondoren, Durangoko LZPren jarduera ekonomikoaren proposamenen artean, azterketarik zehatzena behar dutenen (ingurumenean eragina izan dezaketelako) adierazpen grafikoa egingo dugu. Horretarako, Eskualde Egituran hamaika eremu mugatu dira. Amorebieta-Etxano (1), Iurreta (3), Abadiño (3), Durango (1), Elorrio(1) eta Berriz (2) (2. irudia) udalerrietan

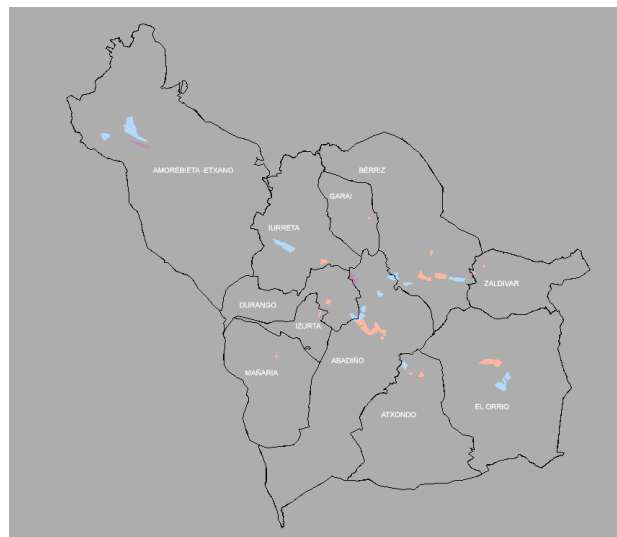
proiektaturiko jarduketak biltzen dituzte, eta, oro har, jarduera ekonomikoaren hirigintza-garapen berrien ekintza-zuhaitza eratzen dute.

LZP hau izapidetzeko prozesuan zehar jarduera ekonomikoetarako okupazioari begira proposatutako muga eremuen bilakaera aztertzeke asmoz, eremu funtzionalean 2006an, 2007an (hasierako onespina) eta 2009an (behin-behineko onespina) zeuden udalerri guztien proposamenak aztertu dira.

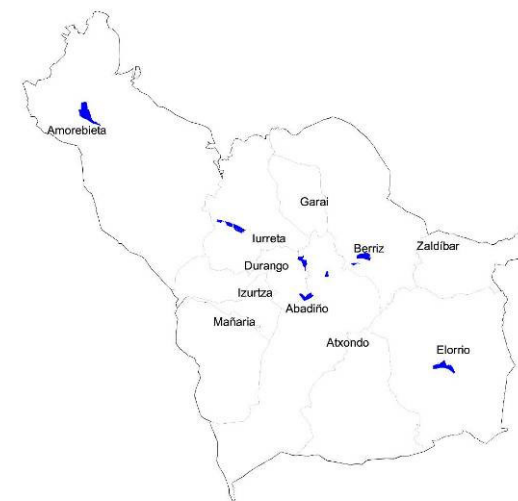
1. Amorebieta-Etxano.
2. Iurreta
3. Durango
4. Izurtza
5. Abadiño
6. Atxondo
7. Elorrio
8. Berriz
9. Zaldibar
10. Garai
11. Mañaria

JARDUERA EKONOMIKOAREN GARAPEN
BERRIEN KOKAPENA (2006)

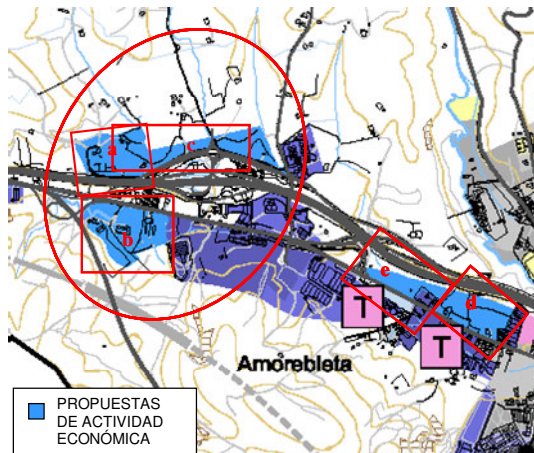

JARDUERA EKONOMIKOAREN GARAPEN BERRIEN
KOKAPENA (2007)

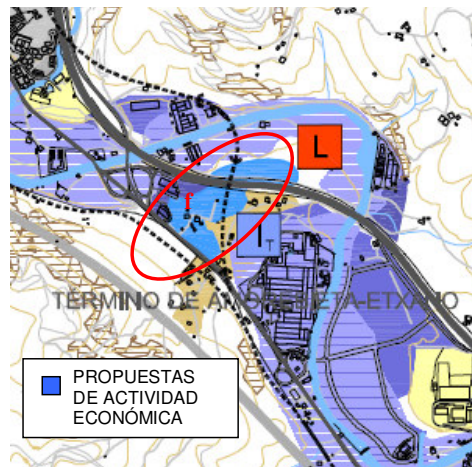
JARDUERA EKONOMIKOAREN GARAPEN
BERRIEN KOKAPENA (2009)

4.2.2.1.1.- Amorebieta-Etxano.

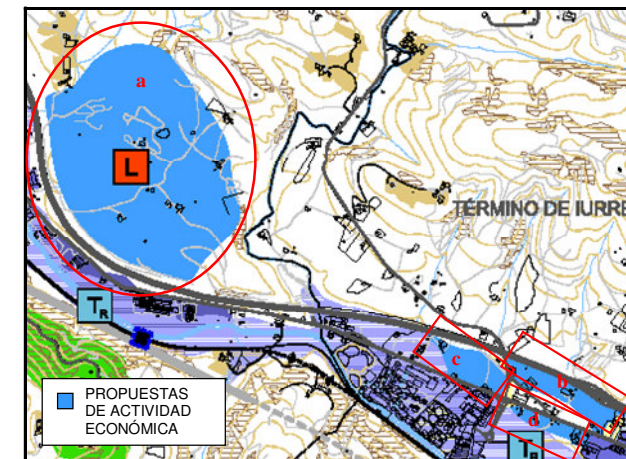
1. IRUDIA: 1. SEKTOREA, AMOREBIETA-ETXANO (2006)

“Nekazaritza eta abeltzaintzako ustategiei buruzko azterlanean” azaltzen diren azterketa eremuarekiko bateragarritasuna: “a” eta “c” gunea →1. eremua; “b” gunea →2. eremua; “d”gunea →4. eremua; “e”gunea→ 3. eremua

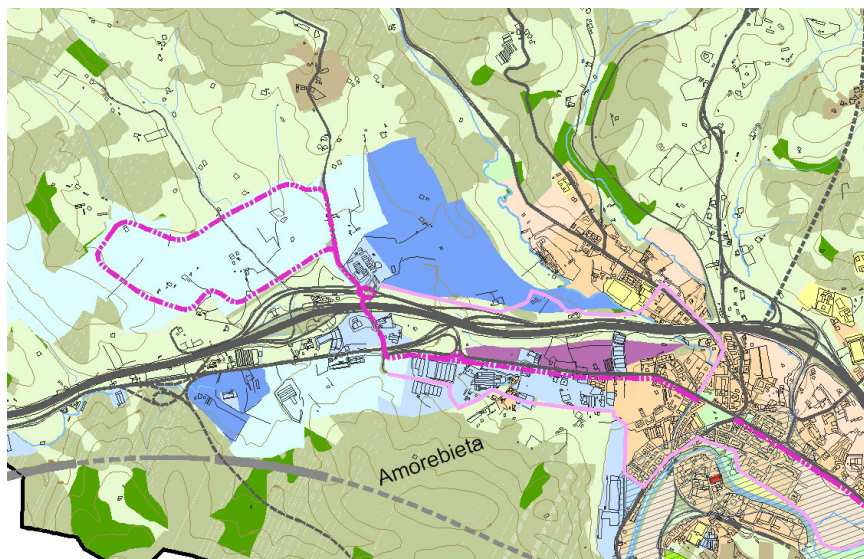
2. IRUDIA: 1. SEKTOREA, AMOREBIETA-ETXANO (2006)

“Nekazaritza eta abeltzaintzako ustategiei buruzko azterlanean” azaltzen diren azterketa eremuarekiko bateragarritasuna: “f” gunea →6. eta 7. eremuak;

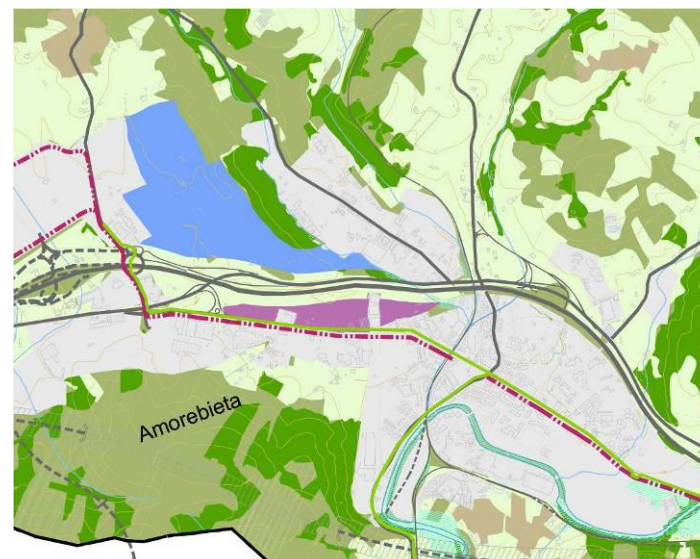
1. IRUDIA: 1. SEKTOREA, AMOREBIETA-ETXANO ETA IURRETA (2006)

“Nekazaritza eta abeltzaintzako ustategiei buruzko azterlanean” azaltzen diren azterketa eremuarekiko bateragarritasuna: “a” gunea→8. eremua; “b” gunea →10. eremua; “c”gunea →9. eremua; “d”gunea→ 11. eremua

4. IRUDIA: AMOREBIETA-ETXANO

Jarduera ekonomikorako okupazioaren muga eremua, 2007

5. IRUDIA: AMOREBIETA-ETXANO

Jarduera ekonomikorako okupazioaren muga eremua, 2009

Amorebieta-Etxano udalerrian, jarduera ekonomikoko mugako eremu berria eta erabilera mistoetarako (egoitzakoa eta tertziarioa) mugako bi eremu proposatzen ditu LZPk. Egitekoa den jarduera ekonomikoko mugako eremu berria, 37,37 Ha-koa eta eraikuntzak bakarrik 11,92, Ha har ditzakeena. Ibaizabalen igarobideko oinarritzko arterien (N-634 eta A-8) ondoko zirrikituko eremuetan kokaturik dago; horrek murriztu egiten ditu bertako ingurumen- eta paisaia-balioak, jasan duten zatikatzearen nahiz isolatzearen, inguruan industria-erabilerak eta hirigintzako garapenak egotearen eraginez.

Azken batean, proposaturiko eremuak bat datoz balio estrategiko handiko nekazaritza-lurzoruekin, Nekazaritzako eta Basoko LAPek egindako balorazioaren arabera, non baso autoktonoren bat tartekatzen den; hala ere, kokalekua ere aintzat hartu behar da, jarduera ekonomikoa egiteko alderik egokienean, haren topografia, azpiegituren inguruko irisgarritasuna eta beste garapen batzuekiko kokapena direla-eta. Horrenbestez, alde horrek eragozpen gutxiago ditu beste batzuekiko, bertan ezarri nahi den erabilerari dagokionez. Beraz, eragin ertainekoa dela ezarri da.

LZPren aurreko formulazioetan Amorebieta-Etxanorentzat ezarritako erabilera mistoko (egoitzazkoak eta hirugarren sektorekoa) eremuak nahiko ugariak ziren (1, 2 eta 3. irud.) eta kasu batzuetan honako gune hauei eragiten zieten: abian zeuden nekazaritza eta abeltzaintzako ustiategiak (1. SEKTOREko "a", "c", "d" eta "f" guneak eta 2006ko 2. SEKTOREko "a" gunea) hartzen zituzten edo interes arkeologikoko baliabideak (1. SEKTOREko 2006ko "b" gunea) izan zitzaketen ingurumen eta paisai baliodun guneei, hain zuzen ere. Eubatik hurbil kokaturiko 120 Ha ziren gutxi gorabehera, A-8 autopistaren iparraldean. Jarduera logistikoen garapen horrek balio estrategiko handiko nekazaritza lurren eremu zabal bat ukitzen du, eta kasu honetan, kokapen abantailatsua dute lehen jarduerari eusteari begira, 2005eko Erregistroaren barruko

ustiapenei dagokien azalera handiarekin, baita abeltzaintzako ustiapena bizitasun handikoa izatearen gaineko ageriko zantzuak ere. Gainera, oro har aparteko kalitatea du ingurumenaren eta paisaien aldetik, eta espazio zabal horren barruan, hostozabal autoktonoen hiru alde txiki eta interes arkeologikoko beste bat daude. Halaber, EAEko Igarobide Ekologikoen Sarearen Proposamenaren arabera, industrialde hori kokatuta dagoen zona elkarreragite-alde kritikoa da Urkiolako KIT eta Urdaibaiko Artadien KIT direlakoekin. Beraz, zona zabal horren behin betiko iragazgaizteak baliabide ugari galtzea ekarriko luke nekazaritzaren, paisaien eta ekologiararen aldetik.

LZPren 2007ko berrikuspenean, eremuak bira murriztu ziren (3. irud.); lehenengoa A-8ren hegoaldean, 2006ko proposamenaren “b” sektorearekin bat egiten zuena; bestea A-8ren iparraldean kokatu da, neurri handiak ditu eta jarduera ekonomikoetarako besterik ez da. Horixe da azken berrikuspenean irauten duen bakarra, eginean-eginean ere Amorebieta-Etxano inguruan jarduera ekonomikoak ezartzeko lekurik egokiena delako.

LZPren azken formulazioarekin (2009ko iraila), eta lehenago azaldutako baldintzatzaile guztiak aintzat hartuta, bi baizik ez dira LZPk proposaturiko erabilera mistoen okupazioaren mugako eremuak, guztira 7,83 Ha-koak, hiri garapenen eta A-8 autopistaren artean geratzen den espazio interstiziala hartuta.

Eremu horien zehaztapenak badu zentzua Ibaizabalgo igarobidean lehiakortasuna indartzeko estrategia orokorrean, eta udalerriak eginkizun nabarmena bete behar du.

Amorebieta-Etxanon proiektuaren arabera egin nahi diren garapenak, proposamena egokitu ondoren, Balio Estrategiko Handiko Landazabalen

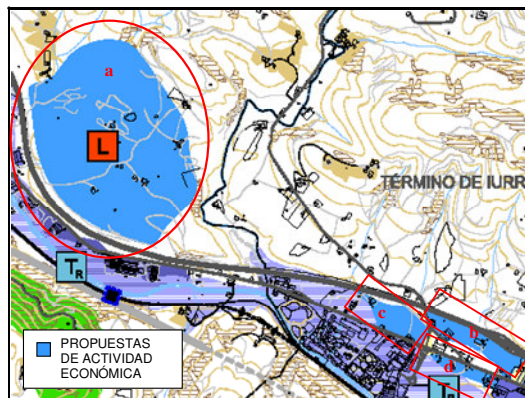
gainean dago, non nolanahi ere urbanizazio osoan errespetatu beharreko baso autoktonoren bat agertzen den. Hala ere, espazio horietako eragina ez da handiegia, zeren LZPren eremuko komunikabide nagusien alboko espazio interstizialak okupatzen baititu.

Amorebieta-Etxanoko okupazioaren mugako eremuen proposamenek ez dituzte inola ere ukitzen Fauna eta Flora Intereseko Aldeak.

Erabilera mistoetarako proposaturiko mugako eremuaren mugaketa bat dator 2005eko EAEko higadura maparen arabera ageriko higadura duen eremu txiki batekin, baina hala ere, ez da ezarri Nekazaritzaren nahiz Abeltzaintzaren eta Ingurumen Naturalaren LAPen alde higagarrien edo higadura arriskua duten aldeen mugaketarik.

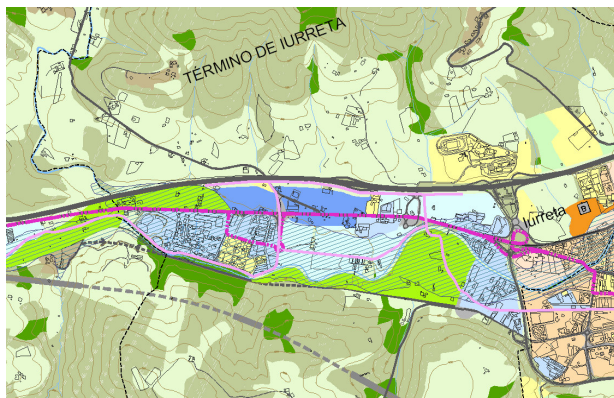
Horrenbestez, eremuaren eragin orokorra ertaina dela ezarri da.

4.2.2.1.2.- Iurreta.

1. IRUDIA: 1. SEKTOREA, AMOREBIETA-ETXANO ETA IURRETA (2006)

“Nekazaritza eta abeltzaintzako ustiategiei buruzko azterlanean” azaltzen diren azterketa eremuarekiko bateragarritasuna: “a” gunea→8. eremua; “b” gunea →10. eremua; “c”gunea →9. eremua; “d”gunea→ 11. eremua

2. IRUDIA: IURRETA (2007)

3. IRUDIA: IURRETA (2009)

LZPren aurreko proposamenetan, mugako hainbat eremu planteatzen ziren lurretan jarduera ekonomikoetarako, eta bertan, hutsik zeuden espazioak okupatzen ziren jarduera ekonomikoko industrialdeen eta azpiegituren inguruan.

Azken berrikuspenean (2009) LZPk lurretari begira egindako aldaketek berekin dakarte aurreikusitako hiru hazkunde eremuen mugen berregokitzapena, betiere uholde arriskua duten eremuen mugaketara moldatuz, perimetroa pixka bat aldatuz eta, ondorioz, multzoaren eremu osoaren azalera apur bat handituz. Aldaketek ez diote nabarmen eragiten aurreikusitako ingurumen eraginari; edonola ere, eragin hori maila txikikoa izango dela aurreikusten da, komunikazio bideen artean duen kokapen estrategikoagatik.

Hauxe da LZPk jarduera ekonomikoen okupazioaren mugako eremu horien bidez egiten duen proposamena: hainbat espezializaziotako sektoreetako industri enpresa txikiei eta ertainei tokia uztea, bigarren belaunaldiko industri espezializazioko aldeak finkatzeko asmoz. Gainera, biztanle-gunetik kanpora kokatuta dagoenez gero, tradizioaren arabera jarduera ekonomikoak ezartzeko espazioan eta DEEko komunikabide garrantzitsuen inguruan (A-8 autopista, N-344 eta BI-3332), maila txikiko erabilera logistiko batekin osa daiteke.

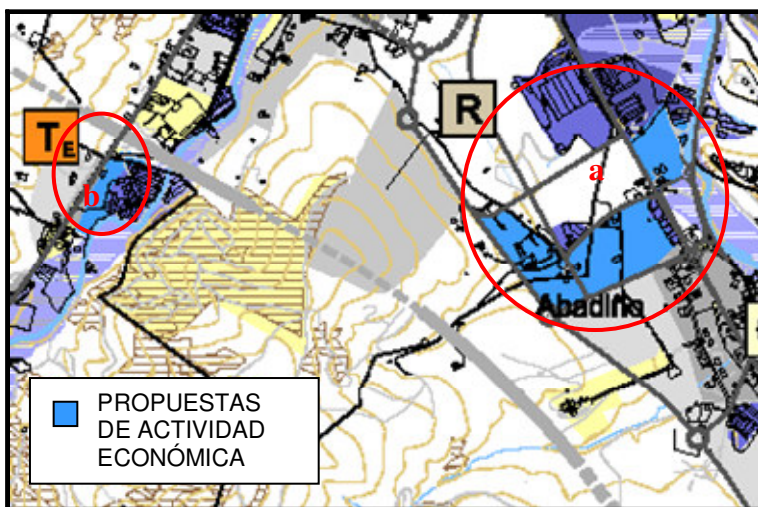
Mugako eremuaren proposamenak ukituriko lurzoruak Balio Estrategiko Handiko Landazabalak dira, hirigintzaren eta azpiegituraren gaineko hainbat garapenen artean bakartuta gelditu direnak, non urbanizazioa nolanahi ere errespetatu beharreko baso autoktono batek irauten duen. Babes hori sektorearen garapenarekin bateragarria ez bada, konpentsazio neurriak hartu

behar izango dira, esate baterako eremuaren mendebaldean Ibaizabal ibaiaren eskualdeko ibarreko baso eremu baten eraberritzea.

Horrenbestez, eremuaren eragin orokorra baxua dela ezarri da.

4.2.2.1.3.- Durango.

1. IRUDIA: 4. SEKTOREA: ABADIÑO, DURANGO ETA IZURTZA
(2006)

“Nekazaritza eta abeltzaintzako ustategiei buruzko azterlanean”
azaltzen diren azterketa eremuarekiko bateragarritasuna: “a”
gunea→21. eremua

2. IRUDIA: DURANGO (2007 ETA 2009)

Durango eta Abadiño artean kokaturiko lurretan, Eguzkitza inguruan hain zuzen, jarduera ekonomikoaren okupazioaren mugako eremu bat proposatzen du LZPk Durangorako, eta eremu horrek jarraipena du Abadiñon kokaturiko izen bereko industrialdean. Eremu berriaren mugaketak bi udalerriotako lurrak ditu.

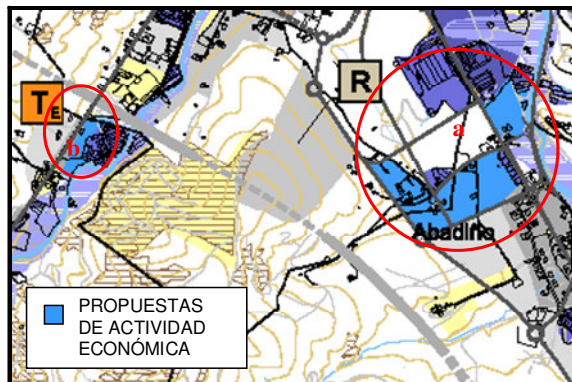
Okupazioaren mugako eremuaren garapenak, udalaren erabakiaren zain dagoenak, irizpide bateratuak izan behar ditu antolamendu formalari, gune librean sistemei eta, gehienbat, bide-azpiegiturei dagokienez, betiere hura dagoen ingurunearen irisgarritasunari soluzioa bilatu nahirik.

Balio estrategiko handiko landazabaletan eta trantsizioko landa paisaietan dago garatuta eremua, Durango eta Abadiñoko hiri lurzorua jarraipenean dauden espazio interstizialetan. Hortaz, ingurumen eragin baxua dela ezarri da ingurune horretan.

4.2.2.1.4.- Izurtza

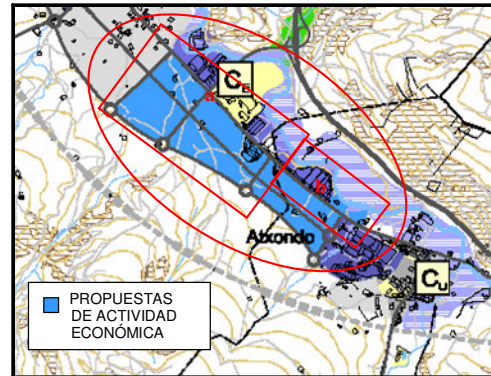
LZPk ez du mugako eremurik proposatzen ekonomi jarduerak garatzeko.

4.2.2.1.5.- Abadiño

1. IRUDIA: 4. SEKTOREA: ABADIÑO ETA
DURANGO (2006)

“Nekazaritza eta abeltzaintzako ustiatuei buruzko azterlanean” azaltzen diren azterketa eremuarekiko bateragarritasuna: “a” gunea→21. eremua

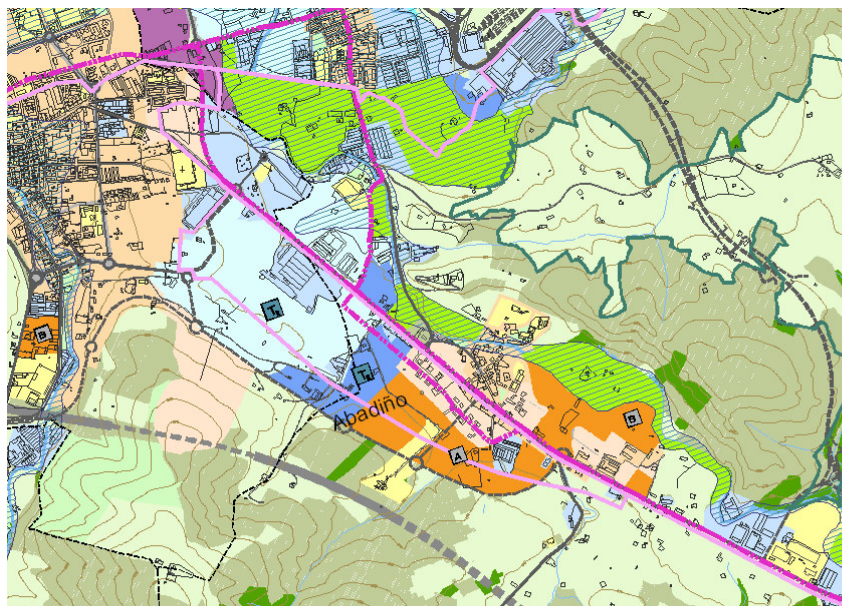
2. IRUDIA: 5. SEKTOREA: ABADIÑO ETA
ATXONDO (2006)

“Nekazaritza eta abeltzaintzako ustiatuei buruzko azterlanean” azaltzen diren azterketa eremuarekiko bateragarritasuna: “a” eta “b” guneak→28. eremua

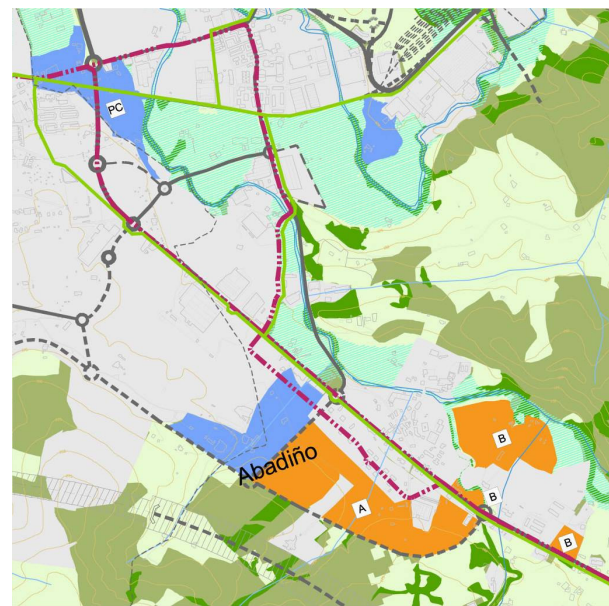

3. IRUDIA: 3. SEKTOREA: ABADIÑO (2006)

“Nekazaritza eta abeltzaintzako ustiatuei buruzko azterlanean” azaltzen diren azterketa eremuarekiko bateragarritasuna: “b” eta “d” guneak→18. eremua; “c” gunea→19. eremua; “e” gunea→20. eremua; “f” gunea→17. eremua;

4. IRUDIA: ABADIÑO (2007KO PROPOSAMENA)

5. IRUDIA: ABADIÑO (2009KO PROPOSAMENA)

LZPren azken berrikuspenean (2009) Abadiñoko jarduera ekonomikoak okupatzeko mugako eremuaren proposamenek zirrikituko eremuak okupatzen dituzte, hiri- eta industria-okupazioaren ikuspegitik esku-hartze oso handiko eremu batean Durango udal-mugartearekiko jarraipenean. Horrenbestez, hiri-egituraren eta lurraldearen zentzuzko nahiz ordenaturiko okupazioaren ikuspegitik proposamen egokiak izan daitezke, baita balio estrategiko handiko nekazaritza lurzorua direnean ere, Nekazaritza eta Basoko LAPen ezarritako kategoriaren arabera, eta eremu horretarako eragina txikia dela ezarri da horregatik.

Durango eta Abadiñoko udal lurrak partekatzen dituen proposaturiko mugako eremuak ez ditu inola ere ukitzen flora eta fauna intereseko espazioak, eta higadura prozesurik ere ez dago bertan.

Aurreko proposamenetan, Durangorekin batera elkarbanatutako eremu horretaz gainera (4. SEKTOREA), beste muga eremu bat ezartzen zen (5. SEKTOREA) udalerriaren hegoaldean eta Atxondorekiko jarraipenean eta espazio interestizialak hartzen zituen beste muga eremu bat (3. SEKTOREA) hiri eta industri okupazioaren ikuspuntutik esku-hartze handiko esparru batean.

Sektore horretan (3. irud.), “a”, “b” eta “d” gunek honako lekuetan planifikatzen dira: ekialdean Solozabal eta mendebaldean Zumelegi ibaien uholde orbanaren barruan dauden lursailen gainean, betiere Euskal Autonomia Erkidegoko Ibai eta Erreketako Ibarrak Antolatzeko Lurralde Arloko Planarekin bat etorritik.

Beste alde batetik, “a” eta “c” gunetan proiektatutako poligonoetako nolabaiteko interferentzia ikusten da berreskuratu beharra duten zenbait

ibaitako ibarrekin. “B” gunean antzeko zerbait gertatzen da, alde batera utzita kasu horretan prebentzio neurriek garrantzitsuagoak izan behar dutela, ibarretan ondo zaindutako landaretza duten ibaietako ibarrak direnez gero. Azkenik, “e” guneak (20. eremua) ingurumen kalitate handia dauka (gainerako guneen aldean handia), gune urbanizatutik kanpo geratzen delako eta ondo kontserbatutako ibar batek mugaturik dagoelako.

Ukipen faktore guztiak eta aurreikus daitezkeen natur arriskuak aintzakotzat hartuta, “a”, “b” eta “d” guneetan proposatutako jarduketek eragin kritikoa eragiten dutela pentsatu zen; beraz, alternatiba bideragarria gauzatu beharra dago. Eraginaren maila ertaina da “e” gunean eta txikia “c” eta “f” guneetan.

5. SEKTOREko “a” gunea interes geologikoa daukan eremu baten gainean kokatzen da zati batean eta, gainera, landaretza autoktonoko basoak estaltzen ditu; aldi berean, nolabaiteko berreskuratzea behar duten ibaietako ibaiekin nolabaiteko interferentzia dago, bai eta baso multzoek okupatutako balio estrategiko handiko lurzoruekin. Eremu horretan ia ez da esku-hartzerik izan eta gutxi dira ustiapenen erregistroaren barruan sartutakoak. Eremuak ingurumen eta pasai kalitate ona dauka.

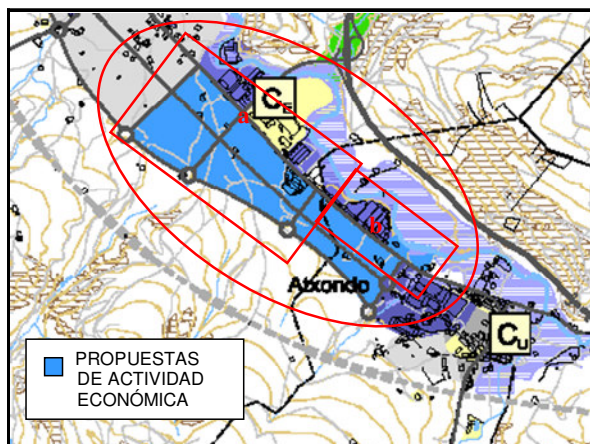
“B” gunean proposamenetik baztertu beharko lirateke Euskal Autonomia Erkidegoko Uholde Arriskua Prebenitzeko Plan Osoaren kartografian uholde arriskupeakotzat hartzen diren puntu batzuk. Aldi berean, azken gune horretan aurrera eramandako azken proiektua bereizi behar da berreskuratze premia tuen ibaietako ibarretatik; hori dela eta, sektore osoari begira, eragina oso negatibotzat jo da eta horrexegatik ezabatua izan da.

LZPren azken berrikuspenak jarduera ekonomikoen okupazioaren muga eremu guztiak baztertzen ditu Abadiñoko hirigunearen inguruan, horien

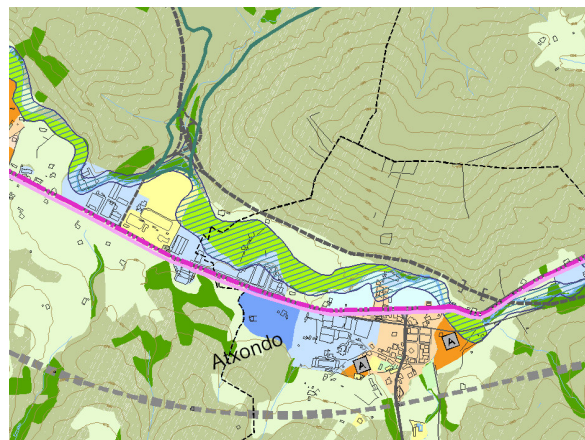
eraginagatik; bakar-bakarrik eutsi zaio Durangoko udal mugartearen jarraikortasunean kokatutako eremuari.

4.2.2.1.6.- Atxondo.

1. IRUDIA: 5. SEKTOREA: ABADIÑO ETA ATXONDO
(2006)

“Nekazaritza eta abeltzaintzako ustategiei buruzko azterlanean” azaltzen diren azterketa eremuarekiko bateragarritasuna: “a” eta “b” gunek→28. eremua

2. IRUDIA: ATXONDO (2007)

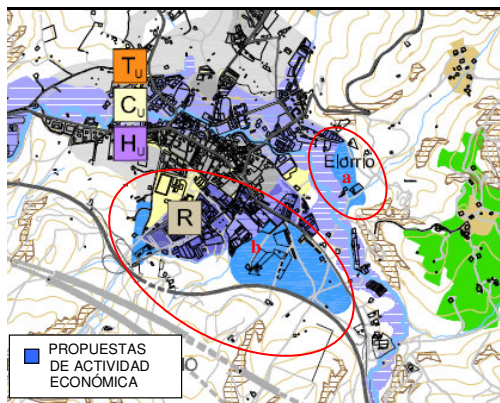
3. IRUDIA: ATXONDO (2009)

LZPren aurreko proposamenetan (2006), jarduera ekonomikoko espazioak proposatzen ziren Atxondoko udal-mugarterako, eta horien ezaugarri nagusia mendebalderantz duten kokapen lineala da; izan ere, egoitzako beste sektore batzuekin batera, jarduera gutxi deneko alde baten gaineko eremu handia okupatzen zuten (200 Ha).

Azken LZPren proposamenean (2009), jarduera ekonomikoaren mugako eremu bat kendu da, ingurumenaren eta paisaiaren aldetik kalitate ona duten lurak okupatu direlako, hain zuzen Nekazaritza nahiz Abeltzaintzako LAPek balio estrategiko handiko landazabaltzat hartzen dituenak eta baso autoktonoak biltzen dituenak. Horregatik, ingurumen eragin onartezina dela ezarri da.

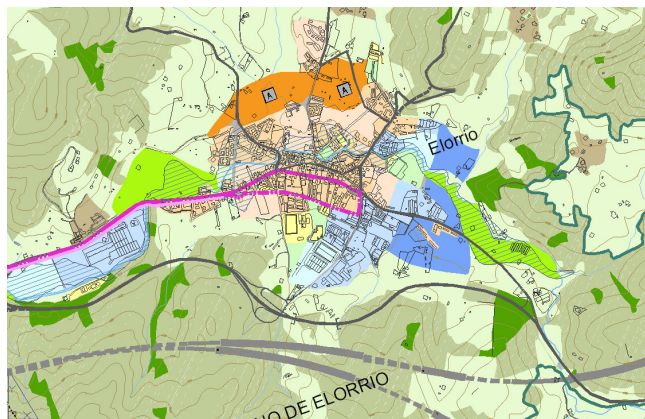
4.2.2.1.7.- Elorrio

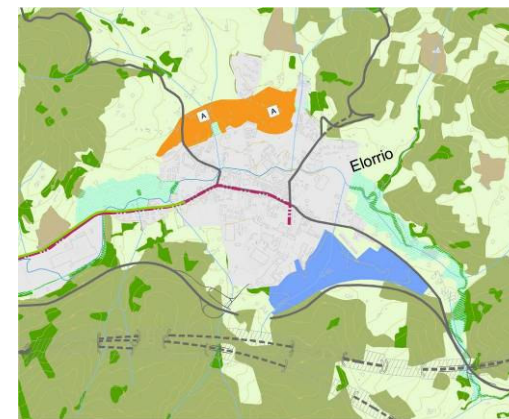
1. IRUDIA: 7. SEKTOREA: ELORRIO (2006)

“Nekazaritza eta abeltzaintzako ustiategiei buruzko azterlanean” azaltzen diren azterketa eremuarekiko bateragarritasuna:

“a” gunea→34. eremua; “b” gunea→33. eremua;

2. IRUDIA: ELORRIO (2007)

3. IRUDIA: ELORRIO (2009)

LZPk Elorriori begira egindako lehendabiziko formulazioan, 2006an, jarduera ekonomikoetara bideratutako hazkunde berriei buruzko bi proposamen aurkeztu ziren. Elorrioko hirigunearen ekialdean kokatutako poligonoa, “a” gunea (34. eremua) esku-hartze txikiko ingurune batean dago; hori bai nekazaritza eta abeltzaintza arloko bizitasun urria dauka eta indarreko hirigintza plangintzan industri erabilerako lurzoruen ondoan azaltzen da.

“B” guneari dagokionez (33. eremua), 50 Ha inguruko azalera handia da, komunikazio azpiegituren eta udalerriko hiri nahiz industri eremu batzuen artean kokatua; horren ondorioz, erabilerak nahastu dira eta horrek ingurumen balioa eta paisai kalitatea murriztu ditu nabarmen. Neurri handi batean poligonoa balio estrategiko handiko lurzoruen gainean instalatzen da; edozein kasutan ere, lurzoruaren laurden bat baino ez zaie lotzen 2005eko erregistroan adierazitako nekazaritza edo abeltzaintza ustiatuei. Azkenik, nabarmendu beharra dago horren barruan interes arkeologikoa duen esparru bat dagoela; horrek hazkunde berriarekin dituen bateragarritasunak aztertu behar izango dira xehetasun proiektuan.

Azaldutakoa dela eta, “a” gunearentzat eragin ertaineko maila ezartzen zen eta txikikoa “b” gunearentzat.

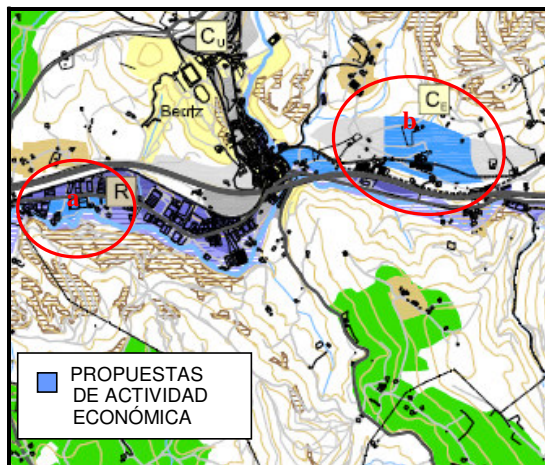
LZPren proposamen berriak (2009ko iraila) 2007koekin konparatuz, jarduera ekonomiko bat mugatzea dakar berekin hirigunearen ipar aldean, baita hegoaldean dagoeneko finkatuta dauden doikuntzak ere, baina aldaketa morfologiko txikiak ditu. Ipar aldea baztertzek garapenetik askatzen ditu jarduera gutxi izan deneko landa eremuak, baina nekazaritza jarduera txikikoak dira. Inguruko garapenaren muga berriek hazkunde koherenteagoa dakarte azaleraren kontzentrazioari eta lurren okupazioari dagokionez; izan ere, lur horiek eta balio estrategiko handiko landazabalak dira Nekazaritza-abeltzaintzako Lurralde Egitamu Sektorialean eta nekazaritza jarduera txikia

dute, hirigunearen eta BI-632 errepidearen artean daudelako. Hori guztia lagungarria izan da erabileren nahasketa bat sortzeko, eta nahasketa horrek nabarmen jaitsarazten du paisaiaren kalitatea eta ingurumenaren balioa. Beraz, eragin baxua duela ezarri da.

SPRILURen (Industri eraikuntzak eta lurzorua sustatzeko sozietate publikoa) ekimen bat jaso da LZPn, Elorrioko Pulla eremuan industri lurzoruaren sustapen publikoa burutzeari buruzkoa. Oraingo industri lurzoruaren alboko lurak dira, saihebidetik hurbil, eta horrek erraztu egingo luke ibilgailu astunak sartzea. Bestalde, hutsik dagoen lur gutxi dauka Elorriok eta lurak ez dira alubialak eta ez dute balio agrologiko handirik: zatirik handienak belar-bazkako larreek okupatuta daude, kalitate paisajistiko handirik gabeko larreek. Mugaketaren barruan, presuntzio arkeologikoko zona bat sartu da, Ibarguen dorretxearekin bat datorrena, eta hori zaindu egin beharko da indarreko legerian ezarritakoarekin bat etorritz. Larrazabal baserria, LZPk mugako eremu horretarako eginiko proposamen berriarekin, edozein eragin motatik baztertuta dago, eremua BI-322 errepidearen bestaldean dagoelako. Mugaturiko eremua oraingo eraikuntzetatik bereizita dago eta gunee libreen alde bat bermatzen da etxebizitzaren inguruan.

4.2.2.1.8.- Berriz.

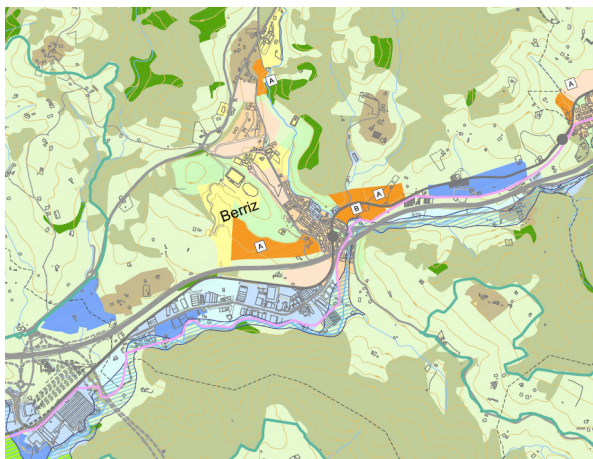

1. IRUDIA: 6. SEKTOREA: BERRIZ ETA
ZALDIBAR (2006)

“Nekazaritza eta abeltzaintzako ustiatagiei buruzko
azterlanean” azaltzen diren azterketa eremuarekiko

bateragarritasuna: “a” gunea→22. eremua;

“b” gunea→24. eremua;

2. IRUDIA: BERRIZ (2007)

3. IRUDIA: BERRIZ (2009)

LZP idaztearekin batera, Berrizko Udalak aldaketa hau izapidetu du: Berrizko planeamenduko arau subsidiarioen aldaketa zehatza, Berrizburuko inerteen hondakindegiko azpiegituren sistema orokorra kentzeko, 2009ko apirilaren 24ko Foru Aginduaren bidez behin betiko onetsia. Aldaketari buruzko dokumentuak 8,92 Ha-ko azalera mugatzen du azpiegituren sistema orokor gisa, eta horietatik 6,62 Ha gune librean tokiko sistemarako erabiltzen dira eta 2,30 Ha eskualdeko etorkizuneko hiltegia jartzeko eta jarduera osagarrietarako. Hiltegia jartzeko aldaketa horretan proposaturikoa baino azalera handiagoa biltzen du LZPk, jarduera ekonomikoen okupazioaren mugako eremu berriaren zatiaren barruan, halako moldez non balizko egokitzapenak egin ahal izango baititu planeamenduak.

Era berean, interes berezikotzat jotzen da hainbat alegazioren proposamena, hots, natur eta landa ingurunearekin lotutako jardueren ikerketa, garapen eta berrikuntzarako alde bat mugatzea, hiltegi berriaren sinergia baliatuz. Horretarako, jarduera ekonomikoen okupazioaren mugako eremua handitu egin da udalerriko mende balderantz.

Proposamenak balio estrategiko handiko lurzoruak eta trantsizioko landa paisaiak okupatzen ditu Berrizen eta Aitua auzoaren ingurunean, baita hiri lurzoruak ere. Komunikabideen azpiegitura nagusietatik hurbil daudenez gero, eragin ertaina dela ezarri da, zeren eta, proiektuak zekarren moduan, Eskualde Egituran bere bizigarritasunagatik eta lur horietan dauden ustiapenen modernizazio mailagatik nabarmentzen baita, baita paisaien eta ingurumenaren kalitateagatik ere. Oro har kalitate oneko ingurumena da, baina pixka bat txikiagoa da hegoaldeko heren batean, trenbideak mugaturiko espazioan, erabilera nahasketa handiagoa dagoelako bertan.

LZPren aurreko formulazioetan (2006) Berrizko udal-mugarrean egitekoak ziren jarduera ekonomikoen proposamenak, zati handi batean, Solozabal ibaiaren uholde-arriskuko gunean ("a" gunea) zeuden, Euskal Herriko Uholdeen Prebentzioko Plan Integralaren arabera. Halaber, landazabaletan

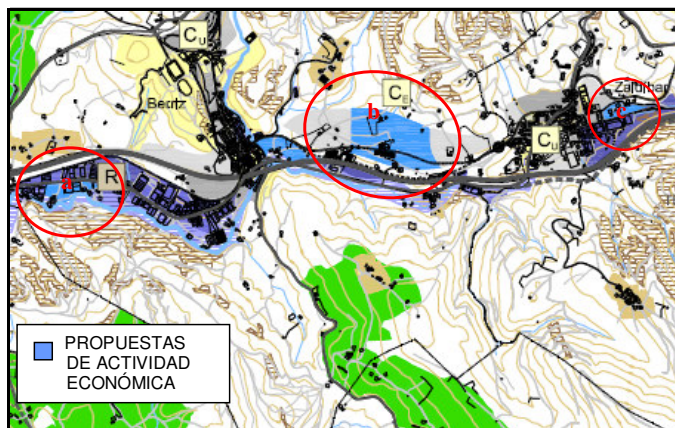
egingo litzateke industrialdea, baina kasu honetan, beste jarduera ekonomiko batzuekin lotutako erabileren hedapen naturaleko alde bat har daiteke aintzat, dagoeneko finkatuta dagoen industri lurzoruen alboan dagoelako.

Udalerriaren ekialdean planteaturiko “b” gunea, neurri handi-handikoa, eremu funtzionalean nabarmentzen zen landazabal eremu baten gainean proiektatu zen, lur horietan kokatutako ustategien bizitasun eta modernizazio maila dela eta. Pasai eta ingurumen kalitatea, oro har, ona da; pixka bat txikiagoa trenbidearen mugakidea den hegoaldean, erabileren nahasketa handiagoa dagoelako. Proposamen honetarako aurreikusitako eragina handitzat jotzen zen; hori dela eta, LZPri 2007an egindako berrikuspenean egokitu zen.

Fase horretan Berrizko ekialdean eta A-8aren iparraldean proposatutako muga eremuaren berregokitzapen txiki bat planteatu zen, azaleraren hazkunde txiki batekin; horrela, balio estrategikoko landazabala libre utzi da eta hegoalderago dauden eta balio txikiagoa duten eremuak okupatu dira, A-8ren eta trenbidearen artean daudelako.

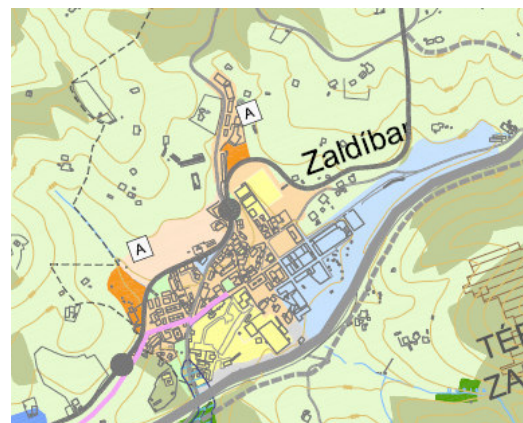
Edozein kasutan ere, proposamen horrek eragin handia zeukanez, LZPren azken berrikuspenean osorik ezabatu da eta antzinako hondakindegia eta Berrizko hirigunearen artean kokatutako muga eremuaren ordeztatua izan da.

4.2.2.1.9.- Zaldibar.

1. IRUDIA: 6. SEKTOREA: ZALDIBAR (2006)

“Nekazaritza eta abeltzaintzako ustiatuei buruzko azterlanean” azaltzen diren azterketa eremuarekiko bateragarritasuna: “c” guinea→27. eremua;

2. IRUDIA: ZALDIBAR (2007)

3. IRUDIA: ZALDIBAR (2009)

Zaldibarri dagokionez, aldaketarik nabarmenena jarduera ekonomikoaren okupazioaren mugako eremu bat kentzea da, LZPren aurreko bertsioetan (2006) proposatzen zena, hirigunearen mendebaldean Zaldibar eta Berriz artean berriki antolaturiko lurzoru batean. (“c” gunea 6. sektorean)

Zaldibarko hirigunearen ekialdeko “c” gunea komunikabide batzuek mugaturiko eremu interstizial baten gainean kokatzen zen. Bere kokapena dela-eta hain desegokia den eremua da, hiri erabilerak zabaltzeko; beste alde batetik, nekazaritza eta abeltzaintza jarduera murriztu da oso. Hala eta guztiz ere, paisai ezaugarri bereziak dituen ingurune batean hiri jarraitasun bat sortzea ekarriko luke, kontserbatzea merezi duen igarobideko landa paisaia batean.

4.2.2.1.10.- Garai

LZPk ez du mugako eremurik proposatzen ekonomi jarduerak garatzeko.

4.2.2.1.11.- Mañaria

LZPk ez du mugako eremurik proposatzen ekonomi jarduerak garatzeko.

4.2.2.1.12.- Eraginaren matrizea eta ondorioak.

Durangoko eremu funtzionalean jarduera ekonomikoaren okupazioaren muga eremuetarako proposamenak aldaketa garrantzitsuak izan ditu berrikuspenetan, betiere eraginari dagokionez. 2006ko proposamenaren aldean, eremuen kopuru handia ezabatu da eta horrek ingurumen eraginaren murrizketa garrantzitsu eta orokorra dakar Durangoko eremu funtzionalean, bereziki balio estrategikoko nekazaritza lurzoruen okupazioa nabarmen murrizten delako. Halaber, murrizketa horien ondorioz, paisaiak ukipen gutxiago izango ditu eta murrizketok zenbait kasutan lagunduko dute (esate

baterako Abadiño-Atxondoko ardatzean) konurbazio arriskua apaltzen eta lurraldearen ikus iragazkortasuna handitzen.

Beste alde batetik, eremu batzuen mugetan aldaketak egin dira, horiek lurraldean koherentzia handiagoarekin txertatzeko; horrek morfologia edo trazatu aldetiko berregokitzapenak besterik ez ditu ekarri eta kasu batzuetan azalearen hazkunde apal-apalak. Aldaketa horiek ez dute ukipen larririk edo kritikorik ekarri inola ere, hirigintza plangintzaren aurreko faseetan aurreikusitako ukipenak murrizten dituztelako.

Egindako azterketaren ondoren, ondorioztatzen da balio estrategiko handiko landazabalen azalaren okupazio potentziala izaten dela aurreikusitako jardura ekonomikoaren muga eremuek sorrarazten duten ingurumen eraginik ohikoena.

LZPren ondoz ondoko formulazioen ostean eta alegazioak aztertu ondoren, egungo (2009) proposamenera iritsi gara, eta proposamen horixe da, DEEren garapen ekonomikorako aurreikusitako beharrianak beteta, iraun egin duena. Esku-hartze gutxiko eremuak dira, proposamenak isolatze-prozesuen eraginpeko zirrikituetan kokatuta, oraingo hiri-egiturari eta bide-sareari dagokienez, eta horrek eraginak izango ditu habitatean eta paisaian. Nolanahi ere den, proposaturiko okupazioaren muga eremuen garapenen bat aurrera eramanez gero, gune bakoitzean izango den ukipena modu egokian baloratu behar izango da ingurumen eraginari buruzko azterlana eginez, betiere LAAek eta LZPk berak ezarritako irizpideekin bat etorritik; gauzak horrela, zehatz-mehatz aztertu behar izango da landa guneari, oro har, eta nekazaritza nahiz abeltzaintzako jarduerari, bereziki, dakarkieten ukipena.

Jarduketan garapen zehatzak proposatu diren okupazioen mugako esparruetan zehaztu behar dira; horiek hurrenez hurren finkatzen joango dira DAFeko jarduera ekonomikoen garapeneko beharrianen arabera. Proposamen horren xedea garapen horien kokapenerako ezaugarriarik onenak aurkezten dituzten DAFeko esparruak mugatzea da, hots, DAFeko gainerako arloak garapen sakabanatuen ezarpenetik babestuz.

Halaber, gizakiei eta ekonomiari sortzen zizkieten arriskuak kontuan hartuta, arreta berezia jarri zaie uholde-arriskuko eremuetan kokatuta zeuden proposamenei. Hain zuzen ere, LZPk debekatu egiten du 500 urteko itzultze-aldiari dagokion kotatik beherako industria-nabeak instalatzea. Horrenbestez, kasu batzuetan, jarduera horien azalera berriro dimentsionatu behar izan da, eta beste zenbait kasutan, berriz, neurri eraginkor bakarra aukera bideragarria aurkeztea izan da.

Halaber, proposamen guztiak Fauna eta Florako Intereseko Aldeetatik kanpora gelditzen dira, eta DEEn arriskuan dauden espezie guztientzako eragina galarazi da. Horien artean, Bisoi Europarra nabarmentzen da. Proposaturiko eremuak, oso-osorik, Nekazaritza nahiz Abeltzaintza eta Ingurune Naturalaren LAPen zehazturiko alde higagarrietatik kanpora daude kokatuta.

Laburtzeko, faktoreen zuhaitza eta ekintzen zuhaitza gurutzatzearen matrizea aurkezten da, eta horrek aukera emango du LZPko jarduera ekonomikoetarako lehentasunezko eremuen proposamen berrien eraginpeko azpisistemetako elementuak agerian jartzeko. Era berean, eraginaren laburpen-mapa egin da, jarduera ekonomikorako eta egoitzako garapen berrien proposamenen multzoan oinarrituz, eta hori 4.2.2 epigrafearen amaieran agertzen da.

4.2.2.2.- Egoitza-mugako eremu berrien proposamenak.

Durangoko Lurraldearen Zati Planaren helburu nagusienetarikoa bat, izan ere, kudeaturiko Eskualde Egiturako udalerrietariko bakoitzaren egoitza-lurzorua eskaintza bermatzea da; horrela, LAAetan esaten denez, etxebizitza duinerako eta egokirako konstituzio-eskubidea hurbilago egongo da biztanleengandik. Horretarako, Lurraldearekiko Zati Egitamua Eskualde Egiturako udalerrira bakoitzean sortu beharreko etxebizitza kopurua kalkulatu du, 2008-2024 aldirako. Hain zuzen ere, udalerrietako dinamika demografikoa eta etxebizitza-merkatuaren bilakaera aztertu ondoren, LAAetan ezarritako irizpideak aplikatzen ditu, etxebizitza-beharrianak kuantifikatzeko: lurralde-ereduaren eraginak, aurreikusitako hazkunde demografikoa, familien batez besteko tamainaren aldaketak, eskaintzaren zurruntasuna eta bigarren egoitzaren osagaia.

Eskualde Egiturako beharrianen arabera egoitza-garapen berrien proposamen batek, zalantzarik gabe, eragin ona izango du azpisistema sozioekonomikoaren multzoan, eta, beraz, arlo hori ez da nabarmenduko, proposaturiko eremuen balorazio xehatua egiteko orduan. Ingurumeneko eraginei dagokienez, jardura ekonomikorako lurzorua proposamenen kasuan bezala, egoitza-hazkunde berrietan ingurumeneko eragin txarrik ohikoena, izan ere, landazabal-eremuetan kokatuta egotea izango da. Hortaz, kasu batzuetan egoki iritzio zaio hazkunde-proposamenen dimentsioak eta dentsitateak ostera ere planteatzeari, lurzorua zentzuzko erabilera benetakoa izateko, batik bat ingurumen-kalitaterik handieneko eremuetan, LZPren filosofiari jarraituz.

Beste eragin bat ere detektatu da, era berean aurreikusitako ekonomi jarduerako mugako eremuetan komuna, eta horri arreta ahalik eta handiena jarri zaio; eragin hori, hain zuzen ere, proposamen batzuk uholde-arriskuko eremuetan kokaturik egotea izan da. Lurraldearekiko Zati Egitamuaaren araudiak berak azpimarratu egiten du lurzorua erabilera ezegokien ondoriozko arrisku naturalak murriztu behar izatea, eta, beraz, hirigintza-garapen berriak uholde-arriskurik gabeko eremuetan kokatu beharko dira. Horregatik, ehun urteko itzultze-aldiak zituzten eremuetako hazkunde berrietarako proposamenak kendu egin dira, Euskal Autonomia Erkidegoko Ibai eta Erreka Ertzen Antolamendurako Lurraldearen Arloko Planean ezarritakoaren arabera.

LZPren tramitazioan zehar ibaien ertzetan, baso txiki autoktonoetan eta interes geologiko eta arkeologikoko aldeetan eraginak dituzten proposamenak ikusi eta landu dira. Kasu horietan guztietan helbururik behinena artapena izan da eta horrela dago ezarrita Lurraldearen Zatiko Planaren beraren arautegian bertan, adibidez bere 27. artikuluan: “Durangoko LZPren inguru natural eta landa esparruaren antolamenduko kategorien babes gradua, baldintza gainjarriak, ingurumenaren hobekuntzarako ekintzak eta inguru naturaleko osagai nabarmen eta aipagarriak”.

Behin betiko onetsitako Trenbide Sarearen LAPek ezarri du AHTren trazatua, Eusko Jaurlaritzak egin eta 2001eko apirilaren 9ko EHAA-n argitaratua. LAP horretako trazatua ezarriko du LZPk, EHLABren manuzko txosten lotesleak exijiturikoarekin bat etorritik.

AHTren azpiegituraren trazatuaren proiektua eta burutzapena, non obrak ingurumeneari duen benetako eragina ebaluatzea bidezkoa den, Sustapen Ministerioaren ADIFren mende dago zuzenean. Hala ere, AHTren azpiegitura

garatzen den natur eta landa ingurunearen hauskortasun handiaz ohartarazten du LZPk, eta hori kontuan hartu beharko da eraikuntza-obraen garapenean; hartarako, zuzenketa neurri egokiak hartuko dira.

Bidezkoa da aipatzea AHTk DEEn dakarren eragin akustikoa; izan ere, egoitzako zenbait garapen AHTren trazatutik hurbil daudenez, bereziki Izurtza, Durango, Atxondo eta Abadiño udalerrietan, garapenerako edozein proposamen zehatzetarako ingurumen azterlanaren eraginari buruzko azterlanak aintzat hartu eta egin beharko dira.

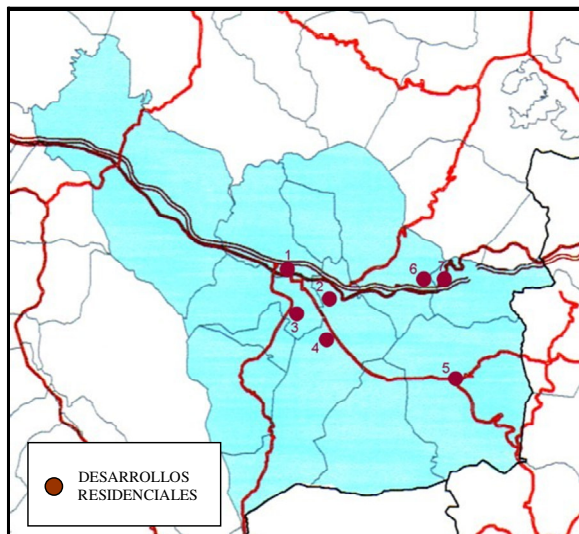
Jarduera ekonomikoetarako okupazioan proposaturiko mugako eremuekin bezala eta Balio Estrategiko Handiko landazabal horietan izandako eragin negatiboa zelanbait arintzeko, lurzoruan eta lehen sektoreko jardueran izandako eragina duen erabilera aldaketa dela-eta, zenbait eremu lehengoratzeari planteatzen du LZPk, LZPk berak okupaziorako proposaturiko mugako eremu berrien mugaketaren ondorioz. Eremu horiek EEren berezko ingurumen eta paisaia intereseko balio estrategiko handiko landazabalen eremuak dira, dokumentu honek mugatuak, neurri handi batean uholde-arriskua dutenak eta hiri jarraipen hausteko oinarrizko eginkizuna betetzen dutenak. Hala, galarazi egiten da haran osoan zehar eraikitako fatxada bakarra sortzea, eta bereziki N-634 errepidearen inguruan. Eremuok Ingurumen Intereseko Hiri Inguruko Landazabalak dira.

Ondoren, egoitza-hazkundearen proposamenak eta horien eraginak zehaztuko ditugu grafikoki. Horretarako, hainbat eremu mugatu dira, lurreta (1), Abadiño (4), Durango (1), Elorrio (2), Berriz (4), Izurtza (1), Atxondo (2), Zaldibar (2), Garai (1) eta Mañaria (1) udalerrietan kokatuta, eta horiek egoitzako hirigintza-garapen berrien ekintza-zuhaitza osatzen dute:

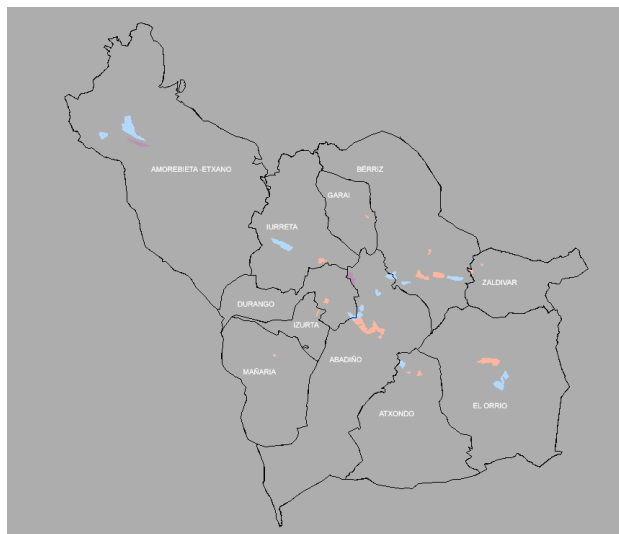
1. lurreta

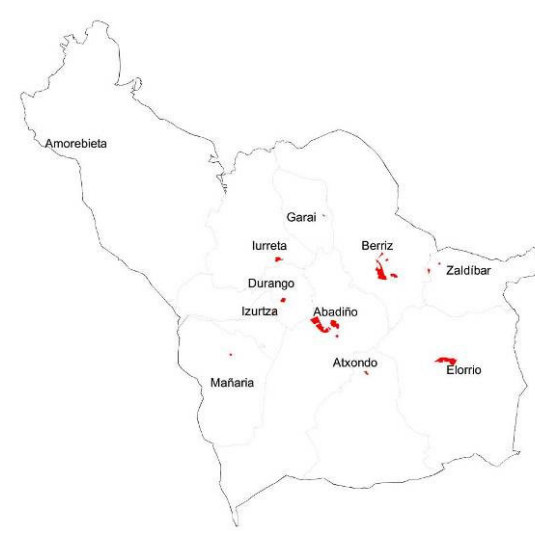
2. Durango
3. Izurtza
4. Abadiño
5. Atxondo
6. Elorrio
7. Berriz
8. Zaldibar
9. Garai
10. Mañaria

EGOITZA-MUGAKO EREMU BERRIEN
KOKALEKUA
(2006)

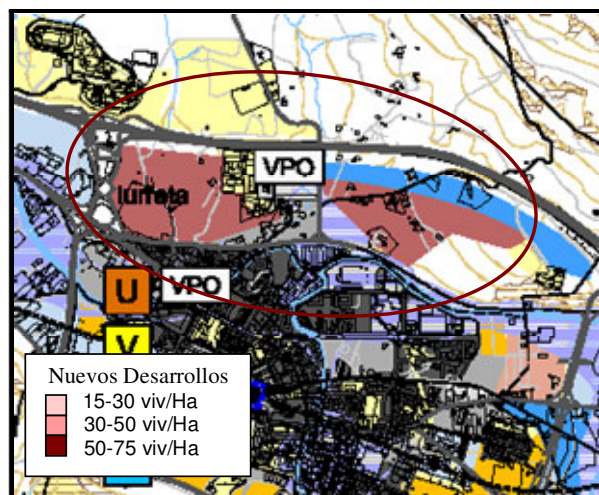

EGOITZA-MUGAKO EREMU BERRIEN KOKALEKUA
(2007) (Laranja kolorea)

EGOITZA-MUGAKO EREMU BERRIEN (2009)

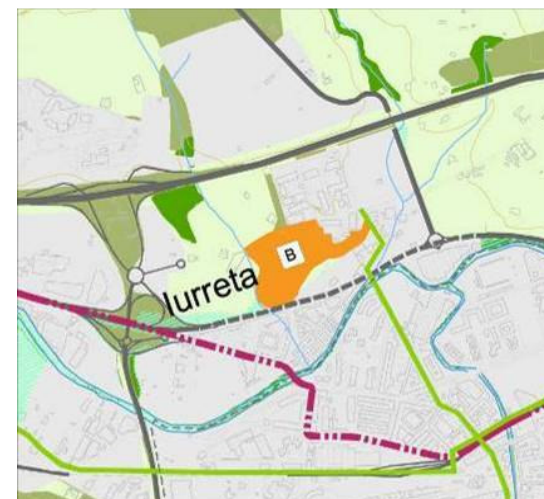
4.2.2.1.- Iurreta.

1. IRUDIA: IURRETA (2006)

2. IRUDIA: IURRETA (2007)

3. IRUDIA: IURRETA (2009)

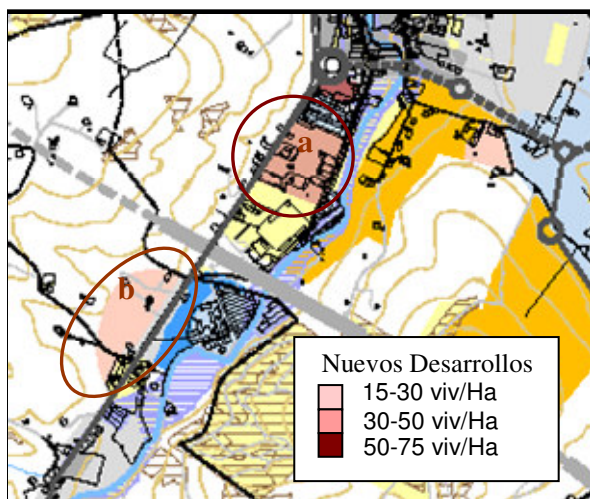
LZPren 2006ko formulazioetan, lurreta udalerriko egoitzako mugako eremuen proposamenek dentsitate altuko egoitzarako azalera handia hartzen zuten; azalera hori, ia oso-osorik, *balio estrategiko handiko nekazaritza-lurzoruetan* kokaturik dago, Nekazaritza eta Basoko LAPen kategorietan ezarritakoaren arabera. “Nekazaritza ustiapenen lkerketa...” deritzonako 12. eta 13. eremuak ziren; halaber, txostenetan ikusten denez, aipagarria zen 13. eremuaren garrantzia; eremu hori abeltzaintza-ustiapen bakarrak erabiltzen du eta bertako lurrek ustiapen dinamikoaren nahiz profesionalizatuaren sintoma argiak dituzte; sintoma horiek agerian gelditzen dira larreen kudeaketan. Hala eta guztiz ere, nekazaritza- eta abeltzaintza-jardueraren indarraldia ez da homogenea bi eremuotako ezeinetan; hain zuzen ere, adierazpenari lotu gabeko lursailak bertan behera utzita daude, eta horrek eragin nabaria dauka multzo osoaren paisaia-kalitatean.

LZPren osteko formulazioetan (2007 eta 2009) formulatu diren aldarazpenek mende balderen kokatuta dagoen mugaren desagerpena eragingo dute, balio estrategiko altuko lurren gaineko eraginak eta ekialderen kokatuta dagoen esparruaren mugaketaren doikuntza ezabatuz, horren azalera murriztuz egon dagoen nekazaritzako jarduera artatzearen ondoreetarako.

Arriskuaren ikuspegitik muga-esparruko morfologia uholdearen geruzari egokitzeari ekin zitzaion, hau da, *Uholdeen Prebentziorako Egitamu Integrala eta Euskal Autonomia Erkidegoko Ibaiak eta Errekak Antolamendurako Lurraldearen Arloko Planean* ezarri den kartografiarekin bat.

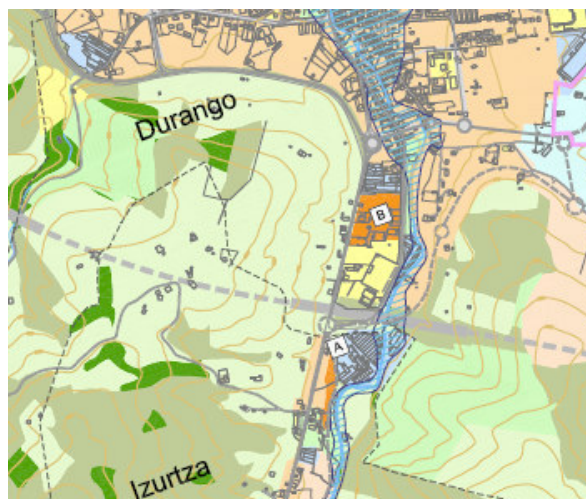
Adierazi den hori guztia ez ezik aldi berean lur horiek duten kokapena kontuan hartuta, hots, dagoeneko finkatuta dagoen lurretako hirigunetik eta komunikazioetarako azpiegitura nagusietatik hurbil daudela, eragin maila baxua ezarri da.

4.2.2.2.- Durango.

1. IRUDIA: 3. SEKTOREA: DURANGO ETA
IZURTZA (2006)

“Nekazaritza eta abeltzaintzako ustategiei buruzko
azterlanean” azaltzen diren azterketa eremuarekiko
bateragarritasuna: “b” gunea→14. eremua

2. IRUDIA: DURANGO (2007)

3. IRUDIA: DURANGO (2009)

LZPren formulazioan, hain zuzen ere 2006koan, egoitzazko erabilerarako mugako esparru bat planteatu zen “a” aldean, Durangoko udalerrian, alegia, eta “b” aldean, Izurtzako udalerrian, zelaiak diren aldean gainean; horiek zati baten bat zetozen, nekazaritza, abeltzaintza eta basogintzako LAPren arabera, balore estrategiko altuko nekazaritza, abeltzaintza eta basogintzako lurrekin.

Hori guztia gorabehera, lehenengo eta behin hiriko alde finkatuetatik hurbil egoteagatik, eta baita “b” aldearen (14 esparrua) nekazaritza, abeltzaintza eta basogintzako ustategiaren indarraldia eskasa izateagatik eta erkatuta poligono horien neurriak txikiak izateagatik ere, uste da hazkuntzarako proposamenak zentzuzkoak direla eta ukipen gradu baxua ezarri da 3. sektoreko bi alde horiei dagokienez. Adierazi behar den gauza bakarra da “b” aldean interes arkeologikoko alde bat dagoela eta xehekapen proiektuan aztertu egin beharko dela horren eta hazkuntza berriaren arteko bateragarritasuna.

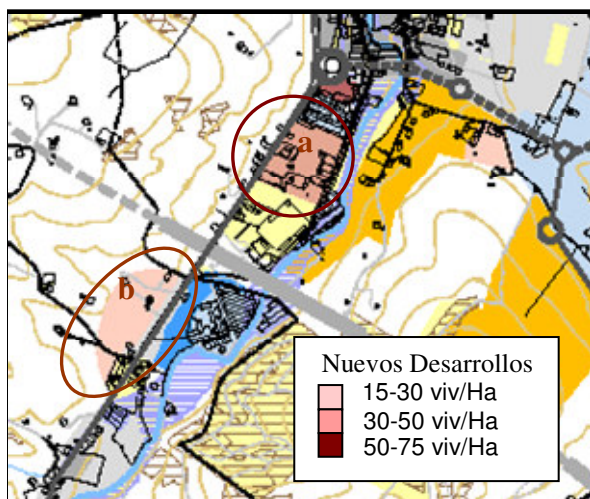
Osteko LZPren formulazio berrietan Izurtzako mugako esparrurako proposatu ziren muga doikuntzari ekin zitzaion, bere eragin baxuagatik Durangoko egoitzazko erabilerako mugako esparruaren azalera eta jatorrizko mugaketa mantenduz. Egoitzazko mugako esparru honen proposamen hau zelaien aldean gainean proiektatu da, hots, nekazaritza, abeltzaintza eta basogintzako LAPren arabera balore estrategiko altuko nekazaritza, abeltzaintza eta basogintzako lurrekin bat datozenak.

Alabaina, finkaturiko hiriguneen jarraipenean dauden lurren kokapena eta proposaturiko eremuaren tamaina txikia (besteekin alderatuta) direla-eta, zentzuzko hazkunde proposamen bat hartzen da aintzat, LZPren

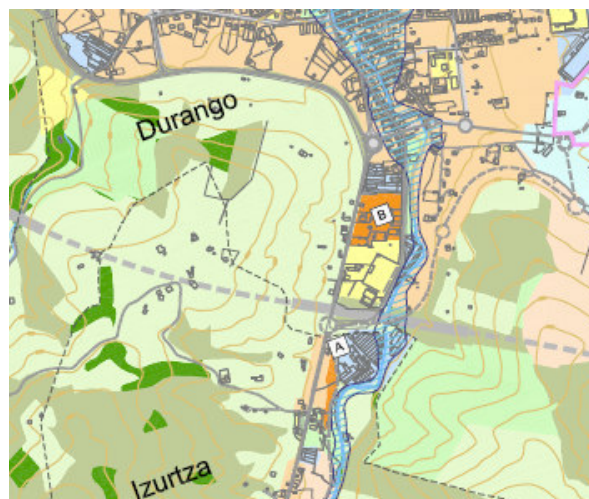
printzipioekin bat etorri hitzartutako hazkundeari dagokionez. Hala, eragin txikia dela ezarri da.

4.2.2.2.3.- Izurtza

1. IRUDIA: 3. SEKTOREA: DURANGO ETA IZURTZA
(2006)

“Nekazaritza eta abeltzaintzako ustategiei buruzko
azterlanean” azaltzen diren azterketa eremuarekiko
bateragarritasuna: “b” gunea→14. eremua

2. IRUDIA: IZURTZA (2007)

3. IRUDIA: IZURTZA (2009)

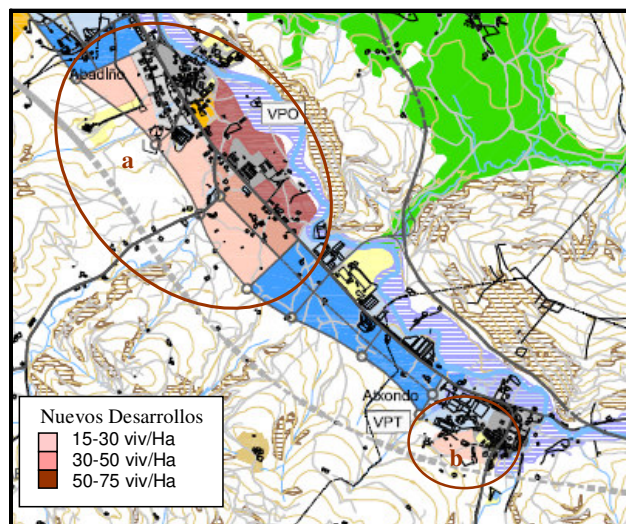
Egoitza garapenaren mugako eremuaren proposamenaren proiektua, Durangorena bezala, landazabaletan ezartzekoa da, balio estrategiko handiko lurzoruekin bat datozen landazabaletan, Nekazaritza nahiz Basoko eta Ingurune Naturalaren LAPen kategorizazioaren arabera.

Hala eta guztiz ere, eremuan dagoen nekazaritza nahiz abeltzaintza ustiapenaren jarduera txikia, eremu txikia eta oraingo egoitza garapenen eta bideria baten inguruko kokapena direla-eta, hazkunde proposamen onargarritzat hartzen da, eta eragin maila txikia dela ezarri da.

Kasu honetan, LZPren proposamen berriak (2009) aldaketak dakartza aurreko formulazioekiko: alde batetik, hirigunea zeharkatzen duen BI-623 errepidearen mendebaldean kokaturiko egoitza sektorea (2006) kentzen da, funtsean topografia mugatzailea duelako. Eremu berria aintzat hartu behar da (aurrekoa baino txikiagoa), errepide horren eta Mañaria ibaiaren artean kokatua, Mañaritik igarotzen den tokitik.

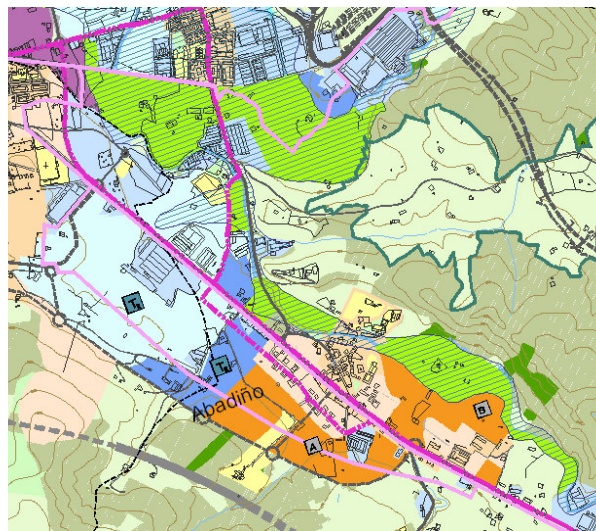
Edozelan ere, proposamen berriak eragin orokorra murrizten du eremuan, zeren sektore berriak kontserbazio merezimendu txikiak dituen espazioa hartzen baitu, dagoeneko finkatuta dagoen hiri lurzoruaren eta ubidearen artean. Kokapen hori lagungarria da hiri lurzoruak eta lurzoru berri urbanizagarriak trinkotzeko, betiere alboko landa espazio baliotsuagoak eta aktiboak hondatu barik. Horrenbestez, eremuaren eragin orokorra baxua dela ezarri da.

4.2.2.4.- Abadiño.

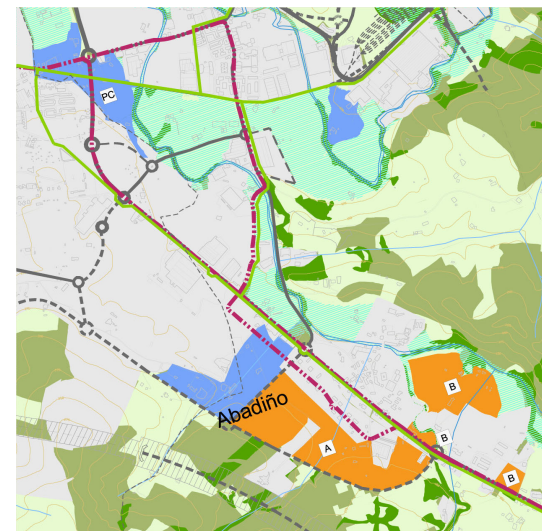

1. IRUDIA: 4. SEKTOREA: ABADIÑO ETA ATXONDO
(2006)

"Nekazaritza eta abeltzaintzako ustiategiei buruzko
azterlanean" azaltzen diren azterketa eremuarekiko
bateragarritasuna: "a" gunea→28. eremua;
"b" gunea→31. eremua

2. IRUDIA: ABADIÑO (2007)

3. IRUDIA: ABADIÑO (2009)

Abadiñoako udalerriko 4. zenbakiko sektoreko egoitzazko hazkuntzaren, “a” aldea, ezaugarri nagusia egitura lineala da eta Abadiño eta Atxondo udalerrien arteko azalera zabala okupatzen du. Alde Funtzionalaren barruan tamaina handiena zuen egoitzazko proposamena zen eta, bertan, dentsitate altu, ertain eta baxuko hazkuntzak proposatu ziren, 5. sektoreko jarduera ekonomikoetarako hazkuntzaren proposamenari erantsita.

Adierazi den proposatutako jarduera ekonomikoa aztertu zenean ere esan zen bezala lurraren kontsumo handia baloratu behar da, hain zuzen ere ia osorik nekazaritza, abeltzaintza eta basogintzako ikuspegitik balore estrategiko altuko lurrekin bat datorrena; horietatik heren bat 2005 urteko Nekazaritza, Abeltzaintza eta Basogintzako Erregistroan jasota agertzen diren ustiatagietakoak dira (28. esparrua). Autoaitortuak diren ustiatagi horien esparruen banaketa espaziala ez da baterakoa eta egon daude sektore batzuk, 20. esparru horri buruzko “Nekazaritza, abeltzaintza eta basogintzako ustiatagien azterlana...” delakoan egin den kartografikoaren laginarekin arabera, nabarmen kontzentrazio handikoak direnak eta, ondorioz, dirudienez egokia da sektore horien gainean proposamen hori moztea, aldi berean kontuan hartuta euren ezaugarriak direla artapen egoera nabarmena eta, paisaiari dagokionez, balore aipagarriak izatea.

Hori ez ezik, kontuan hartu behar da proposatu den azalera horretan baldintza topografikoak ez direla homogeneoak; oro har, dentsitate baxuko hirigintzako garapenak proiektatu diren aldeek altitude eta malda gehikuntzak dituzte, horien urbanizazioan paisaiari dagokionez eragin nabarmenegiak eragiteko nahikoak direnak.

Halaber, eta kontuan hartuta proposamena interes geologikoa duen alde baten barruan dagoela kokatuta eta ustez garrantzi arkeologikoa duten lau

alde ere badituela, etorkizuneko xehekapen proiektuek hirigintzako garapenen eta ondare naturalaren eta ondare historiko-kulturalaren arteko bateragarritasunak, edo ustezko bateraezintasunak, aztertu behar dituzte. Azkenik, proiektatu den hazkuntza berria landaretza autoktonoko multzo txikiekin konektatzen da eta, era arin baten, interes hidrologiko alde baten gainean dago kokatuta.

Inguruko elementu ukitu horiek guztiak aintzat hartuta eragin maila altua ezarri zen 4. sektoreko "a" alderako eta zenbatetsi zen beharrezkoa zela eraikuntzako dentsitateak berriz aztertzea, gora altxatuz, alegia, horrela ezarritako etxebizitzaren kopurua azalera txikiagoan sartzeko aukera sortuz; hori bat etorriko litzateke nekazaritza, abeltzaintza eta basogintzako jardueren indarraldiaren galera duten aldeekin, ingurumeneko balore txikiagoekin eta, ikusmenari dagokionez, eragin txikiagoekin.

LZPk proposamen honetan ezarritako aldaketak (2007 eta 2009koak) handiak dira udalerri honetan, zeren eta, 2006koarekin alderatuta, Abadiño eta Atxondo lotzen dituen errepidean kokaturiko hazkundeko bi eremu kendu baitira. Hala, uholde-arrisku horiek ekiditeaz gain, lagungarria da bi biztanleguneen arteko konurbazio arriskua saihesteko. Bestalde, bermatu egiten da gutxi aldarazitako nekazaritza lurren kontserbazioa; izan ere, paisaia kalitate handiko eta ekoizpen jokabide oneko lurak dira eta horrek nabarmen murrizten ditu lehen aintzat harturiko eraginak.

Oraingo proposamenak, guztira, mugako lau eremu ditu, hiri lurzorua eta lurzoru urbanizagarriaren inguruan kokatuak, hitzartutako hazkundeari buruzko LZPk emandako printzipioei jarraituz. Proposatutako eremu guztien azalera handiak hiri inguruko espazioak hartzen ditu, eta ez da inola ere arriskuan jartzen jarduketaren ingurumen-bideragarritasuna. Abadiñon

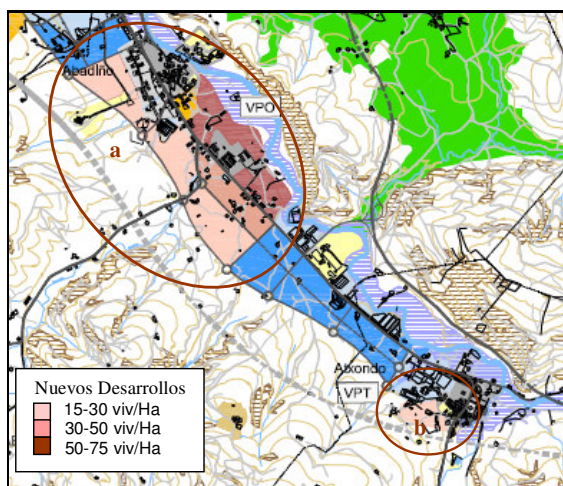

proposatu diren egoitzazko erabilerarako mugako esparruen azaleraren atal handia interes geologikoko aldean gainean dago eta hori aintzat hartu beharko da baldin eta horiek garatzen badira; halaber, kontuan hartu beharko da ustezko ukipen hau bidezko ingurumeneko eraginaren azterlan xehekatuan.

Hala ere, Bisoi Europarraren Fauna Intereseko Aldearen ipar-ekialdean kokaturiko eremuaren eragina aipatu behar da eta, beraz, Kudeaketa Planean ezarritakoari erantzun beharko zaio (118/2006 FD).

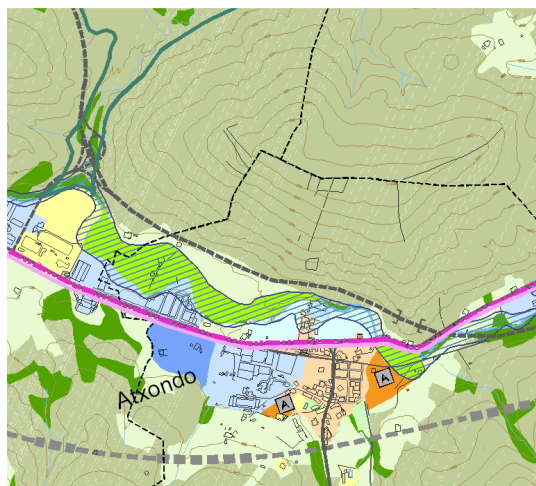
Horrenbestez, eremu horren eragin orokorra ertaina dela ezarri da.

4.2.2.2.5.- Atxondo.

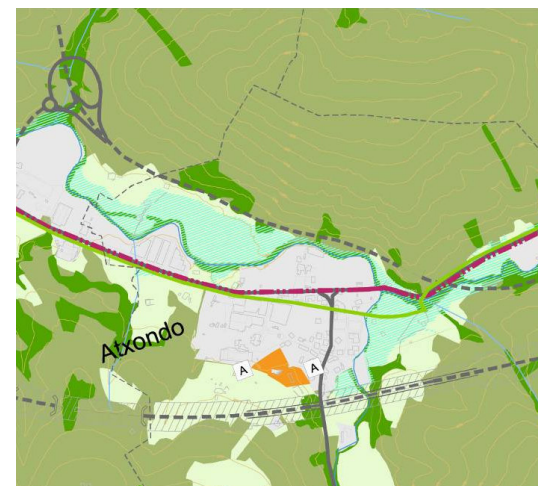

1. IRUDIA: 4. SEKTOREA: ABADIÑO ETA
ATXONDO (2006)

“Nekazaritza eta abeltzaintzako ustiategiei buruzko
azterlanean” azaltzen diren azterketa
eremuarekiko bateragarritasuna: “a” gunea→28.
eremua; “b” gunea→31. eremua

2. IRUDIA: ATXONDO (2007)

3. IRUDIA: ATXONDO (2009)

Atxondoko udalerriko 2006ko LZPren proposamenean, “b” aldea, (31. esparrua), tamainari dagokionez txikia dena, zelaien alde baten gainean dago kokatuta eta, horretan, Nekazaritza, Abeltzaintza eta Basogintzako Erregistroan aitortuta dauden ustiategiei dagozkien lurzatieen joera esparruaren erdian-mendebaldean pilatzea da; esparru hori izatez malda esparrua da eta horretan nabarmen areagotzen dira altitudearen eta malden baloreak. Aldi berean, gogoan eduki behar da sektore horretan ingurumenaren eta paisaiaren kalitateak handienak direla eta bertan izango litzatekeela handiena eraikuntza berrien ikusmenaren arloko eragina. Hori guztia kontuan hartuta, nahiz eta aldi berean kontuan hartu behar den proposamenaren kokapena finkatuta dagoen hirigunetik hurbil dagoela, bada uste izan zen “b” aldearen kasuan, orokorrean hartuta, eragin maila ertaina zela eta aurrearretazko neurri moduan dentsitateen hazkuntza ezarri zen, hau da, proposameneko alde lau horretan programatu diren etxebizitzaren kokapena bideratuko duena.

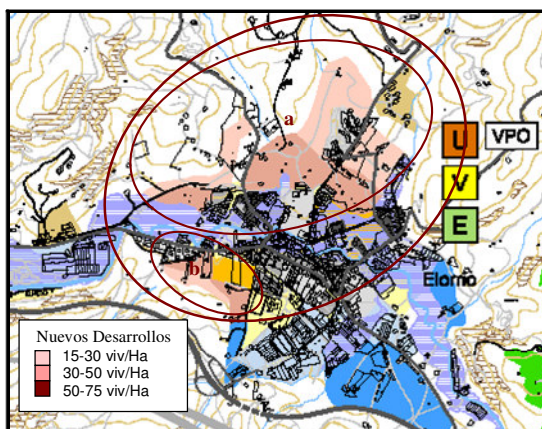
Horregatik guztiatik, udalerri horretan LZPk, 2007ko urteko bere proposamenean, murriztu egin du proposameneko jatorrizko azalera hazkuntzako mugako bi esparrutan banatuz, biak ere txikiak tamainari dagokienez (guztira 1,5 Ha); esparru horiek gunearen hegoaldeari jarraipena emanaz garatzen dira eta ezabatu egiten da handiagoa den beste bat, bere ipar-mendebaldeko muturrean zegoena eta udal mugarteko mugaraino iristen zena, BI-632 errepidearen ondoan. Horrek esan nahi du aurrean aintzat hartu diren eraginak ezabatzen direla.

LZPren azken formulazioan (2009), mendebalderen kokatuta dagoen sektorearen uholdeen ukipenen arriskuaren ondorioz, horren ezabaketa gertatu zen eta berariaz utzi zen hirigunearen hegoaldean egon dagoen hiri bilbaren jarraian kokatuta dagoen sektorea.

Horrenbestez, eremuaren eragin orokorra txikia dela ezarri da.

4.2.2.2.6.- Elorrio.

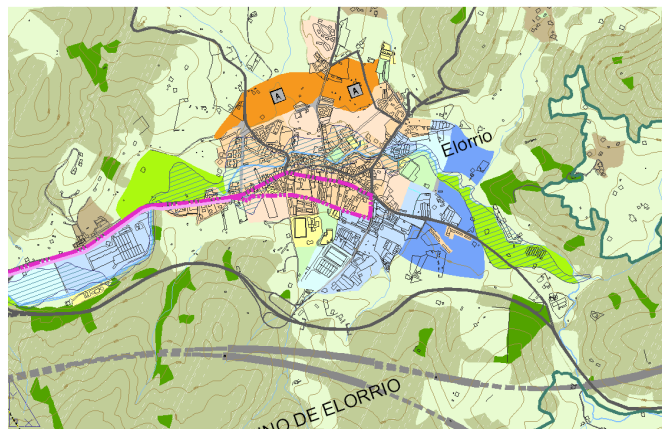

1. IRUDIA: 5. SEKTOREA: ELORRIO (2006)

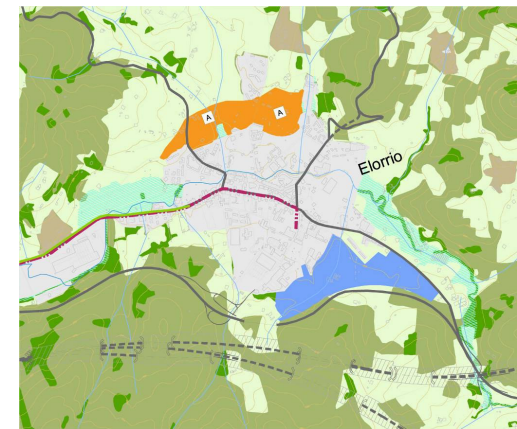
“Nekazaritza eta abeltzaintzako ustategiei buruzko azterlanean” azaltzen diren azterketa eremuarekiko

bateragarritasuna: “a” gunea→32. eremua;

“b” gunea→33. eremua;

2. IRUDIA: ELORRIO (2007)

3. IRUDIA: ELORRIO (2009)

Elorrio udalerrian planteaturiko egoitza-hazkunde berrietan arreta erakartzen zuen lehenengo gauza, izan ere, azalera-hedapen handia zen; hain zuzen ere, zalantzarik gabe, hori neurritz kanpoko zen, herri horretako hiri-azalera finkatuari zegokionez, eta mehatxupean jartzen zuen lekuaren beraren nortasuna.

Elorrioko hiriguneko iparraldean zegoen 2006ko proposamena bat dator 32. eremuarekin; eremu horretan, 2005eko Erregistroan jasotako nekazaritza- eta abeltzaintza-ustiapen asko daude, eta, oro har, eremuaren barruko lurren erdia baino gehiago kudeatzen dute. Produkzio-indarraldia duen ustiapen-proportzio handi hori ageri-agerikoa da larredien kudeaketan, eta zonako ingurumen- eta paisaia-balio handietan ere islaturik dago, batez ere proposamenaren barruko eremuko iparraldeko erdian; bertan, gainera, malda- eta altitude-balio handiagoak daude. Hirigunetik hurbilen dauden sektoreetan bakarrik, paisaia-garbitasun urriagoa dago, isolaturiko familia bakarreko etxebizitza-garapen jakinak eta dentsitate baxuko poligono batek erabilera-hastea eragin baitute.

Hori guztia kontuan hartuta, hirigunetik urrunen zegoen iparraldeko zonan eragin maila altua ezartzen zuen, considerándose necesaria una redistribución morfológica que implicase una disminución del ámbito, proiektaturiko etxebizitzak hirigunearen ondoko eremuko lursailetan kokatu ahal izateko; horrela, saihestu egingo dira altituderik eta maldarik handieneko sektoreak; eremuaren berezko balioan eragina izatez gain, eraikinak ikusmen-eragina izango luke Elorrio udalerrian bertan ere.

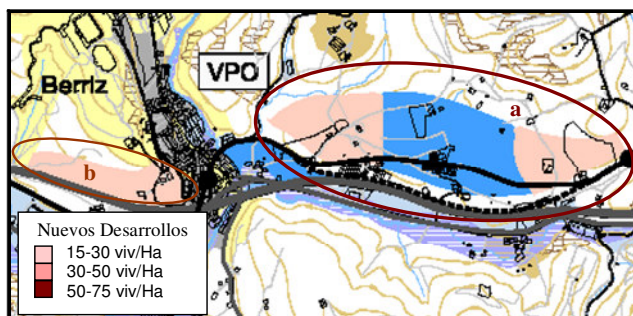
LZPren geroagoko formulazioetan (2007 eta 2009) zehaztaper horiek sartu ziren eta, aldi berean, kanpoan utzi zen hegoaldean proposatutako mugako esparru bat. Hala, garapenetik askatu dira gizakiaren esku-hartze urriko landa

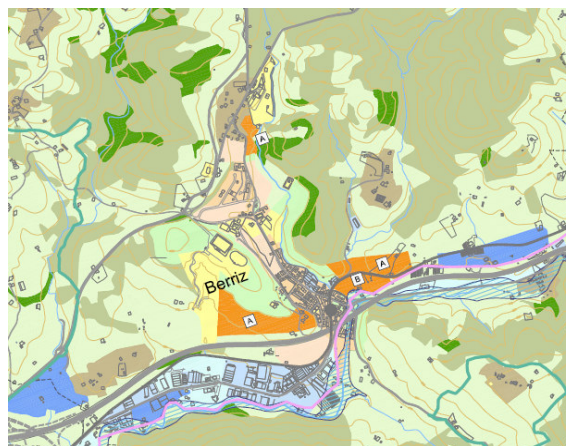
eremuak, nekazaritza jarduera txikia izanda ere. Ipar aldeko garapenen muga berriek hazkunde txikiagoa dakarte, eta eraginei buruz dagoeneko egin den balorazioak ez du aldaketa aipagarriarik.

Horrenbestez, eremuaren ingurumen eragina ertaina dela ezarri da ipar aldean.

4.2.2.2.7.- Berriz.

1. IRUDIA: 6. SEKTOREA: BERRIZ (2006)
“Nekazaritza eta abeltzaintzako ustategiei buruzko
azterlanean” azaltzen diren azterketa eremuarekiko
bateragarritasuna: “a” gunea→24. eremua;
“b” gunea→23. eremua;

2. IRUDIA: BERRIZ (2007)

3. IRUDIA: BERRIZ (2009)

Berrizko udalerrian LPPren aurreko formulazioetan (2006) planteatu ziren egoitzazko erabilerarako okupazioaren mugako esparruak oso handiak ziren azalerari dagokionez; kokapenari dagokionez hirigunearen ekialde eta mendebaldean zeuden, Zaldibar norabideko komunikabide nagusien inguruan, alegia, eta horien destinoa dentsitate baxuko etxebizitzetara eustea zen. Zelaiaren aldean gaineko ukipena garrantzitsua zen, hain zuzen ere esparruak ondo kudeatuta dauden eta nekazaritza, abeltzaintza eta basogintzako jardueren presentzia duten lantzar eta zelaien aldeak okupatzen zituelako.

Horrenbestez, eta udalerriko egoitza-lurzorua beharrezko irtenbidea aurkitu behar zaienez, 2007ko proposaturiko aldaketa baloratzen da, non mugako eremuak finkaturiko egoitza aldearen eta udal sistema orokorren alboko kokapenetan dauden. Beraz, ingurumen eragin ertaina dagoela ezarri da, paisaia eragina eta proposamenak ezinbestean dakarren lur-kontsumoa direla-eta, baina eragin horiek balio txikieneko aldeei, hiriguneari eta finkaturiko azpiegiturari dagozkie. Proposaturiko azalerarik handieneko mugako eremuak Trantsizioko Landa Paisaia eta baso autoktono handi samarra hartzen ditu; nolana ere, urbanizaziotik errespetatu beharko da basoa.

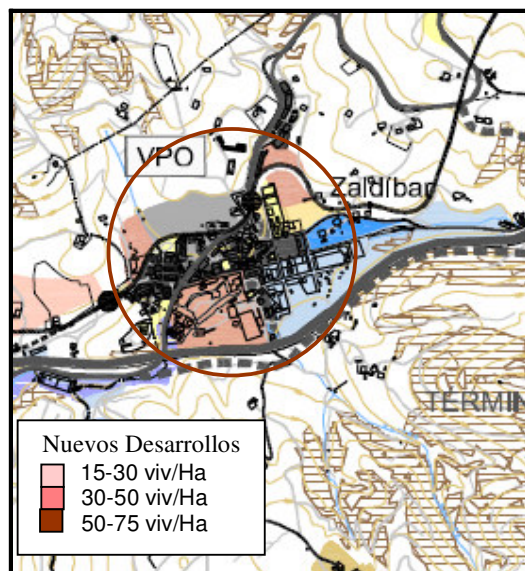
Hiltegiari dagokion jardura ekonomikoaren mugako eremuaren proposamena, hirigunearen mendebaldean kokatua, lagungarria da, gainera, uharte izaera emateko jardura ekonomikoaren jardueraren eta oraingo egoitza lurzorua artean gelditzen ziren landazabaleko lurri. Hortaz, kokapen egokia da proposaturiko mugako eremurako.

LZPren azken formulazioan (2009) proposatu diren mugako esparruak aldarazi dira eta hiriaren perimetroaren inguruan kokatzen dira. Bisoi

Europarraren Fauna Intereseko Aldearen ipar-ekialdean kokaturiko eremuaren eragina aipatu behar da eta, beraz, Kudeaketa Planean ezarritakoari erantzun beharko zaio (118/2006 FD). Ondorioz, eremuaren eragin globala maila ertainekoa dela ezarri da.

4.2.2.2.8.- Zaldibar.

1. IRUDIA: 7. SEKTOREA: ZALDIBAR (2006)
“Nekazaritza eta abeltzaintzako ustategiei
buruzko azterlanean” azaltzen diren azterketa
eremuarekiko bateragarritasuna: 7. sektorearen
barruan →26. eremua;

2. IRUDIA: ZALDIBAR (2007)

3. IRUDIA: ZALDIBAR (2009)

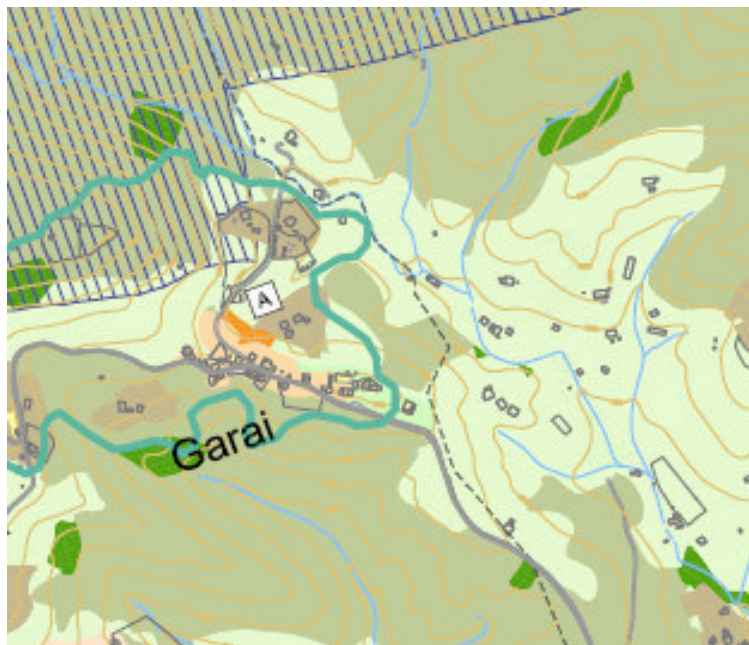

Zaldibarko herrigunean, 2006ko LZPren proposamenean, hiru muga-gune zeuden dentsitate ertaineko egoitza erabilerarako. Herrigunearen hegoaldean kokatutakoa ez da ebaluatuko, indarrean dagoen planeamenduak kalifikatutako lurrian egoteagatik. Beste biei dagokienez, herrigunearen ipar-ekialdean dagoena 26. guneari dagokiona da; eremu horrek paisaia kontserbazio maila ona dauka, baina bertako laurden bat besterik ez dute 2005eko Erregistroan aitortutako ustategiek kudeatzen.

Bestalde, eremu horrek eta Zaldibarko ipar-mendebaldean dagoenak duten begi-lerroa handia da eta, ondorioz, batean zein bestean proiektatzen den edozein jarduerak paisaian eragina izango du dagoeneko kaltetuta dagoen arroan. Egoera hori dela eta, ondoren egin diren LZPetan guneak berriro ere mugatu dira.

Aipatutako kontuekin batera, Zaldibar horren konprometigarriak ez diren beste guneetan hezteko ezintasuna baloratu da, eta eragin maila baxua ezarri dugu, betiere proiektu fasean dauden garapen berriak paisaian integratuko direla zaintzen bada.

4.2.2.2.9.- Garai.

1. IRUDIA: GARAI (2007)

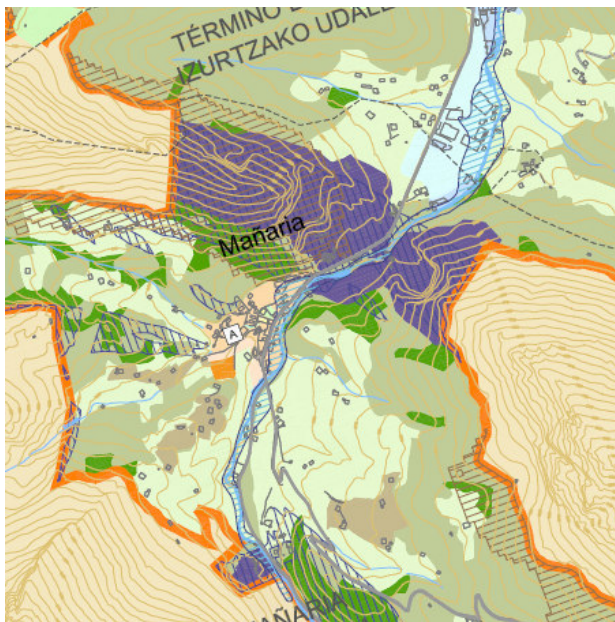

2. IRUDIA: GARAI (2009)

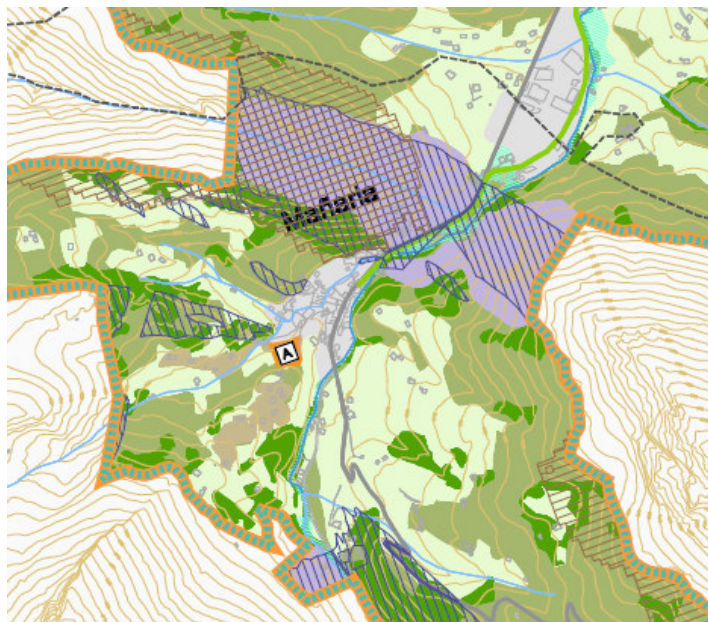

Garaiko udalerrian LZPk, 2007 eta 2009ko formulazioetan eta DAFren udalerri guztietan egoitzazko erabilerako ustezko garapenen eskaera asetzearen ondoreetarako, okupaziorako mugako esparru txikia proposatzen du, egon dauden hirigintzako garapenen jarraian dagoena, alegia. Eremu hori trantsizioko landa paisaian daude kokatuta, ingurumen eta natur balio handirik gabeko eremuan. Horregatik, maila txikiko eragina duela ezarri da.

4.2.2.2.10.- Mañaria.

1. IRUDIA:MAÑARIA (2007)

2. IRUDIA:MAÑARIA (2009)

Mañaria udalerrian, Garaikoan gertatzen den bezala, okupazioa mugatzeko eremu txiki bat proposatzen du LZPk, egon dauden hirigintzako garapenei jarraipena emanez. Eremu hori trantsizioko landa paisaian daude kokatuta, ingurumen eta natur balio handirik gabeko eremuan. Horregatik, maila txikiko eragina duela ezarri da.

4.2.2.2.11.- Eraginaren matrizea eta ondorioak.

LZPk egoitzaren arloan egindako proposamenetariko batzuk, lehen formulazioetan, azterketa sektorialean esan denez, dimentsio handikoak ziren eta ezaugarri nagusia balio estrategiko handiko lurzoruetan duen ukipena dira. Adibidetzat hartu behar dira Abadiño, Berriz edo Elorrio, horietan dentsitate baxuko etxebizitzetarako izango diren egoitzazko erabilerako okupazio mugatuko eremuak proposatu zirelako. Egoitza- edo hirigintza-garapen berriak jasotzeko gauza den lurzoruaren erabilgarritasuna, hala eta guztiz ere, mugatua da Durangoko Eskualde Egituran; beraz, bidezkoa zen proposamenen komenigarritasuna baloratzea, lurraldearen aprobetxamendu ez hain intentsiboa eskatuz, horren iraunkortasuna handiagoa izateko.

Halaber, garapen berrien proposamenetan jasotako azalera handiek arriskuan jartzen zuten gune batzuen nortasuna, horiek neurritz kanpoko hazkundea baitzuten, finkaturiko hiri-azalerari dagokionez. Gainera, lehendik dauden balioak galtzearen ondoriozko paisaia-eragina ez ezik, dentsitate baxuak eta ertainetariko batzuk proiektaturik zituzten maldako zona ia guztien ikusmen-eragina ere aintzat hartu behar zen.

Proposamenen hedapena eta dentsitatea ere berriro planteatu behar zen, nekazaritza-baliabideak kontserbatzeko. LZPk landazabalak baliabidea arriskuan jartzen duten hirigintza-garapen barik mantentzearen aldeko apustua egiten du; halaber, baserriak nekazaritza-ustiapentzat duen bideragarritasuna bermatu nahi du, bertako produkzio-baliabide nagusiaren ustiapen iraunkorra sustatuz: landazabaletako lurzoruak. LAAetan ezarritako helburuak dira, eta bertan, EAEko nekazaritza-jardueraren garrantzia nabarmentzen da, ez bakarrik zergati ekonomikoengatik, baita ingurumena nahiz paisaia kontserbatzen egindako lanagatik ere; horrela, jardueren

kontrolari buruzko Jarraibide Orokorrek nekazaritza-azalera erabilgarriaren mantenamendua ezartzen dute, arau orokortzat.

2006ko proposamenarekin erkatuta esparru kopuru nabarmen bat ezabatu ondoren eta 2007ko berrikuspenaren ostean egin zen egokitzapenaren ostean, ingurumeneko eraginen murrizketa globala gertatu da Durangoko Alde Funtzionalean, batez ere balore estrategiko altuko nekazaritza, abeltzaintza eta basogintzako lurren okupazioaren murrizketagatik, proposatu diren mugako esparruak uholde arriskuaren geruzaren arabera egokitzeagatik eta bisoi europarraren presentziarekin faunaren intereseko aldean gaioneko ukipenak aintzat hartzeagatik. Halaber, adierazi diren murrizketa horiek paisaiaren gaineko ukipenen murrizketa ekarriko dute eta kasu jakin batzuetan (adibidez Abadiño-Atxondo ardatzean) konurbazio arriskua gainditzen eta lurraldeko ikusmen-permeabilitatea areagotzen lagunduko dute.

Bestalde, zenbait eremuren mugaketaren aldaketek, hain zuzen ere horiek lurraldean hobeto txertatzeko eta koherentzia handiagoa izateko, soilik morfologian edo trazatuan dakartzate ondorioak eta bakarrik kasu batzuetan oso azalera-gehikuntza neurritsuekin. Inola ere ez dakarte aldaketok eragin larririk edo kritikorik.

Laburtzeko, ondoren faktore-zuhaitzaren eta ekintza-zuhaitzaren gurutzeko matrizea aurkezten da, eta horrek aukera emango du LZPren egoitza-hazkundeko proposamen berrien eraginpean geldituko liratekeen azpisistemetako elementuak agerian jartzeko. Era berean, eraginaren mapa laburtua ere egin da, jarduera ekonomikoari eta egoitzakoari loturiko garapen berrien proposamenetan oinarrituz, eta hori epigrafe honen amaieran txertaturik dago, gurutzeko matrizearen atzean.

DURANGOKO LZP-KO JARDUERA EKONOMIKOEN GARAPEN BERRIETARAKO PROPOSAMENEN ERAGINEN MATRIZEA

AZPISISTEMA	Fisiko naturala															Gizartea/lurraldea					Biztanleria		ERAGINA
INGURUNEA	Abiotikoa							Biotikoa								Nekaz.- lurrak	Jarduera ekonomikoak	Hiri-egitura	Ondarea	Paisaia	Egitura eta dinamika	Mugikortasuna eta irisgarritasuna	
FAKTOREAK	Atmosfera / airearen kalitatea	Ur kontinentalak				Erliebea		Landaredia						Fauna									
AZPIFAKTOREAK		Ibai-ibilguak	Gune hezeak	Urperagarrit.	Akuiferoen zaugarritas.	Ondare geologikoa	Higagarritas.	Baso autoktonoak	Baso- landaketak	Sastraka	Landazabal atlantikoak	Goi-larrediak	Urbazterreko eraketak	Habitatak	Espezieen mugikortasuna								
Amorebieta-Etxano	I							-			-			-	-	-	+			-	+		ERTAINA
Iurreta	I			+			-	-			-			-	-	-	+			I	+		BAXUA
Durango	I						-				-					-	+	+		-	+		BAXUA
Izurtza																							EZ DA EGOKIA
Abadiño	I			+							-		+	-	-	-	+	+		I	+		BAXUA
Atxondo																							EZ DA EGOKIA
Elorrio	I							-			-			-	-	-	+	+		-	+		BAXUA
Berriz	I			+							-			-		-	+	+		-	+		ERTAINA
Zaldibar																							EZ DA EGOKIA
Garai																							EZ DA EGOKIA

Gurutzeak:

+

Eragin ona

I

Zehaztugabea

:

Ez da egokia

-

Eragin txarra

Eraginaren balorazioa: ALTUA ERTAINA BAXUA KRITIKOA

DURANGOKO LZP-KO EGOITZA GARAPEN BERRIETARAKO PROPOSAMENEN ERAGINEN MATRIZEA

AZPISISTEMA	Fisiko naturala															Gizartea/Lurraldea					Biztanleria		ERAGINA
INGURUNEA	Abiotikoa					Biotikoa										Nekaz.- lurrak	Jarduera ekonomikoak	Hiri-egitura	Ondarea	Paisaia	Egitura eta dinamika	Mugikortasuna eta irisgarritasuna	
FAKTOREAK	Atmosfera / airearen kalitatea	Ur kontinentalak			Erliebea		Landaredia						Fauna										
AZPIFAKTOREAK		Ibai-ibiguak	Gune hezeak	Urperagarrit.	Akuiferoen zaugarritas.	Ondare ekologikoa	Hlgagarritas.	Baso autoktonoak	Baso- landaketak	Sastraka	Landazabal atlantikoak	Goi-larrediak	Urbazterreko eraketak	Habitatak	Espezieen mugikortasuna								
Amorebieta-Etxano																							EZ DA EGOKIA
Iurreta		-		+			-				-		-	-		-		+		-	+		BAXUA
Durango		-		+			-						-	-		-		+		I	+		BAXUA
Izurtza		-		+		-	-				-		-	-		-		+	-	I	+		BAXUA
Abadiño		-		+		-	-	-			-		-	-	+	-		-	-	-	+		ERTAINA
Atxondo							-				-			-		-		+		-	+		BAXUA
Elorrio		-					-				-		-	-		-		+		-	+		ERTAINA
Berriz		-					-	-			-		-	-		-		+		-	+		ERTAINA
Zaldibar											-			-		-		-		-	+		BAXUA
Garai											-			-		-		+		-	+		BAXUA
Mañaria		-									-			-		-		+		-	+		BAXUA

Gurutzeak: +: Eragin ona I: Zehaztugabea □ : Ez da egokia
 -: Eragin txarra

Eraginaren balorazioa: ALTUA ERTAINA BAXUA KRITIKOA

4.2.3.- Mugikortasuna.

Lurraldearen Antolamendurako Artezpideek lortu nahi duten garraio-sistemak aukera eman behar du EAEko hiri-sistema osatzen duten guneen kanpoko eta barruko lotura-aukerak optimizatzeko; horrela, produkzio-sistemaren integrazio handiagoa lortu eta gizarte- zein kultura-harreman estuagoak ahalbidetuko dira. Aldi berean, hori lagungarria izan behar da Eskualde Egitura bakoitzaren barruko lurralde-egitura hobetzeko, LAAek planteaturiko lurralde-ereduan dauden oreka- eta osagarritasun-irizpideen arabera.

4.2.3.1.- Bide-sarearen proposamenak.

4.2.3.1.1.- Sarrera.

Lurraldearen Antolamendurako Artezpideek ezartzen dutenez, Lurraldearen Zatiko Planek jarduketak proposatu behar dituzte toki-arloko guneei Eskualde Egitura bakoitzeko eskualde nagusiekin eta azpieskualdeekin duten lotura hobetzeko. Azken batean, helburua landa-eremuei hiri-eremuekin duten lotura hobetzea da, ekonomia- nahiz gizarte-garapena sustatzeko eta hori ingurumen-, paisaia- zein kultura-balioekin bateragarria izateko. Ildo horretan, funtsezkoa izango da aukerako mugikortasuna sustatzea (oinez eta bizikletaz mugitzeko moduak bultzatuz edo garraio kolektiboa abiaraziz), baita oraingo azpiegitura-sareen gainean aurreikusitako ekintzak ere, bide-sarekoak nahiz trenbide-sarekoak; horiek guztiak geroago aztertuko dira.

Durangoko LZPk aukerako mugikortasuna sustatzeko jarduketak proposatzen ditu oinezkoen eta bizikleten mugikortasun moduak indartuz, aukerako trazatuen proposamenak eginez, baita trenean eta garraio kolektibo osagarrian oinarrituriko sare bat abiaraziz (bus edo tranbia erreia) eta oraingo garraio sareen gaineko jarduketak eginez ere (bidekoa eta trenbidekoa).

Horretarako, hiriguneek gaitasun altuko bide-sarearekin (A-8 eta N-634) dituzten loturak hobetzeko jarduketak proposatzen ditu, baita gaitasun ertaineko bide-sareari dagozkion banaketa-igarobideak sustatzeko jarduketak ere, Eskualde Egituran irisgarritasuna hobetu ahal izateko eta igarotze-trafikoaren eta erlazioko barne trafikoaren interferentzia gutxitzeko, garraio publikorako plataforma eskusiboa, tokirik erakargarrienetan trukagailuak (Zornotza eta Durango) eta tren geltokiekin lotutako disuasio-aparkalekuak jarri behar dira, aldi berean, trafiko-arazoak nahiz hiri-inguruko gatazkak konpondu ahal izateko Gainera, lehen adierazitako ingurumen-babesa aintzat hartuta, bigarren mailako gainerako igarobideetako irisgarritasuna kontrolatzea proiektatzen da; esate baterako, Durango-Urkiola-Otxandio-Araba (BI-623) igarobidea, edo Pagatzako portua eta Elorrio-Berrioko tartea, betiere gainerako errepide txikiagoak ahalik eta gehien zainduta, ingurumen kalitate handia dela eta.

Durangoko LZPk mugikortasunerako egindako proposamenak lagungarriak izango dira Eskualde Egituraren irisgarritasuna orokorrean hobetzeko, eta, horri dagokionez, esan daiteke ez dela muturreko ingurumen-eraginik egongo. Hain zuzen ere, ikusmen-eragin kaltegarriak ez ezik (aurreikusitako tunelen eta planteaturiko beste neurri zuzentzaile batzuen bidez murriztu beharrekoak), ingurumeneko eragin ugariak azalera txikiko landaredi autoktonoko laginei lotutakoak dira, baita guztiz finkaturiko bide-ardatzetatik eta hiri-eremuetatik hurbileko landazabal-eremuetan egindakoak ere.

LZPren proposamenek airearen kalitatean izan duten eragina (atmosfera kutsadura eta zaratak) egungoa baino txikiagoa izango dela uste da DEEko mugikortasuna oro har hobetu izanaren ondorioz, zeren eta, bide-sarea hobetuta, aurrerako mugikortasun-sareak lagungarriak izango baitira egungo trafiko-pilaketan indize handia murrizteko.

Arriskuaren ikuspegitik begiratuta, aipagarriena Ibaizabalen ibai-sistemari loturiko uholde-arriskuko eremuak egotea da, EAEko Uholdeen Prebentziorako Egitamu Integralean (UPEI) ezarritakoaren arabera eta gaur egun tramitatzen ari den EAEko Ibai eta Erreken Antolamendu Lurralde Egitamu Sektorialaren aldaketaren arabera, eskuratu ahal izan den informaziorik eguneratuetan izan baita. Horrenbestez, komenigarria da bidezko prebentzio-neurriak hartzea, LZPren Araudiarekiko kontraesanik ez egoteko, eta, bertako 38 artikuluan ezarritakoaren arabera (*“Uholde-arriskuak eta uharren eraginak murrizteko neurriak”*), komunikazio-bide berrien proiektzioa jasoko duten eremuak ez dira 500 urtetik beherako itzultze-aldiko uhaldien eraginpean egongo.

Ingurumeneko Eraginaren Baterako Ebaluazio honetan oinarrituz, xehetasun-ikerketek bidezko arreta guztiak hartu beharko dituzte, ibaiertzak babesteko; izan ere, informazio erabilgarriaren arabera, horiek jarduketa batzuen eragina izan dezakete, eta bete egin beharko dira LZPren Araudiko 53 artikuluko xedapenak (*“Babes-zerrendak errespetatzeko eta ibaiertzak oihaneztatzekeo neurriak”*). Ibaiertzeko eremu horiek, bestalde, jabari publiko hidraulikoaren eremuaren barruan sartzen dira, Urei buruzko Legean ezarritakoa dela bide (jabari publiko hidraulikoari buruzko 1986ko apirilaren 11ko Araudia); horien kudeaketa, Euskal Autonomia Erkidegoan, EAEko ibai eta Erreka Ertzen Lurraldearen Arloko Planean, eta aldaketa, gaur egun izapidetzen ari dena, ezarritako xedapenetan oinarrituz egingo da.

Era berean, behin betiko proiektu horiek higadura-arriskuko zonen presentzia, Nekazaritza-basoko eta Ingurune Naturalaren LAPek mugatuak, hartu beharko dute aintzat, eta, beraz, komenigarria da beharrezko arreta guztiak ezartzea, azpiegiturak ustiatzeko fasean aipaturiko oztopoak saihesteko.

Baina azaldutako eragin txarren aurrean, mugikortasun-jarduketa hauek ingurumenean sortzen dituzten eragin onak ere nabarmendu egin behar dira; hain zuzen ere, horiek protagonismo handiagoa hartzen dute hau bezalako lurralde ito batean. Lurralde mugakideekiko komunikazioen hobekuntzari loturiko hobariak aipatzeaz gain, N-634aren trazatua bide hirikoagoa izateko egingo diren jarduketan balorazio positiboa ere egin behar da; hori zeharka lortuko da, A-8a hiru erreira handituz, xurgatze-gaitasuna handituz, eta zuzenean ere egingo da, aurreikusitako urbanizazio berrien eta saihezbideen bitartez; esate baterako, lurretan, Areition eta Olakueta-Berrizeko zeharbidean planteatutakoak. Neurri horien ondorioz, hiriguneen barruan murriztu egingo da ibilgailuen trafikoa; horrela, kutsadura akustikoa eta ingurumenekoa urritu egingo dira, eta istripu-arriskua ere nabarmen murriztuko da; horrek guztiak, hortaz, biztanleen bizi-kalitatea hobetzea ekarriko du. Halaber, lehendik finkaturiko eta aurreikusitako hirigintza-garapenen hiri-egituraren optimizazioan ere ondorio positiboak egongo dira; hain zuzen ere, oraingo hesi-efektuak mugatu eta kohesio handiagoko hiriguneak eratuko dira.

Bestalde, LZPk ikuspegi sektorial hutsa gainditzen du eta errepide-sarearen ikuspegi jakin bat eman nahi du, lurralde ikuspegi batetik hain zuzen, bide-sarearen eta ingurunearen arteko erlazioari buruzko azterketan oinarrituta alde batetik, eta gaur egun aurreikusita dauden hiri garapenak oinarri izanik beste alde batetik.

Ingurune naturalaren barruan gizakia bizi deneko eremuak sartzen dira, baina nekazaritza-basoko erabilerari lotuta. Horri dagokionez, ingurune naturalean izandako eragina gutxitzea da asmoa; izan ere, bide-azpiegitura berriak ezartzeak eragina dakar berekin. Hiri-eremua denaz bezainbatean, bide horiek eragindako eremu-zatiketak lantzen dira, baita bertan hartzen diren

jarduera motei eskainitako irisgarritasuna ere. Ikuspegi horren ondorioz, beren beregi ezarritako bide-hierarkizazioa dago. Lurzoru naturalaren galeraren ondorio metakorrei dagokienez, ez dira ondorio handitzat jotzen, zeren eta proposaturiko azpiegituren gehienak oraingo trazatuetatik baitoaz, eta diseinuaren trazatuan ingurumenaren gaineko irizpideak ezarri dira, edozein ingurumen eragin negatibo gutxitzeko asmoz. Nolanahi ere, proposaturiko azpiegituren ondorengo garapenak IEA garatu behar du, non ingurumen eragin zehatzak finkatuko baitira eta prebentzio eta zuzenketa neurriak zehaztu behar baitira.

Bide-azpiegituren proposamenek faunan eragingo duten iragazkortasun handiagoari dagokionez, bidezkoa da esatea azpiegitura horietan fauna-igarotzeari buruzko zuzenketa neurriak ezarri behar direla, LZPren araudian eta prebentzio, zuzenketa eta konpentsazio neurriei buruzko 5. kapituluaren zehazten direnak.

IEBA honetan, Durangoko LZPk aurkezturiko proposamenen ingurumen balorazio xehakaturia egingo da mugikortasunaren arloan (9. kapitulua, *Garraio azpiegituren antolamendua*), testuan eta horrekin lotutako kartografian dokumentu horri buruz egiten den azalpenaren arabera (“3. Antolamendu-planoa: errepide eta trenbide sarea eta 4. Antolamendu-planoa: aukerako mugikortasuna”). Proiektuen kokapena, ekintzaren ezaugarriak, ukituriko elementu fisiko nagusiak, etab. azalduko dira, xehetasun-maparekin batera. Hala ere, edozein jarduketa zehatz garatu behar da, Ingurumen Eraginari buruzko Azterlan propioa. Honelaxe antolatu da LZPk proposaturiko bide-sareko ekintza nagusien arbola:

1. Motorrik gabeko bideen aukerako mugikortasun sarea
2. Garraio kolektiboko plataforma
3. Jarduketa zehatzak bide-sarean
4. Trenbide-sarearen estrategiak

4.2.3.1.2.- Motorrik gabeko ibilgailuen aukerako mugikortasun-sarea

LZPren xedea motorrik gabeko ibilgailuen mugikortasunaren aukerako sareak sustatzea da, hiri-integrazioa errazteko egoitzako hainbat eremutako sarbideekin eta oinezkoen eta bizikleten joan-etorrien bidezko jarduerarekin, erosotasun eta segurtasun baldintza egokietan. Horretarako, orientazio-trazatuak planteatzen ditu oinezkoen eta bizikleten garraiobideentzat. Izan ere, sarearen erabilera ludikoaz gain, jarduketako eta egoitzako eremuen arteko komunikazioa izateko gaitasuna emateko sortua da, eta kasu bakoitzean, mugitzeko bi moduak bateratzeko modua ezarri beharra dago, egokien iritzitako modua.

LZPtik emandako proposamenak orientazioa ematekoak direnez gero, mugatu egiten da horien ingurumen ebaluazioa. Hala ere, alde guztietan duen eragin positiboa izan behar da aintzat, gaur egun DEEn nagusi den motordun garraio pribatuko garraioaren aukera bihurtu baita. Garraio horrek ondorio nabarmenak ditu biztanleen bizi-kalitatean.

Proposaturiko proposamenak eta jarduketa-ildoak osatzeko, hainbat jarduketa daude bide-sarearen inguruan. Horiei esker, N-634 eta N-636 errepideetako egungo zeharbideak hiri-bide bihurtzeko modua izango da Apatamonasterioraino eta horrelako mugikortasunaren euskarri gisa erabiltzea ahalbidetuko dute.

Horretaz gain, Durangoko hirigunetik abiatuta eta inguruko industrialdeen barruko bideen arteko loturako zatiak tartekatuz, lurzoruak ibilbideen sistema jarraituan txertatzea planteatzen da, eta loturari irtenbidea emateko, motorrik gabeko ibilgailuak erabiliko dira Eskualde Egiturako Ibaizabal-Zumelegiko erdiko ardatz handian zehar. Bestalde, ardatz horretan ez dauden udalerrien biztanle-guneekiko lotura ezartzen da: Izurtza-Mañaria, lurreta-Garai eta Berriz-Zaldibar.

Ibilbide horiek Aukerako Mugikortasunari buruzko 4. Antolamendu-planoan agertzen dira.

Antzeko oharbideak egin behar dira Amorebietaren inguruari dagokionez. Trenbidearen gaineko ekintza garrantzitsuak batu egingo ditu egungo bi geltokiak eta lur garrantzitsuak askatuko ditu, non bizikletentzako bidea ezarri beharko litzatekeen. Beraz, konpondu egingo litzateke bailara osoko hirigunetik jarduerako eta egoitzako biztanle-guneetarako irisgarritasuna:

- Ibaian gora Eubaraino.
- Ibaian behera Lemoarekin lotuta.
- Gainera, beste adar bat, N-634 errepidearen inguruko hainbat garapenetatik doana, Boroako industrialderaino aurreikusten da.

4.2.3.1.3.- Garraio kolektiboko plataforma

LZPk mugikortasunaren eta garraioaren arloan dituen funtsezko helburuen artean, garraio kolektiboko bideen intermodalitatea eta sustapena daude egun jarduketa-eremuan nagusi den garraio pribatuaren aukera bideragarri gisa.

Errei eksklusiborako garraio publikorako plataforma hori gauzatuz gero, dudarik gabe, edo hasieran autobuserako baina gero, hala denean, tranbia gisa birmoldatzeko, bideratuko den erabilera publikoa lagungarria izango da Eskualde Egituraren ingurumenaren kalitatea nabarmen hobetzeko, zeren eta energia-kontsumoaren balantzeak errazten baititu eta kutsadura akustikoa nahiz atmosferako igorpen maila murrizten baitu. Gainera, egoitzako edo jarduerako lur multzorako irisgarritasun egokirako lagungarria da, jakina.

Mugikortasunaren iraunkortasunaren alde arlo guztietan egiten duen ildo kontzeptual jakin batean sartzen da jarduteko proposamen hori; izan ere, horren baitakoa da jarduketa-eremu bietan oinezkoen eta bizikleten komunikazioa erraztuko duen Motorrik Gabeko Mugikortasun Sarearen ezarpena. Eremu horietan, kokapena dela-eta, motordun ibilgailuak erabiltzeko diren bideetatik baizik ezan sar daiteke.

LZPren lan-eskala eta hemen azaldutako bi jarduketan proposamen izaera direla-eta, ezinezkoa da balizko eraginen balorazio zehatza egitea. Proiektuaren burutzapenari buruzko gorabeherek azterlan zehatza behar dute, trazatuaren balizko aukerak baloratuko dituenak. Era berean, manuzkoa izango da IEE egitea, non ingurumenaren faktoreentzako eraginak aintzat hartu eta burutzapen-faseetan nahiz proiektu ustiatzeko fasean aplikatu beharreko neurriak proposatuko baitira.

Hala ere, ondoren emango diren zenbait faktore eta baldintzatzaile kontuan izanik, hauxe esan daiteke: jarduketak ingurumenaren egoera orokorrean eta biztanleen bizi-kalitatean epe ertainean eta epe luzean izango dituen ondorioek askoaz konpentsatuko lituzkete balizko kalteak.

- Proposatutako plataformak ez luke eraginik izango bereziki baliotsuak diren lurretan.
- Plataformak ez luke inola ere eragingo ez topografiaren ez lur gaineko drainatze-sarearen funtsezko aldaketarik.
- Plataformak ez luke barrera-efektu handirik ekarriko eta, beraz, ez luke kezkatzeko moduko murrizketa garrantzitsurik eragingo lurraldeko ekologia-loturan.

4.2.3.1.4. Bide-sarearen gaineko jarduketak

A-8 autobidean aurreikusitako sekzioa handitzeko prozesua laster amaituko dela aintzat izanik (Basauri eta lurreta Lebario-Gerediaga artean) eta igarotze-fluxuak nahiz LZPk aurreikusitako garapenek sortutakoak abiaptu izanik eginiko bide-azterlan espezifikoa oinarritzat hartuta, industri jarduerako igarobide nagusietan garaturiko lurren arteko barne egituraketa gero eta beharrezkoagoa dela ikusi da. Ondorioz, N-634 errepideko prestazioak hobetzeko eta horren funtzionaltasunari eusteko, beharrezkoa da igarotze-trafikoaren eta barne erlazioko trafikoaren arteko interferentzia gutxitzea. Ildo horretan, Deba Garaiarekiko lotura Kanpazar portuaren bidez indartzeko dauden aurreikuspen sektorialak kontuan izanik, Bilbo Metropoliaren eta Gipuzkoako tarteen arteko bidaientzako sarea hobetzeko posibilitatea hartu beharko litzateke kontuan.

Adierazitako helburuen arabera, ondoko jarduketa-ildo hauek ezarri ditu LZPk:

- A-8 autobidearen eta Deba Garaiarekiko lotura berriaren arteko lotune berriaren funtzionaltasun maila egokia duen jarraipena bideratzea eta Eskualde Egiturako eremuen eta A-8 autobidearen arteko lotura erraztea Lebarion autobiderako sarbide berria eginez.
- Elkarren ondoko industrialdeen arteko barne bideen lotura.
- Durangoko saihebidetza osorik ixtea, N-634 errepidetik lurreta eta Matiena artetik nahitaez igaro beharra deskargatzeko.
- N-634ko zeharbidearen soluzioa lurreta udalerrian, errepide horren alde bietan kokaturiko biztanle-guneen arteko hiri-jarraipena ahalbidetuz.
- Egungo N-636 birmoldatzea, Lebario-Apatamonasterio-Kanpazar arteko lotune berria egindakoan, barne komunikazioko bide batean errepideak zeharkatzen dituen biztanle-guneen artean.

Bide-azpiegitura berrien planteamenduan, LZP honetan ezarritako lurralde ereduari egokitzeko eta ingurunean behar bezala txerta dadin, ondoko hauek ezarri dira aintzat hartu beharreko jarraibide orokor gisa:

- LZPk berak dituen aurreikuspenak, bereziki garapen berrikoak eta motorrik gabeko mugikortasunerako sarea.
- Landaredia autoktonoa mantentzea.
- Kultur intereseko tokien babesa.
- Ubide-sistema orokorra.
- Etorkizuneko ingurumen hobekuntzako igarobideak.
- Oinezkoen eta bizikleten zirkulazioarekiko erlazioa zaintzea.

Zehazki, egitura-sareko loturetan, ondoko hauek proposatzen ditu LZPk:

- Loturek dakarten ingurumen eragina gutxitzea.
- Soluzio egokia ematea azpiegituren igarobidea, horien itxura eta funtzioa errespetatuz.

4.2.3.1.5. A-8 indartzea ibilbide luzeetarako

Sektorearen proposamen nagusienetako bat A-8 autobidea ibilbide luzeetarako ardatz nagusi lez indartzearen gainekoa da, betiere N-634 errepidea deskargatuz ahal dela; izan ere, Durangoko Eskualde Egituraren eremuko lurralde eta egituraren ikuspuntutik, barruko artikulazio osagaitzat ezarri behar da, Eskualde Egituratik kanpoko helmuga duen igarotze-bide gisa eratzea ahalik eta gehien saihestuz.

A-8 autobidearen sekzioa handitu behar dela-eta, igarotze-trafikoaren fluxurik handiena horretara desbideratzea planteatzen da. Fluxu-aldaketa hori egiteko, neurriak hartu behar dira bidaia helmugetara hurbiltzeko ibilbideak murrizte aldera, azpiegitura horren sarbide berriak sortuz.

Bestalde, A-8 autobidearen eta Lebario-Apatamonasterioko lotune berriak Deba Garaiarekiko lehen mailako lotura egitea ahalbidetuko du Kanpazarren egin beharreko hobekuntzen bidez, ibilbide luzeko sare horren funtzionaltasuna hobetzeko. Hori kontuan izanik, autobiderako sarbide berria sortzea proposatzen da Lebario-Gerediagan. Gainera, Artibaiko igarobideko hasiera hurbil dagoenez gero (BI-623), eremuen arteko trukeak bideratu litezke espazio txiki batean, betiere Eskualde Egiturako barne komunikazioei eragin gabe. Lotune-puntu horietan, disuasio-aparkalekuak sortzea proposatzen da, bus espres zerbitzuen edo ibilgailu pribatuen okupazio indize handiagoaren bidezko intermodalitatea sustatze aldera.

Gizarte-ekonomiaren aldetik, bidezkoa da aurreikustea soluzio horietarako trafiko arintasun eta lotura abantaila ukaezinak, eta horrek ondorioak izango ditu jarduera ekonomikoan eta biztanleen bizi-kalitatean. Ingurumenaren ikuspegitik, berriz, ibilbide horretan unean uneko balizko eraginaren multzoa izan behar da kontuan. Ondoren azalduko dira eragin horiek.

Proposaturiko lotura berrien burutzapenak eragina izango du inguru horretan dauden lurzoruen erabileran; izan ere, lurzoruok balio estrategiko handiko landazabalak eta trantsizioko landa paisaiak dira Nekazaritza-abeltzaintza eta Ingurune Naturaleko LApek ezarritako kategorizazioaren arabera. Paisaia horien artean, baso autoktonoren bat dago, ahal den neurrian errespetatu beharrekoa.

Uholde-arriskuei dagokienez, Lebario-Apatamonasterioko lotura berria da arriskurik handiena duena, EAEko Bazter eta Erreken LApek ezarritako uholde-gunetik hurbil dagoelako.

Azkenik, jarduketa egin nahi deneko ardatz nagusiaren kokapen lineala dela-eta, bidezkoa da eremu naturalen lotura-eremuetan izan litekeen eragina aipatzea, hain zuzen ere Urkiolako KIT igarobide erregionalaren eta Urdaibaiko Artadien KITren arteko elkarreraginpeko aldean, betiere EAEko Igarobide Ekologikoen Sarearen Azterlanak ezarritako zehaztapenak kontuan izanik.

Hori guztia dela-eta, maila ertaineko eragina ezarri da proposamenaren inguruan. Ekintzak ekar litzakeen zuzeneko eta zeharkako eragin positiboak hartu behar dira kontuan, hain zuzen dagoeneko finkatuta dagoen bidea handitzeko eta ez trazatu berria egiteko. Alabaina, espaziorik hauskorrenak eraginkortasunez zaindu behar dira neurri egokien bidez.

4.2.3.1.6. N-634 errepideko barne mugikortasunaren banatzaile eta bideratzaile izaera

N-634 errepideko trafikoa deskargatuta, hiri-ingurune eta hiri-barneko espezializazio handiagoa hartuko luke pixkanaka, LZPn aurreikusitako garapenekin bat etorritik. Hala, erantzuna emango litzaioke Errepideen LApek detektaturiko arazoari. Izan ere, egitamu horrek, soilik bidearen gaineko argudioak erabiliz, modu bakar batean konpon zezakeen arazoa:

aurreikusitako sarbideak berrantolatzea. Horretarako, N-634 errepidean, Boroa eta lurreta artean, garraio publikorako plataforma eskusiboa sartzea zehazten da LZPn. Plataforma ezartzeko lehen fase gisa, soilik busentzako erreia izatea planteatzen da. Horretaz gain, Matiena eta Zaldibar artean, haren sekzioa egokitu beharko litzateke, alboko industri erabilerekiko funtzionaltasuna hobetu ahal izateko.

Proposamen horiek lagungarriak izango dira trafikoa arintzeko eta, beraz, ondorio positiboak izango dira airearen kalitatean, dela atmosferaren kutsaduraren aldetik, dela zaraten aldetik.

Bestalde, bizikleten sarea ezarri beharko litzateke errepide orokorretik aparte, eta horrek lagundu egingo luke aukerako mugikortasunaren helburu orokorra lortzeko, motordun ibilgailu pribatuen erabilera murriztuz. Horrek guztiak ingurumen onurak ekarriko lituzke berekin.

Planteamendua lagungarria izango litzateke tokiko bideen arteko egituraketa bideratzeko, bai egungo hirigintza garapenei dagokienez, bai proposatzen direnei dagokienez. Aldi berean, hiri-jarraipena zaindu beharko luke, egon dauden barrera-efektuak kenduz edo mugatuz, baita etorkizuneko barrera-efektuen aurreikuspena ere. Hala, maila desberdineko soluzioak nahitaezkoak badira, lurreko kota-lerrun handiagoko bidetik jaregiteko modua izango da, alboko eremuekiko erlazio txikiagoa duelako.

Ekintza horiek baliatuz, zenbait hanpatze bideratu behar dira ahal dela, bai alboko populazioekiko erlazioetan, bai hurbil dagoen A-8 autobidearekiko erlazioetan.

Zehazkiago, nabarmentzekoa da LZPren proposamena, hots, lurreta eta Durangoko zeharbideari soluzioa ematea N-634 errepidearen tratamenduaren bidez, bertako zeharkako erlazioak bideratzeko, dela motorrik gabeko ibilgailuen mugikortasun mailan, dela barruko trafikoen mailan, halako moldez non lur lauak askatuko baititu, egoitza-garapenerako bokaziorik handiena

dutenak direlako eta, aldi berean, biztanle-gune trinkorik gabeko hiri garapen jarraitua ahalbidetzeko.

Era berean, aipatzekoa da ere N-634 errepideko zeharbidea Berriz-Olaketako biztanle-gunean, non soluzioa proposatu behar zaien ez bakarrik hiri-bilbearen eta errepidearen artean puntu horretan dauden elkarreragiteei, baizik eta A-8 autobidearekikoei eta trenbidearekikoei ere. Hala, arreta berezia jarriko da N-634 errepideko eraginpeko zonaldeak Ibaizabal erreka uholde-arriskuko eremuan duen eraginean, Euskal Herriko Uholdeen Prebentzioko Egitamu Integralaren arabera. Esan beharra dago, gainera, trazatua interes arkeologikoko alde batean dagoela kokatuta eta komenigarria izango dela Ibai eta Erreka Bazterren LAPEk “ondo kontserbaturiko ibarreko landaredia duten bazter” gisa katalogaturiko ibai bazterrak zaintzea ahalbidetuko duten prebentzio neurri egokiak hartzea.

Bestalde, Ingurumen Eraginaren Baterako Ebaluazioaren arabera, bidezkoa da esatea ondorio positiboak izango direla bizi-kalitatean ukituriko biztanle-guneetan; izan ere, lehen aipaturiko N-634 errepideko iparraldeko saihezbideak indartuko lituzke biztanle-guneok. Ingurumenean izan lezakeen eraginari dagokionez, baldin eta azken proiektuak aipaturiko eraginen prebentzio neurri egokiak kontuan hartzen baditu, eragin txikitat hartuko da.

4.2.3.1.7. Bide-berrantolaketa Durango inguruan

Durango inguruan, hiru igarobide perpendikular batzen dira Bilbo eta Gipuzkoako lotune naturalean (Elorrio, Artibai eta Urkiola), eta guztien artean egin beharreko loturen baldintzak berrikusi behar dira, hori guztia planteamendu jakin baten inguruan: kontuan hartzea egungo nahiz etorkizuneko bide-azpiegituren eta hiri-garapenen arteko erlazioak.

A-8 autobideak eta N-634 errepideak jasaten duten trafikoa murrizteko eta Durango inguruko trafiko mugimendu zentzuzkoagoak izan daitezen, ingurabide bat ixtea proposatzen da hiriguneko hegoaldetik, udalerriko hirigintza plangintzako hainbat tarterekin (hiri-bide banatzaileak). Beraz, dagoeneko eginda dagoena osatuko litzateke eta, A-8 autobidearekin bat egiten duen BI-623 errepidearekin batera, Montefuerte eta Montorreta artean dagoeneko eginda dagoen zatia itxiko litzateke, baita lurretan N-634 errepidea lurpean sartzeko aipaturiko soluzioa ere.

Jarduketa horrek hiri hazkundearen itxitura indartzen du biztanle-guneen inguruan, eta mugatu egiten du DEEko gainerako lurraldean sakabanaturiko urbanizazioa. Beraz, ondorio positiboak dakartza lurraren kontsumo txikiagatik, azpiegitura eskari txikiagoengatik, mugikortasunagatik, etab.

Alboko eremuekin aurreikusten diren erlazioen arabera geldituko lirateke hierarkizatuta Durango inguruan bat egiten duten bideak. Horien arteko lotura ondoko irizpidea izango litzateke:

- a) A-8 autobidea, LZPk bere sare egituratzailearen barruan sartua. Ibilbide luzeko erlazioak hartzen ditu bere gain, Eskualde Egituraren eta kanpoko bideen artekoak nahiz igarotze-trafikoaren artekoak.
- b) Deba Garaiarekiko lotura, LZPk sare egituratzailearen barruan sartua. Lebario eta Apatamonasterio arteko azpiegitura berritik abiatzen da, eta jarraitu egiten du Kanpazarreko portuko hobekuntzarekin. Ibilbide luzeko sarea osatzen du A-8 autobidearekin; autobide horrekin egiten du bat Lebarion. Gainera, Artibaiko igarobidearekiko eta sare banatzailearekiko lotura zuzena ahalbidetzen du.
- c) N-634 errepidea, LZPk bere sare banatzailearen barruan sartua, aurreko atalean aipaturiko proposamenekin eta funtzionaltasunekin.

- d) Durangoko hegoaldeko ingurabidea. N-634 errepideko zatiarekin bat eginda A-8 autobiderako sarbideetan, Durangoko saihesbide osoa osatuko luke bide banatzailearen lerrunarekin.
- e) N-636 errepidean igarotze-trafikutik askatuta, hiri garapen berriak kokatzeko duen ahalmena baliatzen da errepide horretan. Garapen berri horien kanpoko perimetroan, ertzeko hiri-bidea planteatzen da, Durangoko hegoaldeko ingurabide berriarekiko lotura ahalbidetzen da eta hiriko zati berria egituratzen deneko egungo errepidetik nahitaez igaro beharra ekiditen da.
- f) BI-633 errepidea, LZPk sare egituratzailearen barruan ezarria. Eremu horren Gernika-Markinako Eskualde Egituraren arteko lotura nagusia ematen du, eta aurreko kasuan adierazi denez, Lebarioko lotunean A-8/N634 errepidearekin bat eginda, sare egituratzailearekin zein sare banatzailearekin duen lotura bermatzen da.
- g) BI-623 errepidea, LZPk banaketa-sarean sartua. Estrategia mailan Durangaldea eta Araba bat egiteko lotura gisa duen garrantzia murrizteko komenia dela ezarrita, eutsi egiten zaio Mañaria eta Izurtza Eskualde Egiturako buruarekiko loturaren funtzionaltasunari. Durangoko hirigunearen ertzetik doan zatia herriko hegoaldeko ertzak osatu beharreko ingurabideko zati bihurtzen da. Ondorioz, BI-623 errepidea lotuta gelditzen da perimetroko eraztunarekin; izan ere, bide banatzailearen lerruna izanik, erabat inguratzen du eraztun horrek Durangoko hirigunearen multzoa. Bidearen eta ingurunearen ezaugarriak direla-eta, bereziki zaindu beharko litzateke autoen trafikoaren eta oinezkoen eta bizikleten sareen arteko erlazio egokia horiek guztiak batera diren tokietan.

Durangoko ingurunean bide-sarea berregituratzeak mugikortasunean dakarren hobekuntzak bizi-kalitate hobea ekarriko luke DEEn, eta trafikoaren pilaketaren eta trafikoa hirigunetik igarotzearen ondoriozko eraginak murriztuko lituzke. Proposamenaren bidez, Durangoko biztanle-guneko hiri-erabilera berreskuratuko da eta lagungarria izango da proposaturiko gainerako ekintzen garapenerako, aukerako mugikortasun plataformari erreparatuta bereziki.

4.2.3.1.8. Boroan ezarri berri diren jarduera ekonomikoko lurren loturari buruzko konponbidea

Lehentasunez, Boroako industrialdeak egun duen ezarpen maila eta horren inguruko epe laburreko aurreikuspenak ikusita, beharrezkoa da Bilbo-Gasteizko N-240 errepideko irisgarritasun baldintzak egokitzea eta, horretarako, azterlana egin beharko litzateke, A-8 autobidearen eta N-240 errepidearen arteko zuzeneko fluxuak lortzeko, betiere N-634 errepidea ukitu barik. Hala, trafiko pilaketako beste gune bat saihestuko litzateke eta horrek ondorioak izango lituzke ingurumenean.

4.2.3.1.9.- Igarotzeko trafikotik askatu diren bideen tratamendua

- Gaur egun N-634 errepidea zeharbidea da lurretan eta hori hiriko ardatz moduan lehengoratzeko nahitaezkoa da erabateko birmoldaketa egitea. Birmoldaketa horren barruan berariaz errepidekoak diren elementuak ezabatu behar dira eta horien zeharkako erlazioak bideratzeko alternatibak landuko dira, hala motorerik gabeko mugikortasunaren arloan nola berariaz barruko trafikoaren esparruan. Hau guztia identitate berri horrek eska dezakeen hiriko esparruaren diseinuaren arloko tratamendua gorabehera da.

- N-636 errepidea, igarotzeko trafiko horretatik askatuta, hiriko bide moduan egokitu daiteke Durango eta Elorrio arteko ardatzean egiten diren jardueren arlo guztietarako. Tarte horretan errepidearen ebakidura edo, hala denean, errepidearen inguruak, egokitu beharko dira berariaz herri garraiorako plataformari eusteko. Bide horren tratamendua, tartearen arabera, zeharkatzen dituen esparru, hirigune eta hirietako aldirietako, egineran ia landa esparruak direnak, esparruei egokituta egongo da. Azken kasu horietan urbanizazio bigunaren eran ebartziko dira, guneak egituratzeko ardatz moduan, alegia.
- Olakueta-Berrizen (N-634) eta Izurtzan (BI-623), proposatu diren igarotzeko bide alternatiboak egin ostean esparrua prest egongo litzateke oso sakonekoak izango diren hiri lehengoratzeko jarduketari ekiteko.

4.2.3.1.10. Alboko lurraldeekin lotura egiten duten egitura-ardatzak indartzea

- Arratiako igarobidea (N-240): horren iparraldeko tarte berria, Boroa-Lemoako lotura, Eskualde Egitura honen barrukoa da. Esana dugunez, tarte berri zabalak A-8 autobidearen eta N-634 errepidearen arteko zenbait mugimendu aldatzea ahalbidetuko du (beraz, intereseko lurra askatuko da) eta, Amorebietako zeharbidea kenduta, biztanle-gune horretako trafikoa berrantolatu.
- Lebariotik Apatamonasteriorako ekialdeko saihezbidea egitea, Durango-Abadiño hiri-ardatza birgaitzea sustatuz.

- Elorrioko (N-636) igarobidean jardutea, Arrasaterekiko lotura baldintzak hobetuz Kanpazarko portuko saihesbidearen bidez.
- Amorebieta-Gernikako (BI-635) errepidearen baldintzak hobetzea, batez ere Autzaganeko saihesbidearekin, baina ibilgailu astunen trafikoa gutxituz eta gainerakoena gutxituz. Hartara, bietan erabiliko da ahal dela etorkizuneko Bermeo-Mungia-Bilbo igarobidea, Urdaibaiko Biosferaren Erreserba igarotze-trafikoa eta ibilgailuen eta ibilgailu astunen trafiko gehiegi ez kargatzeko.
- Zaldibarren, N-634 hirigunearen erditik igarotzeak dakarren egoera dela-eta, bide horretan jardun beharra dago, autoen trafikoa eta hirigunearen dinamika bera hobeto elkarrekin izateko, eta horretarako, trafikoa moteltzeko neurriak ezarri beharko lirateke, baina ez da ukatzen etorkizunean aukerako igarotze bat aztertzeko posibilitatea, betiere igarotze horrek sortutako ingurumen eraginak onargarriak badira.

4.2.3.1.11. Banaketa-bide Sare Kapilarreko irisgarritasuna kontrolatzea.

- Durango-Urkiola-Otxandio-Arabako (BI-623) Igarobidearen kategoria pixkanaka gutxitzea, ingurumen kalitate handiagatik eta Arratiako (Amorebieta-Lemoa-Ubide-Araba) Igarobidea indartu izanagatik Barazar portutik, eta A-1 autobidea zerbitzuan jarri izanagatik Deba bailaratik. Izurtzari dagokionez, BI-623 errepidearen aukerako ibilbide bat egitea aurreikusi behar da, egungo zeharbidearen hirigunea barne erabilerarako berreskuratuz. Mañariko biztanle-gunea, bestalde, ia osorik askatu behar da ibilgailu astunen igarotze-trafikutik, Zallobenta harrobiko ustiapenari utzi ondoren.

- BI-2632 errepidearen ingurua zaintzea, eta uneko jarduketak egingo dira Pagatzako portuko igoeran eta Elorrio-Berrioko tartean.
- Ahalik eta gehien zaintzea garrantzi txikiagoko gainerako errepideak, ingurumen kalitate altua dutela eta.

Proposamen horiek plano egokian agerrarazi dira.

4.2.3.1.12. Bide-sareko jarduketa moten laburpena

LZPn, hainbat jarduketa mota hartzen dira aintzat bide-sarearen gainean:

Bide-azpiegitura berriak ezartzea

Halako jarduketek azpiegitura berriak egitea dakarte berekin, sareari funtzionaltasun hobea emateko asmoz, dela aurreikusitako trafiko-fluxuek behar dituzten prestazioengatik, dela hiriguneen arteko elkarreragiteak ekiditeko. Lurraldearen Zatiko Plan honetan, ondoko jarduketa hauek aurreikusten dira:

Bide-zati berriak

- N-240, Boroa-Lemoako autobia.
- Lotura berria Lebario eta Apatamonasterio artean.
- N-636, trazatu berria Iguria eta Kanpazar artean.
- BI-635, tunela Autzaganen.

Lotune berriak

- A-8, N-240 errepidearekiko lotunea (aurretik azterlana eginda).
- A-8, Lebarioko lotunea.

A-8 autobidearekin lotutako aparkaleku berriak

- Lebario-Gerediaga.
- Boroa.

Oraingo azpiegiturak hobetzea

- A-8, hirugarren erreia lurreta eta Lebario artean.
- BI-635, trazatua hobetzea eta plataforma handitzea Zornotza eta Autzagane artean.
- N-634, sekzioa aldatzea Boroa-lurreta eta Matiena-Zaldibarreko tartean.
- N-634, errepide horrekiko zeharbideko jarduketa, Durangorekiko hiri-jarraipena ahalbidetzeko.
- N-634, erreia garatzea ibilgailu motelentzat Areition.
- Sareko gainerako tokietan, unean uneko egokitze eta zabaltze ekintzak; horien artean Pagatzako portuko trazatua hobetzea dago (BI-2632 Elorrio-Elgeta).

Hiri-bide perimetral berriak ezartzea

Halako jarduketan xedea aukerako ibilbideak sortzea da hiriguneetan bertan, autoen trafikoa gutxitzeko edo galarazteko bertako zenbait aldetan. Lurraldearen Zatiko Plan honetan zehazturiko sareak osatzeko, ondoko jarduketa mota hauek hartzen dira aintzat:

- Udal planeamenduan aurreikusitako hirigintza garapenen barruan eta bertan zehazturiko bide-eskemaren bukaera gisa, Durangoko hegoaldeko ingurabidea ixtea sartzen da Montorreta eta BI-623 errepide artean.
- Oraingo zeharbideen arazoak aukerako ibilbideak erabiliz konpontzeko azterlanaren eremuak zehaztuta, aintzat hartu dira ondoko errepide hauek: BI-623, Izurtzan, eta N-634 Olakueta-Berrizen.
- Okupazioko mugako eremuen barruko alde urbanizatu berrien balizko agerpenaren ondorioz eta zentralitate handieneko

bideak arintzeko asmoz, ondoz ondoko bide perimetralak sortzea proposatzen da Durango eta Zelaieta artean izan litezkeen garapenetan.

Igarotze-trafikutik askaturiko bideen tratamendua

Bi jarduketa mota planteatzen dira, ukituriko tarteez izan ditzaketen ezaugarrien arabera:

- a) Hiri inguruko zonaldeak. Gutxieneko jarduketak sekzioaren, alboko sarbideen, eta abarren inguruko uneko arazoak konpontzeko. Ez da aintzat hartzen bizikleta edo oinezkoentzako banda espezifikorik; izan ere, eremu horietako ibilbideek jarraipen ziurtatua izan behar dute Aukerako Mugikortasun Sarearen bidez. Jarduketa mota hori ondoko kasuetan aurreikusten da:
 - N-636, Zelaieta eta Apatamonasterio artean.
 - BI-3331, Elorrio inguruan.
- b) Hiri aldeetan (hiri tarteez eta zeharbideak). Hala denean, jarduketek horrelako eremuen berezitasunak ematen dizkiote bideari, eta autoen trafikoa eta hiri-bizitza bateratzeko baldintzak hobetzen dira trafikoa moteltzeko neurrien bidez eta diseinuaren eta materialaren tratamenduaren bidez. Bizikleten eta oinezkoen joan-etorriak, Aukerako Mugikortasun Sarearen trazatua edozein dela ere, horretarako diren banda espezifikoaren bidez egingo dira bidearen sekzioan. Zentralitate gehieneko hiri aldeetan, oinezkoen eta bizikleten erabilerak errazteko joera izango da jarduketetan, eta autoen trafikoa baldintzatu egingo da trafikoa moteltzeko neurrien bidez, eta aukerako ibilbideak aurreikusten badira, trafiko hori garraio publikorako mugatzea edo, are gehiago,

oinezkoentzat bihurtzea erabat. Jarduketa mota hori ondoko kasu hauetan aurreikusten da:

- N-634, hiri-bide bihurtzea lurretan.
- N-634, Olakueta-Berrizeko egungo zeharbidearen hiri-bide bihurtzea.
- BI-623, Izurtzako egungo zeharbideko hiri-bide bihurtzea.
- N-636, Durango eta Zelaieta arteko hiri-bide bihurtzea.

Aintzat hartu beharreko beste jarduketa mota batzuk

Finkaturiko edo finkatzeko bidean den antolamendua duten eremuetan, hirigintza planeamenduak ondoren azterlan espezifikoa egite aldera, ondoko jarduketa mota hauek hartzen dira aintzat:

- a) Hiri-tarteak eta errepideen foru sareko zeharbideak. Trafikoaren intentsitatea murrizta denean, autoen trafikoa eta ukituriko hiriguneko hiri-bizitza bateratzeko baldintzak hobetzea planteatzen da, trafikoa moteltzeko neurrien bidez eta kasuan kasuko bidearen diseinua eta materialen tratamendu bereziaren bidez. Halaxe gertatzen da errepide hauetako zeharbideetan: BI-3323 (Matienan), BI-635 (Amorebietan), BI-3321, BI-3331, BI-2632 eta BI-3321 (Elorrion), eta BI-3341 (Garain). Kasu bereziak dira Mañariko BI-623 errepidea eta, batez ere, Zaldibarko N-634 errepidea, non, trafiko-fluxu nabarmenak aurreikusten badira ere, egon dauden zeharbideen aukerako ibilbideak dakartzan arazoak direla-eta, lehen aipaturikoen antzeko neurriak aplikatu behar izango baitira.
- b) Ezaugarri nagusi lez jarduera ekonomikoak izatea duten eremuak. N-634 errepidearen inguruko garapenen funtzionaltasuna hobetzeari begira, elkarren ondoko industrialdeen arteko artikulazioa planteatzen da, barne ibilbideen jarraipena errazten duten bideak erabiliz, horien arteko lotura erraztuz eta eremu horiek errepide orokorreko duten mendekotasuna gutxituz.

4.2.3.1.13.- Ondorioak.

LZPk mugikortasunaren eta garraioaren arloetan dituen helbururik behinenen artean intermodalitatearen hobekuntza eta talde-lekualdaketetarako bitartekoen sustapena daude, hau da, gaur egun jarduketaren esparruan ezaugarri nagusia den garraio pribatuaren erabilera orokorraren alternatiba bideragarria izango direnak.

Inolako dudarik gabe, baldin eta mugikortasun alternatiboko sarearen plataformaren eta talde garraioko plataformaren eraikuntza gauzatzen bada, horiek sustatuko dituzten erabilera publikoek nabarmen lagunduko dute Alde Funtzionaleko ingurumenaren kalitatearen hobekuntzan, energiaren kontsumoaren balantzearen onerako izango direlako eta hala kutsadura akustikoa nola atmosferako emisioen maila murriztuko direlako; horiek ez ezik, logikoa den moduan, egoitzazko edo jarduerak egiteko lurzoruen multzo osoaren irisgarritasun egokian laguntzen du.

Honako LZP honetan jaso diren bideen arloko jarduketa batzuek ekarriko lituzketen ingurumeneko eragin negatiboak ahaztu gabe, oro har esan daiteke arlo horretan planteatu diren gainerako proposamenek ingurumeneko balorazio positiboa dutela. LZPren lehentasuna N-634ko trafikoa deskargatzea da, A-8 autobidearekiko loturen hobekuntza eta autobidearen handitzea abiapuntu hartuta, eta horrek, apurka-apurka, hiri-izaera handiagoa hartzeak eragin positiboa izango du Eskualde Egiturako gizarte- eta ingurumen-baldintzetan. Gogoratu behar da hiriguneetako ibilgailuen trafikoa urritzeko helburua ez dela N-634ko jarduketan bidez soilik lortuko; izan ere, trazatu berri asko egingo dira, adibidez, BI-635koa, eta horrek, Elorrioren eta Berrizen arteko loturak hobetzeaz gain, onura handia ekarriko die Atxondori, Abadiñori eta Durangori edo beste jarduketa batzuk N-240 errepidea lurpean

sartuta lurretan, BI-635 errepideko tunela, trazatuen hobekuntza, A-8 autobidearekin lotutako aparkalekuen zuzkidura.

Halaber, Eskualde Egituran garraio publikoa sustatzeko eta hobetzeko ahaleginaren balorazio positiboa egiten da, eta bizikleta sustatzeko ahaleginaren balorazio positiboa ere bai; hain zuzen ere, baliabiderik eraginkorrena da ibilbide ertaineko bizilekutik lanerako eta bizilekutik ikastetxerako joan-etorrietarako. Ibaizabalen igarobideko bide-arteriak itota egotea arazo larria da Eskualde Egituran, eta eragin handia dauka ingurumen-kalitatean eta, batik bat, bizi-kalitatean. Ingurumen eraginiko positiboena duen neurritzat jo daiteke proposamena, ingurumenaren onurarako izango diren zeharkako eraginengatik.

LPPren lanerako eskalaren eta arlokako plangintzatik ekarri diren jarduketek bertan duten proposamen-izaeraren ondorioz ezinezkoa da ustezko eragin horien balorazio xehekatua. Duda barik, proiektuen betearazpenari buruzko xehetasunek euren bidezko ingurumeneko eraginaren azterlana behar dute eta, horretan, giroko ukipen guztiak hartuko dira aintzat eta hala betearazpen faseetan nola proiektuen ustiapenen faseetan aplikatu beharreko neurri zuzentzaileak proposatuko dira.

Laburtzeko, ondoren faktore-zuhaitzaren eta ekintza-zuhaitzaren gurutzeko matrizea aurkezten da, LZPren trenbide-proposamenen eraginpean geldituko diren azpisistemetak elementuak agerian jartzeko. Bide sarearen eraginaren analisia LZPk planteatu dituen proposamen zehatzei buruzkoa da, hots, “4.2.3.1. atala. Sarrera” delakoan agertzen den moduan; dena dela, ohartarazi egiten da jarduketa zehatzeko garapen guztiek kasuan kasuko ingurumeneko eraginaren azterlanean sartuko den euren berariazko plangintza behar dutela.

DURANGOKO LZP-KO BIDE SARERAKO PROPOSAMENEN ERAGINEN MATRIZEA

AZPISISTEMA	Fisiko naturala															Gizartea/lurraldea					Biztanleria		ERAGINA
INGURUNEA	Abiotikoa							Biotikoa								Nekaz.- lurrak	Jarduera ekonomikoak	Hiri-egitura	Ondarea	Paisaia	Egitura eta dinamika	Mugikortasuna eta irisgarritasuna	
FAKTOREAK	Atmosfera / airearen kalitatea	Ur kontinentalak				Erliebea		Landaredia						Fauna									
AZPIFAKTOREAK		Ibai-ibilguak	Gune hezeak	Urperagarrit .	Akuiferoen zaugarritas.	Ondare geologikoa	Higagarritas .	Baso autoktonoak	Baso- landaketak	Sastraka	Landazabal atlantikoak	Goi-larrediak	Urbazterreko eraketak	Habitatak	Espezieen mugikortasuna								
Motorrik gabeko aukerako mugikortasun sarea	+							+	+	+	+	+	I	-	+	I	+	+	I	+	+	+	BAXUA
Garraio kolektiboko plataforma	+							+	+	+	+	+	I	-	+	I	+	+	I	I	+	+	BAXUA
A-8 indartzea ibilbide luzeetarako	+							+	+	+	+	+	-	-	+	I	+	+	I	+	+	+	BAXUA
N-634 errepideko barne mugikortasuna bantzeko eta bideratzeko izaera	+							+	+	+	+	+	I	I	+	I	+	+	I	+	+	+	BAXUA
Bideen berriantolaketa Durango inguruan	+							+	+	+	+	+	I	-	+	I	+	+	I	+	+	+	BAXUA
Boroan berriki ezarri deiren ekonomi jarduetarko lurzoruaen loturari buruzko ebazpena	+							+	+	+	+	+	I		+	I	+	+	I	-	+	+	BAXUA
Igarotze. Trafikotik askaturiko bideen tratamendua	+						-	I	I	I	I	I	I	-	I	I	+	+	I	+	+	+	BAXUA
Bide-sare banatzaille eta ilerakoaren irisgarritasuna kontrolatzea	+							I	I	I	I	I	I	-	+	I	+	+	I	-	+	+	BAXUA

Gurutzeak: +: Eragin ona I: Zehaztugabea : Ez da bidezkoa
 -: Eragin txarra

Eraginaren balorazioa: ALTUA ERTAINA BAXUA

4.2.3.2.- Trenbide-sareko proposamenak.

4.2.3.2.1.- Sarrera.

Lurraldearen Antolamendurako Artezpideetan ezartzen denez, trenbidea azpiegitura estrategikoa da. Planteamendu horren arabera, Durangoko LZPk trenbidea aukeratu du, merkantziak eta bidaiariak modu masiboan garraiatzeko baliabide nagusitzat; hori, gainera, autobusean oinarrituriko errepideko garraioarekin koordinatu eta osatuko du, Amorebietan eta Durangon trukagailuak instalatuta.

Bide-sarerako proposamenen azterketan egin dugun moduan, Durangoko LZPk aurkezturiko trenbide-jarduketan ingurumeneko ebaluazioa (9. kapitulua, *Mugikortasuna*, 9.5.2 atala, *Trenbide Sarea*), egin ere, testuan eta horri loturiko kartografian (3. Antolamendu Planoa: Red de Carreteras y FerrocarrilAP) berari buruz ematen den azalpenean euskarrituz egingo da. Aurreikusitako proiektuen eragin maila baloratuko da, kontuan hartuta horien hedapena eta ezaugarriak, eraginpean egon daitezkeen faktoreak eta lurraldean duten aurretiazko kokalekua.

Azterketa, bestalde, Eskualde Egiturako trenbide-ardatzetan oinarrituz egituratzen da, eta bakoitza sektore egokietan xehatzen da, ebaluazioa eta ulermena erraztu ahal izateko. *Abiadura Handiko Trenari (AHT) dagokionez, Ingurumeneko Eraginaren Baterako Ebaluazio honek ez du proiektuaren ingurumeneko balorazioa egingo, lehendik onetsitako azpiegitura baita; izan ere, Ingurumeneko Eraginaren Adierazpen berezia dauka, eta horrek lurraldean izango duen eragina eskualde-ekalan soilik ebaluatu ahal da.

Lehen adierazitakoaren arabera, Durangoko LZPk proposaturiko trenbide-sarearen ekintza-zuhaitza ondoren adierazten denez antolaturik gelditzen da:

Zabalera metrikoko trenbide-sarean zehar **segurtasun baldintzak eta zerbitzua** hobetzeko, jarduketa hauek ezarri dira.

- Bilbo-Donostia tren linea bikoiztea Amorebieta-Eibarko tartean (Bilbo-Amorebieta bikoiztuta dago dagoeneko), Trenbide Planaren ekintza nagusienetakoa dena.

Hiri-esparruetako azpiegituraren integrazioa hobetzeko, bertako irisgarritasuna errazteko eta, beraz, bidaiari gehiago erakartzeko, ondoko jarduketa hauek bildu dira.

- Durangoko etorkizuneko geltokia, lurpekoa (hiri-barruko egungo trenbide trazatuaren zati handi baten moduan). Garraiobideen arteko trukaketa maila askoz handiagoak errazteaz gain, hiri-birgaikuntza handia egitea ahalbidetuko du, hobekuntzak bereziki behar dituzten sareetan. Hori guztia hobetuko da are gehiago aipaturiko bidaiak gutxituta. Horregatik, bidezkoa da Durangoren nagusitasuna aintzat hartzea hiri-berrantolamenduari dagokionez.
- Bideak berregituratzea eta egungo geltokiak bateratzea Zornotzan lurpeko geroko geltoki baten bidez. Eragiketa horri esker, hiri inguruko lur handi bat askatuko da, posizio-balio handikoa, behar bezala antolatu beharrekoa.
- Aukerako ibilbidearen azterlan-proposamena, Berrizko biztanlegunearen azpitik doana.

4.2.3.2.2.- Euskotren.

EAEko Trenbide Sareko Lurraldearen Arloko Planak ezarritakoaren arabera, Eusko Jaurlaritzako Herri Lan eta Garraio Sailak egindako azterketek eta pilaturiko nazioarteko esperientziak egiaztatu egiten dute Euskotrenen trenbide-sarearen egoera, izan ere, hamar urte inguruko epea igarotakoan hasiko dela kritikoa izaten eskualderako. Bideak itozteko prozesu gero eta handiagoak autobus-saretik trenbiderako lekualdatzea eragiten duenean, eta hiriguneetan automobilentzako murriztapen-neurriak hartzen direnean, trena ezinbestekoa izango da mugikortasun-beharrizanei erantzun egokia eman ahal izateko.

Horrenbestez, argi dago finkatu egin behar direla arlo horri buruzko proposamenak; Durangoko LZPk ere horixe uste du, eta trenbidearen aldeko apustu garbia egiten du, talde-garraioko funtsezko baliabidetzat; horretarako, bideak eta geltokiak bikoizteko proposamenak egiten ditu, eta horrek eragin onak izango ditu azpisistema sozioekonomikoan. Halaber, jarduketa horien ondorioz, ingurumen-kalitateak ere hobera egingo du; hala eta guztiz ere, azken balorazio orokor honetan toki-eragin txarrak daude, eta horiek eraginkortasunez konpondu beharko dira, kasuan kasuko prebentzio- eta zuzentze-neurrien bitartez.

Urkiolako GKL-Urdaibaiko Artadien GKL deritzon igarobide ekologikoa moteltzeko eremuan sartzen da); obra betearazteko fasea gainditu ondoren ez da eragin aipagarririk egongo, eta, beraz, eragin baxua ezarri da

4.2.3.2.3.- Bilbo-Donostia linea, Amorebieta-Eibar sektorea

Bilbo-Donostia linearen funtzionaltasuna handitzeko asmoz, Trenbide Sareko LAPek Amorebieta-Durangoko tarterako (Eibarreraino) proiektaturiko bikoiztea handitzeko proposamena egin du Durangoko LZPk, Bilboren eta Amorebietaren artean bikoizturiko tarteari jarraipena emateko.

Proposamen orokor horrekin batera, ekintzaren eraginkortasuna inplementatzeko ekimenak ere garatuko dira. Horri dagokionez, bide-trazatua eta geltokia lurperatu egin nahi da Durangon. Hobekuntza handiak behar dituzte hiri-egitura horietan, lurperatzeok lurzoru-azalera handia askatzeko aukera emango dute; horrela, gunea birmoldatu, hiri-egitura josi eta zona berdeak nahiz eraikinak sartu ahal izango dira.

Amorebietako geltokia lurperatzeak, bestalde, trukagailu garrantzitsu bat ezartzeko aukera emango du; gainera, disuasio-aparkaleku baten gunea ezarriko da.

Proiektuak, zalantzarik gabe, eragin oso positiboa sortuko du hiri-egiturako eta mugikortasuneko faktoreetan; baina, gainera, ibilgailuen trafikoa murriztu egingo da eta horrek eragin ona izango du bizi-kalitatean, murriztu egingo baititu kutsadura akustikoa eta ingurumen-kutsadura. Eskualde Egituraren irisgarritasuna handitzeak, bestalde, jarduera ekonomikoan ere eragin ona izango du.

Azpisistema fisikoan eta naturalean sor daitekeen eraginari dagokionez, oro har, eragin hori baxua izango dela jotzen da, kontuan hartuta lehendik dagoen trazatua bikoiztuko dela; gainera, adierazitako lurperatzeen bitartez, linea horren oraingo eragin txarretariko batzuk ezabatuko dira. Nolanahi ere,

proposamena kartografiako ingurumen-elementuetan gainjarrita, ondorio hauek atera dira:

- Uholde-arriskua: orokorrean, LZPk linea bikoizteko biltzen dituen trazatu berriko proposamenek saihestu egiten dute, bidea altxatuta, Uholdeen Prebentziorako Egitamu Integralak (UPEI) eta izapidetzen ari den Ibai eta Erreka Ertzen LAPen aldaketa. 500 urteko itzultze-aldirako kalkulaturiko uholde-lamina. Hala eta guztiz ere, tarte batzuetan, proposaturiko ibilbidearen zatitxo bat uholde-laminan sartzen da. Ibilbide berria uholde-arriskuko eremua saihestu arte lekualdatu ezin bada, proiektu-fasean beharrezko arreta guztiak hartu beharko dira.
- Baso autoktonoak: faktore honi dagokionez, eraginik aipagarriena Amorebieta-Etxanoko eta lurretako udal-mugarteetako administrazio-mugatik hurbil gertatzen da. Oraingo trazatua hegoalderantz lekualdatzearen ondorioz, basotxo autoktono batean sartzen da, eta bertan, eraginaren zati bat murriztu egiten da, tarte horretarako proposaturiko tunelaren bitartez. Landaredi horrek higadura-arriskuko eremuan eta, hain zuzen ere, Urkiolako GKLaren nahiz Urdaibaiko Artadien GKLaren arteko lotura-igarobidean duen kokalekua kontuan hartuta, baloratu egin beharko litzateke tarte osoa tunelaren barrutik joateko aukera, habitata ez zatikatzeko eta faunaren mugikortasunean eraginik ez sortzeko.
- Balio estrategiko handiko landazabalak eta trantsizioko landa paisaiak: faktore horren bi muturrak hartzen dira aintzat; hau da, habitat eta produkzio-baliabide gisa hartzen da. Proposaturiko tarte berriek, guneren batean, eragina dute balio estrategiko handiko landazabalen

eremuetan; horietan, halako azpiegitura lineal baten eragin handiagoa ez da erabilera horrek galdu ahal duen azaleraren eraginezkoa soilik, gehienbat zatikatze- eta isolatze-prozesuak sortzearen eraginezkoa baita. Hala ere, trazatu berriko jarduketak lehenagoko beste azpiegitura lineal batzuetatik hurbil kokatu dira beti; adibidez, oraingo trenbide-lineatik edo A-8 autobidetik hurbil, eta, horrela, eragina neurri handian motelduta gelditzen da.

Orokorrean, ingurumeneko eragin baxua egongo da.

4.2.3.2.4.- Abiadura Handiko Trena

Abiadura handiko trenari dagokionez, Eusko Jaurlaritzak aurreikusitako trazatu loteslea jaso baino ez du egiten LZPk, gaur egun burutzen ari dena, baita Euban Euskotren-AHT geltoki intermodala premiaz ezartzeko posibilitatea ere, Trenbide Sarearen LZPn zehazturikoarekin bat etorriz. LZPk ez du azpiegitura horren inguruko proposamenik egiten, eskualde egituraren barne mugikortasunerako funtzionaltasunik ez duelako eta, bestalde, planak antolaturiko lurralde eremua gainditzeko dutelako azpiegituraren xedeak eta ezarpenak. Gainera, Zornotzan portu lehorraren aurreikuspena, zabalera metrikoko linearekin lotua, dokumentuan ezarri da, zeren eta aurreikuspen hori loteslea baita Trenbide Sarearen LAPen. Hala ere, horren ezarpena zalantzan jar liteke, Bermeoko portua errepide-sarean Sollubeko portuaren bidez lotzeko posibilitateagatik.

Administrazio sektorialaren esku gelditzen da bi azpiegituren burutzapena, eta burutzapen horretan, nolanahi ere, ingurumenean izan litezkeen eraginak zaindu beharra dago, hain zuzen ere garapen plangintzen edota trazatu eta burutzapen proiektuen gainean egin beharreko ingurumen eraginaren ebaluazio-prozeduren bidez baloratu beharrekoa.

Proiektuari buruz egindako Ingurumeneko Eraginaren Adierazpenaren arabera (2000ko urriaren 22ko Ebazpena), AHTren trazatuak ez du eraginik izango EAeko Babesturiko Eremu Naturalen Sarearen barruko ezein eremutan, ezta hostozabal-orban handietan eta zona hezeetan ere. Halaber, ezaugarri geologiko interesgarrietan ere ez da eraginik sortuko, eta konpontzeko moduko ezegonkortze- eta higatze-prozesurik ere ez.

4.2.3.2.5.- Eraginaren matrizea eta ondorioak.

Durangoko LZPk trenbidearen aldeko apustua egiten du, Durangoko Eskualde Egiturako garraiobide publiko nagusitzat. Aurreko atalean azaldutako ingurumeneko eragin kaltegarriak alde batera utzita, trenbidearen aldeko apustuak eragin ona izango du Eskualde Egituran, hobetu egingo baititu ingurumen-, ekonomia- nahiz gizarte-iraunkortasuna eta, azken batean, bizikaltatea.

Laburtzeko, ondoren faktore-zuhaitzaren eta ekintza-zuhaitzaren gurutzeko matrizea aurkezten da, LZPren trenbide-proposamenen eraginpean geldituko diren azpisistemetako elementuak agerian jartzeko. Trenbide sarearen eraginaren analisia LZPk planteatu dituen proposamen zehatzei buruzkoa da, hots, “4.2.3.1. atala. Sarrera” delakoan agertzen den moduan; dena dela, ohartarazi egiten da jarduketa zehatzeko garapen guztiek kasuan kasuko ingurumeneko eraginaren azterlanean sartuko den euren berariazko plangintza behar dutela.

4.2.3.2.6.- Energia eta telekomunikazio azpiegiturak.

Durangoko Eskualde Egiturako Lurraldearen Zatiko Planaren xedea energia aurreztea eta aprobetxatzea lortzea da erabilitako energia-iturriak dibertsifikatzeko proposamenaren bidez, energia-multzo malgua izatea lortzeko, hornidura-iturrietakoren bat aldarazteko balizko aukera gutxiago izango duena. Ildo horretan, gas naturala energia-iturri gisa erabiltzea bultzatzen du LZPk, baina ez du proposamen zehatzik ezartzen eta, beraz, ez du Ingurumen Eraginaren Ebaluaziorik egin; izan ere, ebaluazio hori sarea garatzeko proiektu zehatzetan baizik ez da egiten.

Helburutzat hartzen dira eta argindarra eta gasa hornitzeko banaketaren eta garraioaren arloko ekintza gisa ezartzen dira ondoko hauek, eta halaxe agerrarazi dira zehaztapen grafikoetan, betiere lurralde eredua sareen plangintza sektorialarekin eta horren ondoriozko jarduketekin koordinatzeko helburuarekin:

- a) Aireko hari elektrikoen eragina gutxitzeko plan bat egitea, zenbait linea bateratzen saiatuz, beharbada erredundanteak haien trazatuengatik edota ustiapen-bermeengatik. Gainera, gatazkarik larrienak gutxituko ditu atzera-emanguneen bidez edo lurperatzeen bidez, eta azpiegiturak bilduko dituzten igarobideak indartuko dira, Lurraldearen Zatiko Plan honen txostenak gaiari buruz ematen duen garapenak dakarrenez.
- b) Azterlan bat egitea, egungo baterako sorkuntzek eta aurreikusitako modukoek garraio eta banaketako sare elektrikoetan dituzten gorabeherak aztertuko dituen ikuspegi elektroteknikoaren aldetik.

LZPren dokumentazio grafikoak eskematikoki dakar tentsio altuko eta ertaineko sare elektrikoko trazatua, eta udal plangintzek aintzat hartu behar dute, lurra mugatzeko eta kalifikatzeko; izan ere, trazatu horrek bat etorri behar du azpiegitura burutzeko proiektuekin.

Telekomunikazioen arloan, helburutzat hartzen dira eta telekomunikazioen zerbitzuaren arloko ekintza gisa ezarri dira ondoko hauek, eta halaxe islatzen dira zehaztapen grafikoetan, betiere lurralde eredua sareen plangintza sektorialarekin eta horren ondoriozko jarduketekin koordinatzeko helburuarekin:

- a) Teknologia aurreratuko enbor-azpiegiturak indartzea, eremuko biztanle-gune nagusietan sartuko direnak.
- b) Gainerako oinarrizko azpiegiturak abiarazteko edota berritzeko programa osagarrien aprobetxamendua, zerbitzua eskuratzeko sarearen hiri-ezarpenerako.

Dokumentazio grafikoak eskematikoki dakar sarearen trazatua, eta udal plangintzek aintzat hartu behar dute, lurra mugatzeko eta kalifikatzeko; izan ere, trazatu horrek bat etorri behar du IEBArekin lotuta egon behar duen azpiegitura burutzeko proiektuekin.

DURANGOKO LZP-KO TRENBIDE SARERAKO PROPOSAMENEN ERAGINEN MATRIZEA

AZPISISTEMA	Fisiko naturala													Gizartea/lurraldea					Biztanleria		ERAGINA			
INGURUNEA	Abiotikoa							Biotikoa						Nekaz.-lurrak	Jarduera ekonomikoak	Hiri-egitura	Ondarea	Paisaia	Egitura eta dinamika	Mugikortasuna eta irisgarritasuna				
FAKTOREAK	Atmosfera / airearen kalitatea	Ur kontinentalak			Erliebea		Landaredia						Fauna											
AZPIFAKTOREAK		Ibai-ibilguak	Gune hezeak	Urperagarrit .	Akuiferoen zaurgarritas.	Ondare geologikoa	Higagarritas.	Baso autoktonoak	Baso-landaketak	Sastraka	Landazabal atlantikoak	Goi-larrediak	Urbazterreko eraketak	Habitatak	Espezieen mugikortasuna									
EUSKOTREN, Bilbo-Donostia linea, Amorebieta-Eibar sektorea	+			-				I	I	-	-	I	-	-	-	-	-	+	+		+/-	+	+	BAXUA

Gurutzeak: +: Eragin ona I: Zehaztugabea □ : Ez da bidezkoa
 - : Eragin txarra

Eraginaren balorazioa: ALTUA ERTAINA BAXUA

5.- PREBENTZIO, ZUZENTZE ETA KONPENTSASIO NEURRIAK.

LZPren proposamen bakoitzaren inguruneke eragin maila zehaztu ondoren, Baterako Ebaluazioaren Ikerketak neurri batzuk ezartzen ditu eraginok murrizteko.

Aurreko formulazioetan (2006 eta 2007), eraginaren maila kritikoa edo altua zenean, uste izan zen proposamena onartu ezina zela ingurumenari dagokionez eta, ondorioz, alternatiba bideragarri bat planteatu zen, hain zuzen ere honako dokumentu honen 4. kapitulu bidezkoa den bezala. Gradu ertaineko ingurumeneko eraginaren kasuan neurri multzo bat definitu da; neurri horien xedea ingurumena murriztea da, hots, maila bateragarri edo adierazgarri batera iritsi arte edo, bestela, hala denean, elementu ukituak lehengoratzeko. Eragin baxuen edo adierazgarriak ez diren kasuan, aplikagarriak izan daitezkeen jardun onak eta neurriak daude jasota, eraginak ahalik eta gehien murrizteko edo ezabatzeke, jatorriz oso txikiak izan arren.

5.1. Prebentzio-, zuzentze- eta konpentsazio-neurrien identifikazioa.

Ingurumeneko Eraginaren Ikerketa honetan azaldutako ingurumeneko eraginak ekiditeko eta murrizteko, hiru neurri mota ezartzen dira: prebentzio-, zuzentze- eta konpentsazio-neurriak.

Prebentzio-neurriak. Halako neurriak fase guztietan aplikatu ahal diren arren, garrantzirik handiena lurraldea antolatzeko fasean hartzen dute, hau da, planifikazio-fasean. Neurri hauen helburua eragina ez agertzea da, LZPren proposamenei loturiko ekintzaren bat aldatuta. Prebentzio-neurriak planteatu behar dira lehenen, eragina ekidin dezaketen bakarrak baitira; bestalde, aintzat hartu behar da fase honetako lanaren xehetasun mailaren eraginez sarritan ezin dela zuzentze- eta konpentsazio-neurri zehatzik ezarri, horiek

proiektu fasekoak baitira. Beraz, irizpide orokortzat, prebentzio-neurriak hartzeko ahalegina egingo da beti; izan ere, hobe da ekidin zuzendu baino, batik bat baliabide jakinei dagokienez, baliabide horietan eragina agertzeak baliabidea behin betiko galtzea eragiten duelako; horixe gertatzen da, esate baterako, landazabal-eremu handien behin betiko hirigintzarekin eta horren eraginezko iragazkaiztearekin.

Zuzentze-neurriak. Halako neurrien helburua suspertzeko moduko eraginak inguruak onartzeko moduko mailaraino murriztea da. Hala eta guztiz ere, ingurune elementuak babesteko jarduketa-ildoak planteatu arren (planifikazio-fasetik), ez da ahaztu behar proposamenen zehaztapen fasearen eraginez (LZPren eskalaren arabera zehaztapena) sarritan ezinezkoa dela zuzentze-neurriak guztiz zehaztea; hortaz, garatu beharreko proiekturako behin betiko Ingurumeneko Eraginaren lerketa hartu behar izaten da kontuan.

Konpentsazio-neurriak. Neurri hauek nahitaezko eraginei aplikatzen zaizkie, eta euren helburua eragin horiek eragin positibo batzuekin konpentsatzea da. Praktikan, konpentsazioa zaila da, eta, horrenbestez, halako neurriak azken aukeratzat hartu behar dira, beste aukerarik ez dagoenean. Kasu hauetan, ondo justifikatu behar da jarduketa beharrezkoa dela eta beste aukerarik ez dagoela.

Azkenik, LZPk zehetasun eta gaurkotasun handiko xehetasun-ikerketak egiteko eskatuko die, proposamen-ekintzak abiatzeko ardura duten beheko planifikazio kate-mailei; izan ere, Lurraldearen Zatiko Plan baten planifikazioak aplikazio-epe luzea dauka, eta epe horren barruan aldaketa handiak egon daitezke. Halaber, LZPk eskatu egin behar du, proiektuak zehaztu ondoren, ingurumenaren arloko araudi berriak betetzeko, LZP behin betiko onetsi

denetik sortu direnak. Era berean, gomendatu egin behar du garapen-proiektuan ingurumena hobetu ahal duten neurriak ebaluatzeko eta kontuan hartzeko.

Prebentzio- zuzentze- eta konpentsazio-neurriak, bestalde, ebaluazioaren ostean eragina jaso dezaketen faktoreei aplikatuko zaizkie, baldin eta eragin hori Durangoko Eskualde Egiturako Lurraldearen Zatiko Planak proposaturiko ekintzaren baten edo batzuen ondoriozkoa bada.

5.2. Neurrien zerrenda, eraginpeko faktoreen arabera.

5.2.1- Uholde-arriskuko zonak babesteko neurriak

Durangoko LZPk, hainbat aldaketaren ondotik eta aurreko hazkunde berrien zenbait proposamenen eragin altuaren edota kritikoaren ondorioz, jarduketa horien eremurako behar bezalako neurriak ezartzea erabaki du, hain zuzen uholde-arriskua dagoen eremuetako egoitza-jarduerari (Abadiño eta Iurreta) nahiz jarduera ekonomikoari (Abadiño, Atxondo eta Berriz) dagozkionak. Beste kasu batzuetan, aldiz, aukera bideragarria aurkeztea izan da neurri eragin bakarra. LZPren azken formulazioaren okupazioaren mugako eremuaren proposamen guztiak baztertuta daude EIPk eta izapidetzen ari den *Euskal Autonomia Erkidegoko Ibai eta Erreken LAPen Aldarazpenak* adierazitako uholde-arriskuko eremuetatik.

Kasurik garrantzitsuenak, izan ere, Abadiño udalerriko (Matienaren inguruan) jarduera ekonomikoaren eta etxebizitzaren garapen berriei zegozkien, eta Berriz udalerrian aurreikusitako jarduera ekonomikoaren garapen berriari; horiek Solozabal (ekialdean) eta Zumelegi (mendebaldean) ibaietarako zehazturiko uholde-orbanaren barruan daude; honako hauetan ezarritakoaren arabera: *Euskal Autonomia Erkidegoko Uholdeen Prebentziorako Egitamu*

Integrala (UPEI) eta EAEko Ibaiak eta Errekak Antolatzeko Lurraldearen Arloko Planaren Aldaketa. Horrenbestez, bi kasuotan eragin kritikoa ezarri zuen, eta, beraz, lehen esan dugunez, proposamena ez da onargarria ingurumenaren ikuspegitik; horrela, aukera bideragarriren bat aztertu edo, bestela, uholde-arriskuko beste ikerketa batzuk egin behar dira, arriskua saihesten duten obrei lotuta. Atxondo eta lurreta udalerrietako hazkunderen kasuan, oso-osorik uholde-arriskuko zonan ez daudenez, proposamenen mugak berriro aztertu beharra planteatzen da, informazio erabilgarriaren arabera uholde-arriskuko orbanetan dauden hazkunde-zonak halako orbanetan ez sartzeko. Hori guztia, berriz, Durangoko Lurraldearen Zatiko Planaren Araudiak ezarritakoaren arabera proposatzen da, horrek hirigintza-garapen berriak uholde-arriskurik gabeko zonetan kokatzea ezartzen baitu (49. art.).

Halaber, LZPk egindako bide-sareko eta trenbide-sareko proposamenen kasuan, horiek egiteko behar diren ingeniari-tza zibileko obrek aintzat hartu behar dute ibilbidean zehar uholde-arriskuko lekuren bat egotea; esate baterako, A-8a hiru erreira handitzeko aurreikuspena, Durangoko errondaren gerrikoan, edo Amorebieta-Eibar sektorea, Euskotrenen Bilbo-Donostia linean. LZPren araudiko 49. artikuluan ezartzen denez, komunikazio-bide berriak 500 urtetik beherako itzultze-aldiko uholdeen eraginpean ez dauden eremuetan eraikiko dira.

5.2.2 Akuiferoak babesteko neurriak.

Durangoko Eskualde Egituran, akuiferoak kutsatzeko zaurgarritasun maila altuko azalera txikia da; hain zuzen ere, azalera hori iparralderen eta hegoalderen dauden sektoreetara mugatzen da, altituderik eta maldarik handieneko sektoreetara, eta horiek ez dira egokiak hiri-garapen edo

azpiegitura berriak eraikitzeko. Beraz, ez dago antolamenduaren gainjarritako baldintzatzaile honetan eragina duten hazkunde-proposamenik.

Balizko kutsadura-iturria, izan ere, bi unitate hidrogeologiko nagusietan (Oiz eta Aramotz) instalaturiko nekazaritza- eta abeltzaintza-jarduera da; unitate horiek lurraldeko herri nagusiak hornitzen dituzte, esaterako, Durango, Iurreta, Abadiño edo Berriz. Horri dagokionez, LZPk ezarritakoaren arabera, aintzat hartu behar dira Nekazaritza Jardun Onen Kodeko gomendioak, eta gainera, bete egingo dira martxoaren 9ko 165/99 Dekretuan horri buruz ezarritako neurriak, minden, sastegien, plagiziden, fitosanitarioen eta halakoen eraginezko kutsadurarik ez sortzeko.

5.2.3- Ibaiertzak babesteko neurriak.

Ibilguen ibaiertzen eta bertako landarediaren egoera ondo aztertu behar da uretako sistemen egoera ekologiko orokorraren ikerketan. Horri dagokionez, LZPk antolamenduari gainjarritako baldintzatzailetzat katalogatzen ditu ibaiertzak, euren kontserbazio-egoera edozein izan arren.

Faktore honetan, LZPren proposamenek sorturiko eragina ebaluatzea batzuetan zaila izan da, aintzat hartuta LZPren zehaztaperen maila eta lan-eskala. Orokorrean, proposamenek ertzok errespetatzen dute; baina, proposamenen kartografiaren arabera, proposamen batzuk haiekiko mugan daude, eta horren ondorioz, prebentzio neurri egokiak hartu beharko dira nahitaez. Hala gertatzen da Izurtza, Durango, Abadiño eta Berriz udalerrietan aurreikusitako egoitza-jardueraren eta Abadiñoko iparrean kokaturiko jarduera ekonomikoaren garapenekin. Era berean, bide-azpiegitura batzuek errespetatu egin beharko dituzte balio ekologiko handiko eremuok; esaterako, A-8a hiru erreira handitzea, Durangoko errondaren gerrikoa edo A-8 autobidearen eta BI-633 errepidearen arteko lotunea Abadiñon eta Lebarioren eta Apatamonasterioren BI-632aren saihesbidea.

Bidezkoa da kasu honetan aipatzea LZPk proposatzen duen aukerako mugikortasun sarea, honako hauek osatuta dagoena: bidaiarien eta merkantzien metropoliko fluxu kolektibo nagusietarako tren garraioa, garraio publikoko plataforma eskusiboa eta haran-ondoan komunikabide azpiegitura nagusien paraleloan doan aukerako mugikortasun sarea eta bizikletentzako sarea. Horregatik, garapen plangintzan zehaztu beharreko behin betiko trazatuan aintzat izan beharko da ibai ertzen gaineko eragina eta, nolana ere, ondoko prebentzio-neurri hauek ezarri beharko dira.

lkerketa honek, halako kasuetarako, prebentzio-neurri hauek planteatzen ditu:

- *EAEko Ibaiak eta Errekak Antolatzeko Lurraldearen Arloko Planaren Aldaketak* ezarritako xedapenen arabera (ibaiertzeko landaredia kontserbatzeko, babesteko edo suspertzeko irizpide orokorrean oinarrituriko xedapenak, horren kokalekua aintzat hartuta), Durangoko LZPk proposaturiko jarduketetan (Eskualde Egiturako edozein ibilguren ertza guztiz edo neurri batean inbaditzen duten jarduketetan) aukerak berriro aztertzea proposatzen da, jarduketa hori halako ekosistema berezien kontserbazioarekin nahiz hobekuntzarekin bateratzeko.
- Berriro planteatuko da ibaiertzeko basotxoetan eragina duten saihesbideen eta garapen berrien proposamenen diseinua.
- Ibai-tartea lotura-intereseko zonaren batekin bat datorrenean, Eusko Jaurlaritzak proposaturiko Igarobide Ekologikoen Sarera jo beharko da, bidezko neurri guztiak ezartzeko, faunaren mugikortasunaren eta loturaren ikuspegitik.

- Jarduketa guztietan errespetatu beharko dira EAEko Ertzen eta Ibaien LAPen ezarritako urbanizazioaren eta eraikuntzaren gutxieneko erretiroak, eta ezin izango da betegarrien bidez bete zortasuneko igarotze-aldea.

Proposatutako jarduketak beste lekuren batean kokatu ezin direnean, zuzentze-neurriak aplikatu beharko dira:

- Jarduketak garatu ondoren, suspertu egingo da eraginpeko ibaiertza, bertan birlandaketa eginez. Birlandaketa horren helburua ez da ibaiak jatorrizko itxura berreskuratzea bakarrik, bere funtzionamendu naturala suspertzea baizik. Horretarako, ura garraiatzeko eginkizuna betetzeko moduan suspertu eta birgaitu behar da ibilgua, eta ezponden berezko bilakaera ahalbidetuko da, leku horietan gabezia hidrikorik ez dagoelako eta espezie naturalak aurrendariak direlako; hala ere, higadura handia izaten da, batik bat malda oso handiko ezpondetan. Birlandaketa artifiziale denean, ekosistemako berezko espezieekin egingo da, kasu honetan haltzadi kantabriarrekin. Birlandaketetan, galarazita dago inbasio-prozesuak sor ditzaketen espezie aloktonoak erabiltzea. Horixe da zuzentze-neurrik ohikoena, eta Durangoko LZPko jarduketan eraginpeko urbazterreko landaredia duten ibaiertzetan aplikatuko da: Abadiño, Izurtza, Berriz eta Durango udalerrietako etxebizitzaren garapen berrietan, hurrenez hurren; eta Abadiñoko iparrean kokaturiko jarduera ekonomikoen eremu berrian. Gauza bera gertatzen da ibai ertzei eragiten dieten bide-azpiegiturako tarteekin; tartek aurreko lerroaldeetan azaldu dira.

Azkenik, urbazterra oso narriatuta egon eta suspertu ezin bada, konpentsazio-neurri hau proposatzen da:

- Narriaturiko zonaren inguruan dagoen kontserbazio-egoera oneko landaredia hobetzea (*EAEko Ibaiak eta Errekak Antolatze Lurraldearen Arloko Planaren Aldaketak* ezarritakoaren arabera), edota “suspertu beharreko” katalogaturiko landaredia duten hurbileko ibaiertz-zonak suspertzea eta hobetzea.

5.2.4.- Ibilguak babesteko neurriak.

Faktore honen barruan garrantzi urriagoko ibai-ibilguak sartzen dira; hau da, 0 mailako tarteak, 1-10 km² bitarteko ibaiadar-arroa duten ubideak, baita aldizkako kasu batzuetan arroko 1 km²-ra heltzen ez diren ubideak ere. Hala eta guztiz ere, maila handiagoa duten ibai-ibilguei ere aplikatu ahal izango zaie.

Azpiegitura linealen eraikuntzak aldatu egin ditzake ibilgu hidrografikoak, eta, horrela, ubideak ere aldatu egiten dira. Beraz, Durangoko LZPk proposaturiko ekintzetan faktore horren gainera eragina detektatuz gero, hori berriro aztertu beharko da, eta kasu bakoitzerako bidezko zuzentze-neurriak garatu beharko dira, uraren jatorrizko zirkulazioa ahalbidetu ahal izateko; bestela, horretarako eraikitako kanalizazioak erabili beharko dira.

LZPn ezarritako hirigintza-jarduketak garatzeko prebentzio-neurritzat, poligonoa urbanizatzeko fasean jarduketa batzuk hartu beharko dira kontuan; esate baterako, lurraren drainatze naturaleko sistemak lurpean ez sartzeko babeseko arekak ezartzea, edo kaleak asfaltatzeko edo hormigoia jartzeko obretan arreta bereziak hartzea, isurketa-sistema naturaletarako isurtze kutsagarriak ez egiteko.

5.2.5.- Higadura-arriskuko zonak babesteko neurriak.

Higadura-arriskuko eremuak zona ahulak dira, malden dinamikari lotutako ingurumen-prozesu negatiboak sortzeko arriskuari dagokionez; horrenbestez, Durangoko LZPk, LAAen edukia jasota, gainjarritako baldintzatzaile egokia ezarriko du, Baso-nekazaritza eta Ingurune Naturalaren LZPk mugaturiko eremu higagarriak eta higatzeko arriskua duten eremuetan, halakorik jasan dezaketen eremuetan. EAEko Lurzoruen Higaduraren 2005eko Mapan mugaturiko higadura erreala eta potentziala ere hartu da aintzat ebaluazioa egiteko. Nahiz eta LZPren azken formulazioan Baso-nekazaritza eta Ingurune Naturalaren LZPko eremu higagarrietan eta higadura izan dezaketen eremuetan eraginik ez den aurkitu, badira eremu txikiekiko interferentzia egiten duten zenbait puntu garapen berrien proposamenetan, non higadura dagoela ikus daitekeen EAEko Higaduraren 2005eko Maparen arabera.

Bide-azpiegiturei dagokienez, saihestu egin dira eremu horiek arriskuak gutxitzeko, eta horretarako, zuzenketa txikiak egin dira eremu horietan kokaturiko egitura linealetarako proposaturiko trazatuan.

Berriro ere, prebentzio-neurriek ingurumeneko eragin kaltegarriak ekidin ahal dituzte; hain zuzen ere, egitura linealetarako proposaturiko trazatuko zuzentze txikiak eginez, aldaketa handia sor daiteke ezponden maldan, edo obrak behar dituen ebaketak eragin ditzakete. Neurri multzo horren barruan, Ingurumeneko Eraginaren Ebaluazioa sartzen da, eta hori proiektu-faseko jarduketarekin batera etorri behar da.

Zuzentze-neurritzat, ikerketa honetatik ingeniartzak eskainitako soluzioak planteatzen dira, eta horiek, gero, proposamenak garatzeko proiektuari lotutako Ingurumeneko Eraginaren Ikerketan aztertu beharko dira.

5.2.6. Baso autoktonoak babesteko neurriak.

Durangoko Eskualde Egituran, baso autoktonoak pagadiak, hariztiak, artadiak, ameztiak edo eraketa mistoak osatzen dituzte. Eraketa horietariko bakoitzak okupaturiko azalera anitza da, eta, oro har, baso-azalera osoaren %15era ere ez da heltzen. Eraketa horiek ingurumen-babesik handiena jasotzen dute LZPtik, eta, horrela, "Babes Aparteko Lurzoruak" antolamendu-kategorian jasota daude.

Horrenbestez, LZPren jarduketa guztiek errespetatu egin behar dituzte eraketa horiek; hala eta guztiz ere, proposamen batzuek interferentzia sortzen dute azalera txikiko baso autoktonoaren orbanetan; adibidez, Amorebieta-Etxano, Berriz eta Abadiño udalerrietan proposaturiko jarduera ekonomikoaren eta egoitza-jardueraren hazkunde batzuk edo bide-sareko nahiz trenbide-sareko zenbait proposamen, esate baterako, A-8 hiru erreira handitzea, Durangoko errondako gerrikoa, Lebarioaren nahiz Apatamonasterioren arteko BI-632aren saihesbidea, Kanpazar mendateko BI-632 saihesbidea edo Euskotrenen Bilbo-Donostia lineako Amorebieta-Eibar sektorea hortaz, prebentzio-neurriak ondo zehaztu beharko dira:

- Eraketa horietan sartzen diren proposamenak beste leku batzuetan kokatzea edo aldatzea.
- Babestu beharreko baso autoktonoko eremuak mugatzea proiektuaren edozein ekintza burutu baino lehen, horien obra eta jarduera osagarrietatik babestu ahal izateko.
- Obren eta basoaren arteko kontaktu-ertzetan eragin ezkorrak gertatzen dira, ez obragatik bakarrik, baita erabiltzaileen

jardueragatik ere; horiek ekiditeko, zonak hesiz inguratzea komeni da.

- Sute arrisku handiagoa da obrak direla-eta; arriskua konpentsatzeko, babes-bandak, suebakiak, etab. sortu dira, edo zaintza neurri egokiak ezarri dira beste barik.

Zuzentze-neurriak:

- Birlandaketarako, ahal izanez gero, espezie autoktonoak erabiliko dira. Birlandaketetan galarazita dago inbasio-prozesuak sor ditzaketen espezie aloktonoak erabiltzea.
- Obretan landaketak moztu eta sasitzak garbituko dira, eta hori, ahal izanez gero, landareen atsedenaldian egingo da.

Konpentsazio-neurriak:

- Obrak egiteko eremuetako egokitzen-lanetan kendutako zuhaitzak beste eremu batzuetan birlandatu eta euren bideragarritasuna bermatuko da.
- Sustatu egingo da landaketek aldaturiko zonetan duten eragin onuragarria, zona horiek galtzeko arriskuan edo galduta dauden espezieen kolonizaziorako eremutzat jardun dezaketenean; horrek eragin ona izango du eremu mugakideetan.
- Ibai ertzetako basoen aldeak lehengoratzeari ibai horien ertzetan.

5.2.7.- Igarobideak eta faunaren mugikortasuna.

Dibertsitate biologikoaren kontserbazioan mehatxurik handiena sortzen duen faktoreetariko bat habitatak zatikatzea da; gainera, bide-azpiegituren barrera-efektuak ere, Aukerako Mugikortasun Sarearen garapenaren ondoriozkoak barne (trena, garraio publikoa, oinezkoak eta bizikletak), eragin larria sor dezake bide-segurtasunean, orkatza eta basurdea bezalako ugaztun handien aurka talka egitean sortzen diren istripuen ondorioz.

Durangoko Eskualde Egiturako LZPk onetsi egin du igarobideen arloan Eusko Jaurlaritzak egin duen proposamena eta alde horiek inguru naturaleko kategorizazio gainjarriaren baldintza moduan kalifikatu ditu; garapen berrien proposamen guztiek begirunez zaintzen dituzte konexio biologikoko esparru horiek. Gainarritako baldintzatzaile horren gaineko eragina, Durangoko Eskualde Egituran, bide-sarerako proposamenekin batera etor daiteke, adibidez, A-8a hiru erreira handitzea eta Autzagane gaineko saihesbidea, eta horiek eragina izan dezakete Urkiola GKL-Urdaibaiko Artadia GKL eskualde-igarobide ekologikoan; lurreta udalerrian Amorebieta-Etxanoko norabidean jarduera ekonomikoak ezartzeko proposamenekiko interferentziak ere izan daiteke.

Eremu horiek euren oraingo lotura ez galtzeko, edo LZP indarrean sartzean lotura hori handitzeko, neurri batzuk proposatzen dira, eta horiek aplikagarriak izan beharko dira garraioko azpiegitura lineal berrien kasuan, baita oraingoak hobetzeko jarduketetan ere. Hesi linealekin nahikoa erraz lor daiteke faunaren igarotzearen iragazkortasuna handitzea.

Hala eta guztiz ere, prebentziorik onena bide-azpiegituraren trazatua halako molde zehaztea da non igarobideei ahalik eta gutxien eragingo zaie eta, betiere, eraginen prebentzioan eta aukeren ebaluazioan jardun behar da.

Prebentzio-neurritzat honako hauek proposatzen dira:

- EAEko Igarobide Ekologikoen Sarearen ikerketaren proposamena onartzea; igarobide horiek Ingurune Naturalaren Kategorizazioaren Gainjarritako Baldintzen LZPren 1.2. Antolamendu-planoan jaso dira. Igarobideko zonetan, batez ere eremu kritikoetan, hirigintza-planeamenduak bermatu egin behar du lurzorua landa-izaeraren mantentzea, landaredi natura kontserbatuz eta, hala denean, lehengoratzuz edo nekazaritza, basoko, abeltzaintzako eta ehizako aprobetxamenduen ustiapen jasagarriaren bidez, hori lurzoru urbanizagarritzat ez birsailkatzeko. Halaber, ikertu egin behar da Herri Administrazio eskudunek eta interesa duten beste eragile batzuek leku kritiko horietan lurrak eskuratzeko aukera, lurroko osotasun ekologikoaren kontserbazioa bermatzeko moduan kudeatzeko.

Proposatutako azpiegiturak zatitutako habitaten arteko ahalik eta loturarik handiena lortzeko xedez, zuzenketa neurri hauek proposatzen dira:

- Bidearen zeharkako egiturak eraikitzea, goikoak nahiz behekoak, soilik faunarako erabil daitezkeenak, edo bestela basoko faunaren igarotzea beste erabilera batzuekin partekatzea, abelbideak edo bideak drainatzea edo lehengoratzeko esate baterako.
- Bide-segurtasuna hobetzea eta trafikoak edo azpiegiturarekin lotutako beste elementu batzuek eragindako hildakoen kopurua murriztea. Horretarako, abereak bidegurutze-seguruetara

bideratzeko hesi perimetralak jarriko dira. Gainera, tarte hesietan harrapatuta gelditu diren abereek ihes egiteko sistemak jarriko dira, baita ugaztun handiek ibilgailuekin talka egitea galarazteko elementuak ere.

- Seinaleztapena indartzea eta, hala denean, soinu, usaimen edo ikusizko disuasio-aparatuak erabiltzea.
- Egitamuaeren eraginezko proiektuen Ingurumeneko Eraginaren lkerketak azterketa zehatza eduki behar du, zonak igarobidetzat duen benetako funtzionaltasunari buruz, soluzio bakoitzak inguruan sortuko duen eragina zehazteko eta obrak modu ahalik eta egokienean kudeatzeko. Garapen planek eta proiektuek zuzenketa neurriak jaso behar dituzte, igarobide ekologikoen eragina gutxitzeko eta basoko fauna igarotzeko intereseko zeharkako egituren iragazkortasuna hobetzeko:
 - Landa-estaldura hobetzea igarobideen sarreren inguruan.
 - Igarobideko substratuaren ordezt material lisoa jartzea uzkururiko altzairuzko beheko pasabideetan.
 - Igarobidean bildutako objektuak tokiz aldatzea.
 - Ubide ureztazezinaren egitura ezartzea ubide lehorrik gabeko drainatzeetan.
 - Igarobidearen sarrera zailtzen duen hesia tokiz aldatzea.
 - Igarobide espezifikoko berriak garatzea (ekoduktuak) posiblea den tokietan.
- Neurri orokortzat, obrak hasi baino lehen, saihestu egingo da animalien zirkulazio askea, jarduketa-eremuaren eta lursail

mugakideen artean; horretarako, perimetroa hesi zinegetikoaren bidez itxiko da.

- Eraikuntza-fasean, horren berezko eraginak moteltzeko neurriak aplikatuko dira: habitatak suntsitzea edo aldatzea, zarata nahiz eztandak, habitaten kutsadura eta faunaren zuzeneko hilkortasuna.

Praktikan, bi neurri mota horiek konbinatu egin behar dira, euren funtzioak bikain betetzeko eta soluzio integratuak lortzeko; soluzio horiek, orokorrean, fauna igaro egingo dela eta bide-segurtasunerako arriskuak murriztu egingo direla bermatuko dute. Halaber, kasu honetan, oraingo teknikarik gaurkotuenak erabiltzen saiatu behar da.

5.2.8.- Kultura eta Natura Ondarea babesteko neurriak.

Historia-, arkeologia- eta kultura-ondarea kontserbatzeko, ezagupen handia behar da, inbentarioetan eta irizpide irekietan oinarrituz, ondasun horiekiko interesa sustatzeko. Durangoko LZPk 7/90 Legearen ondoriozko Kultura Ondareari buruzko informazioa dakar, Paisaian eta Kultura Ondarean Sartzeari buruzko 2. Antolamendu-planoan irudikatua, non monumentu multzotzat eta arkeologia-ustezkotasuneko tokitzat hartutako zona arkeologikoak, monumentuak eta monumentu-multzoak ezarri diren.

Eremu horiei dagokienez, kontserbaziora bideraturiko prebentzio-neurriak soilik izango dira eraginkorrak, eta horiek, batik bat, LZPren proposamen batzuen mugak berriro planteatzean oinarrituko dira, baldin eta xehetasun-ikerketek arkeologia-ustezkotasuneko lekuen balioa berresten badute. Halaxe izan daiteke Durango, Izurtza, Abadiño eta Zaldibar udalerrietako mugako egoitza-eremu berrien proposamenetan. Proposamen horiei dagokienez,

LZPk hirigintza-garapenaren eta historia- nahiz kultura-kontserbatzearen arteko bateragarritasuna zehazteko eskatu beharko dio Ingurumeneko Eraginaren Ikerketari.

Ondare naturala zaintzeko ere antzeko neurriak aplikatu behar dira; ondare geologikoari dagokionez, *interes geologikoko eremuak* proposatzen ditu LZPk berak “Ingurune Naturalaren Osagai Nabarmen”en artean ingurune naturalaren kategorizazioaren baldintza gainjarri gisa (1.2. Antolamendu-planoa), baina gogoratu beharra dago interes geologikotzat hartutako aldeetan garatzen diren egoitzako mugako zenbait eremu daudela, Abadiñon gertatzen den moduan. Horregatik, jarduketak eremuan izango duen eragina zehaztu beharko du proposaturiko jarduketaren IEAk. Gainera, ukituriko eremuen zaurgarritasuna identifikatu beharko da, eta bertan aurreikusitako jarduketatarako garrantzizkoak diren ingurumen arazoak adieraziko dira eta IEAren ondoriozko prebentzio eta zuzenketa neurri egokiak abiaraziko dira.

Zuhaitz bereziak, oro har, bizi luzekoak izaten dira, eta inguruko herrien historiari lotuta daude; beraz, kultura- eta natura-ondaretzat hartu behar dira. Horri dagokionez, LZPk onartu egiten du Garaiko artea zuhaitz berezitzat katalogatzea, bestalde, hainbat zuhaitz berezi katalogatzea proposatzen da, horietako bat Abadiño udalerriko iparraldean, Traña-Matienako iparreko sektorean, A-8 autobidean 3 erreiekin aurreikusitako handitzeak eragina izan baitezake, eta beste bat Garain proposatzen da. Zuhaitz berezi biok gainjarritako baldintzatzat hartzen dira eta, jakina, babesik handiena behar dute; horrenbestez, aukeraturiko zuhaitz horren biziraupena bermatu egin beharko da.

5.2.9. Landazabal atlantikoak eta balio handiko nekazaritza-lurzorua**k** babesteko neurriak.

Landazabal atlantikoa Durangoko Eskualde Egiturako ingurumen-unitaterik garrantzitsuenetarikoa da; Ibaizabalen haraneko zona topografikorik egokienean kokaturik dago, lehendik urbanizaturiko eremuak salbuetsita. Interes bereziko ekosistema da, eta horren ezaugarri nagusia landarediaren eta faunaren aniztasun handia da; ingurumen-kalitate eta kultura-esangura handiko paisaia sortzen du. Landazabalean, gaitasun agrologikorik handieneko lurzoruei lotutako nekazaritza- eta abeltzaintza-jarduera kokatzen da, eta lurzoru horietariko asko *balio estrategiko handiko nekazaritza-lurzorutzat* katalogaturik daude Nekazaritza eta Basogintza Antolatzekeo Lurraldearen Arloko Planean.

LZPren proposamenen eraginik handiena jasotzen duten elementuen artean landazabal-eremuak daude, bide-azpiegituren arloan eta, batik bat, proposaturiko mugako eremuengatik; Amorebieta-Etxano, Berriz eta Elorrio udalerrien jarduera ekonomikorako edo egoitza-jarduerarako hazkunde berrien kasuan, faktore horren gaineko eragina oraindik handiagoa da.

Landazabalaren zaintza, habitata, funtsezko nekazaritza-baliabidea, paisaia-kalitate handiko eremua eta ondare-balioko elementu ugariko zona (baserriak nahiz baselizak, hormatxoak zein askak, garaiak, zidorrak,...) den neurrian, prebentzioaren arloan oinarritu behar da batik bat, eta, kasu honetan, honako honetarako neurriak aplikatu beharko dira:

- Jarduera ekonomikorako eta egoitzarako okupazioaren mugako eremuetarako proposaturiko eremuak murriztea, etxebizitzaren eta jarduera ekonomikoko espazioen beharren dimentsioak berraztertuta behar izango balitz; edo bestela, eremuon okupaziorako gordetako

espazioa mugatuz, landazabalak berdeguneetarako utzita. Horretarako, egoitzaren inguruko proposamenak trinkoagoak egingo dira. Proportzioan, DEEn landazabal gutxi dagoenez gero, kontu handiz erabili beharreko baliabide urriak dira. Ildo horretan, arretaz begiratzen badugu LZPk okupazioaren mugako eremu berrien arloan aurkezturiko kartografian, hauxe ikus dezakegu: dagoeneko finkatuta dagoen hiri azalerak, osotasunean, oso proportzio altua duela landazabalekiko. Hortaz, mugatu egin behar da espazio horien okupazioa, beste okupazioen arriskua galarazteko; izan ere, okupazioaren ondorioz nortasuna gal dezakete zenbait biztanle-gunek, Elorriok eta Abadiñon adibidez. Hala ere, badirudi LZPren formulazio berriak irizpide hori ezarri duela, eta neurri handi batean, ondorioz, balio estrategiko handiko landazabalen gaineko eragina murriztu egin da.

- Garapen berrien proposamenak, ahal izanez gero, Ibaizabalen igarobideko hondoan dauden zirrikituko eremuetan kokatzea, oraingo hiri-egiturak eta komunikazio-bideek sorturiko hutsuneak betetz. Zirrikituko eremu horietan (kasu batzuetan nekazaritza- nahiz abeltzaintza-jardueraren indarraldia handia izan arren), erabileren nahasteak, habitata zatikatzeak, hirigintza-itxurapenak eta abarrek murriztu egin dituzte landazabal-eremu horietako berezko kalitateak; hala ere, euren urbanizazioari dagokionez, konparazio hobari garrantzitsua dute, hau da, finkaturiko hiri-eremuetatik eta bideetatik hurbil egotea. LZPren azken formulazioan, irizpide hori sartu da, Amorebieta-Etxanon proposaturiko erabilera mistoen mugako eremuan eta lurretan egoitza-erabilerarako eta jarduera ekonomikoetarako eremuetan ageri denez.

- Proposamenak malda- eta altitude-balio nahiko handiak dituzten aldapetan kokaturiko landazabal-zonetan ez kokatzea. Eremu horiek ahulak dira ikusmen-pertzepzioaren aldetik, eta, horrela, paisaiaren gaineko eraginari ikusmen-arro osoaren gaineko eragina gehitzen zaio. Bestalde, maldaren balioak eraikuntza-dentsitate baxuak ezartzen ditu, eta, horrela, nekazaritza-lurzorua kontsumoa handiagoa izan behar da. Azkenik, eremu horiek haran-hondoko hiri-egituratik kanpo egotean, euren ingurumen- eta paisaia-kalitatea handiagoa da, sarritan nekazaritza- eta abeltzaintza-jardueraren konparazio-indarraldi handiagoari lotuta.
- Proposatutako eremuen tamaina murrizteko orduan, bertako sektore batzuk kontuan hartzea, 2005eko Nekazaritza Ustiapenen Erregistroan ezarritakoaren arabera; izan ere, sektore horietan nekazaritza-ustiapen gehiago daude martxan, eta zaindu egin behar dira bideragarritasun- eta jarraitasun-sintomarik handienak dituzten ustiapenei loturiko lurak

Prebentzio-neurri horiek hartu arren, horiek guztiak LZPren azken formulazioan sartuak, jakina da ezin dela ito Durangoko Eskualde Egituraren beharrezko garapena; landazabal guztiak ezin dira kontserbatu, ez baitago hirigintzako eta ekonomia-jarduerako garapen berrietarako eremuak kokatzeko beste lekurik; gainera, bide-sarearen trazatua ere ezin daiteke horrenbeste aldatu. Beraz, LZPren jarduketa-proposamenen eraginpeko landazabal-eremua minimizatu ondoren, “nekazaritza-lurra” deritzon baliabidea suspertzeko konpentsazio-neurri partzialak soilik aplikatu ahal dira, benetako produkzio-bokazioa duten ustiapenetan. Horretarako, Nekazaritza eta Basogintza Antolatze Lurraldearen Arloko Planak planteaturiko *Nekazaritza-eragineko protokoloan* ezarritakoa betetzea proposatzen da.

Nekazaritza-eragineko protokoloari dagokionez, komenigarria izango litzateke nekazaritza ustiapenen eraginari buruzko azterlan bat egitea udal plangintzak eremu horien gainean proposaturiko edozein jarduketa egin baino lehen. Azterlan horri esker, Basoko eta Nekazaritzako eta Ingurumen Naturaleko LAPen V. Kapituluan ezarritakoaren arabeko aukerak eta zuzenketa neurriak zehazteko modua izango da, non nekazaritza aldagaiak eta zuzenketa neurrien ezarpena definituko diren.

Balio estrategiko handiko landazabalen eragina, hasieran nahikoa handia LZPren lehen formulazioetan eginiko proposamenak direla-eta, LZPren formulazio honetan aintzat hartu diren gai nagusienetako bat izan da, proposaturiko okupazioaren mugako eremuek ukituriko balio estrategiko handiko landazabalen eremuen murrizketa ikusten baita.

Hala, lurraldearen zentzuzko erabilerari buruzko irizpideak ezarri ditu, landazabaletan baliabidea arriskuan jartzen duten hirigintza-garapenik gabe mantentzeko konpromisoa eta baserriaren bideragarritasunaren bermea (nekazaritza-ustiapentzat), bertako produkzio-baliabide nagusiaren ustiapen iraunkorra sustatuz: landazabaleko lurzorua.

5.2.10.- Paisaia babesteko neurriak.

Durangoko LZPk, Paisaian eta Kultur Ondarean Sartzeari buruzko 2. Antolamendu-planoan, Durangoko EEn dauden paisaia-intereseko eremuak, ibilbideak eta elementuak dakartza.

DEEko paisaia-interes bereziko osagaiak aipatzeaz gain, paisaia-intereseko hainbat eremu proposatzen ditu LZPk, baita paisaian sartzea erraztuko duen Ibai Sistema Paisajistiko bat ere. Proposamen horiek lagungarriak izan behar dira natura- eta landa-paisaia zaintzeko eta suspertzeko, hori ingurumen-,

ekonomia- eta kultura-baliabidea baita. Jarduketa horrek eragina dauka zedarrietan, talaietan, behatokitik, paisaia-balioko kultura-elementuetan, paisaia-intereseko ibilbideetan eta eremuan, LZPren Araudiko 68. artikuluan jasota daudenetan (*“Paisaia nortasuna jagoteko sistema integratua”*).

Proposamenen artean, Ibai Sistema Paisajistikoa nabarmentzen da, ibaiek eta ibaiertzek osatua. Izan ere, gehieneko balioko osagaiak dira eta ubidearen erdigunea dira, baita LZPk mugaturiko Ingurumen Intereseko Hiri-aldiko Landazabalak ere, balio estrategiko eta paisajistiko handikoak eta neurri handi batean ureztagarriak. Horien oinarritzko eginkizuna hiri-jarraipena haustea eta haran osoan zehar eraikitako fatxada bakarra osatzea galaraztea da, bereziki N-634 errepidearen inguruan. Bestalde, Ibai Sistema Paisajistikoak Ibaizabal, Zumelegi, Solozabal eta Mañaria ibaietako erdiko tarteak zeharkatzen ditu, eta jarraipena berreskuratzea eta ibarretan eta landazabaletan sartzea errazten du, baita ingurunearekin lotutako balio naturalen kontserbazioa sustatzea ere.

Ibai Sistema Paisajistikoaren garapenean, ez da ukituko oraingo ibarreko landaredia, eta nahikoa erretiroei eutsiko zaie birlandaketako jarduketak egin ahal izateko egun ez dagoen tarteetan.

Kasu honetan, neurriak prebentzioaren arloan oinarritu behar dira, baina LZPk proposaturiko mugako eremu berriak eta bide-azpiegituren arloan proposaturikoak “Paisaiako sarbidea” osatzen duten eremuetan kokatzea ekidin behar da. Paisaiaren tratamendu hori kategorizazioaren gainjarritako baldintza da, eta antolamendu-kategorien ondoriozko mugak errespetatu behar ditu nolana ere. Paisaiaren kalitatea narriatzen duen edozein eragin konponezintzat hartu behar da, ezinezkoa baita hasierako baldintzetara itzultzea. Udaleko hirigintza-planeamenduak paisaia-baliorik handieneko

eremu horien antolamendu berezia egin behar izatea lagungarria izango da horretarako; hori, berriz, Paisaiari buruzko Plan Berezien edo Ordenantzen bidez egingo du, Durangoko LZPren Araudiko 71. artikuluan ezarritako jarraibideen arabera (*“Paisaia sartzeko antolamendurako irizpideak”*).

LZPren proposamenei dagokienez, aipagarria da bide-sareko jarduketa bat dagoela, BI-632 errepidearen sailhesbidea Lebario eta Apatamonasterio artean, *“paisaia-interes bereziko eremua”* osatzen duten balio estrategiko handiko landazabaletan eta baso autoktonoetan sartzen dena”. Ordezko ibilbiderik planteatu ezean, eragin hori moteldu egin behar da tunelen bidez; aldi berean, babestu egin behar dira finkaturiko hiri-zonetatik kanpo gelditzen diren lurzoru hauen balio edafikoak.

Hala ere, paisaiaren kontserbazioa ez da mugatu behar kalitaterik handieneko lekuetara; izan ere, LZPren proposamenek, proiektu-fasera iristen direnean, beharrezko jarduketa guztiak garatu beharko dituzte, paisaia-integrazio ahalik eta handiena lortzeko edo, bestela, ikusmen-arroaren gaineko eragina moteltzeko, bidezko hesiak jarrita.

5.3. Eragin kritikoak eta altuak.

Hasieratik LZPri buruz egin diren formulazioen ondotik eta IEBEren aurreko bertsioetatik datozen prebentzio eta zuzenketa neurriak aintzat hartu ondoren, LZPk okupaziorako proposaturiko mugako eremuek eta bide-azpiegituretarako proposaturiko trazatuak ez dakarte eragin alturik ez kritikorik.

Artean inguruaren gaineko ukipenak antzematen dituzten udal mugarteetan neurri zuzentzaile zehatz eta jakin batzuk planteatu dira, jarraian deskribatzen direnak, alegia, zertarako-eta inguruaren gaineko ukipena ahalik eta gehien arintzeko edo gutxitzeko.

5.3.1. Bide-azpiegiturak.

Ez da ezarri eragin kritikorik eta alturik.

5.3.2. Trenbideak.

Ez da ezarri eragin kritikorik eta alturik.

5.3.3. Jarduera ekonomikoaren mugako eremuak.

- LZPren ondoz ondoko formulazioen ostean, hasieran Amorebieta-Etxano udalerrian proposaturiko jarduera ekonomikoko mugako eremua aldatu egin da egungo proposamenera arte. Eremu hori Eubatik hurbil dago, eragina sortzen zuen balio estrategiko handiko nekazaritza lurren eremu zabal batean, paisaiaren eta ingurumenaren aldetik balio handiko tokian hain zuzen; izan ere, jarduera mantentzeko toki abantailatsua da. Beraz, egungo proposamenean, balio estrategiko handiko landazabalak hartuta ere, txikiagoak dira eta bide-azpiegiturretatik hurbilago daude. Hortaz, eragin ertaina izatera murriztu da.
- Halaber, eremu berriak kokatzen direneko zona Urkiolako KIT eta Urdaibaiko Arteen KITen arteko eskualdeko igarobide ekologikoarekiko eraginpeko gunetik kanpora dago, EAEko Igarobide Ekologikoen Sarearen Proposamenaren arabera.
- Ingurumeneko Eraginaren Baterako Ebaluazio honek, halaber, eragin maila kritikoa ezartzen zuen Abadiño udalerrian aurreikusitako jarduera ekonomikoaren garapen berrietarako. Hazkunde ekonomikoaren eremu horiek, egotez ere, Soloazabal ibaiaren (ekialdean) eta Zumelegi ibaiaren (mendebaldean) uholde-orbanaren barruan zeuden. Oraingo proposamenak kendu egiten ditu uholde-eremurako era guztietako

kalteak, eta egoitza-jardueretarako proposaturiko okupazioaren mugako eremuarekiko jarraipenean dago kokatuta, betiere Durango udalerriko espazio urbanizatuarekin, eta horrek ingurumen eragin txikia dakar.

- Eragin maila kritikoa zuen jarduera ekonomikoaren beste proposamen bat Berriz udalerrian zegoen, eta hori, neurri handian, Solozabal ibaiaren uholde-orbanean garatzen zen. Aurreko kasuan bezala, oraingo proposamenak kendu egiten ditu uholde-eremurako era guztietako kalteak, eta egoitza-jardueretarako proposaturiko okupazioaren mugako eremuarekiko jarraipenean dago kokatuta. Horrek ingurumen eragin ertaina dakar, balio estrategiko handiko landazabalei eragiten dielako oraindik ere.
- Iurretari dagokionez, nahiz eta antzeman den ukipen gradua baxua izan, proposatu den jarduera ekonomikoetarako mugako esparruetako baten barruan landaretza autoktonoaren presentzia antzeman da eta iradokizun moduan esaten da artatu egin behar dela edo, baldin eta bidera ezina bada, konpentsaziozko neurriak hartzeko, berbarako esparruaren mendealdean eta Ibaizabal ibaiaren eskuineko ertzean dagoen ibai ertzeko baso baren aldea lehengoratzea.

Ingurumen Eraginaren Baterako Ebaluazio horretan ezarritakoaren arabera, LZPren proposamenak (2009ko azaroa) ez dakartza ingurumen eragin altuak ez kritikoak. Sortutako eraginik gehienak txikiak direla ezarri da jarduera ekonomikoaren okupaziorako mugako eremu berrietan, betiere okupazioaren aurreikuspenei eta ingurumenaren baldintzatzaile naturalei egokitu ondoren.

5.3.4. Egoitza-garapen berriak.

Jarduera ekonomikoaren proposamenen kasuan bezala, Abadiño udalerriko egoitza-garapenaren proposamenetarako, ekialdean Solozabalen eta mendebaldean Zumelegi erreka-eremu ureztagarrian kokaturiko proposamenetarako, eragin kritikoa ezartzen zen. Proposatutako mugako eremua murriztea eta oraingo garapeneko jarraipeneko kokapena direla-eta, egun duen eragina ertaina dela ezarri da, ikusizko arro handi batek ukituriko maldako lurretan kokatuta dagoelako.

Ingurumen Eraginaren Baterako Ebaluazio honetatik, uste da gainerako proposamenek eragin baxua dutela, salbu eta Elorrio, Abadiño eta Berrizen kasuetan proposatu diren esparruetan, horietan eraginaren zenbatespena gradu ertainekoa dela uste baita, hain zuzen ere balore estrategiko altuko zelaiak eta baso autoktonoak okupatzen direlako, nahiz eta horiek urbanizatuta dagoen esparruaren jarraikortasuneko eremuak edo ikusmenari dagokionez menpekotasun nabarmenek ukitutako eremuak izan.

Hori gorabehera, azpimarratu daiteke kasu zehatz batzuetan, adibidez Izurtzaren kasuan, jarraian adieraziko diren ondoko neurri zuzentzaile hauek hartu direla; kasu horretan, kontuan hartuta Mañaria erreka-eremuaren ertzak hurbil daudela eta beharrezkoa dela proposatu den mugako esparruarekiko jarraikortasuna lehengoratzeko, bada hori artatzea edo berriz landatzea proposatu da eta, Abadiñoaren kasuan, ekialderen kokatuta dagoen egoitzazko erabileraren okupazioarekiko mugako esparruko mugetako baten ondoan dagoen ubidearen tratamendu integratua egitea proposatu da; beste alde batetik, Berrizen kasuan, iradokizun moduan esan da berriz landatu behar dela edo, bestela, plangintzaren bitartez garatu ostean, landaretza autoktonoko mantxek okupatzen dituzten gunek askeak mantendu behar direla.

5.4. Proposatu diren neurrien eta horiek betearazteko aldi baterako plangintzaren kostu ekonomikoaren zenbatespena.

Honako kapitulu honetan zehar aurrearretazko neurri eta neurri zuzentzaile eta konpentsaziozko neurri batzuk ezarri dira DAFeko LPPn proposatu diren jarduketan emaitzako ustezko eraginak arintzearen ondoretarako.

LPPren formulazioan zehar inkorporatu diren aurrearretazko eta konpentsaziozko izaerako neurriekin batera beste batzuk planteatu dira, konpentsaziozko izaera dutenak eta aholku edo gomendio moduan egiten direnak. Horiek plangintzaren aurreragoko faseetan hartu beharko dira aintzat.

Proposatu diren jarduketa zehatzen garapenaren unea iristen denean, hau da, betearazi behar diren konpentsaziozko neurri horien kostu ekonomikoak eta aldi baterako plangintzak zenbatestea bidezkoztat eta egingarritzat jotzen denean, horiek guztiak bidezko IEA xehekatuan sartuko dira; dokumentu horretan era zehatzean ezarriko dira kasu jakin bakoitzaren ingurumeneko eragina eta kasu bakoitzerako ezarri diren aurrearretazko neurriak, neurri zuzentzaileak eta konpentsaziozko neurriak.

6.- EGITAMUAREN ONDORIOAK IKUSKATZEKO PLANA.

6.1.- Kontrolaren helburuen zehaztapena.

DEEko LZPren ondorioak ikuskatzeko programaren helburua, izan ere, prebentzio-, zuzentze- eta kontserbazio-neurrien aplikazio maila egiaztatzea da, Ingurumen Eraginaren Baterako Ebaluazioan detektaturiko eta baloraturiko eraginak murrizteari eta, ahal izanez gero, ezabatzeari dagokionez. Horretarako, adierazle kuantitatibo errazak zehazten dira, eta horiek neurrien aplikazioa eta emaitzak adieraziko dituzte.

Ikerketa honetan proposaturiko neurriren batek beharrezko emaitza ematen ez badu, ikuskapen-programak horren zergatiak ezarri eta soluzioa proposatu beharko du. Halaber, Ingurumen Eraginaren Baterako Ebaluazioan aurreikusi gabeko balizko eraginak detektatu eta horiek zuzentzeko neurriak proposatuko ditu; gainera, neurrien betearazpena eta segurtasuna bermatu beharko ditu.

Ondoren agertzen diren adierazleak EAEko ingurumen-adierazleen sistematik datoz eta Garapen Jasangarriko Euskal Ingurumen Estrategian ezarritako EAEko ingurumen helburuekin daude lotuta.

6.2.- Jarraitu beharreko alderdiak eta kontrol-adierazleak.

6.2.1.- Uholde-arriskuko zonak.

- **Adierazlea:**

“Uholde-arriskuaren aldaketa, baldintza naturalei dagokienez, ahalezko arriskua haztatuz”.

- **Adierazlearen azalpena:**

Zona batean uholde-arriskua egotearen zergatiak ugariak izan daitezke. Alde batetik, esku-hartze antropikoak handitu egin dezake arrisku hori, beheko uretako uhaldiak, meandroen suntsipena, ibaiertzeko landarediaren galera eta halakoak sortzen dituzten bideratzeen eraginez.

- **Kalkulatzeko metodoa:**

$$I = \frac{(Ak \times \text{arriskua}) - (Ak \times \text{arriskua} \text{ "bald.naturalak"})}{Ak \times \text{arriskua} \text{ "bald.naturalak"}} \times 100$$

Formula horretan:

I: Uholde-arriskuaren aldaketa, baldintza naturalei dagokienez, ahalezko arriskua haztatuz.

Ak: Ahalezko kaltea.

- **Informazio-iturriak:**

Euskal Autonomia Erkidegoko Uholdeen Prebentziorako Egitamu Integrala (UPEI).

6.2.2.- Akuiferoen zaugarritasuna.

- **Adierazlea**

“Uren kalitateko aldaketa”

- **Adierazlearen azalpena:**

Jarraipen-estazioetako adierazleek eskainitako informazioa aztertzen da, uren kalitateari (1. adierazlea) eta Gainazaleko Uren karga kutsagarriei (2. adierazlea) buruzkoa.

1. adierazleak uren egoera ekologikoari buruzko informazioa ematen du, fauna bentikoaren egoera aztertuta, hori funtsezko kate-maila baita iktiofaunaren kate trofikoan. Bestalde, 2. adierazlea kimikoa da eta elikagaien zein metalen karga kutsagarriak aztertzen ditu; horrenbestez, ur-masen ahalezko eutrofizazioari buruzko informazioa ematen du, baita izaki bizidunentzat kaltegarriak diren espezie kimikoen presentziari buruzkoa ere, eta horiek kate trofikoetan pilatzen dira.

- **Kalkulatzeko metodoa:**

Landa-lanean, kontroleko estazioetan hartutako datuen azterketan eta uren kalitatearen ereduetan oinarritzen da.

- **Beharrezko informazio-iturriak:**

Euskal Autonomia Erkidegoko ur-masak zaintzeko sarea.

Ingurumen eta Lurralde Antolamendu Saileko Ur Zuzendaritza.

6.2.3.- Ibilguak.

- **Adierazlea:**

“Sarearen funtzionaltasuneko aldaketak”.

- **Adierazlearen azalpena:**

Adierazle hau ibilguen dinamikari lotuta dago. Garrantzitsua da ura bere berezko trazatutik ibiltzea; bestela, ibaien dinamikan arazoak sor daitezke. Adierazle honek ibilguaren funtzionaltasunaren murriztapena adierazten du, uren ebakuazioan duen eginkizunari dagokionez (proiektua egin ondoren), ibilgu horrek hasierako egoeran (esku-hartze barik) duen funtzionaltasunarekin konparatuta.

- **Kalkulatzeko metodoa:**

$$I = \left(1 - \frac{\text{Sarearen.funtzionaltasuna}}{\text{Sarearen.funtzionaltasuna.proiektu"barik"}} \right) \times 100$$

- **Informazio-iturriak:**

Euskal Autonomia Erkidegoko gainazaleko ur-masak zaintzeko sarea.

Ingurumen eta Lurralde Antolamendu Saileko Ur Zuzendaritza.

6.2.4.- Ibaiertzak.

- **Adierazlea:**

“Proiektuaren eraginpeko ekosistema berezien azaleraren %”.

- **Adierazlearen azalpena:**

Ekosistema bereziei buruzko adierazle hori ibaiertzeko landarediaren jarraipena egiteko erabil daiteke. Ingurumen-zaintzako egitamua alderdi

askotan oinarritu ahal da; esate baterako, bertako egoera ekologikoa, okupatzen duen azalera, etab. Proiektuak edo egitamuak faktorean izandako eragina jakiteko adierazlerik onena, hala eta guztiz ere, eraginpeko azalerarena da.

Adierazle horrek proiektuaren eraginpeko ibaiertzeko landaredi-ehunekoa adierazten du, proiekturik gabeko egoerari dagokionez (kontserbazio-egoera oneko ertzak, hirigunean bermatu beharreko ertzak edo suspertu beharreko ertzak izatea aintzat hartu gabe).

- **Kalkulatzeko metodoa:**

$$I = \frac{\text{Eraginpeko.azalera.ekosisteman}}{\text{Ekosistemaren.azalera.osoa}} \times 100$$

Formula horretan:

I: proiektuaren eraginpeko ekosistemen azaleraren %.

- **Informazio-iturriak:**

Eusko Jaurlaritzako Ingurumen eta Lurralde Antolamendu Saila.

Bizkaiko Foru Aldundia.

Eskualde Egiturako udalak.

6.2.5.- Higadura-arriskuko eremuak.

- **Adierazlea:**

“Lekualdaturiko materialen batez besteko haztatua, zona homogeneoen azaleraren arabera”. Lagungarria da lurzoruko materialen galeraren balioa kontrolatzeko, horiek hektareako eta urteko tonatan neurtuta.

- **Adierazlearen azalpena:**

Aplikazioaren emaitza zenbat eta handiagoa izan, hainbat eta lurzoru gehiago galtzen da. Datu horiek interpretatzeko, kontuan hartu behar da lurzoru mota bakoitzak higadura maila desberdinak ahalbidetzen dituela.

- **Kalkulatzeko metodoa:**

$$I = \left(\sum_1^n az_i * \text{lurzoru-galera } i\text{-n} \right) / (az_{\text{osoa}})$$

Formula horretan:

az_i : eraginpeko azalera-unitatea.

Lurzoru-galera i-n: unitate bakoitzeko lurzoru-galera.

az_{osoa} : eraginpeko azalera osoa.

Higadura onargarriko gutxi gorabeherako emaitzak:

Sakonera urriko hareazko nekazaritza lurzoruak: 4-6 (t ha⁻¹ urte⁻¹).

Hareazko edota buztinezko nekazaritza-lurzoruak: 6-8 (t ha⁻¹ urte⁻¹).

Buztinezko nekazaritza-lurzoru sakonak eta emankorrak: 12.5 (t ha⁻¹ urte⁻¹).

- **Informazio-iturriak:**

Eskualde Egituran urtero galdutako lurzoru-masari buruz egindako ikerketak.

Eusko Jaurlaritzako Ingurumen eta Lurralde Antolamendu Saila.

Bizkaiko Foru Aldundia.

Eskualde Egiturako udalak.

6.2.6.- Landaredi autoktonoa.

- **Adierazlea:**

“Landaredi-unitateen kontserbazio-balioaren aldaketaren %”.

- **Adierazlearen azalpena:**

Proiektuaren eraginez aldatutako (ingurumen-balioa aintzat hartuta) eremuen batukariaren (1etik n-ra) eta eremu naturalen (ingurumen-balioa kontuan hartuz) batukariaren (1etik n-ra) arteko ehuneko-aldaketa.

Proiektuaren ekintzen eraginezko aldaketa zenbat eta handiagoa izan, hainbat eta handiagoa izango da ehunekoa, eta beraz, zuzentze- edo konpentsazio-neurri gogorragoak aplikatu beharko dira; agian, aukera berriak ere planteatu beharko dira.

- **Kalkulatzeko metodoa:**

$$I = \left[1 - \frac{\sum_{i=1}^n (az_i \text{ aldatua} \times balioa_i)}{\sum_{i=1}^n (az_i \times balioa_i \text{ proiektu "barik" })} \right] \times 100; \quad \text{Ind (sin) } = 0$$

- **Informazio-iturriak:**

Baso-inbentarioak.

6.2.7.- Paisaia.

- **Adierazlea:**

"Paisaiaren hauskortasun erlatiboa. Narriadura maila".

- **Adierazlearen azalpena:**

Adierazle hau lagungarria da pasaia batek eragin baten ondorioz sortzen duen aldaketa kalkulatzeko, bertan sortzen den xurgapen-gaitasunaren galera jakin ahal izateko.

- **Kalkulatzeko metodoa:**

$$I = \left(\sum_1^n az_i * balioa * hauskortasuna \right) / \left(\sum_1^n az_i aldatua * balioa proiektu "barik" * \right. \\ \left. hauskortasuna * 100; \right.$$

Ind (sin) = 100

Formula horretan:

az_i : eraginpeko azalera.

balioa : paisaiaren balioa.

az_i aldatua : aldaturiko azalera osoa.

Balioa proiektu "barik": paisaiaren berezko balioa proiektu barik.

- **Informazio-iturriak:**

Eusko Jaurlaritzako Paisaia Berezien Katalogoa (egiteko fasean).

6.2.8.- Igarobide ekologikoak eta faunaren mugikortasuna.

Igarobide ekologikoak:

- **Adierazlea:**

"Eraginpeko igarobideen %".

- **Adierazlearen azalpena:**

"Eraginpeko igarobideen %". Kasuan kasuko jarduketaren eraginpean dagoen igarobide-proportzioa adierazten du.

Adierazleak hartzen duen balioa zenbat eta handiagoa izan, jarduketak hainbat eta eragin handiagoa dauka eta arrisku hainbat eta handiagoan jartzen du habitaten arteko lotura.

- **Kalkulatzeko metodoa:**

$$I = (EI / OI) * 100; \text{Ind (sin)} = 0.$$

Formula horretan:

EI= Eraginpeko igarobide kopurua.

OI= Oraingo igarobide kopurua.

Hirigintza-jarduketa edo azpiegitura berriren baten kasuan, proiekturik gabeko adierazlearen balioa zero da. Hala eta guztiz ere, komunikabideak hobetzen direnean, handitzen direnean, ezarkuntzak direnean, industrialdeen kasuan eta halakoetan, proiektua baino lehenagoko balioa zehaztu behar da.

- **Informazio-iturriak:**

EAEko Igarobide Ekologikoen Sarea.

Espezieen mugikortasuna:

- **Adierazlea:**

“Fauna-habitaten azalera isolatuaren %, kontserbazio-balioaren arabera haztatuta”.

- **Adierazlearen azalpena:**

Eguneroko, tokiko edo eskualdeko migrazio-mugimenduen eragina, elikadura, hazkunde, atsedenaldi, hazkunde nahiz aterpeko lekuen gaineko eragina eta halako eraginak kuantifikatzeko, adierazle hauxe erabiliko da: “fauna-habitaten isolaturiko azaleraren %, kontserbazio-balioaren arabera haztatuta”.

Adierazlearen balioa zenbat eta handiagoa izan, hainbat eta eragin kaltegarri handiagoa izango du jarduketak faktore horren gainean.

- **Kalkulatzeko metodoa:**

$$I = [\sum_1^n (SA * V) / \sum_1^n S * VS] * 100 ; \text{Ind (sin)} = 0$$

Formula horretan:

SA = Proiektuak isolaturiko i habitataren azalera.

V= i balioa, kontserbazio-egoeraren arabera.

S= i habitataren azalera.

VS= i balioa proiektu barik.

Hirigintza-jarduketa edo azpiegitura berriren baten kasuan, proiekturik gabeko adierazlearen balioa zero da. Hala eta guztiz ere, komunikabideak hobetzen direnean, handitzen direnean, ezarkuntzak direnean, industrialdeen kasuan eta halakoetan, proiektua baino lehenagoko balioa zehaztu behar da.

- **Informazio-iturriak:**

Eusko Jaurlaritzako Ingurumen eta Lurralde Antolamendu Saila.

Bizkaiko Foru Aldundia.

Eskualde Egiturako udalak.

6.2.9.- Babesturiko eremuak.

- **A adierazlea:**

“Proiektuaren eraginpeko Eremu Babestuen azaleraren %”.

- **Adierazlearen azalera:**

Eremu Babestutzat legeriak ezarritako babes-irudiren bat duten eremuak hartuta, honako adierazle hau erabiliko da LZP aplikatzearen ondorioak ikuskatzeko: “proiektuaren eraginpeko Eremu Babestuen azaleraren %”.

-Kalkulatzeko metodoa:

$$I = SA/SE * 100; \text{Ind (sin)}=0$$

Formula horretan:

SA= Proiektuaren eraginpeko EB azalera.

SE= Oraingo EB azalera.

Hirigintza-jarduketa edo azpiegitura berriren baten kasuan, proiekturik gabeko adierazlearen balioa zero da. Hala eta guztiz ere, komunikabideak hobetzen direnean, handitzen direnean, ezarkuntzak direnean, industrialdeen kasuan eta halakoetan, proiektua baino lehenagoko balioa zehaztu behar da.

- Informazio-iturriak:

Eusko Jaurlaritzako Ingurumen eta Lurralde Antolamendu Saileko Babesturiko Eremu Naturalen Katalogoa.

- B adierazlea:

“Lurraldearen babes mailaren aldaketa”.

- Eraginaren azalpena:

Lurraldearen babesaren eta eraginpeko lurraldearen ingurumen-balioaren eta hauskortasunaren arteko egokitza pen maila, azalera osoari dagokionez.

- Kalkulatzeko metodoa:

$$I = \frac{Az \times C_a}{Az_{osoa}} \times 100$$

C_a : lurraldearen babesaren eta eraginpeko lurraldearen ingurumen-balioaren eta hauskortasunaren arteko egokitzapen maila.

Maila	Egokia	Gehiegi	Gutxi	Gehiegi	Oso gutxi
C_a	1	0,8	0,6	0,4	0,2

- **Informazio-iturria:**

Eusko Jaurlaritzako Ingurumen eta Lurralde Antolamendu Saileko Babesturiko Eremu Naturalen Katalogoa.

6.2.10.- Katalogaturiko aleak (zuhaitz bereziak).

- **Adierazlea:**

“Katalogaturiko ale kopurua, jarduketa baino lehenagoko egoerari dagokionez”.

- **Adierazlearen azalpena:**

Adierazle honek aleen balio osoa adierazten du, proiektua baino lehen eta gero. Kontserbazio-indizetza alearen adina, sinbolismoa, neurria edo EAEko zuhaitzen zerrendan egoteko merezimendua ematen dion beste edozein ezaugarri erabil daiteke.

- **Kalkulatzeko metodoa:**

$$I = \left[1 - \frac{\sum_1^n (az_i \text{ aldatua} \times balioa_i)}{\sum_1^n (az_i \times balioa_i \text{ proiektu "barik"})} \right] \times 100 \quad \text{Ind (sin)} = 0$$

- **Informazio-iturria:**

Eusko Jaurlaritzako Ingurumen eta Lurralde Antolamendu Saileko Babesturiko Eremu Naturalen Katalogoa.

6.2.11.- Kultura- eta natura-ondarea.

- **Adierazlea:**

“Geologia- eta arkeologia-aztarnategien kalitatearen batez besteko indizea (lurreko aztarnategiak)”.

- **Informazio-iturriak:**

Ingurumen eta Lurralde Antolamendu Saila.

Eusko Jaurlaritzako Kultura Saileko Ondare Zentroa.

Bizkaiko Foru Aldundia.

Eskualde Egiturako udalak.

6.2.12. Landazabalak eta nekazaritza-lurzorua.

- **Adierazlea:**

“Proiektuaren ekintzen eraginez aldaturiko azaleraren ehuneko-aldaketa, horren lehengo azalerari dagokionez”.

- **Adierazlearen azalpena:**

Ehunekoa zenbat eta handiagoa izan, hainbat eta aldaketa handiagoa sortuko du proiektuak; beraz, zuzentze- edota prebentzio-neurri gogorrak aplikatu beharko dira, eta, agian, aukera berriak ere planteatu beharko dira.

- **Kalkulatzeko metodoa:**

$$I = \frac{Az_{landazabalak\ aldatua}}{Az_{landazabalak\ proiektu\ "barik"}} \times 100; \text{Ind (sin)} = 0$$

- **Informazio-iturriak:**

Nekazaritza eta Basoko Lurralde Egitamu Sektoriala.

6.2.13. Airearen kalitatea.

- **Adierazlea:**

“Kutsadura-indizeak: COV, SO₂, Partikula eta ozonoa”

- **Adierazlearen azalpena:**

Neurketetan erabilitako airearen kalitate-indize hori dimentsiorik gabeko baliotzat hartzen da, SO₂, NO₂, PM₁₀, O₃ eta CO kutsagarrietatik kalkulatua zonaldeetako estazio bakoitzerako. Lau tartetan dago banatuta indizea, eta airearen kalitate-egoera definitzen dituzte: ona, onargarria, txarra edo oso txarra. Tarte bakoitzari kolore bat esleitzen zaio taula honen arabera:

AIREAREN KALITATE-INDIZEAREN BALIOA

0-50	Ona
51-100	Onargarria
101-150	Txarra
> 150	Oso txarra

- **Kalkulatzeko metodoa:**

Eusko Jaurlaritzaren atmosferaren kalitatea zaintzeko saretik kalkulaturikoak dira datuak.

- **Beharrezko informazio-iturriak:**

Datuak eskuragarri daude web orri honetan:

<http://www.ingurumena.net/Castellano/Datos/Indicadores/2004/calidadaire.htm>

- **Adierazlea:**

“Atalase-balioetatik gorako kutsadura-gertaeren kop.”

- **Adierazlearen azalpena:**

Kalitatea kontrolatzeko sareak kontrolaturiko zenbait kutsagarriren kontzentrazioek atalase-balioa edo “txarra” lerrunaren barruko airearen kalitate-indizea gainditzen duteneko egun kopurua.

- **Kalkulatzeko metodoa:**

Eusko Jaurlaritzaren atmosferaren kalitatea zaintzeko saretik kalkulatorikoak dira datuak.

- **Beharrezko informazio-iturriak:**

Datuak eskuragarri daude web orri honetan:

<http://www.ingurumena.net/Castellano/Datos/Indicadores/2004/calidadaire.htm>

6.2.14. Zarata.

- **Adierazlea:**

“Munduko Osasunaren Erakundeak gomendaturiko mugetatik gorako kutsadura duten herritarren %”

- **Adierazlearen azalpena:**

EAEren egoera akustikoa adierazten du, eta Munduko Osasunaren Erakundeak gomendaturiko mugetatik gorako kutsadura duten biztanleen kopurua ematen du. Zarata mailak eta etxebizitzetan izandako eraginak eman ostean, ingurumen-foku mota bakoitzerako ezarritako mugatik gora dauden pertsonen kopurua zehaztuko da.

- **Kalkulatzeko metodoa:**

Zarata mailak dituzten biztanleen azterketa udalerriko eta lurraldeko. Zarata mailak dituzten biztanleen portzentajeen taulen bidez irudikatzen dira, udalerriko, edo bestela zarata mailak dituzten udalerrien mapen bidez, 49/2002 Zuzentaraua eta Zaratari buruzko 37/2003 Legea betez udal zaraten mailak garatu ondoren.

- **Beharrezko informazio-iturriak:**

EAEko Lurralde Antolamendu eta Ingurumen Sailaren Giroko Zarataren Fokuen Kontsulta, Informazio eta Kudeaketa Sistema.

6.2.15. Lurra.

- **Adierazlea:**

“Lurraren artifizializazio maila”

- **Adierazlearen azalpena:**

Erreferentziako bi urtean lurra urbanizatzeko eta zigilatzeak eragindako aldaketak.

Lurrean etxebizitzak edo errepideak eginda edo beste zeregin batzuetarako artifizial bihurtuta, lurra zigilarazten da. Hala gertatzen denean, bere funtzioak betetzeko lurra duen eremua murriztu egiten da, hala nola euri-ura xurgatzea, hain zuzen ura iragazteko. Gainera, zigilaturiko aldeek eragin handia izan dezakete ubidean, eta biodibertsitatea zatikatzeko prozesua larriagotzen dute. Bestalde, ia atzera bueltarik ez du lurra zigilatzeak.

- **Kalkulatzeko metodoa:**

Hartutako azaleraren bilakaeraren azterketa eta erabileren araberako banakapena:

- a) Egoitza-erabilera kalifikatua
- b) Jarduera ekonomikoak
- c) Garraio azpiegiturak

- **Beharrezko informazio-iturriak:**

Hainbat iturritako informazioa (Eusko Jaurlaritzaren Lurralde Antolamendu eta Garraio Saila; Sustapen Ministerioa; Udalplan, etab.), Lurralde Antolamendu eta Ingurumen Sailak erabilia.

6.2.16. Mugikortasuna

- **Adierazlea:**

“Joan-etorri kopurua biztanleko eta distantziako, batez besteko iraupena, joan-etorrien zioa eta erregulartasuna eta erabilitako garraiobidea”.

- **Adierazlearen azalpena:**

Adierazle honen emaitzari esker, LZPrako Aukerako Mugikortasunaren arloko proposamenen funtzionaltasuna detektatzeko modua izango da, egokiak ez diren soluzioak egokituz eta berriz ere diseinatuz.

- **Kalkulatzeko metodoa:**

Erabiltzaileei buruz eskuragarri dauden datuak oinarri hartuta, garraio publikoko enpresek eskainiak, baita inkesta-kanpainen bidez ere.

- **Beharrezko informazio-iturriak:**

Mugikortasunari eta garraioari buruzko estatistika baliabideak eta datu-baseak (Euskal Herriko Autonomia Erkidegoko Mugikortasunaren Azterlana).

6.3.- Ikuskapena.

Azken fase honen xedea LZP behar bezala abiarazten dela ziurtatzea da. Behin betiko onespena emateko organo eskudunari dagokio LZPren azken formulazioa egiteko zehazturiko babes, zuzenketa eta konpentsazio neurrien betetze-maila zaintzea eta kontrolatzea, hau da, Eusko Jaurlaritzari, ingurumen eraginaren baterako ebaluazio prozedura arautzen duen uztailaren 22ko 183/2003 Araudiko 25. artikuluan ezarritakoarekin bat etorriz.

Planaren berrikuspen epeekin koordinatuta egingo da ikuskapen programa; izan ere, behin betiko onetsi eta 8 urtera egingo da. Gainera, bitarteko jarraipena ere egingo da 4 urtean behin, Eusko Jaurlaritzak "Euskal Autonomia Erkidegoko Ingurumenaren Egoera" izeneko txostena editatu ondorengo urtean.

Hala, Durangoko Eskualde Egituraren Lurraldearen Zatiko Planaren bilakaeraren jarraipen orokor egokia bermatuko da, baita Euskal Autonomia Erkidego mailan lorturiko emaitzekiko konparazioa ere Garapen Jasangarriko Euskal Ingurumen Estrategian ezarritako helburuekiko.

Zehazturiko neurrien eraginkortasuna nahikoa ez dela irizten bazaio, ikuskapen programaren bidez kausak eta gomendio egokiak ezartzea ahalbidetu behar du ikuskapen programak.

Gainera, ikuskapen programari esker, Ingurumen Eraginaren Baterako Ebaluazioan aurreikusi gabeko eraginak detektatzeko modua izango dugu,

baita zuzenketa neurriak proposatu eta behar bezala burutzen direla eta eraginkorrak direla zaintzea ere.

Adierazleak oinarri hartuta egingo da jarraipena, eta adierazle horien artean lehenago azaldutakoak sartu behar dira; izan ere, aurreikusitako neurriak egiteko eta emaitzak zenbatuta eta modu errazean aintzat hartzeko modua ematen dute.

Azken batean, proposamena bera, obren burutzapena eta geroko jardueren edo erabileren garapena LZPko ingurumen, hirigintza eta iraunkortasun edukiekin eta helburuekin (azken hori neurri txikiagoan, lurralde plangintzako tresnari datxekzion mugak eurak direla-eta) bat etorritz egitea da kontua, ingurumena zaintzeko betiere.

Bi mailatan planteatzen dira Durangoko EEren Lurralde Zati-Egitamua barruko proposamenen ikuskapena eta jarraipena:

- Planaren garapenaren eta hura betetzearen gaineko jarraipen orokorra, Planean iraunkor gisa zehazturiko irizpideen bidez, eta ingurumenean eragin ona duten proposamenen betetze-maila eta eragin txarra duten proposamenen gaineko zuzenketa neurrien ondorioak zainduko dira.
- LZPn planteaturiko jarduketa zehatz bakoitzaren garapenaren jarraipena: ad hoc planteatuko dira jarraipen-neurriak Egitamua aplikatzearen ondoriozko proiektu bakoitzerako, eta ingurumena zaintzeko programa konkretuen bidez zehaztu beharko dira.

DEEko LZPk planteaturiko ekintza bakoitzerako jarduketa-neurriak, hau da, Egitamua aplikatzearen ondoriozko proiektu bakoitzerakoak, Ingurumen Zaintzako Egitamuetan jasoko dira. Horien esparruan, eraikuntza-faseari

loturiko alderdiak kontrolatuko dira, eta erabakigarriak dira neurri egokiak aplikatzen direla bermatzeko. Gainera, Egitamuaaren aplikazioak aukera ematen du fase honetan sortzen diren eraginen prebentziorako neurriak hartzeko (lurren mugimenduak, zaratak eztandak,...).

Halaber, agerian geldituko da ingurumeneko eragin ona duten jarduketak zein neurritan betetzen diren, baita eragin negatiboko jarduketetarako proposaturiko neurriek zer ondorio duten ere. Neurriok helburuak lortzeko, ezinbestekoa da, gainera, neurrien mantenamendu ona aplikatzea, baita betearazpen egokia ikuskatzeko kontrolak egitea ere. Bestalde, neurrien eraginkortasuna ebaluatzeko sistema aplikatu ahal da, eta hori etorkizuneko inbertsioa da. Halaber, aukera ematen du neurriak ondo garatu diren ikusteko, funtzionamendua optimizatzeko behar diren hobekuntzak diseinatzeko zein aplikatzeko eta kostua-irabazia lotura bikaina dutenak detektatzeko, baita diseinuetan hobekuntza iraunkorraren printzipioa aplikatzeko ere.

Lehen esan denez, funtzionamendu-fasean mantenamenduko jarduketak egin behar dira. Narriaduren sorrera detektatzeko kontrolen eta mantenamenduko lanen programazioa, beste alde batetik, azpiegituraren mantenamendu orokorreko Egitamuan jaso beharko dira, neurriek epe luzera funtzionaltasuna izango dutela bermatzeko.

Jarraipen Egitamua gutxienez 3 urtetan aplikatzea (funtzionamenduan sartzen denetik zenbatzen hasita), izan ere, neurriak egiaztatzeko berme bakarra da, horiek proiektuaren arabera egin direla segurtatu ahal izateko. Bestela, horiek hobetzeko zuzentze-neurriak garatua ahal izango dira. Proiektu-fasean egiten den Ingurumeneko Ebaluazioaren ikerketak kasu bakoitzean behar den monitorizazio egokia ezarriko du.

7.- ALTERNATIBEN INGURUMEN-AZTERKETAREN JUSTIFIKAZIOA ETA ERAGIN HANDIAK ETA LARRIAK SORTZEN DITUZTEN JARDUKETEN BERRIKUSPENA, LURRALDEKO PLAN PARTZIALAK BERRIRO EGIN ONDOREN.

Ingurumenaren gaineko eraginaren baterako ebaluazio-prozedura arautzen duen uztailaren 22ko 183/2003 Dekretua indarrean jartzearen ondorioz, izapide hori sartu behar izan zen Durangoko Lurraldeko Plan Partziala idazteko prozesuan, nahiz eta horrek aurrerapenari dagokion fasea gainditua zuen. Hori dela eta, haren burutzapena eten egin zen aldi baterako, 2004ko otsailaren 10eko Foru Erabakiaren bidez.

2005eko urtarrilean ingurumenaren gaineko eraginaren baterako ebaluazioa idazten hasi zen. Ingurumenaren gaineko eraginaren baterako ebaluaziorako azterlan horren lan metodologian ezarritakoaren arabera, Lurraldeko Plan Partzialaren lehenengo bertsioan jasotako helburuak eta proposamenak ingurumenaren aldetik ebaluatu ondoren, Planak eragin handia edo larria sortzen zuten ekintzak kendu eta aldatuko lituzke. Alde horretatik, Durangoko Lurraldeko Plan Partziala 2005ean berrikusi zen lehenengo aldiz.

Lehenengo dokumentu hori Ingurumen Sailburuordetzara bidali zen, ingurumen-eraginari buruzko aurretiazko txostena egin zezan. Txosten hori 2006ko abuztuaren 6an egin zen. 2006ko urrian ingurumenaren gaineko eraginaren baterako ebaluazioaren bertsio zuzendua aurkeztu zen, lehenengo bertsioan antzemandako hutsuneak zuzentzen zituena eta Lurraldeko Plan Partzialaren zenbait proposamen berriro hausnartzea zekarrena.

Ondoren, EHLABek derrigorrezko txostena egin zuen 2007ko urriaren 29ko bileran, hasierako onespena eman baino lehen. Horretarako, zuzendu beharreko hainbat kontu aipatu ziren, horietako garrantzitsuenak Ur Zuzendaritzaren txostenetik ondorioztatutakoak zirela. Izan ere, horrek

izapidetzen ari diren uholdea izateko arrisku orbanen aldaketari buruz ohartarazi zuen eta uholdea izateko arriskuaren itzulera aldien muga eguneratua eman zuen. Horren ondorioz, garapen berrien proposamenak berriro hausnartu behar izan ziren, hasierako onespenera begira.

Izapide horretatik ondorioztatutako beharrezko aldaketak dokumentuari gehitu zitzaizkion “Planaren dokumentazioa Euskal Herriko Lurraldearen Antolamendurako Batzordearen osoko bilkurak hartutako erabakira egokitzea” izeneko eranskin bereziaren bidez, 2007ko azaroan. Aipatutako “egokitza” ebaluatzeko eranskina ingurumen-eraginaren gaineko baterako ebaluazioari ere gehitu zitzaion eta hori nahikotzat jo zen, ingurumen balorazioa doitzeko.

Durangoko Lurraldeko Plan Partziala hasieran onetsi zen Foru Aldundiaren 2008ko apirilaren 8ko Erabakiaren bidez, jendaurrean jarri zen eta herri administrazio interesdunei entzunaldia eman zitzaion. Partikularrek eta administrazioek aldi horretan egindako alegazioak zehatz aztertu eta gero, aintzat hartu beharreko aldeak eta zuzendu beharreko okerrak baloratu ziren. Hori dela eta, dokumentua zuzendu zen berriro eta eranskinen edukia dokumentuan bertan sartu zen.

Adierazitako alde horiek guztiek garapen berrien proposamenak berriro egitea ekarri zuten. Beraz, horietatik ondorioztatzen ziren aldaketak berriro jarri ziren ingurumen-eraginaren ebaluazioaren pean. Hortik sortu ziren dokumentuaren eta bere ingurumen-eraginaren gaineko baterako ebaluazioaren lehenengo bertsioen eta haien azken bertsio eguneratuen artean dauden aldeak.

Azterlan honetan proposaturiko azken ekintzak aztertu dira. Atal bakoitzean aurreko bertsioen aldean ukipen mailak izan duen aldaketaren balorazioa aurkeztu da; ukipen maila horiek aldi baterako zehaztu dira, prozesuaren hasieratik egondako bilakaera erakusteko eta gaur egun ingurumenaren aldetik duten bateragarritasuna egiaztatzeko.

Egungo proposamenak antzemandako eragin handiak eta larriak kendu ditu, hirigintza hazkundeak hartu behar zituzten eremuen proposamenetan agertzen direnak. Gauzak horrela, Lurraldeko Plan Partzialaren egungo testuak erdi eta behe mailako eraginak baino ez du, ataletan zehaztu bezala.

Azken bertsio hori 2009ko abenduaren 28an bidali zitzaion Urdaibaiko Patronatuari, behin-behineko onespena eman baino lehen derrigorrezko txostena egin zezan. Horri buruzko erabakia 2010eko apirilaren 13an eman zen.

Laburbilduz, baieztatu daiteke Lurraldeko Plan Partzialaren izapide konplexuek ekarri dutela aurrerapenari, hasierako onespenerari eta behin-behineko onespenerari dagozkien faseetako dokumentuen artean aldaketak egotea. Ez dira aztertu aurrerapenari dagozkionak, Lurraldeko Plan Partziala hasiera-hasieratik idazteko fasekoak baitira. Horrez gain, ez zen jarri ingurumen-eraginaren ebaluazioaren pean, hori arautzen duen 183/2003 Foru Dekretuan indarrean jarri baino lehen idatzi zen eta.

Hasierako onespenerari eta behin-behineko onespenerari dagozkien dokumentuen artean dauden aldaketa nabarmenenak honakoak dira: mugako eremuen mugaketen eta kokapenen aldaketei lotutakoak, 4. kapituluaren zehaztu direnak eta uholdea izateko arriskuaren kartografia aldatu izanagatik zein azken aldian udal planeamendua aldatu izanagatik sortu direnak funtsean.

Hala eta guztiz ere, argitu behar da aldaketa horiek ez dakartela inolako ere Planak proposaturiko lurralde eremua zehazten duten irizpideak aldatzea; izan ere, oro har etxebizitzetarako zein jarduerarako ekonomikoetarako kuantifikazioei eutsi zaie, ñabardura txiki batzuk eginda. Gainera, aldaketen ondoriozko eremu berri guztiak ingurumen-eraginaren ebaluazioaren prozesuaren pean jarri dira.

Garapen berrien eremuen proposamenetako batzuk aldatzea justifikatzen duten arrazoiak honako alde hauei buruzkoak dira:

- Uholdea izateko arriskuaren itzulera aldien muga eguneratu berria. Hasieran eremuen kokapenari buruzko doikuntza egin zen, uholdea izateko arriskuak ez ukitzeko. Ondoren azterketa zehatzagoa egin zen eta horretan zenbait hirigintza irizpide hartu ziren kontuan, eremu berrien irisgarritasuna eta jada finkatuta zegoen hiri bilbearekiko jarraitutasuna bermatzen zituztenak, eremu berrien ondoriozko hautaketa zehatza izan zedin.
- Eusko Jaurlaritzako Bioaniztasun eta Ingurumen Plangintzarako Zuzendaritzaren txostenak, fauna eta floraren espezie babestuei edo intereseko espezieei buruzko proposamenetako batzuen ingurumen-eraginaz ohartarazten zutenak.
- Proposamenei dagokienez hainbat udalek jendaurrean egoteko epean bidalitako alegazioak. Gainera, zenbait udalek beren planeamenduen aldaketak onetsi dituzte, Lurraldeko Plan Partzialaren proposamen zehatzak ukitzen zituztenak, adibidez, Berrizko hiltegiaren kasu zehatza.

ESPACIOS NATURALES PROTEGIDOS

ESPACIO NATURAL PROTEGIDO.
PARQUE NATURAL DE URKIOLA. (con regulación específica)

RESERVA DE LA BIOSFERA DE URDAIBAI (con regulación específica)

ÁREAS DE INTERÉS NATURAL

ÁREAS DE INTERÉS NATURALÍSTICO PROPUESTAS POR LAS D.O.T.

RED NATURA 2000

LUGAR DE INTERÉS COMUNITARIO (LIC) PARQUE DE URKIOLA

LUGAR DE INTERÉS COMUNITARIO (LIC) RED FLUVIAL DE URDAIBAI

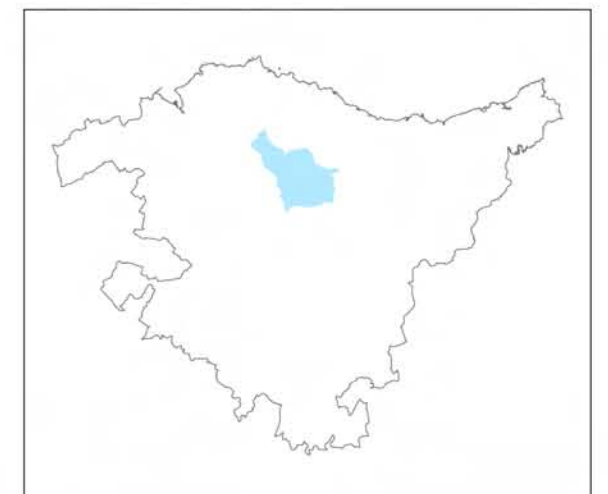
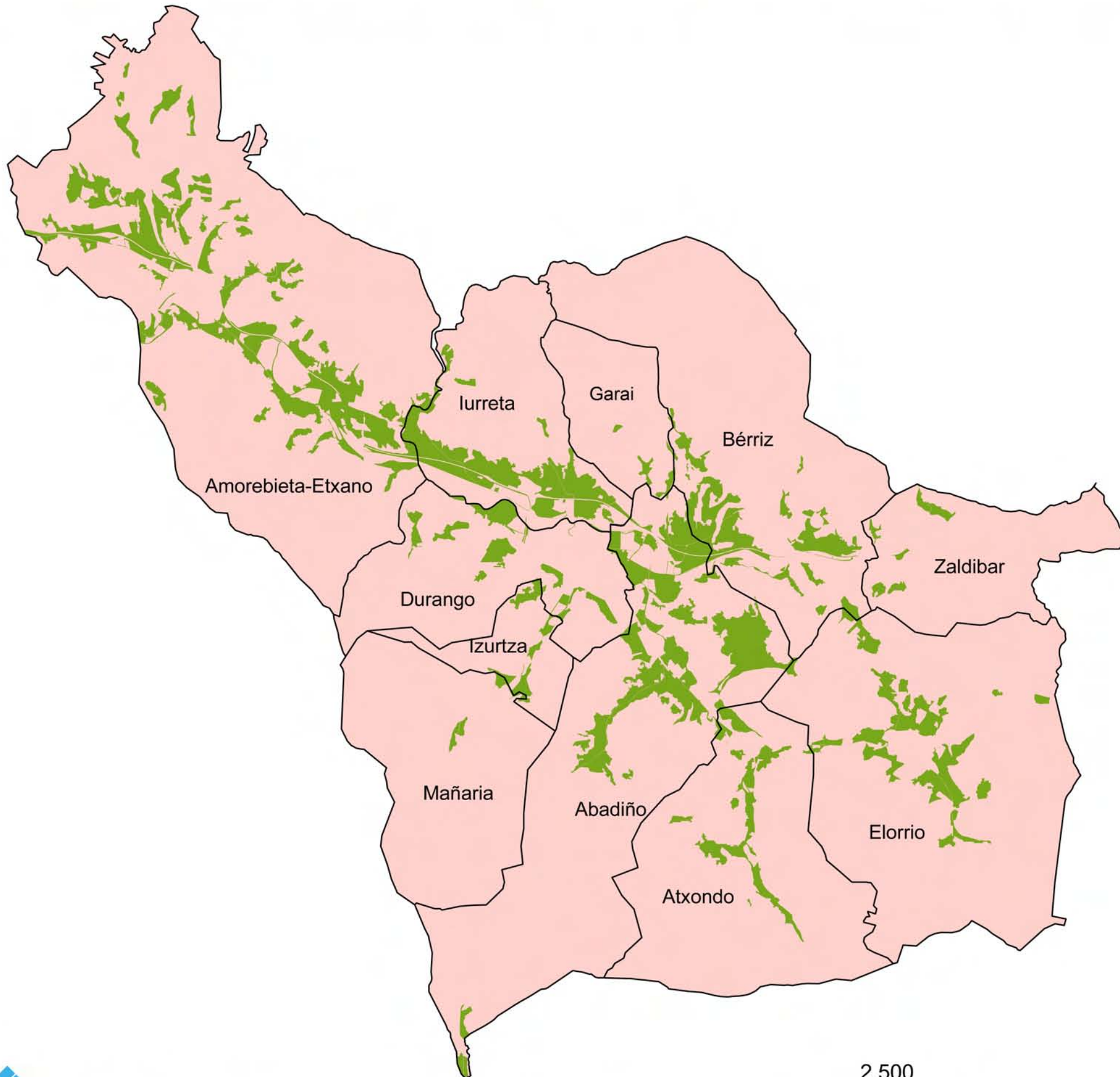
Ezquiaga

Arquitectura,
Sociedad y
Territorio S.L.

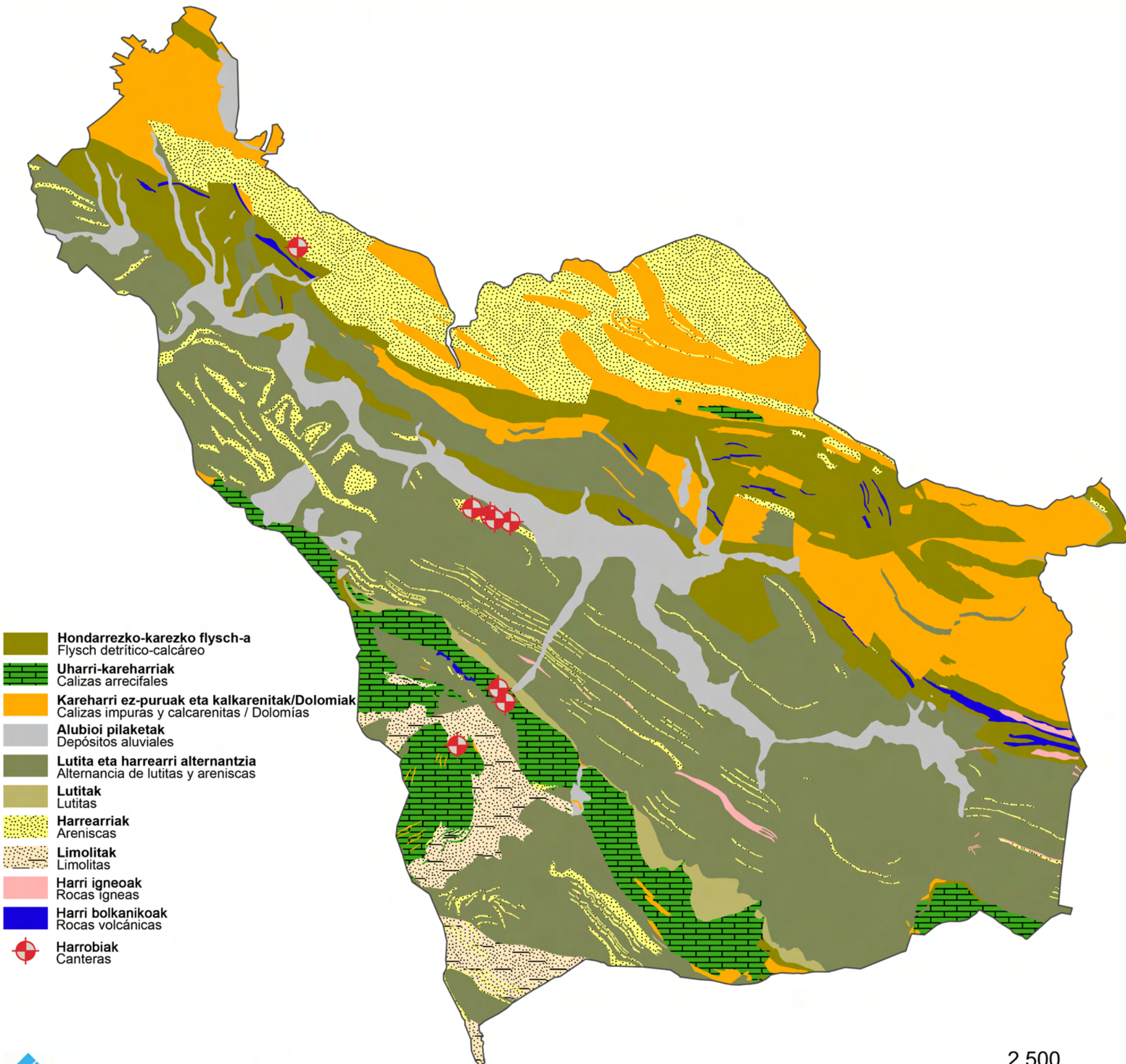
2.500

Metro
Metros

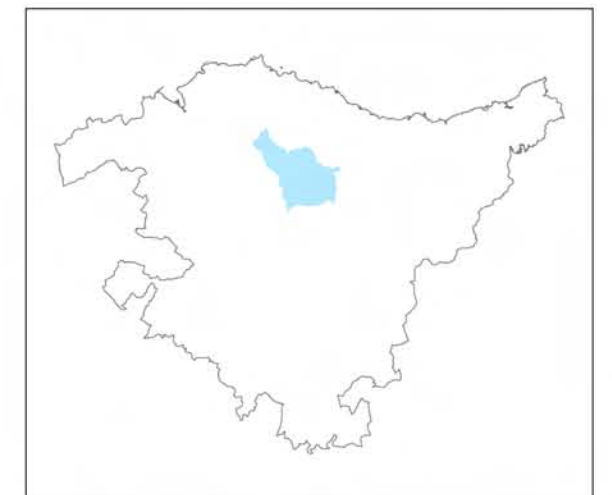
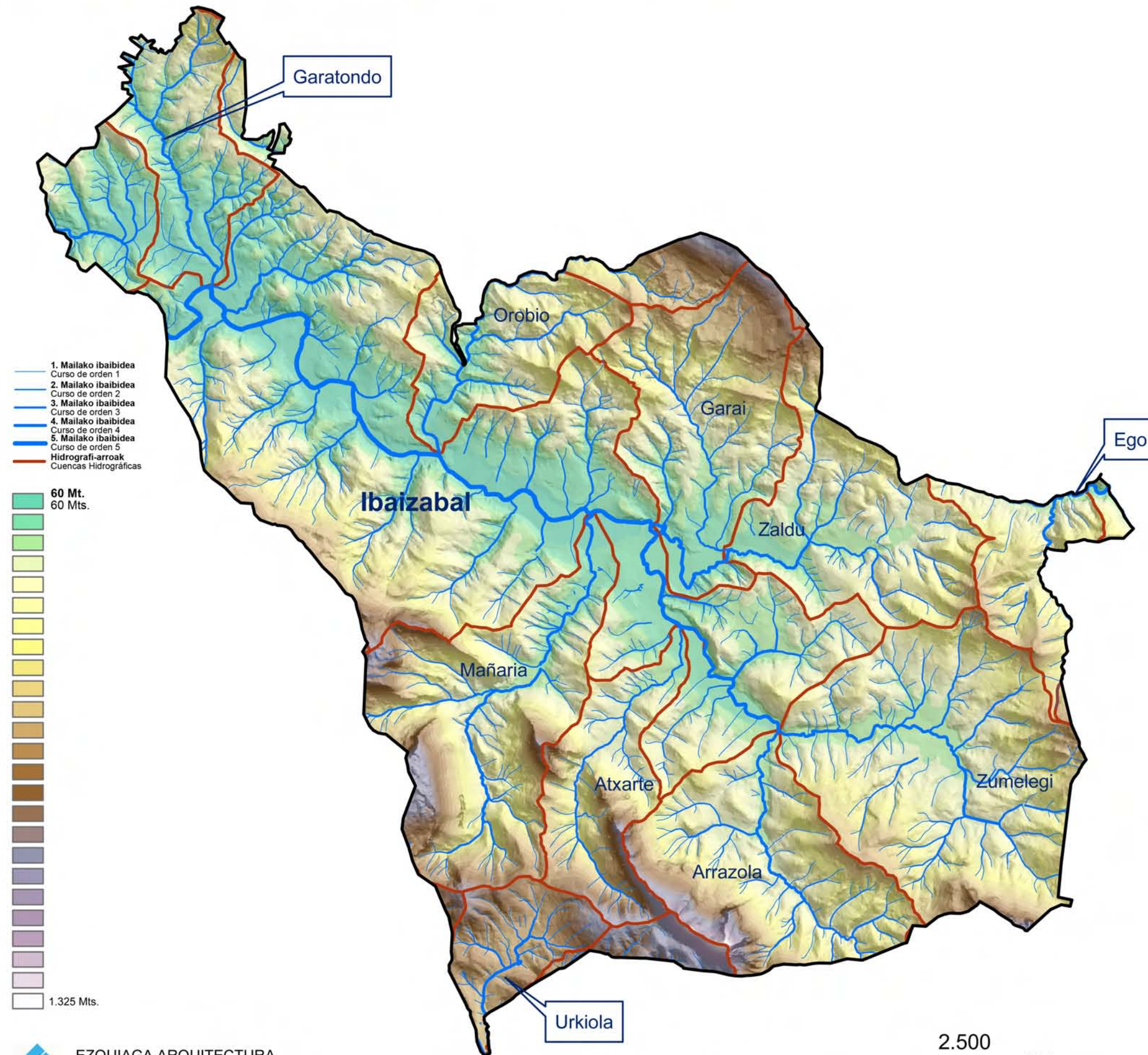
BALIO ESTRATEGIKO ALTUDUN NEKAZARITZA-LURZORUAK - SUELOS AGRARIOS DE ALTO VALOR ESTRATÉGICO

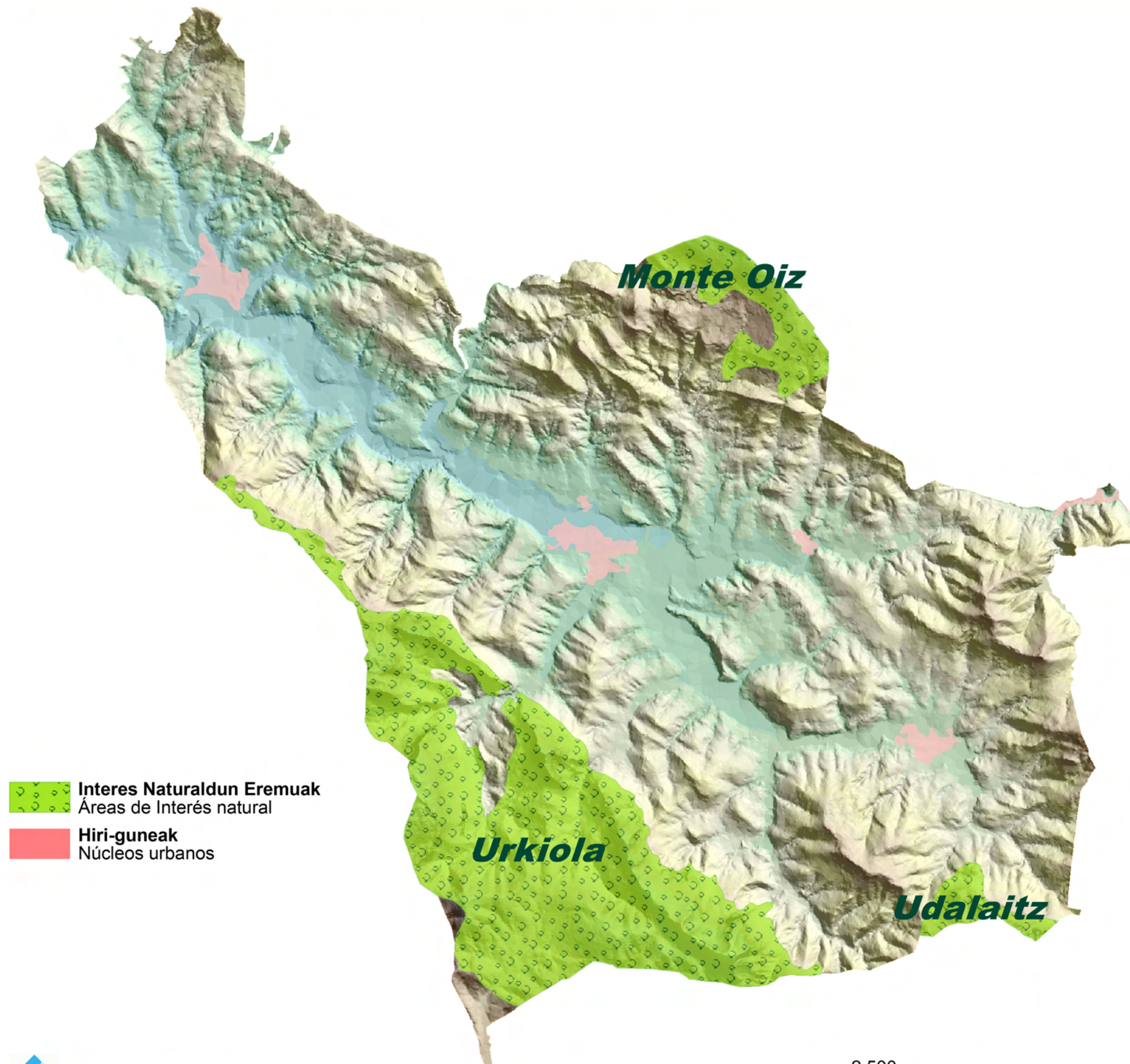
MAPA LITOLOGIKOA - MAPA LITOLOGICO

HIDROGRAFI-ARROAK - CUENCAS HIDROGRAFICAS

INTERES NATURALDUN EREMUAK - ÁREAS DE INTERÉS NATURAL

AREAS DE FLORA AMENAZADA

AREAS DE FLORA AMENAZADA

AREAS DE FLORA AMENAZADA (cuadrícula 1KM)

ÁMBITOS LÍMITES A LA OCUPACIÓN PROPUESTOS POR EL PTP

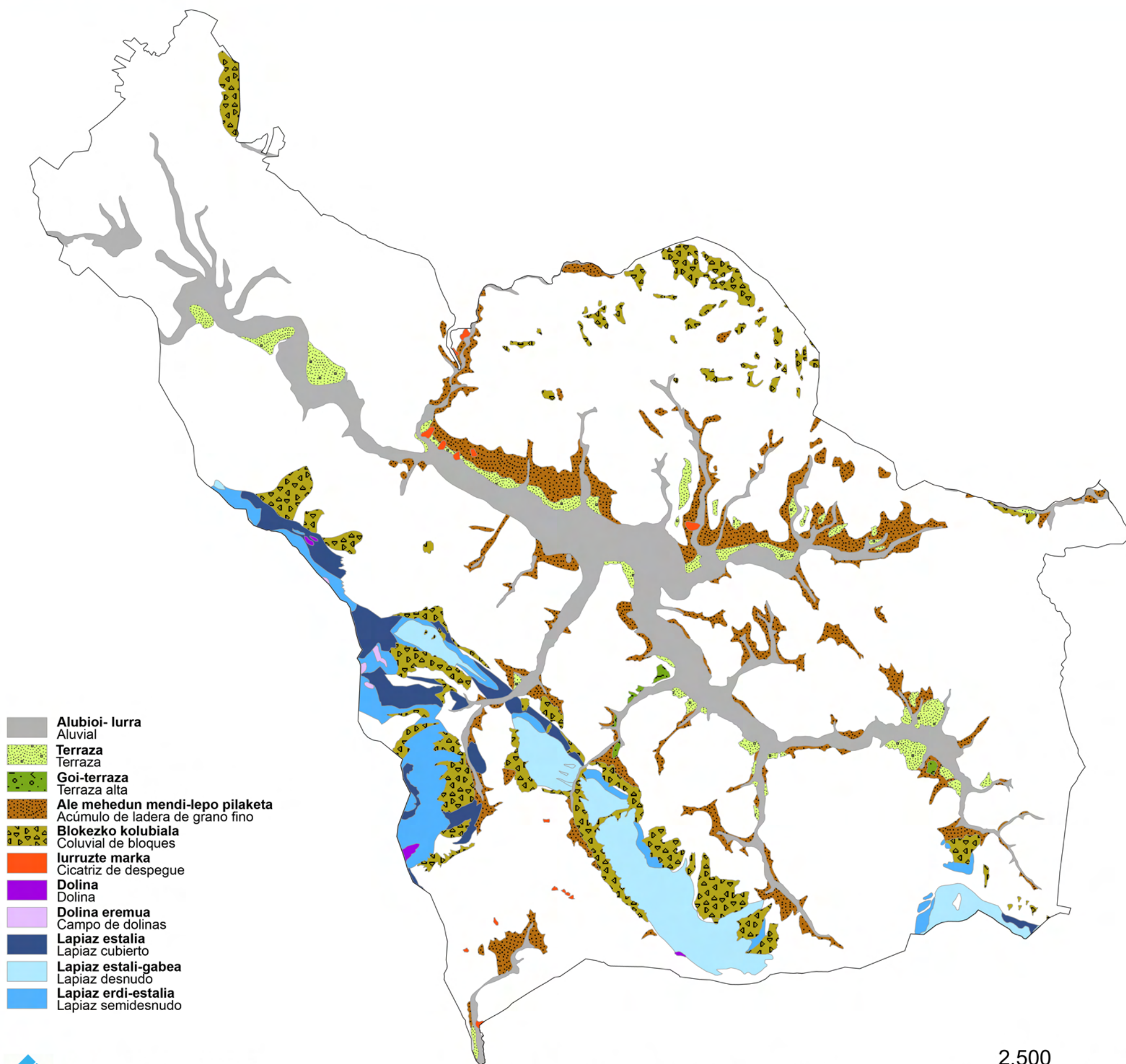
USO RESIDENCIAL.

ACTIVIDAD ECONÓMICA.

USO MIXTO. (RESIDENCIAL / TERCIARIO)

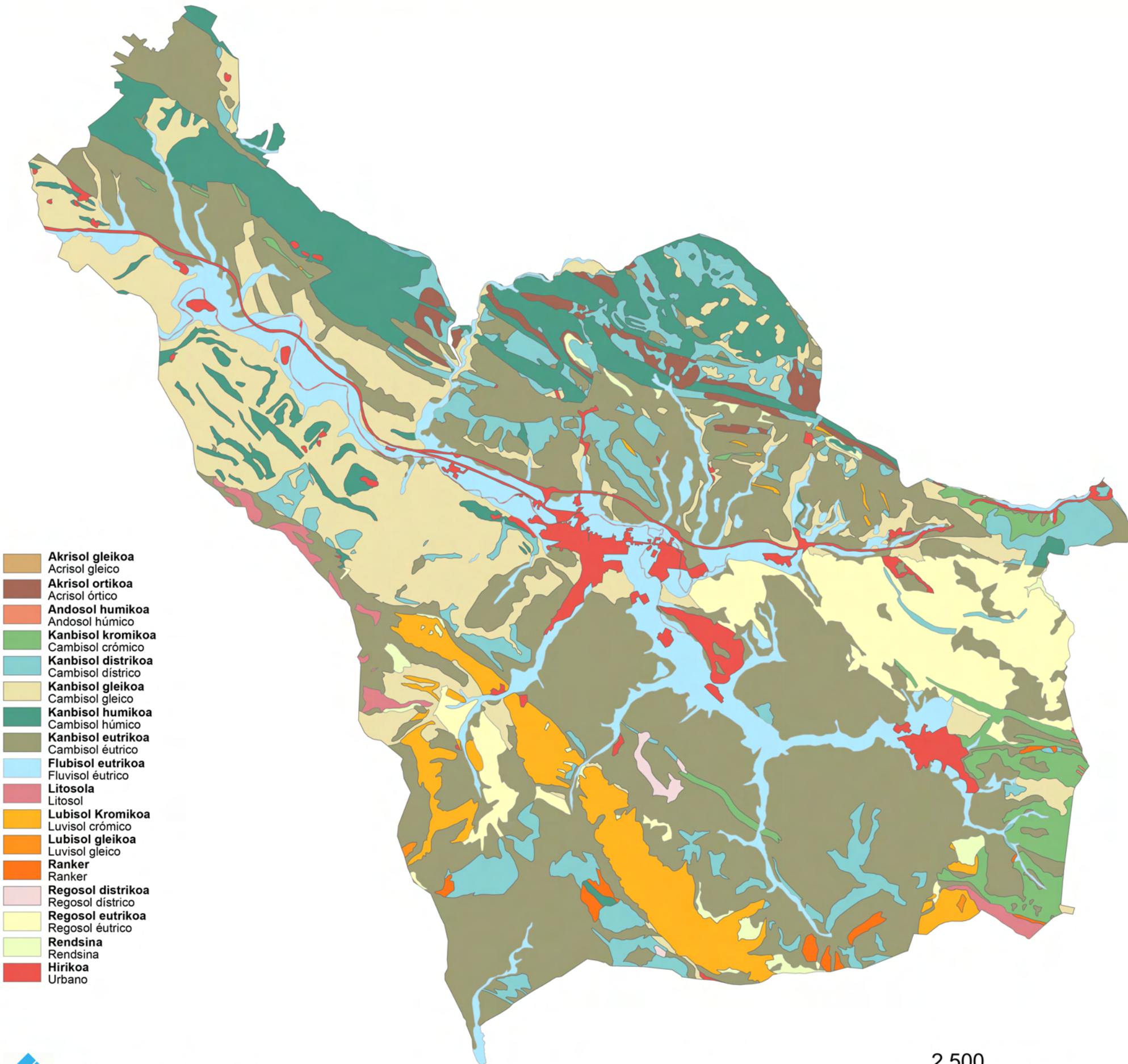

GEOMORFOLOGIA - GEOMORFOLOGIA

LURRAZAL MOTAK - TIPOS DE SUELO

- Akrisol gleikoa**
Acrisol gleico
- Akrisol ortikoa**
Acrisol órtico
- Andosol humikoa**
Andosol húmico
- Kanbisol kromikoa**
Cambisol crómico
- Kanbisol distrikoa**
Cambisol dístrico
- Kanbisol gleikoa**
Cambisol gleico
- Kanbisol humikoa**
Cambisol húmico
- Kanbisol eutrikoa**
Cambisol éutrico
- Flubisol eutrikoa**
Fluvisol éutrico
- Litosola**
Litosol
- Lubisol Kromikoa**
Luvisol crómico
- Lubisol gleikoa**
Luvisol gleico
- Ranker**
Ranker
- Regosol distrikoa**
Regosol dístrico
- Regosol eutrikoa**
Regosol éutrico
- Rendsina**
Rendsina
- Hirikoa**
Urbano

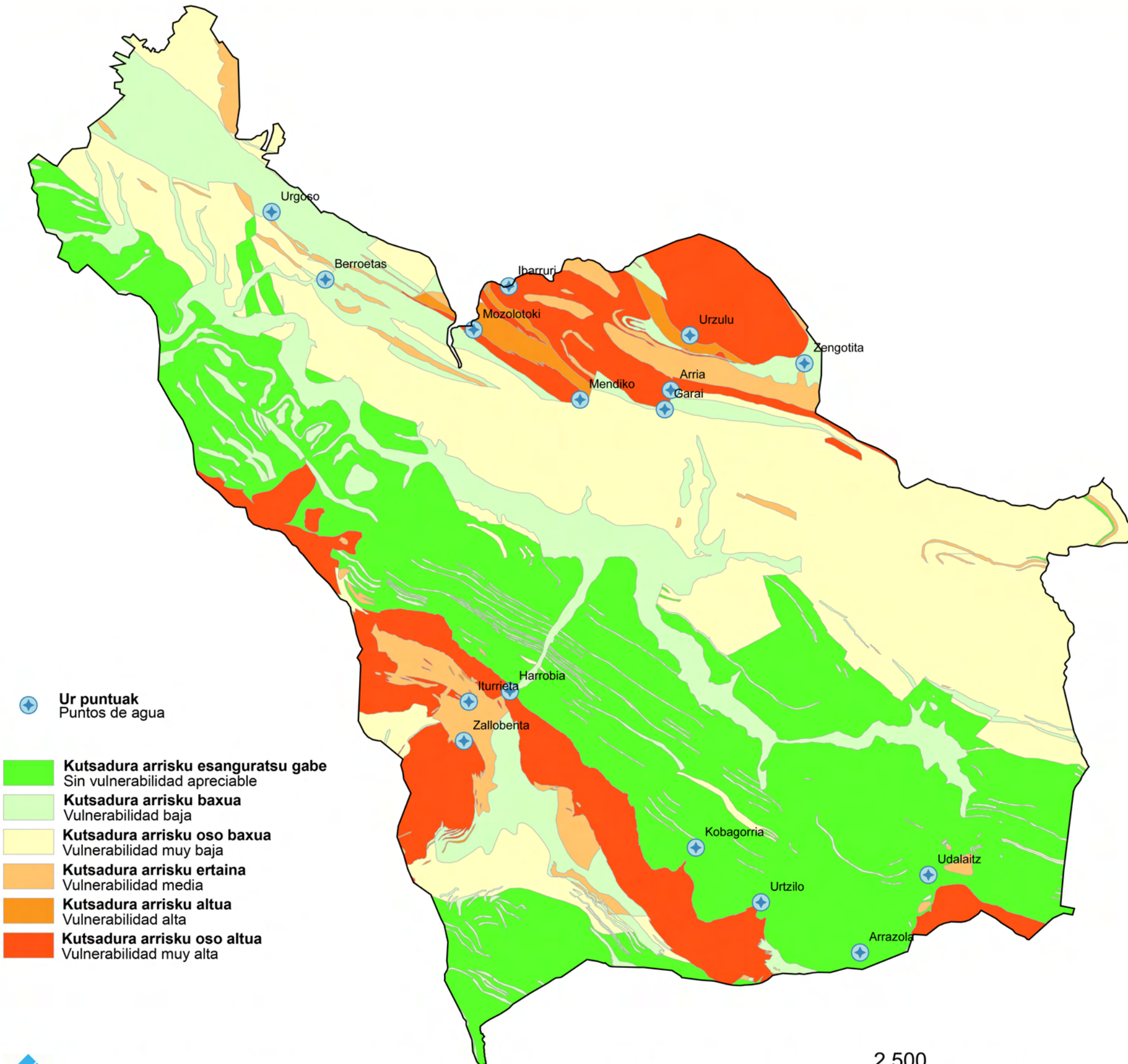

2.500

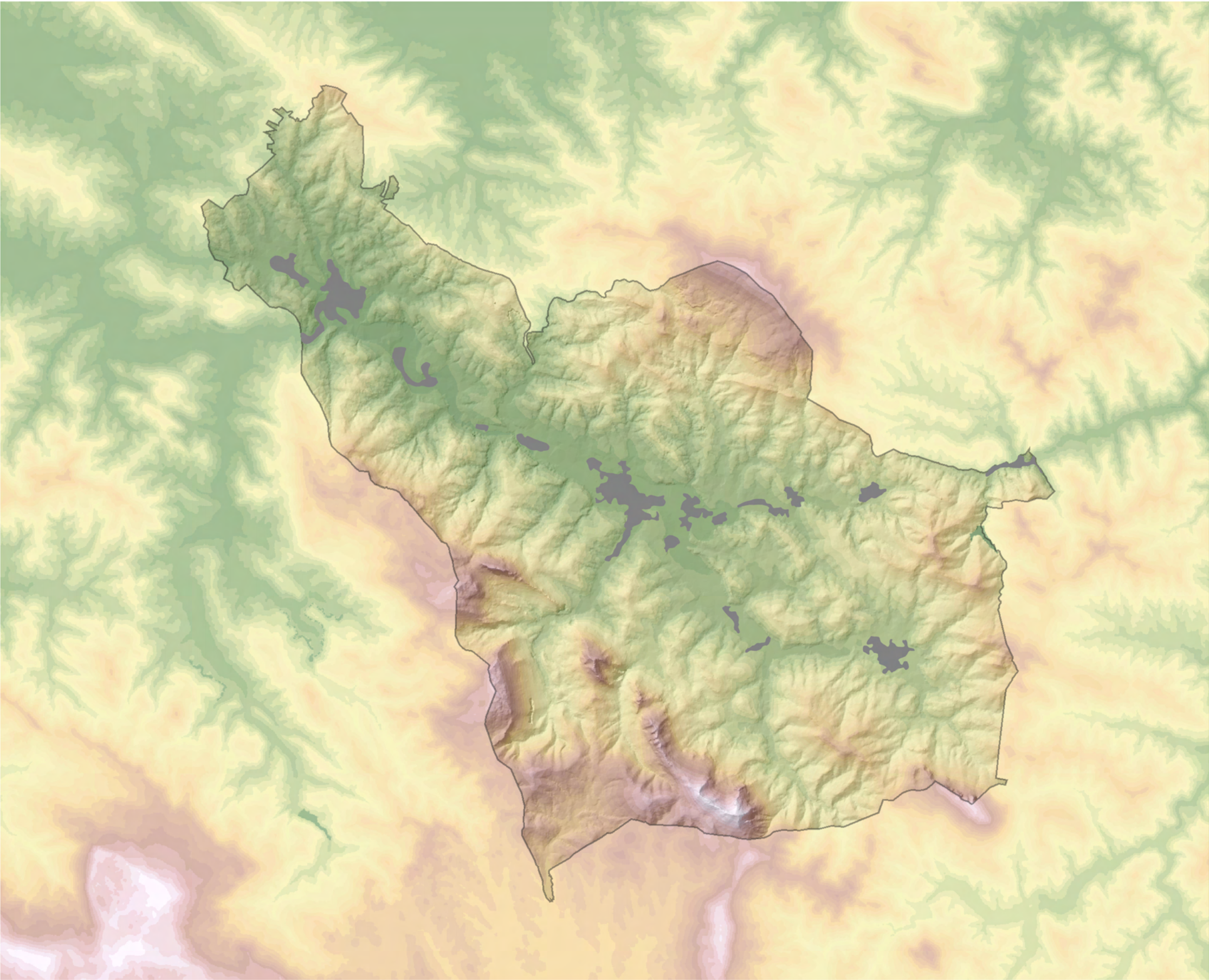
Metro
Metros

AKUIFEROEN KUTSADURA ARRISKUA ETA UR PUNTUAK - VULNERABILIDAD DE ACUÍFEROS Y PUNTOS DE AGUA

MAPA HIPSOMETRIKOA - MAPA HIPSOMETRICO

AREAS DE SOLAPE DE AREAS INUNDABLES, MARGENES Y AMBITOS LIMITES

AREAS INUNDABLES

AREAS INUNDABLES

MARGENES

MÁRGENES FLUVIALES CON VEGETACIÓN BIEN CONSERVADA

MÁRGENES FLUVIALES CON NECESIDAD DE RECUPERACIÓN

MÁRGENES FLUVIALES A GARANTIZAR EN NÚCLEOS URBANOS (PROPUESTA PRESENTE PTP)

ÁMBITOS LÍMITES A LA OCUPACIÓN PROPUESTOS POR EL PTP

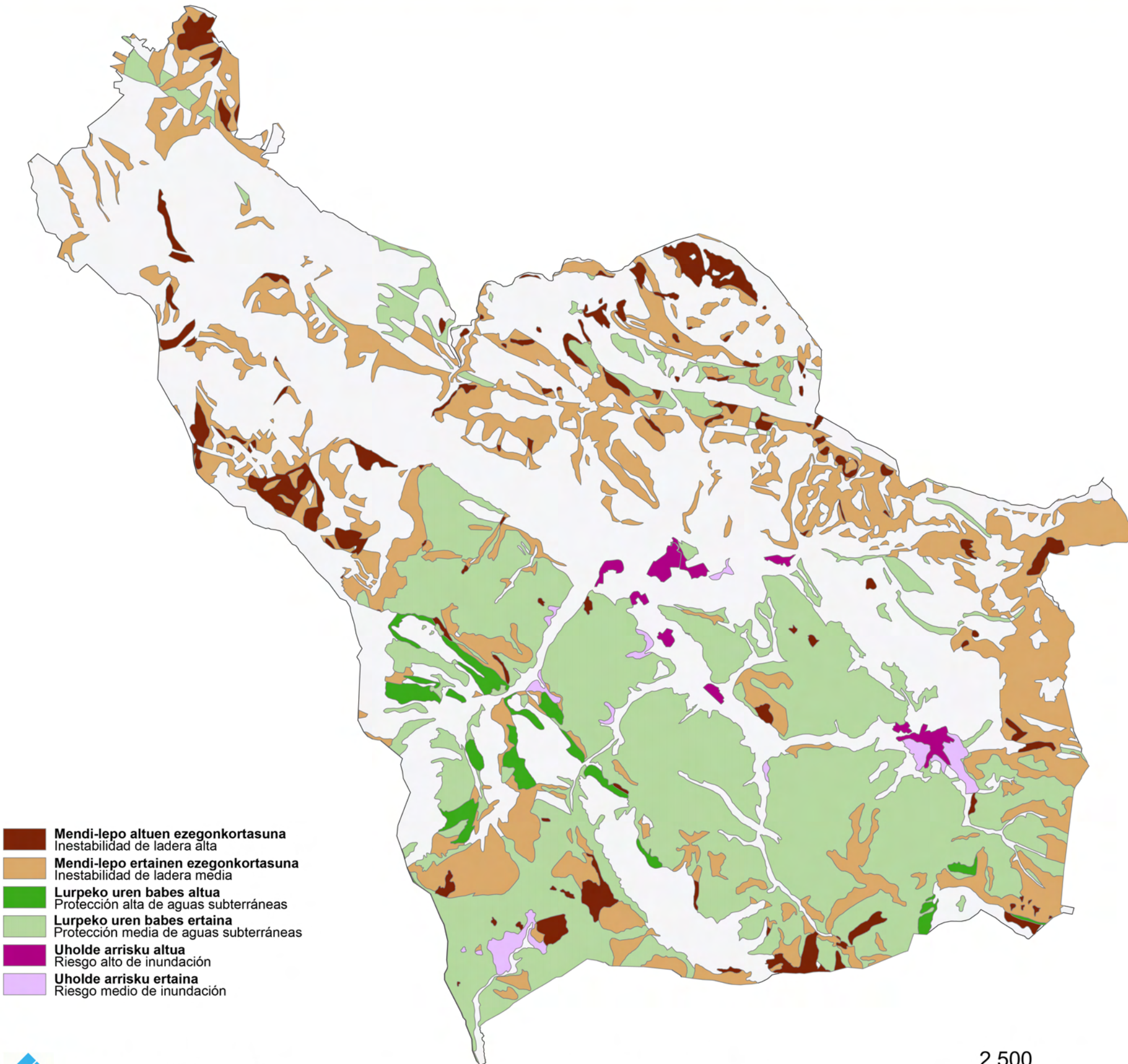
USO RESIDENCIAL.

ACTIVIDAD ECONÓMICA.

USO MIXTO. (RESIDENCIAL / TERCIARIO)

ARRISKU GEOMORFOLOGIKO ETA HIDROLOGIKOAK - RIESGOS GEOMORFOLOGICOS E HIDROLOGICOS

- Mendi-lepo altuen ezegonkortasuna**
Inestabilidad de ladera alta
- Mendi-lepo ertainen ezegonkortasuna**
Inestabilidad de ladera media
- Lurpeko uren babes altua**
Protección alta de aguas subterráneas
- Lurpeko uren babes ertaina**
Protección media de aguas subterráneas
- Uholde arrisku altua**
Riesgo alto de inundación
- Uholde arrisku ertaina**
Riesgo medio de inundación

EZQUIAGA ARQUITECTURA.
SOCIEDAD Y TERRITORIO S.L.

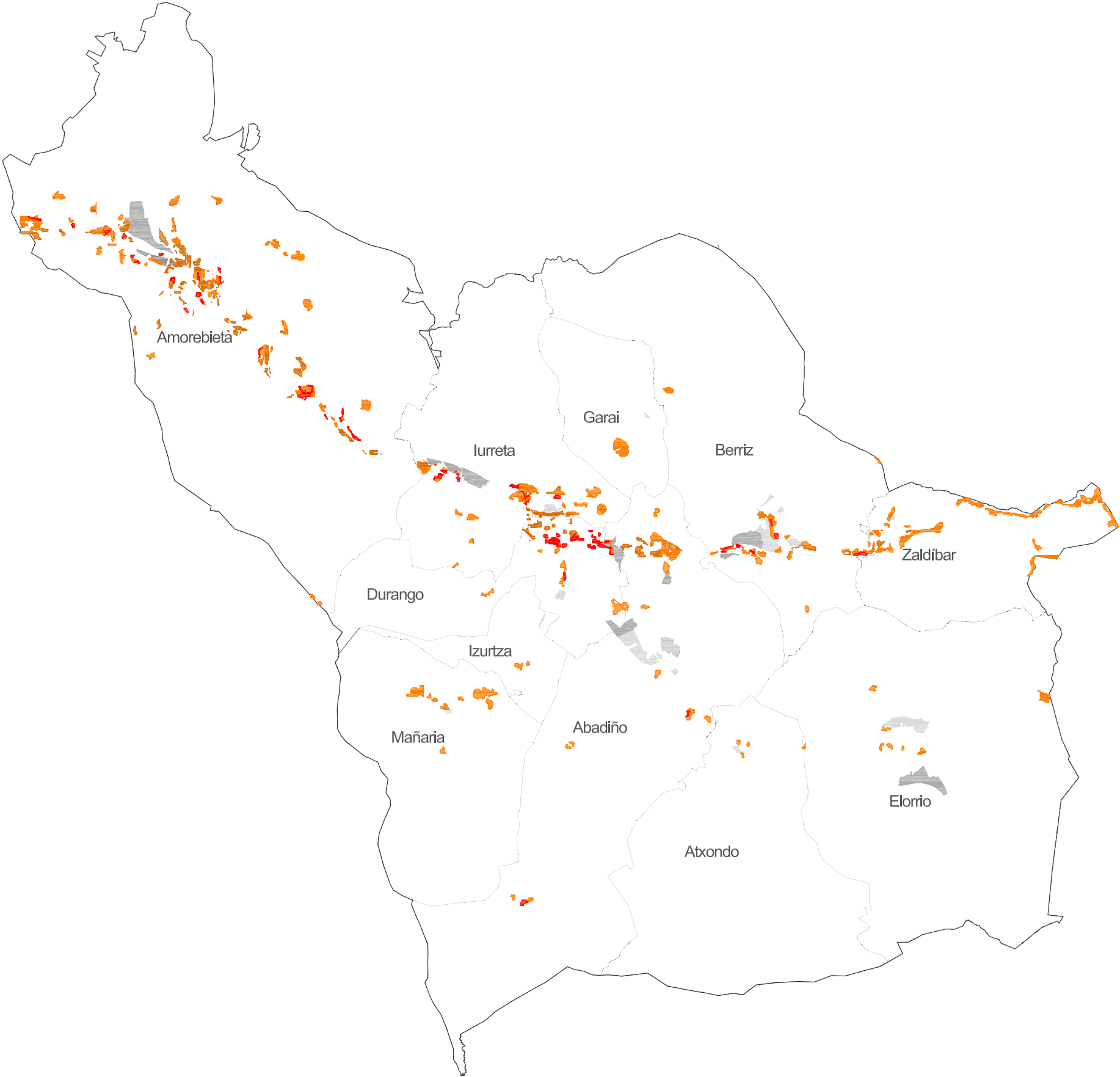
Iturria: Eusko Jaurlaritza. Egileak: Iñaki Moro, Mª José González
Fuente: Gobierno Vasco. Elaboración: Iñaki Moro, M. José González

2.500

Metro
Metros

MAPA DE EROSIÓN DE SUELOS DE LA CAPV - RUSLE REAL

RUSLE REAL

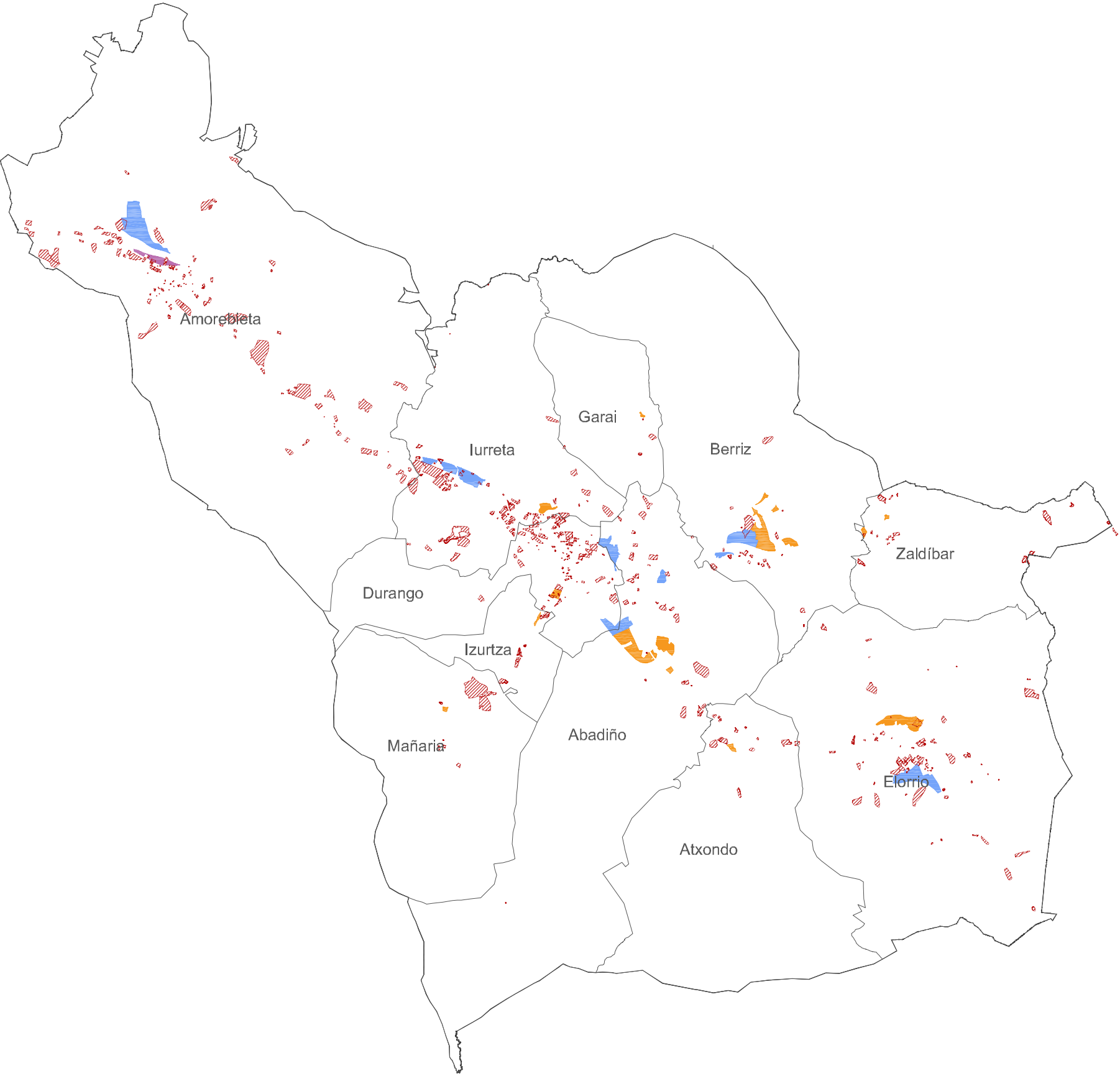
	EROSIÓN APRECIABLE A SIMPLE VISTA
	EROSIÓN EVIDENTE A SIMPLE VISTA
	EROSIÓN MANIFIESTA A SIMPLE VISTA

ÁMBITOS LÍMITES A LA OCUPACIÓN PROPUESTOS POR EL PTP

	USO RESIDENCIAL.
	ACTIVIDAD ECONÓMICA.
	USO MIXTO. (RESIDENCIAL / TERCIARIO)

SUELO POTENCIALMENTE CONTAMINADO

SUELOS POTENCIALMENTE CONTAMINADOS

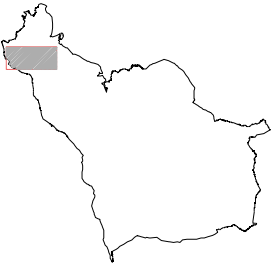
 SUELOS POTENCIALMENTE CONTAMINADOS
(Fuente: INOBE 1993)

ÁMBITOS LÍMITES A LA OCUPACIÓN PROPUESTOS POR EL PTP

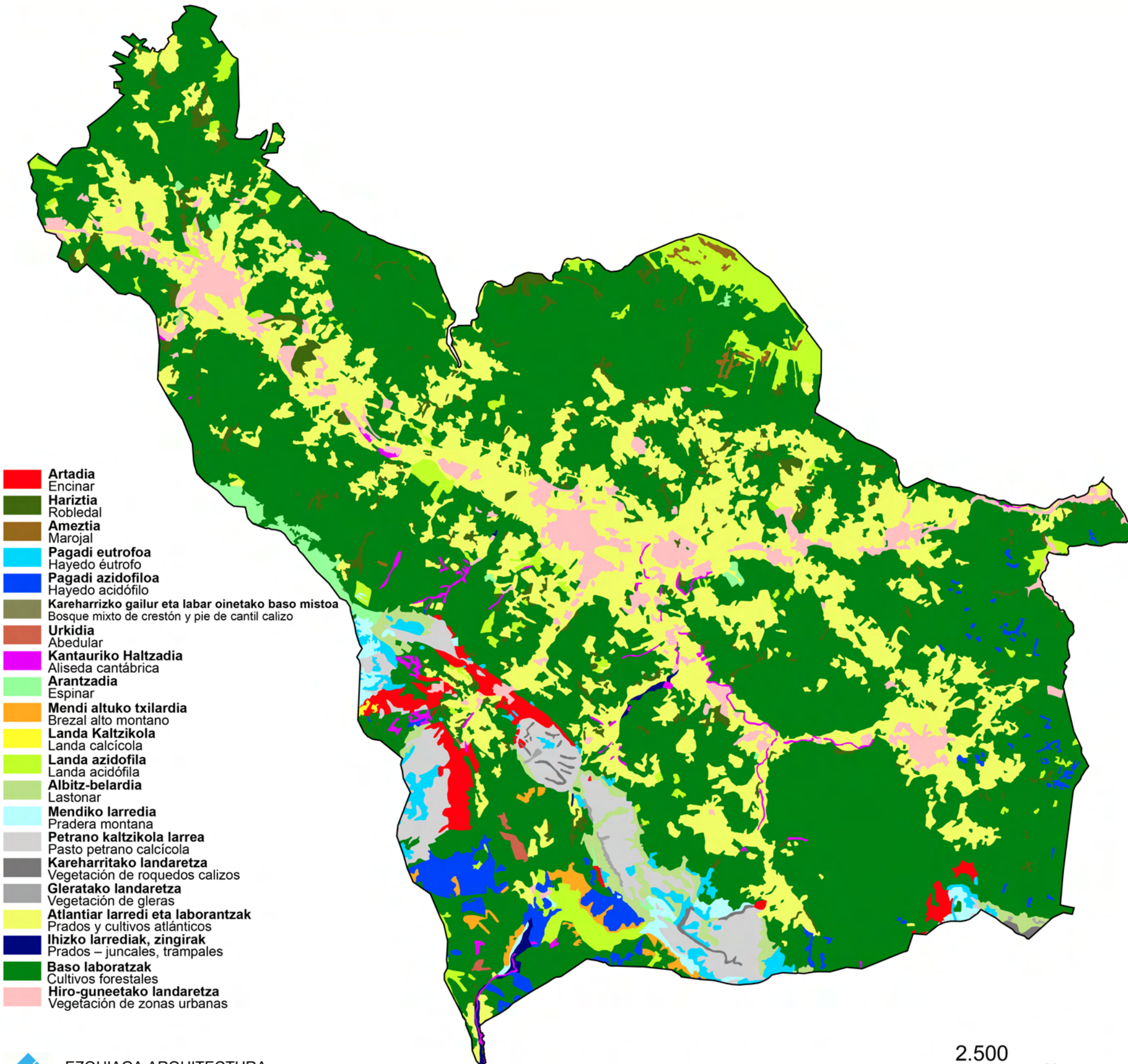
 USO RESIDENCIAL .

 ACTIVIDAD ECONÓMICA.

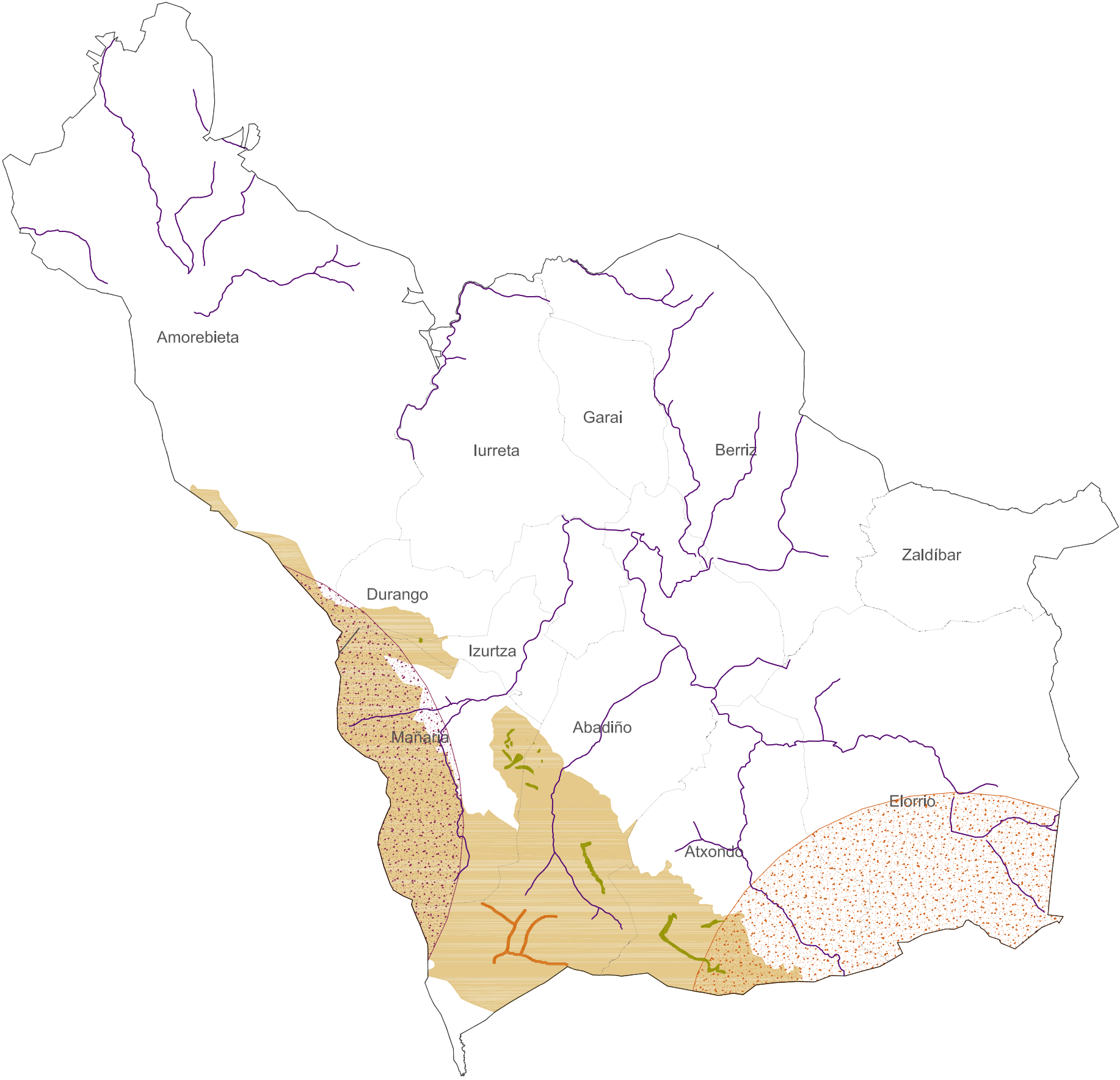
 USO MIXTO . (RESIDENCIAL / TERCIARIO)

LANDARERIA MAPA - MAPA DE VEGETACION

ÁREAS DE INTERÉS FAUNÍSTICO

ÁREAS DE INTERÉS FAUNÍSTICO

- ANFIBIOS
- AVES
- MAMIFEROS
- VISIÓN EUROPEO
- MURCIELAGO CUEVA
- MURCIELAGO HERRADURA
- RATILLA NIVAL

